

UCHWAŁA NR XI/71/2019
RADY GMINY OSIEK
z dnia 19 GRUDNIA 2019 r.

w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696, 1815) w związku z art. 11 pkt 9 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, 235, 730, 1009, 1524, 1696, 1716, 1815), w związku z uchwałą nr IV/13/2015 Rada Gminy Osiek z dnia 10 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek

uchwała się, co następuje:

§1. Uchwała się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

§ 2. Załącznikami do uchwały są:

- 1) załącznik nr 1 – część tekstowa, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- 2) załącznik nr 1A – rysunek zmiany studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- 3) załącznik nr 2 – część tekstowa, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 4) załącznik nr 2A – rysunek zmiany studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 5) załącznik nr 3 – uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu zmiany studium;
- 6) załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi gminy Osiek.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

U Z A S A D N I E N I E

Działając na podstawie art. 11 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, 235, 730, 1009, 1524, 1696, 1716, 1815) Wójt Gminy Osiek przedstawia Radzie Gminy do uchwalenia projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

Projekt zmiany Studium jest zgodny z zakresem określonym uchwałą nr IV/13/2015 Rada Gminy Osiek z dnia 10 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

Przedkładany do uchwalenia projekt zmiany Studium nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym oraz uwzględnia wymogi ochrony środowiska, zatem tworzy podstawę do realizacji celów wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i pozostałych przepisów odrębnych.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OSIEK**

- CZĘŚĆ TEKSTOWA -

- UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -

**ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XI/71/2019
RADY GMINY OSIEK
Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 R.**

2019 r.

SPIS TREŚCI

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	6
PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE	6
ZESPÓŁ AUTORSKI	7
CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	8
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	10
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	10
1.2. Analiza porównawcza gminy, powiatu i województwa na podstawie wybranych cech 13	
1.3. Struktura użytkowania gruntów i przeznaczenie terenów	16
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	18
2.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	18
2.2. Decyzje o warunkach zabudowy	19
2.3. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	20
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	21
3.1. Położenie fizyczno-geograficzne	21
3.2. Rzeźba terenu, budowa geologiczna i geomorfologia	21
3.3. Klimat	22
3.4. Gleby	22
3.5. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	22
3.5.1. Rolnictwo	22
3.5.2. Leśnictwo	27
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	30
4.1. Ochrona zabytków	30
4.2. Rys historyczny	31
4.4. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	35
4.5. Obiekty historyczne nie ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	44
4.6. Stanowiska archeologiczne	44
4.7. Gminny Program Opieki nad zabytkami	46
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	50

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM	50
6.1. Potencjał demograficzny	50
6.2. Struktura wieku i płci	54
6.3. Ruch migracyjny	55
6.4. Rynek pracy.....	56
6.5. Gospodarka mieszkaniowa	58
6.6. Infrastruktura społeczna.....	59
6.6.1. Oświata	59
6.6.2. Opieka społeczna	60
6.6.3. Stan bezpieczeństwa	60
6.6.4. Działalność gospodarcza	60
6.6.5. Uwarunkowania w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami .	63
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	63
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	65
8.1. Analiza ekonomiczna	65
8.2. Analiza środowiskowa.....	67
8.3. Analiza społeczna.....	80
8.4. Prognozy demograficzne w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego	84
8.5. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	89
8.6. Chłonność położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej.....	93
8.7. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych	106
8.8. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę	108
8.9. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, oraz potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy	110
8.10. Analiza SWOT	113
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	119
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	120
10.1. Obszary i obiekty chronione prawem	120

10.2. Rezerwat Zdrójno	121
10.3. Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy	121
10.4. Rezerwat Czapli Wierch.....	122
10.5. Rezerwat Jezioro Udzierz wraz z otuliną	123
10.6. Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich	124
10.7. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009	124
10.8. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017	125
10.9. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022	126
10.10. Pomniki przyrody	127
10.11. Strefy ochronne ujęć wody.....	129
10.12. Stefa ochronna wód powierzchniowych	129
10.13. Stefa ochrony sanitarnej cmentarzy czynnych	129
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	130
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	130
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	132
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	132
14.1. Komunikacja i transport	132
14.1.1. Drogi kołowe	132
14.2. Gospodarka wodno-ściekowa	135
14.2.1. Zaopatrzenie w wodę	135
14.2.2. Odprowadzanie ścieków	135
14.3. Elektroenergetyka.....	136
14.4. Gazownictwo	136
14.5. Ciepłownictwo.....	136
14.6. Gospodarka odpadami.....	136
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	138
15.1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	138
15.1.2. Krajowy Program Zwiększania Lesistości	140
15.1.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	140
15.1.4. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	144

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	146
--	-----

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

Pierwsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek przyjęto uchwałą Nr VI/46/2003 Rady Gminy Osiek z dnia 12 czerwca 2003 r. W zmieniającej się sytuacji społecznej i gospodarczej gminy zaistniała potrzeba aktualizacji treści zawartych w obowiązującym studium oraz wyznaczenia nowych kierunków rozwoju gminy. W tym celu Rada Gminy Osiek podjęła uchwałę Nr IV/13/2015 z dnia 10 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

Sporządzeniu zmiany studium posłużyły informacje z obowiązującego dotychczas dokumentu, jednakże w wyniku zmiany uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, zdecydowana większość danych została zaktualizowana. Wprowadzono nowe dane, jednocześnie wykorzystując informacje i statystyki z lat ubiegłych. Dostosowano również zapisy zmiany studium do obowiązujących przepisów prawa, co pozwoliło na trafne dokonanie oceny zmian badanych zjawisk we wskazanych przedziałach czasowych.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiek została opracowana na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696, 1815);
- art. 9 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, 235, 730, 1009, 1524, 1696, 1716, 1815);
- uchwały Nr IV/13/2015 Rada Gminy Osiek z dnia 10 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Zmiana studium opracowana przez:

ASPECTUS Sp. z o. o.

ul. Chełmińska 121, 86-300 Grudziądz

Zespół w składzie:

- główny projektant: mgr Rafał Łucki;
- asystent projektanta: inż. Janusz Piszewski;
- asystent prawny: mgr Agata Piszewska;
- arch. krajobrazu: inż. Rafał Młynek;
- problematyka ochrony środowiskowa: mgr inż. Joanna Burchardt;
- problematyka ochrony zabytków: mgr Ewa Buze.

CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA

Głównym celem opracowania zmiany Studium jest aktualizacja uwarunkowań i wyznaczenie aktualnych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek. Pierwsze „Studium” gminy Osiek uchwalono w 2003 roku. Od tego czasu zmieniła się zarówno sytuacja społeczna i gospodarcza gminy, a także struktura przestrzenna tej jednostki administracyjnej. Aktualizacja i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz gminy Osiek, zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy, w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające zrównoważony rozwój. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Zakres przestrzenny zmiany studium obejmuje cały obszar gminy Osiek w jej granicach administracyjnych.

Pierwszym etapem opracowania była inwentaryzacja oraz aktualizacja uwarunkowań w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, sytuacji społeczno – demograficznej oraz infrastruktury technicznej. Następnie wyznaczono aktualne kierunki rozwoju przestrzennego gminy Osiek.

Na Studium składa się:

- tekst zmiany studium:
  - Załącznik Nr 1 - część tekstowa, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.
  - Załącznik Nr 2 - część tekstowa, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- rysunek zmiany studium w skali 1:10 000:
  - Załącznik nr 1A - rysunek zmiany studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
  - Załącznik nr 2A - rysunek zmiany studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu zmiany studium, stanowiące załącznik nr 3;
- rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium, stanowiące załącznik nr 4.

Uchwaleniu nie podlegają:

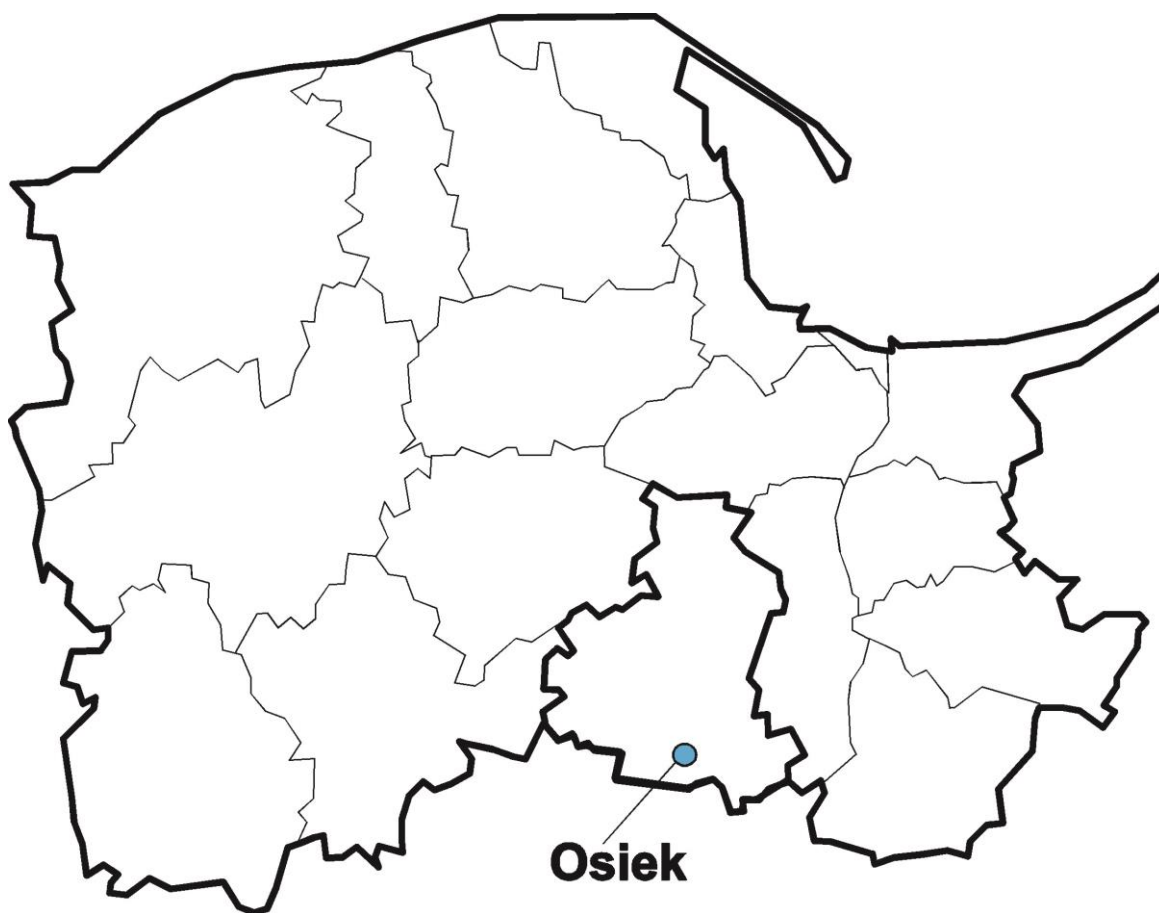
- opracowanie ekofizjograficzne do projektu zmiany studium;
- prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium;
- część formalno-prawna, dokumentująca tryb sporządzania i uchwalenia zmiany studium, określona w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina wiejska Osiek położona jest w południowej części województwa pomorskiego i stanowi jedną z trzynastu gmin powiatu starogardzkiego. W układzie administracyjnym województwa gmina ma peryferyjne położenie. Potwierdzeniem tej tezy jest zamieszczona poniżej mapa przedstawiająca podział administracyjny województwa pomorskiego. Według danych Urzędu Statystycznego z 2014 roku gminę zamieszkiwały 2502 osoby na obszarze 156,16 km².

Rysunek 1. Położenie gminy Osiek na tle województwa pomorskiego i powiatu Starogardzkiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Osiek sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi: od zachodu z gminą wiejską Śliwice (województwo kujawsko-pomorskie, powiat tucholski), od północnego zachodu z gminą wiejską Osieczna (województwo pomorskie, powiat starogardzki), od północy z gminą wiejską Lubichowo (województwo pomorskie, powiat starogardzki) oraz gminą wiejską Skórcz (województwo pomorskie, powiat starogardzki), od wschodu z gminą wiejską Smętowo Graniczne (województwo pomorskie, powiat starogardzki), od południa z gminą wiejską Osie (województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki) oraz z gminą wiejską Warlubie (województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki), od południowego wschodu z gminą miejsko-wiejską Nowe (województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki).

Rysunek 2. Położenie gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Układ administracyjny gminy tworzy obszar wiejski podzielony na 12 sołectw. Do miejscowości, pełniących rolę wsi sołeckich zaliczono: Bukowiny, Cisowy, Jeżewnica, Karszanek, Kasparus, Lisówko, Markocin, Osiek, Radogoszcz, Skórzenno, Suchobrzeźnica, Wycinki.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Osiek.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Błędno	14
2.	Bukowiny	66
3.	Cisowy	26
4.	Dębia Góra	8
5.	Gajówka Frąca	6
6.	Głuche	111
7.	Grabowiec	4
8.	Jaszczerek	41
9.	Jaszczorz	48
10.	Jeżewnica	72
11.	Karszanek	206
12.	Kasparus	133
13.	Leśnictwo Cisowa Góra	4
14.	Leśnictwo Kałębnica	4
15.	Leśnictwo Karcznia	3
16.	Leśnictwo Kasparus	6
17.	Leśnictwo Komorze	3
18.	Lisówko	91
19.	Łuby	43
20.	Markocin	31
21.	Okarpiec	15
22.	Osiek	852
23.	Piecki	7
24.	Pieczyska	6
25.	Radogoszcz	80
26.	Recice	14
27.	Skórzenno	121
28.	Skrzynia	52

29.	Suchobrzeźnica	44
30.	Szłaga-Młyn	5
31.	Trzebiechowo	42
32.	Udzierz	87
33.	Wierzbiny	17
34.	Wycinki	187
35.	Wymysłowo	8
36.	Zdrójki	3
37.	Żurawki	1
ŁĄCZNIE		2461

*Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Osiek.
Wykaz ilościowy mieszkańców, stan na dzień 31.12.2014 r.*

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli na koniec roku 2014 gminę Osiek zamieszkiwało łącznie 2461 osób. Najliczniejszą miejscowością był Osiek, którego populacja stanowiła około 34,62% ludności w gminie. Najmniej osób zamieszkiwało miejscowość Żurawki tj. jedna osoba.

1.2. Analiza porównawcza gminy, powiatu i województwa na podstawie wybranych cech

W niniejszym podrozdziale przeprowadzono analizę porównawczą gminy Osiek z powiatem starogardzkim i województwem pomorskim. W celu porównania wykorzystano dane z Głównego Urzędu Statystycznego, takie jak:

- gęstość zaludnienia wyrażoną w liczbie osób przypadających na dany kilometr kwadratowy powierzchni;
- procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym;
- odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej;
- zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
- średnią powierzchnię użytkową mieszkania.

Tabela 2. Gmina Osiek na tle powiatu i województwa.

L.p.	Główne wskaźniki	województwo pomorskie	powiat starogardzki	gmina Osiek
1	Powierzchnia ogółem w km ²	18310,34	1345,34	156,16
2	Ludność	2 302 077	127297	2 502
3	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	126,0	95	16
4	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	19,5	21,2	17,8
5	Ludność w wieku produkcyjnym w %	62,8	63,5	63,0
6	Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	17,7	15,4	19,2
7	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności ¹	93,1	86,9	29,8
8	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności ²	77,9	58,8	25,7
9	Korzystający z gazu w % ogółu ludności ³	49,2	31,5	0
10	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³⁽⁴⁾	32,0	25,9	11,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 2014 r.

Gmina Osiek z powierzchnią wynoszącą 156,16km² stanowi 0,853% powierzchni województwa pomorskiego. W roku 2014 ludność gminy wyniosła 2 502osoby. Reasumując gmina Osiek prezentuje się:

- niekorzystnie pod względem gęstości zaludnienia zarówno na tle powiatu starogardzkiego jak i na tle województwa;
- korzystnie pod względem udziału procentowego osób w wieku produkcyjnym na tle województwa pomorskiego;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji wodociągowej na tle powiatu starogardzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji kanalizacji sanitarnej zarówno na tle powiatu starogardzkiego jak i na tle województwa;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z gazu na tle powiatu starogardzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- ponadto zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca było niższe od średniej powiatowej i od średniej wojewódzkiej.

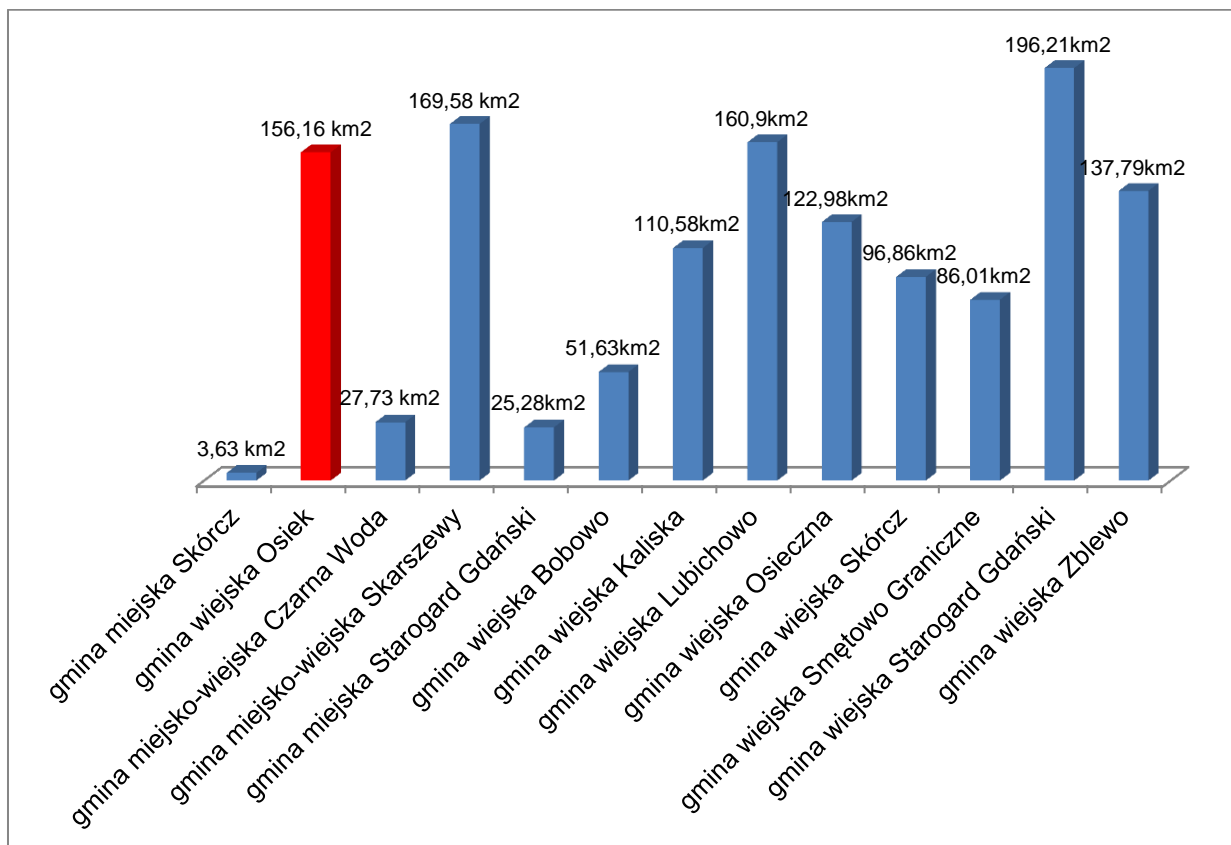
¹ Dane na rok 2013.

² Dane na rok 2013.

³ Dane na rok 2013.

⁴ Dane na rok 2013.

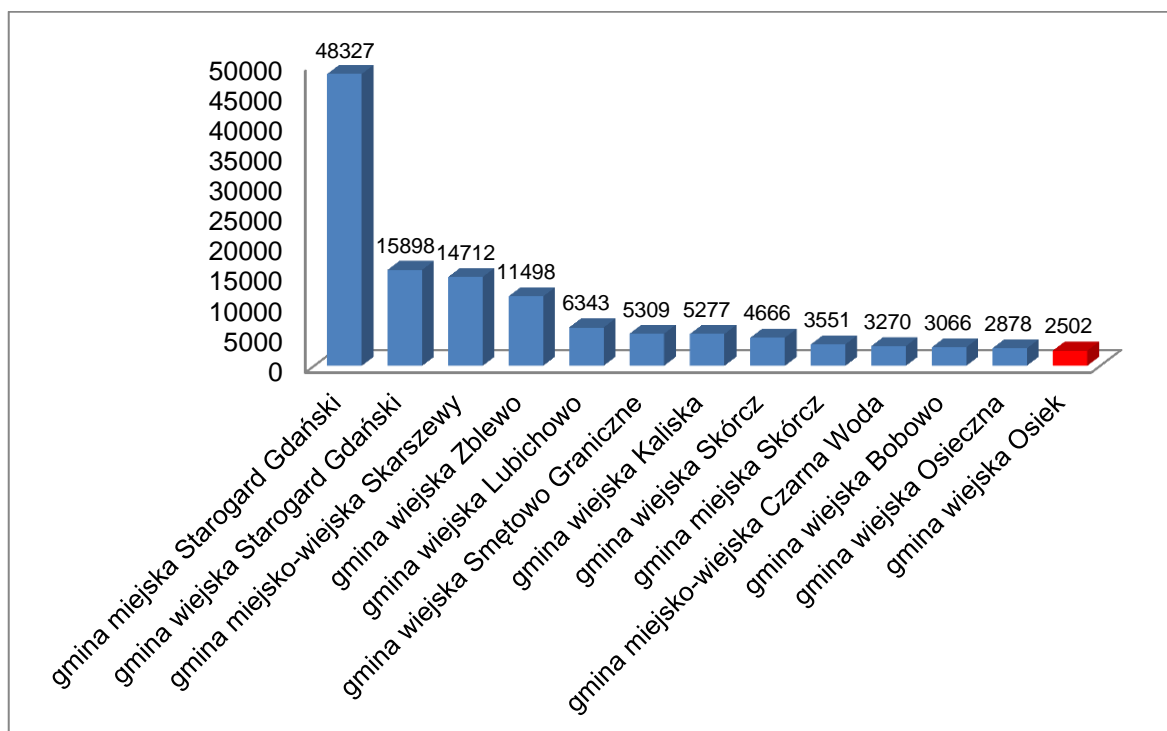
Wykres 1. Powierzchnia gmin położonych w powiecie starogardzkim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 2014 r.

Gmina Osiek zajmuje obszar 156,16 km², co lokuje ją na czwartym miejscu wśród gmin powiatu starogardzkiego. Pod względem zajmowanej powierzchni największą jednostką administracyjną jest gmina wiejska Starogard Gdański, zaś najmniejszą gmina miejska Skórcz.

Wykres 2. Liczba ludności w gminach położonych w powiecie starogardzkim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 2014 r.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2014 gmina Osiek zamieszkała była przez 2 502 osoby. Pod względem liczby ludności gmina Osiek zajmuje ostatnie miejsce wśród gmin powiatu starogardzkiego. W 2014 roku najwięcej osób zamieszkiwało gminę miejską Starogard Gdański.

1.3. Struktura użytkowania gruntów i przeznaczenie terenów

W poniższych tabelach i na wykresach przedstawiono strukturę użytkowania gruntów w gminie Osiek.

Tabela 3. Ogólna struktura użytkowania gruntów w gminie Osiek.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia geodezyjna w ha
użytki rolne	2 499
grunty leśne oraz zadrzewione zakrzewione	11 554
pozostałe grunty	1 563
RAZEM	15 616

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim; stan na 02.07.2015 r.

W strukturze użytkowania gruntów największą grupą są grunty leśne oraz zadrzewione zakrzewione, stanowiące 73,99% ogółu. Najmniej jest pozostałych gruntów, których łączna powierzchnia stanowi 10% ogółu.

Tabela 4. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w gminie Osiek.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia geodezyjna w ha
Użytki rolne, w tym:	
- grunty orne	1336
- sady	15
- łąki trwałe	867
- pastwiska trwałe	180
- grunty rolne zabudowane	65
- grunty pod rowami	36
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	
- lasy	11 533
- grunty zadrzewione i zakrzewione	21
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	
- tereny mieszkaniowe	54
- tereny przemysłowe	0
- inne tereny zabudowane	14
- zurbanizowane tereny niezabudowane	15
- tereny rekreacji i wypoczynku	4
- drogi	203
- tereny kolejowe	0
- użytki kopalne	0
Grunty pod wodami, w tym:	
- wody powierzchniowe płynące	1018
- wody powierzchniowe stojące	80
Nieużytki	175
Użytki ekologiczne	0
Tereny różne	0
Razem	15616

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim; stan na 02.07.2015 r.

W strukturze użytków rolnych najwięcej jest gruntów ornych – 53,46%, lasy stanowią większość gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – 99,82%, zaś w grupie gruntów zabudowanych i zurbanizowanych najwięcej jest dróg – 70%.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

2.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Osiek obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała Nr X/55/2011 Rady Gminy Osiek z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wsi Osiek (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 6 lutego 2012 r. poz. 508).
2. Uchwała Nr XXXVII/207/2010 Rady Gminy Osiek z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wsi Wycinki w gminie Osiek (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 1 z dnia 4 stycznia 2011 r. poz. 1).
3. Uchwała Nr XIII/78/2012 Rady Gminy Osiek z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wsi Wycinki w gminie Osiek (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 12 lipca 2012 r. poz. 2420).
4. Uchwała Nr IX/65/2003 Rady Gminy Osiek z dnia 9 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego fragmentów gminy Osiek (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 25 z dnia 3 marca 2004 r. poz. 546).
5. Uchwała Nr XXXII/163/98 Rady Gminy Osiek z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie zmian do miejscowego szczegółowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Osiek – dot. wsi Osiek, dz. 699/1 i dz. 699/14 oraz do miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek – dot. wsi Radogoszcz, dz. 164/16 (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Gd. Nr 48, poz. 176 z dnia 7 sierpnia 1999 r.).
6. Uchwała Nr VII/48/99 Rady Gminy Osiek z dnia 29 marca 1999 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek – dot. fragmentu wsi Radogoszcz – dz. geod. 94/15, 94/11, 94/12, 94/17, 94/19, 94/20, 94/3, 94/4, 94/16, 94/7, 94/8, część dz. 94/9 i cz. dz. 94/2 (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 36 z dnia 19 kwietnia 1999 r. poz. 147).

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują nieco ponad 3% obszaru gminy (około 520 ha).

2.2. Decyzje o warunkach zabudowy

Decyzje o warunkach zabudowy wywierają znaczący wpływ na kształtowanie ładu przestrzennego. W poniższej tabeli przedstawiono rozkład wydawanych decyzji na terenie gminy Osiek w latach 2010 – 2014, wyszczególniając jakiego rodzaju zabudowy dotyczyły.

Tabela 5. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2010 – 2014.

Rodzaj zabudowy	2010	2011	2012	2013	2014
Zabudowa mieszkaniowa	25	32	21	40	18
Zabudowa letniskowa	13	7	8	8	17
Zabudowa usługowa, produkcyjna/magazynowa	2	2	2	0	0
Infrastruktura	0	4	2	0	2
Inne	3	2	4	0	1
Razem	43	47	37	48	38

Źródło: Materiały własne gminy.

W okresie 2010-2014 w gminie Osiek wydano łącznie 212 decyzji o warunkach zabudowy, średnio w skali roku wydawano 42 decyzje. Największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w 2013 roku (o 11 decyzji). W analizowanym okresie najwięcej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej. Na drugim miejscu uplasowały się decyzje dotyczące zabudowy letniskowej, co należy uznać za odpowiadające istniejącym uwarunkowaniom gminy, sprzyjającym rozwojowi tego typu zabudowy (korzystne uwarunkowania przyrodnicze tj. duża ilość jezior, lasów).

Tabela 6. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2010-2014 z podziałem na poszczególne miejscowości.

Miejscowość	2014	2013	2012	2011	2010	RAZEM
Głuche	2	3	4	2	1	12
Radogoszcz	8	3	4	1	5	21
Jaszczorz	1	8	1	1	4	15
Osiek	5	1	2	10	14	32
Trzebiechowo	4	1	5	2	2	14
Skrzynia	6	2	-	1	2	11
Markocin	1	-	-	4	1	6
Bukowiny	3	3	1	2	3	12
Okarpiec	1	-	-	2	-	3
Wycinki	1	1	1	-	1	4

Kasparus	1	-	3	8	1	13
Jeżewnica	1	-	-	1	1	3
Karszanek	1	2	2	4	4	13
Jaszczerek	1	-	-	-	-	1
Wierzbiny	-	1	2	1	-	4
Lisówko		13	1	2	1	17
Skórzemno	2	6	6	2	1	17
Dębia Góra		1				1
Cisowy		1	1			2
Łuby		1		2		3
Suchobrzeźnica			2	1	2	5
Udzierz			1			1
Wymysłowo			1			1
Recice				1		1
RAZEM	38	47	37	47	43	212

Źródło: Materiały własne gminy.

Zdecydowanie najwyższą ilość wydanych decyzji w ostatnich pięciu latach dotyczyła miejscowości Osiek (32 decyzje). Dużym zainteresowaniem wśród składających wnioski cieszyły się również miejscowości Radogoszcz, Lisówko i Skórzemno. W okresie analizowanych lat wydano zaledwie 3 decyzje odmowne.

2.3. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

W poniższej tabeli zestawiono decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2010 – 2014.

Tabela 7. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2010– 2014.

L.p.	Rok	Liczba wydanych decyzji ogółem
1.	2010	5
2.	2011	4
3.	2012	2
4.	2013	4
5.	2014	6

Źródło: Materiały własne gminy.

W latach 2010 – 2014 na terenie gminy Osiek wydano 21 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Przeciętnie wydawano 4 decyzje rocznie.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Osiek to gmina wiejska położona w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie starogardzkim. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego Osiek położony jest w obrębie prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowo bałtyckiego, makroregionu Pojezierza Wschodnio- Pomorskiego, mezoregionu fizyczno-geograficznego Bory Tucholskie.

3.2. Rzeźba terenu, budowa geologiczna i geomorfologia

Osiek położony jest w obrębie Borów Tucholskich, jedynie niewielkie fragmenty wschodniej części gminy stanowią płaty wysoczyzny dennomorenowej należące do Pojezierza Starogardzkiego. Na terenie gminy dominuje powierzchniowy typ środowiska przyrodniczego - pojeziernego sandrowego. Osiek usytuowany jest w zlewni Wdy będącej lewym dopływem dolnej Wisły.

Geomorfologicznie jest to obszar równiny sandrowej, zwanej sandrem Wdy. Jedynie na zachód od wsi Bukowiny występuje wysoczyzna morenowa. Występują tu rynny jeziorne, wytopiska i obniżenia dolinowe. Teren gminy charakteryzuje się urozmaiconym krajobrazem. Został on ukształtowany podczas ostatniej epoki lodowcowej, zwanej zlodowaceniem bałtyckim (ok.15 tys. lat p.n.e.). Wówczas to lodowiec nasunął się z okolic dzisiejszej Skandynawii, przywlekając i osadzając na terenie Pomorza olbrzymie ilości materiału skalnego w postaci głazów narzutowych, żwirów i glin zwałowych. W skład kompleksu wchodzi najczęściej gliny zwałowe z jednym lub dwoma przewarstwieniami piaszczystymi (pospółki), co świadczy o wieloletniej oscylacji lądolodu. Gliny zwałowe zalegają na ogółw spągu sandru i tylko na nieznacznych powierzchniach stanowią utwory powierzchniowe. Miąższość osadów sandrowych jest znaczna od kilku do kilkunastu metrów z uwagi na nakładanie się na siebie faz akumulacji.

Bory Tucholskie stanowią rozległe pola sandrowe, częściowo wykształcone w postaci poziomów terasowych, zbudowane głównie z piasków warstwowych, czasem przewarstwionych utworami gliniastymi. Deniwelacje w obrębie równiny są niewielkie, powierzchnia terenu układa się na wysokościach od ok. 90 do ok. 110 m n.p.m. Ukształtowanie

powierzchni równinnych sandrów urozmaicają rynny subglacjalne, doliny rzeczne i liczne wytopiska. Wschodnia wysoczyznowa część gminy zbudowana jest głównie z utworów plejstoceńskich gliny zwałowej i piasków gliniastych.

Górny odcinek dorzecza Wdy jest usytuowany w obrębie Pojezierza Kaszubskiego, na południowych zboczach wału moren czołowych, ukształtowanych pod wpływem procesów związanych głównie z ostatnim zlodowaceniem epoki plejstocenu, oraz z późniejszymi przekształceniami. Powierzchnię dorzecza stanowią głównie przepuszczalne, piaszczyste i żwirowe utwory sandrowe, pokrywające warstwą o zróżnicowanej grubości głębsze utwory ilaste i gliny moreny dennej starszego zlodowacenia. Dolinę rzeki Wdy utworzyły wody topniejącego lodowca, spływające w kierunku południowo-wschodnim, ku pradolinie toruńsko - eberswaldzkiej. Charakterystyczne elementy terenowe tej zlewni, to zalesione sandry oraz liczne ciek i jeziora - rynnowe i wytopiskowe.

3.3. Klimat

Klimat w rejonie gminy Osiek ma charakter przejściowy między klimatem pojezierzy (chłodniejszym, o większej liczbie opadów) a klimatem terenów równinnych rozciągających się na południe. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (18°), najchłodniejszym luty (-3°). Sumy opadów rocznych wynoszą 500-560 mm. Największe opady występują w miesiącach letnich. Rozkład głównych kierunków wiatrów jest zdominowany przez wiatry z sektora zachodniego (SW, W i NW) - prawie 45% występowań.

3.4. Gleby

Tereny moreny falistej na obszarze gminy zbudowane są przede wszystkim z glin tworzących gleby brunatne właściwe, piasków gliniastych i glin tworzących strukturę gleb brunatnych wylugowanych i kwaśnych oraz piasków gliniastych tworzących gleby bielicowe. Wśród glebwytworzonych z piasków luźnych i piasków gliniastych na rozciągającej się równinie sandrowej przeważają gleby brunatne wylugowane, kwaśne i gleby bielicowe. W morfologii dolin rzecznych przeważają utwory zbudowane z torfów oraz utworów mułowo-torfowych, które tworzą gleby torfowe i murszowe.

3.5. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

3.5.1. Rolnictwo

Ubóstwo podłoża i powierzchniowa dominacja zbiorowisk leśnych sprawiają, że uprawy rolne zajmują niewielką część gminy Osiek. Tworzą one często niewielkie

śródleśne enklawy. Większe powierzchnie występują jedynie w otoczeniu Jez. Kałębie (wsie Osiek – Karszanek).

W oparciu o dane pozyskane z Powszechnego Spisu Rolnego przedstawiono poniżej analizę przemian zachodzących w rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy Osiek. W celu dokonania jak najpełniejszej charakterystyki rolnej gminy wykorzystano aktualnie dostępne dane statystyczne z roku 2010.

Tabela 8. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Osiek.

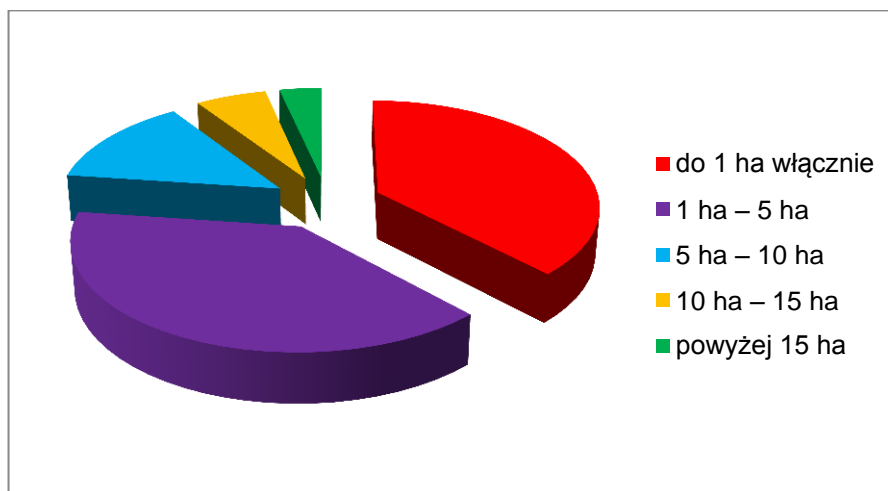
Wielkość gospodarstw	Liczba gospodarstw
do 1 ha włącznie	174
1 ha – 5 ha	180
5 ha – 10 ha	62
10 ha – 15 ha	27
powyżej 15 ha	16

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Jak wynika z danych pozyskanych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, w gminie Osiek funkcjonowało 459 gospodarstw rolnych. Przeważającą część ogółu stanowiły gospodarstwa o powierzchni od 1 ha do 5 ha. Niemniejszy udział w całkowitej liczbie miały gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha – 16 gospodarstw.

Udział procentowy poszczególnych gospodarstw według klas wielkościowych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Osiek.

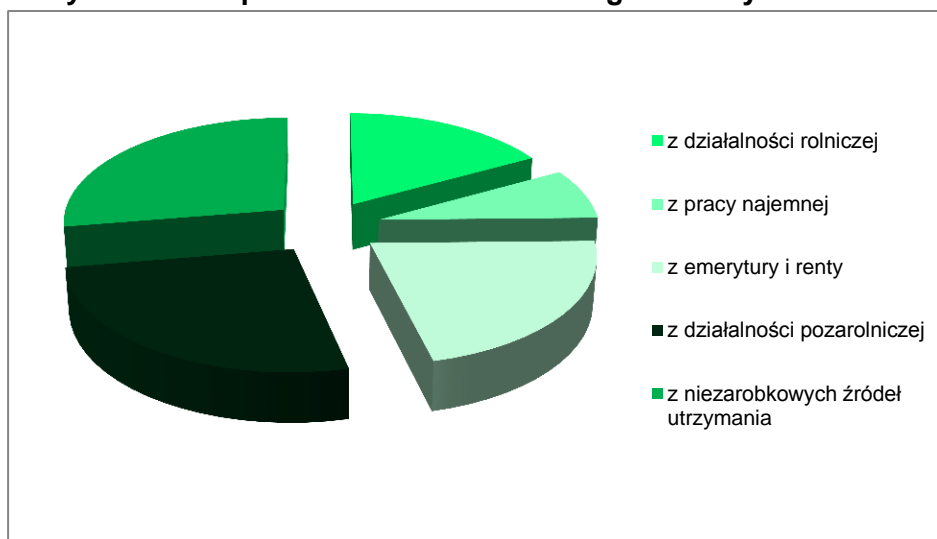
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Tabela 9. Gospodarstwa domowe według struktury dochodów.

Rodzaj dochodów	Liczba gospodarstw
z działalności rolniczej	273
z pracy najemnej	124
z emerytury i renty	347
z działalności pozarolniczej	420
z niezarobkowych źródeł utrzymania	444

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Wykres 4. Gospodarstwa domowe według struktury dochodów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

W wyniku analizy struktury dochodów gospodarstw rolnych stwierdzono, że najwięcej gospodarstw utrzymywało się z niezarobkowych źródeł utrzymania – 28%. Kolejne miejsca zajmują gospodarstwa utrzymujące się z działalności pozarolniczej – 26%. Najmniejszy odsetek stanowią gospodarstwa utrzymujące się z pracy najemnej.

Tabela 10. Kierunki produkcji roślinnej w gminie.

Kierunki produkcji roślinnej	Powierzchnia zasiewów w ha
zboża razem	601,17
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	587,77
pszenica ozima	29,15
pszenica jara	1,60
żyto	270,80
jęczmień ozimy	10,37
jęczmień jary	27,84
owies	35,40
pszenżyto ozime	100,32
pszenżyto jare	22,25
mieszanki zbożowe ozime	9,22
mieszanki zbożowe jare	80,82
kukurydza na ziarno	13,40
ziemniaki	32,06
uprawy przemysłowe	21,04
buraki cukrowe	5,25
rzepak i rzepik razem	14,22

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Najpopularniejszą uprawą w gminie są zboża. Najmniejsza powierzchnia dotyczy pszenicy jarej.

Tabela 11. Kierunki produkcji zwierzęcej w gminie.

Kierunki produkcji zwierzęcej	Liczba gospodarstw	Liczba sztuk
Bydło razem	88	524
Bydło krowy	66	205
Trzoda chlewna razem	52	2586
Trzoda chlewna lochy	27	220
Konie	23	61
Drób ogółem razem	104	3572
Drób ogółem drób kurzy	102	2849

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Spośród wszystkich gospodarstw rolnych w gminie, najczęściej zajmowało się hodowlą drobiu – 22,51%. Wynik ten znalazł odzwierciedlenie w dużej liczbie sztuk. Najmniej gospodarstw zajmowało się hodowlą koni – jedynie 23, co stanowiło 4,98% wszystkich gospodarstw w gminie.

Gospodarstwa na terenie gminy są w dosyć dobrym stopniu wyposażone w budynki, maszyny i urządzenia służące prowadzeniu działalności rolniczej. Szczegółowe informacje zawierają zestawienia poniżej.

Tabela 12. Wyposażenie gospodarstw w gminie.

Rodzaj maszyn, urządzeń	Liczba wyposażenia (maszyn, urządzeń - sztuki)
Liczba gospodarstw posiadających ciągniki	124
Liczba ciągników w gospodarstwach rolnych	157

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie Osiek w ciągnik wyposażonych było 124 gospodarstw, natomiast łączna liczba ciągników wynosiła 157.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie gminy Osiek wynosi 5,2931 ha.

3.5.2. Leśnictwo

Lasy objęte są ochroną na podstawie Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2129 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161).

Lasy na terenie gminy Osiek zajmują około 11 551,5 ha. Ekosystemy leśne gminy reprezentowane są przez:

- żyzne lasy dębowo-grabowe (grądy),
- ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe,
- lasy łąkowe,
- bory świeże i suche,
- bory i brzeziny bagienne,
- olsy i zarośla wierzbowe,
- porolne i rekultywacyjne nasadzenia drzew.

Powierzchniowo na terenie gminy dominują bory świeże i suche. Żyzne lasy dębowo-grabowe występują niewielkimi kompleksami na zboczach dolin zajętych przez cieki i jeziora. Wśród zbiorowisk grądowych na obszarze gminy występują nizinne lasy dębowo-grabowe (wschodni brzeg Jez. Czarnego i okolice leśniczówki Cisowa Góra) i grąd subkontynentalny (zbocza doliny Wdy i Brzezianka). Drzewostany lasów dębowo-grabowych budują przede wszystkim dęby a domieszkowo lipy drobnolistne. W skład niższego piętra drzew wchodzi głównie grab. Występują również: klon, jawor, olsza czarna, jesion, wiąz górski, brzozy, świerk, sosna i osika. Silnie rozwinięta jest warstwa krzewów. Charakterystyczne jest także bogate runo. Leśne zbiorowiska grądowe gminy Osiek są silnie zniekształcone w wyniku gospodarki leśnej, często ze znaczną domieszką sosny w drzewostanie. Ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe - lasy bukowe występują niemal wyłącznie we wschodniej części gminy, na obszarach morenowych. Natomiast lasy bukowo-dębowe są rozproszone na obszarze całej gminy, często rozwijają się w pobliżu jezior i torfowisk. Oba zespoły występują na siedliskach uboższych i bardziej zakwaszonych niż grądy i żyzne buczyny, najczęściej na glebach rdzawych bielcowych, brunatnych kwaśnych i brunatnych bielcowanych. W drzewostanie kwaśnych buczyn dominuje buk ze słabo rozwiniętym runem, towarzyszą mu klon zwyczajny, jawor i sosna. W lasach bukowo-dębowych oprócz buka występuje także dąb szypułkowy i bezszypułkowy oraz sosna z bardziej urozmaiconym podrostem i runem. Oba zbiorowiska zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię, w środkowej i zachodniej części gminy ustępują świeżym i suchym borom sosnowym. Stan zachowania tych zbiorowisk jest z reguły zły, co spowodowane jest naturalnym ubóstwem podłoża i preferowaniem sosny w drzewostanie. Najlepiej zachowany jest płat buczyny w pobliżu leśniczówki Cisowa Góra, oraz miejscowości Cisowy, a lasów dębowo-bukowych na zachód od Jez. Czarnego. Lasy łąkowe

występują wyłącznie w dnach dolin, wzdłuż Wdy i Brzezianka, w zachodniej części gminy. Ich drzewostan buduje olsza czarna oraz domieszkowo świerk, w podroście obserwuje się bogatą warstwę krzewów z kruszyną pospolitą, bzem czarnym i czeremchą. Najlepiej zachowane płaty występują nad rzeką Brzezianek, w obrębie rezerwatu „Zdrójno”. Przy większym udziale świerka gatunki lasów łęgowych ustępują a wzrasta udział składników borowych. Siedliska lasów łęgowych zostały w większości wylesione i zajęte przez użytki zielone. Bory świeże i suche dominują powierzchniowo wśród zbiorowisk leśnych gminy Osiek. Występują głównie na glebach mineralnych na sandrze. Zasobność i wilgotność podłoża decyduje o rozwoju jednego z dwóch zbiorowisk suboceanicznego boru świeżego lub śródlądowego boru suchego. Drzewostany borów buduje głównie sosna, czasem z domieszką brzozy, w podszycie występuje niekiedy kruszyna pospolita, jarzębina, dąb szypułkowy oraz jałowiec. Różnice między oboma zespołami zaznaczają się w runie. Runo zasobniejszych borów świeżych złożone jest przede wszystkim z borówki czernicy i borówki brusznicy, śmiałka pogiętego i wrzosu, a suchych z porostów i mchów. Stan zachowania borów jest zły. Wiele ich płątów porasta grunty porolne (naturalnych zespołów się prawie nie spotyka). Bory i brzeziny bagienne występują rzadko na obszarze gminy Osiek, na terenach o płytkim i bardzo płytkim poziomie wód gruntowych. Ich siedliska są w znacznym stopniu przekształcone wyniku osuszających prac melioracyjnych. W skład drzewostanów borów wchodzi sosna i brzozy – brodawkowata i omszona oraz świerk. Odwrotne proporce mają miejsce w brzezinach. Oba zbiorowiska najczęściej współwystępują z torfowiskami. Do najlepiej zachowanych należą płaty: we wschodniej części gminy pomiędzy Jez. Czarnym i wschodnią granicą gminy; Lisie Błotko Duże; wokół bezimiennego oczka, ok. 1 km na W od Jez. Głuchego; między N i S częścią jez. Czarnego i w pobliżu Suchobrzeźnicy. Olsy i zarośla wierzbowe występują rzadko i na małych powierzchniach nad jeziorami i oczkami wodnymi. Drzewostan buduje olsza czarna z domieszkami brzozy. Niższą warstwę tworzy podrost tych drzew, a także wierzby i kruszyna. W składzie runa tylko na niewielkich powierzchniach występuje charakterystyczny zestaw gatunków, na pozostałych runo budowane jest przez gatunki obce siedliskowo. Najlepiej zachowane płaty olsu położone są przy wschodnim brzegu Jez. Czarnego, koło leśniczówki Cisowa Góra, wzdłuż brzegu jez. Brzezianek i nad oczkiem wodnym w miejscowości Wierzbina. Większość zbiorowisk olsowych jest przekształcona antropogenicznie. Najczęściej drzewa są wycinane, a tereny uprzednio przez nie zajmowane osuszane i zamieniane w łąki i pastwiska. Nieco lepiej zachowane są zbiorowiska zarośli wierzbowych, które współwystępują z olsami w dolinach rzecznych i wzdłuż brzegów jezior. Zarośla wierzbowe budują dwa gatunki wierzby - *Salix cinerea* i *pentandra* z domieszkami kruszyny i brzozy. W skład runa wchodzi głównie gatunki łąkowe, szuwarowe i olsowe. Najlepiej wykształcone zbiorowiska tego typu występują wokół Jez. Udierz. Porolne nasadzenia drzew zajmują znaczne powierzchnie.

Wyróżniają się jednakowym wiekiem drzewostanu, brakiem podszytu, miejscami słabo rozwiniętym runem i regularnym często zwartym rozmieszczeniem drzew. Gatunkami, które tworzą nasadzenia porolne są zwykle sosny rzadziej świerk i brzozy. Biocenotyczna wartość monokultur jest dość ograniczona, duże znaczenie posiada za to jako urozmaicenie krajobrazowe i ostoja dla fauny. Ich płaty występują w pobliżu wsi Wierzbiny, Okarpiec i Kasparus. Zbiorowiska leśne pełnią istotne funkcje fizjotaktyczne, ekologiczne i krajobrazowe.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Ochrona zabytków

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Zabytek - według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.) to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki i kultury materialnej, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Obecnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

4.2. Rys historyczny

Gmina Osiek stanowi jedną z gmin wchodzących w skład powiatu starogardzkiego, położoną w południowej części województwa pomorskiego.

Od I/II w. przez Osiek przebiegała prawdopodobnie główna odnoga szlaku bursztynowego (odcinek Świecie – Pruszcz Gdański). W wyniku wielkiej „wędrówki ludów” w V w. szlak przestał istnieć jako droga handlowa. W okresie wczesnośredniowiecznym tereny gminy obejmowała pierwotna puszcza. Osadnictwo miało w tych czasach przeważnie charakter tymczasowy. Były to zapewne osady myśliwych, bartników czy smolarzy. W 997 roku, jak głosi tradycja, w gródkiem obronnym w Osieku zatrzymał się św. Wojciech w czasie podróży misyjnej do Prus. W XIII w. przez Osiek prowadziła droga handlowa zwana "drogą księcia Grzymisława".

W XII w. na terenie Pomorza Wschodniego wykształciła się lokalna dynastia książęca, której przedstawiciele rządili nim – początkowo jako namiestnicy książąt polskich – do 1295 r. Pod koniec XII w. ziemie lubiszewska i świecka należały do księcia Grzymisława. Mściwój I, który w początkach XIII w. władał już całym księstwem Wschodniopomorskim, podzielił je pomiędzy czterech synów. Dzielnica lubiszewska (ze stolicą w Lubiszewie tczewskim) przypadła, po śmierci brata Warcisława, księciu Samborowi II. Dążenia jego starszego brata Świętopelka II do ponownego zjednoczenia całego Pomorza Wschodniego doprowadziły do walk z pozostałymi braćmi – Samborem i Raciborem. Sambor, który wielokrotnie musiał uchodzić ze swojego księstwa, zawarł przymierze z Krzyżakami i księciem kujawskim Kazimierzem. Krzyżacy pomogli mu zbudować nową stolicę – Tczew – a po zawarciu przez nich pokoju ze Świętopelkiem Sambor II odzyskał swoją dzielnicę. Książę Sambor II ponownie utracił księstwo w wyniku wojny z Mściwojem II, synem Świętopelka II, w latach 1269-72. Schronił się wówczas u swojej córki Salomei i jej męża, księcia kujawskiego Siemomyśla. Na wygnaniu zapisał w 1276 r. Krzyżakom ziemię

gniewską. Po śmierci Sambora Krzyżacy wytoczyli w 1281 r. proces Mściwojowi II o zapisane ziemie. Uzyskali je w 1282 r. na mocy układu w Miliczu. Po śmierci Mściwoja II w 1295 r. Pomorze Wschodnie przeszło – na mocy układu z Kępna z 1282 r. – w ręce księcia wielkopolskiego Przemysła II, który władając już dwiema dzielnicami, koronował się w tym samym roku na króla Polski. Po śmierci Przemysła władzę nad jego dzielnicami objął Władysław Łokietek, utracił ją jednak na rzecz króla Czech Wacława II, który w 1300 r. został królem Polski. W wyniku jego śmierci w 1305 r. i śmierci jego syna Wacława III w roku następnym władzę odzyskał Łokietek.

Po raz pierwszy Osiek został w sposób bezpośredni odnotowany w źródłach pod datą 1312. Wraz z całym Pomorzem Gdańskim znalazł się trzy lata wcześniej w rękach Krzyżaków, którzy wzniesli tu murowany zameczek nad brzegiem jeziora Kałębie. Zamek ten od 1416 r. podlegał wójtostwu tczewskiemu. Był wyposażony w działa na kamienne kule. Położenie na przesmyku między jeziorami Kałębie i Czarne miało strategiczne znaczenie, co w pełni się potwierdziło w czasie podczas wojny trzynastoletniej (1454-1466). Zacięte walki zmusiły załogę krzyżacką do opuszczenia i podpalenia zamku. Uciekła przez jezioro w kierunku Starogardu. Po II pokoju toruńskim (1466) Osiek stał się siedzibą starostwa niegrodowego. W 1484 r. Jerzy Dąbrowski sprzedał starostwo osieckie Mikołajowi Kościeleckiemu. Wywołało to opór szlachty pruskiej. W latach 90-tych XV w. sprawa starostwa osieckiego ponownie stała się głośna – Otto Szumiłowski oskarżył Kościeleckiego o bezprawne wypędzenie ze starostwa. W 1565 r. starosta Adam Walewski wznosił na fundamentach zamku krzyżackiego pałac renesansowy z arkadowym dziedzińcem. Został on zniszczony, podobnie jak dziesiątki innych w latach „potopu” szwedzkiego (1655-1660). Materiał budowlany z ruin pałacu (a także z zamków w Borzechowie i Starej Kiszewie) wykorzystano w czasach pruskich do budowy koszar wojskowych w Starogardzie Gdańskim. Starostami osieckimi byli w czasach I RP m.in. królewicz Władysław Waza i Jan Sobieski. Większość wsi gminy Osiek ma dość późną genezę. Miało to związek z długo utrzymującym się puszcząnskim charakterem tych terenów. Bory Tucholskie stanowiły bowiem pozostałość po wczesnośredniowiecznych pustkach osadniczych oddzielających terytoria poszczególnych plemion. Na przykład pierwsze zapisy o Kasparusie pochodzą z 1664 roku.

W wyniku I rozbioru Prusy Królewskie, z wyjątkiem Gdańska, zostały w 1772 r. zagarnięte przez Prusy. Starostwo osieckie zostało rozparcelowane. W wyniku XIX-wiecznych reform administracyjnych tereny obecnej gminy włączono do powiatu starogardzkiego. W tym czasie rozwinęła się tradycja związana ze św. Rochem jako patronem. Już od 1767 roku w drugie Święto Zielonych Świąt i w pierwszą niedzielę po św. Rochu (16 VIII) odbywały się jarmarki osieckie. W latach 1860-1866 został zbudowany

w Osieku kościół, właśnie pod wezwaniem św. Rocha. Tradycja ta przetrwała do dzisiaj – corocznie w pierwszą niedzielę po 16 VIII odbywa się słynny w okolicy odpust św. Rocha – organizowana jest m.in. piesza pielgrzymka ze Skórcza.

Pod koniec XIX w. następuje wzmożenie ruchu narodowego. Ma to związek z antypolską i germanizacyjną polityką pruską. Jednym z najważniejszych animatorów polskiego ruchu narodowego na Kociewiu był ks. Jan Olszewski, w latach 1894-1910 proboszcz osiecki. W 1900 r. ks. Olszewski założył spółdzielnię „Kupiec”, w 1904 r. Bank Ludowy, którego został prezesem. Przyczynił się także do powstania Polskiego Towarzystwa Handlowe "Konsum", Towarzystwa Ludowego i Towarzystwa Flisaków. W latach 1906-1907 był głównym organizatorem na Kociewiu strajku szkolnego w obronie języka polskiego, eliminowanego ze szkół w zaborze pruskim. Dzięki niemu parafia przekształciła się w główne ognisko strajku na Kociewiu. Postawą w czasie strajku szczególnie zasłynął wtedy Kasparus. Strajk wybuchł 8 stycznia 1907 r., objął około 100 uczniów i trwał do połowy lutego. Doszło do bójki między pruskimi nauczycielami, a rodzicami, którzy rozbili i pobili nauczycieli. Wielu spośród rodziców zostało później skazanych na kary pozbawienia wolności i wysokie grzywny. Strajki szkolne objęły szkoły na terenie całej dzisiejszej gminy, o czym świadczą umieszczone na nich tablice pamiątkowe.

Na mocy traktatu wersalskiego (28.06.1919) znaczna część Pomorza wróciła w lutym 1920 r. do odrodzonej Polski. W latach 20-tych gmina ożywiła się gospodarczo. Osiek zaczął się rozwijać jako miejscowość letniskowa. Miejscowości położone w głębi Borów Tucholskich korzystały ze zintensyfikowania gospodarki leśnej, związanego m.in. z wyrębami lasów dotkniętych plagą sówki chojnowki. W latach 1936-1939 na terenie gminy prowadzono prace przy budowie szosy Warlubie – Osiek – Kościerzyna – Gdynia. W okresie II wojny światowej wielu mieszkańców gminy walczyło w oddziałach Armii Krajowej należących do zgrupowania Alojzego Bruskiego „Graba”, działających w okolicznych lasach zwłaszcza na południe od jeziora Kałębie. W 1942 r. partyzanci uwolnili więźniów z miejscowego aresztu. W okolicach Błędna 27 października 1944 r. miała miejsce największa bitwa partyzancka w Borach Tucholskich w czasie II wojny światowej. Sześćdziesięciu kilku polskich partyzantów z oddziałów Huberta Bukowskiego „Sójki” i Feliksa Warczaka oraz polskich i sowieckich spadochroniarzy pokonało znacznie przewyższające je liczebnie i lepiej uzbrojone siły niemieckie. W latach 1954 – 1960 Osiek był siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. W wyniku reformy administracyjnej w latach 70-tych została utworzona gmina Osiek. W tym okresie następuje rozwój funkcji turystycznej w gminie. Zaczynają powstawać ośrodki wczasowe oraz domki rekreacyjne.

Na terenie gminy zachowały się obiekty zabytkowe, wśród których jako szczególnie interesującą należy wskazać zabudowę zlokalizowaną w miejscowości Osiek i Kasparus. Znaczna część zachowanych obiektów, położonych we wsi Osiek pochodzi z przełomu XIX i XX w. a także z okresu międzywojennego. We wsi Kasparus zachował się w nienaruszonym stanie układ ruralistyczny wsi, gdzie większość budynków pochodzi sprzed wojny.

4.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości i ruchomych

Wykaz obiektów uznanych za zabytki można znaleźć w rejestrze zabytków. Wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony zabytków w Polsce. Rejestr zabytków dla obiektów z terenu danego województwa prowadzi właściwy Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz obiektów, położonych na terenie gminy Osiek, wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 13. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Data decyzji	Nr rejestru
1.	Osiek	Układ ruralistyczny wsi Osiek	1985-02-02	1085
2.	Osiek, ul. Kwiatowa 29	Zagroda (dom, teren)	1985-04-20	1089
3.	Osiek, ul. Partyzantów Kociewskich 100	Zagroda (dom, teren)	1985-07-04	1094
4.	Osiek, ul. Kwiatowa 2	Dom	1986-01-20	1106
5.	Osiek, ul. Partyzantów Kociewskich 40	Dom (rozebrany – dec. Starosty Starogardzkiego AB.6741.44.2013)	1988-09-24	1252
6.	Kasparus	Cmentarz	1989-11-06	1291
7.	Kasparus	Kościół parafialny pw. Św. Józefa z cmentarzem	1989-11-06	1339
8.	Osiek	Kościół parafialny pw. Św. Rocha z plebanią i budynkiem gospodarczym	1998-01-16	1652
			2002-07-12	1652
9.	Osiek	Cmentarz parafialny w obrębie działki wraz z murem i bramą od pn. – zach. oraz starodrzewem	2009-09-21	1852

Źródło: WKZ Gdańsk

Na załączniku graficznym uwarunkowań *Studium* oznaczono ww. obiekty z odpowiednimi numerami, zgodnymi z powyższą tabelą. Dla zabytkowego układu ruralistycznego wsi Osiek wrysowano strefy ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i krajobrazu, zgodnie z decyzją o jego wpisie do rejestru zabytków. Dom położony przy ul. Partyzantów Kociewskich 40, oznaczony na rysunku *Studium* nr 5 został rozebrany na podstawie decyzji Starosty Starogardzkiego AB.6741.44.2013.

Tabela 14. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych.

Lp.	Obiekt	Adres	Wiek/rok bud.	Styl/materiał
1.	Ołtarz główny	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2001	Neogotykdrewno
2.	Tabernakulum		XXI/2001	Neogotykdrewno
3.	Obraz „Św. Rocha” z ołtarza głównego		XXI/2001	Neogotykdrewno
4.	Obraz „NMP Nieustającej Pomocy” z ołtarza głównego		XXI/2001	Neogotykdrewno
5.	Ołtarz boczny Matki Boskiej		XXI/2001	Neogotykdrewno
6.	Ołtarz boczny Św. Krzyża		XXI/2001	Neogotykdrewno
7.	Ambona – 2 szt.		XXI/2001	Neogotykdrewno
8.	Ławki – 27 szt.		XXI/2001	Neogotykdrewno
9.	Organy		XXI/2001	Neogotykdrewno
10.	Dzwony – 3 szt.	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2001	
11.	Konfesjonały – 6 szt.		XXI/2001	
12.	Katafalk		XXI/2001	
13.	Stolik		XXI/2001	
14.	Kłęczniki – 4 szt.		XXI/2001	
15.	Szafy zakrystyjne – 12 szt.		XXI/2001	
16.	Obrazy Drogi Krzyżowej – 14 szt.		XXI/2002	
17.	Obraz Św. Rocha		XXI/2002	
18.	Relikwiarz Św. Rocha		XXI/2002	
19.	Kielich mszalny – 5 szt.		XXI/2002	
20.	Puszki – 3 szt.		XXI/2002	
21.	Monstrancja		XXI/2002	
22.	Pateny	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2002	
23.	Trybularz		XXI/2002	
24.	Łódka		XXI/2002	
25.	Lichtarze		XXI/2002	
26.	Gong		XXI/2002	
27.	Dzwonek		XXI/2002	
28.	Lichtarze żelazne		XXI/2002	

Źródło: WKZ Gdańsk.

4.4. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Zarządzeniem nr 23/2014 z dnia 14 kwietnia 2014 r. Wójt Gminy Osiek ustanowił Gminną Ewidencję Zabytków dla Gminy Osiek. Gminna Ewidencja Zabytków dla gminy Osiek zawiera 275 kart adresowych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy przedstawionych w poniższej tabeli. **Obiekty zabytkowe ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków zostały umieszczone na rysunku uwarunkowań Studium zgodnie z poniższą tabelą, wg liczby porządkowej obiektów.**

Tabela 15. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp.	Obiekt	Czas powstania	Miejscowość	Ulica	Nr
1.	stodoła w zespole nadleśnictwa	Koniec XIX w.	Błądno		1
2.	d. nadleśnictwo ob. dom	1873	Błądno		1
3.	obora w zespole nadleśnictwa	Koniec XIX w.	Błądno		1
4.	d. sekretarzówka, ob. Nadleśnictwo	1913	Błądno		2
5.	Obora	1913	Błądno		2

6.	d. dom mieszkalny robotników leśnych	1912	Błędno		3
7.	stodoła w zespole leśniczówki	XIX w.	Błędno		4
8.	Leśniczówka	1881	Błędno		4
9.	obora w zespole leśniczówki	XIX w.	Błędno		4
10.	Dom	Pocz. XX w.	Bukowiny		23
11.	Kapliczka	XIX/XX w.	Bukowiny		
12.	Dom	Początek XX w.	Bukowiny		5
13.	Dom	XIX/XX w.	Bukowiny		19
14.	budynek gospodarczy przy szkole	XIX/XX w.	Bukowiny		21
15.	Szkoła	XIX/XX w.	Bukowiny		21
16.	Dom	4 ćw. XIX w.	Bukowiny		4
17.	Leśniczówka	1887	Cisowa Góra		1
18.	Dom	XIX/XX w.	Cisowy		5
19.	Dom	Pocz. XIX w.	Dębia Góra		4
20.	Dom	Pocz. XX w.	Gęby		2
21.	d. szkoła	Pocz. XX w.	Głuche		17
22.	Dom	Koniec XIX w.	Głuche		24
23.	Dom	Poł. XIX w.	Głuche		5
24.	Dom	4 ćw. XIX w.	Głuche		6
25.	Dom	Pocz. XX w.	Głuche		12
26.	Dom	XIX/XX w. przebudowany	Grabowiec		2
27.	Dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		20
28.	Dom	1893	Jaszczierz		6
29.	Dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		10
30.	Dom	1880	Jaszczierz		12
31.	Dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		16
32.	Szkoła	Pocz. XX w.	Jeżewnica		13
33.	Kapliczka	XIX/XX w.; 1957	Jeżewnica		
34.	bud. Gosp. Przy szkole	Pocz. XX w.	Jeżewnica		13
35.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	XIX/XX w.	Kałębica		1
36.	leśniczówka i bud. Gosp.	1887	Karcznia		1
37.	Dom	2 poł XIX w.	Karszanek		30
38.	budynek gospodarczy przy szkole	Pocz. XX w.	Karszanek		35
39.	d. szkoła	Pocz. XX w.	Karszanek		35
40.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		40
41.	Plebania	Poł. XIX w.	Kasparus		62
42.	kościół pw. Św. Józefa	1926	Kasparus		
43.	układ ruralistyczny wsi Kasparus	XIX/XX w.	Kasparus		

44.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		11
45.	Dom	1875	Kasparus		12
46.	dom z zagrodą (budynki gospodarcze)	XIX/XX w.	Kasparus		13
47.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		16
48.	Dom	1935	Kasparus		17
49.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		19
50.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		23
51.	Dom	1 ćw. XX w.	Kasparus		24
52.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		26
53.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		28
54.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		31
55.	Dom	Pocz. XX w.	Kasparus		36
56.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		37
57.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		41
58.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		42
59.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		43
60.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		44
61.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		45
62.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		46
63.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		48
64.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		49
65.	dom – ob. Sklep	XIX/XX w.	Kasparus		49
66.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		50
67.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		53
68.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		56
69.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		59
70.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		64
71.	brama cmentarza przy kościele pw. św. Józefa	1926	Kasparus		
72.	brama kościoła pw. św. Józefa	1926	Kasparus		
73.	Cmentarz	XIX w.	Kasparus		
74.	cmentarz przy kościele pw. św. Józefa	Pocz. XX w.	Kasparus		
75.	kapliczka cmentarza przykościelnego	Pocz. XX w.	Kasparus		
76.	dom- dawna szkoła	1878, pocz. XX w.	Kasparus		10
77.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		5
78.	Remiza	XIX/XX w.	Kasparus		9
79.	pomnik – Obrońcom Mowy Polskiej w 55 rocznicę strajku szkolnego 1906 -1907	1961	Kasparus		10

80.	budynek gospodarczy	Pocz. XX w.	Kasparus		10
81.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
82.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
83.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
84.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Głuche		10
85.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	XIX/XX w.	Kałębica		1
86.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	Koniec XIX w.	Karcznia		1
87.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Kasparus	przy plebanii	62
88.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Kasparus		54
89.	Leśniczówka	1881	Kałębica		1
90.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Bukowiny		1
91.	zespół leśniczówki	XIX/XX w.	Komorze		
92.	d. szkoła	XIX/XX w.	Lisówko		1
93.	Dom	XIX/XX w.	Łuby		6
94.	Droga	XIX/XX w.	Łuby-Osiek		
95.	Dom	XIX/XX w.	Markocin		1
96.	Dom	XIX/XX w.	Markocin		11
97.	Dom	XIX/XX w.	Markocin		3
98.	kapliczka przydrożna	XIX/XX w.	Markocin		Naprzeciw nr 1
99.	Chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		1
100.	Chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		2
101.	Chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		3
102.	Chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		4
103.	Zagroda	XIX/XX w.	Okarpiec		7
104.	układ ruralistyczny wsi	XIX/XX w.	Osiek		
105.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	4
106.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Na Borku	3
107.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	5
108.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	6
109.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	18
110.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	20
111.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	23
112.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	29
113.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Na Borku	1
114.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	22
115.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Olszynka	1
116.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Dobry Brat	2
117.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	6
118.	zagroda/chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	9
119.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	21

120.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	6
121.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Dobry Brat	9
122.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	5
123.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	1
124.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	2
125.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	26
126.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	20
127.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	89
128.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	17/19
129.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	88
130.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	3
131.	dom (poczta)	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	67
132.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	5
133.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	16
134.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	18
135.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	21/23
136.	chałupa – dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	36
137.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	37
138.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	38
139.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	39
140.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	40
141.	dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	42
142.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	43
143.	Dom	1910	Osiek	Partyzantów Kociewskich	44

144.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	48
145.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	52
146.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	65
147.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	70
148.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	75
149.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	91
150.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	92
151.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	93
152.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	96
153.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	33/35
154.	kapliczka św. Rocha	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	45 (przy)
155.	chałupa – dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	45/47
156.	dom i bud gosp.	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	82/84
157.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	24
158.	Dom	1930	Osiek	Partyzantów Kociewskich	62
159.	cmentarz parafialny wraz z murem i bramą od pn. zach. oraz starodrzewem	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	
160.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	34
161.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	49
162.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	50
163.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	100
164.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Rybacka	5
165.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Słowińska	1
166.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	1

167.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	2
168.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	4
169.	kościół parafialny pw. Św. Rocha	1860-66	Osiek	Wyzwolenia	1
170.	dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	10
171.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek		12
172.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek		11
173.	Chałupa	XIX/XX w.	Osiek		13
174.	Dom	XIX/XX w.	Osiek		16
175.	budynek gospodarczy przy plebanii (dom pielgrzyma)	XIX/XX w.	Osiek		4
176.	Plebania	XIX/XX w.	Osiek		4
177.	Dom	XIX/XX w.	Osiek		5
178.	Dom	Pocz. XX w.	Osiek		8
179.	dom-biblioteka	XIX/XX w.	Osiek		9
180.	ruiny zamku krzyżackiego	XIV/XV w.	Osiek		
181.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Łuby		4
182.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Markocin		1
183.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek		5
184.	Kapliczka	1945	Karszanek		
185.	budynek gospodarczy/mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	84
186.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	88
187.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	80
188.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	80
189.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	76
190.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	68
191.	budynek mieszkalny	Przed 1939	Osiek	Partyzantów Kociewskich	56
192.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	54
193.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	27
194.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	38
195.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	11
196.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	7
197.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Słoneczna	8
198.	budynek gospodarczy przy szkole	pocz. XX w.	Lisówko		1
199.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Olszynka	5

200.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	12
201.	Dom	1931	Radogoszcz		1
202.	Chalupa	XIX/XX w.	Radogoszcz		20
203.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		28
204.	Dom	1913	Radogoszcz		34
205.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		3
206.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		5
207.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		8
208.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		18
209.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		19
210.	Dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		24
211.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		1
212.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		18
213.	bud. gosp. szkoły	XIX/XX w.	Skórzeńno		21
214.	dawna szkoła	XIX/XX w.	Skórzeńno		21
215.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		22
216.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		3
217.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		4
218.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		7
219.	Dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		15
220.	Dom	XIX w.	Skrzynia		2
221.	Dom	XIX w.	Skrzynia		3
222.	kapliczka przy domu nr 3	XX w.	Skrzynia		3
223.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		18
224.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		23
225.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		24
226.	układ ruralistyczny wsi Suchobrzeźnica	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		
227.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		6
228.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		7
229.	dawna szkoła	pocz. XX w.	Suchobrzeźnica		9
230.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		10
231.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		14
232.	Dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		5
233.	leśniczówka Brzeźnica	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		8
234.	budynek gospodarczy	1940	Szłaga Młyn		1
235.	dom wł. Młyna	1926-27	Szłaga Młyn		
236.	śluza w zespole d. młyna	XIX/XX w.	Szłaga Młyn		
237.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Szłaga Młyn		1
238.	d. szkoła	XIX/XX w.	Trzebiechowo		1
239.	Dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		4
240.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		3
241.	Dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		7

242.	Dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		8
243.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		14
244.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		19
245.	dom robotników leśnych	XIX/XX w.	Udzierz		23
246.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		4
247.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		8
248.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		9
249.	Dom	XIX/XX w.	Udzierz		13
250.	Dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		7
251.	Dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		13
252.	Dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		14
253.	układ ruralistyczny wsi	XIX/XX w.	Wierzbiny		
254.	Dom	1926	Wierzbiny		5
255.	Dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		2/3
256.	d. szkoła, ob. świetlica wiejska, galeria kociewska	XIX/XX w.	Wycinki		8
257.	kapliczka przydrożna	1947	Wycinki		
258.	Dom	XIX/XX w.	Wycinki		6
259.	d. gajówka, ob. dom mieszkalny	1884	Zdrójki		1
260.	d. leśniczówka	1907	Żurawki		1
261.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		15
262.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Trzebiechowo		1
263.	budynek gospodarczy	1907	Żurawki		1
264.	budynek gospodarczy	1907	Żurawki		1
265.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		21
266.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		22
267.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		29
268.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Recice		4
269.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Wycinki		27
270.	Dom	XIX w.	Dębia Góra		1
271.	Dom	XIX/XX w.	Kasparus		3
272.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		7
273.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	109
274.	Dom	XIX/XX w.	Osiek	Os. Dobry Brat	6
275.	Dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		8

Źródło: Zarządzenie nr 23/2014 Wójta Gminy Osiek z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Gminnej Ewidencji Zabytków.

4.5. Obiekty historyczne nie ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Na terenie gminy Osiek, oprócz obiektów o wartościach zabytkowych, chronionych poprzez wpis do rejestru zabytków lub jako ujętych w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ) znajduje się kilka wsi o zachowanym, historycznym układzie ruralistycznym, kształtowanym od 2 połowy XIX w., na przełomie XIX/XX w. i na początku XX w., z zabudową o wartościach kulturowych, z układem dróg, parcel, zabudowań i zieleni, pozostających w określonych relacjach funkcjonalno-przestrzennych, a ukształtowanych na kanwie istniejących warunków przyrodniczych, w sposób właściwy dla epoki.

Wsie odznaczające się ww. cechami, a nie ujęte w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, to wsie:

- Łuby i Udierz - odnotowane w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami,
- Gluche, Jaszczierz, Jeżewnica, Radogoszcz i Skórzemno a także wsie: Wycinki i Skrzynia, uznane w niniejszym studium, jako wsie o wartościach historycznych, dwie ostatnie ze współczesnymi przekształceniami.

Wszystkie ww. wsie o wartościach historycznych i kulturowych zaznaczono na planszy uwarunkowań *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek Pomorski*.

W obrębie ww. wsi, jak i na terenie całej gminy Osiek znajdują się także obiekty o wartościach kulturowych, które nie zostały dotychczas zewidencjonowane, czyli ujęte w Gminnej/ Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ), a których ochronę należy uwzględnić na dalszych etapach procesu planowania przestrzennego, po dokonaniu aktualizacji ewidencji zabytków.

4.6. Stanowiska archeologiczne

Zgodnie z art. 3 pkt. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytkiem archeologicznym jest *zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem*.

.Miejsce występowania nawarstwień kulturowych i zalegających w nich ruchomych zabytków archeologicznych nosi nazwę stanowiska archeologicznego. Stanowiska archeologiczne stanowią istotny element dziedzictwa kulturowego jako materialne świadectwo życia i działalności człowieka w minionych epokach. Relikty archeologiczne znajdują się w większości przypadków pod obecnym poziomem użytkowym (pod powierzchnią ziemi lub pod wodą). Wyjątkami są stanowiska archeologiczne o własnej formie terenowej (np. grodziska lub kurhany), które oprócz walorów naukowych posiadają

również istotne znaczenie dla krajobrazu kulturowego. Stanowiska archeologiczne o najwyższej wartości naukowo-historycznej są ponadto obejmowane wpisem do rejestru zabytków.

Stanowiska archeologiczne eksponowane w terenie

Na obszarze gminy Osiek odkryto i zewidencjonowano jak dotąd jedno stanowisko archeologiczne eksponowane w terenie tj. posiadające własną formę terenową - ruiny zamku krzyżackiego w miejscowości Osiek.

Stanowiska archeologiczne nieeksponowane w terenie

Na obszarze gminy Osiek znajdują się stanowiska archeologiczne nieeksponowane w terenie, stanowiące pozostałości po dawnym osadnictwie oraz dawnych nekropoliach. Za stanowiska archeologiczne uznaje się także miejsca historycznego osadnictwa, tj. obszary historycznych wsi Osiek i Kasparus.

W tej grupie zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych, jedno z nich, tj. osada z okresu wczesnego średniowiecza położona we wsi Osiek wpisana jest do rejestru zabytków województwa pomorskiego, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 31.03.1971 r., Nr rej. zabytków 144/A, przeniesiony do nowej księgi rejestru pod nr C-182.

W przyszłości nie wyklucza się odkrycia kolejnych stanowisk archeologicznych, których ochronę należy uwzględnić na dalszym etapie procesu planowania przestrzennego (pomimo ich braku w studium) zwłaszcza, że obszar gminy Osiek nie został jak dotąd objęty systematycznymi badaniami rozpoznawczymi w ramach programu „Archeologiczne Zdjęcie Polski”. Także zasięgi obecnych stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych mogą w przyszłości ulec korekcie w świetle wyników nowszych badań archeologicznych.

Tabela 16. Stanowiska archeologiczne.

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Uwagi	Nr strefy
1	Karszanek	1	znalezisko luźne	Neolit		*
2	Kasparus	1	punkt osadnictwa	Mezolit		1
3	Kasparus	2	obozowisko osada	mezolit średniowiecze		1
4	Kasparus	3	punkt osadnictwa	Mezolit		2
5	Kasparus	4	punkt osadnictwa	epoka kamienia		2
6	Kasparus	5	punkt osadnictwa	epoka kamienia		3
7	Kasparus	6	znalezisko luźne	epoka kamienia		*
8	Kasparus	7	cmentarzysko	epoka kamienia		*
9	Kasparus	8	wieś historyczna	Średniowiecze		3
10	Osiek	1	znalezisko luźne znalezisko luźne śląd osadnictwa znalezisko luźne	mezolit neolit wczesny / środkowy okres lateński okres wpływów rzymskich		4

			śląd osadnictwa zamek	wczesne średniowiecze późne średniowiecze / nowożytność		
11	Osiek	2	osada	wczesny / środkowy okres lateński		5
12	Osiek	3	znalezisko luźne osada cmentarzysko grobów skrzynkowych	neolit wczesny / środkowy okres lateński wczesny / środkowy okres lateński		5
13	Osiek	4	osada osada	WEŻ PŚ	rej. zab. nr C-182 (dawniej 144/A)	5, 6
14	Osiek	5	śląd osadnictwa	EB		*
15	Osiek	6	śląd osadnictwa	Neolit		*
16	Osiek	7	znalezisko luźne	Neolit		*
17	Osiek	8	śląd osadnictwa	Neolit		*
18	Osiek	9	wieś historyczna	Średniowiecze		7
19	Radogoszcz	1	znalezisko luźne	Neolit		*
20	Wycinki	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	średniowiecze neolit		*
21	Wymysłowo	1	punkt osadnictwa	Neolit		8
22	Żurawki	1	punkt osadnictwa	epoka kamienia		9
23	Żurawki	2	punkt osadnictwa	epoka kamienia		9
24	Żurawki	3	cmentarzysko (?) cmentarzysko	nieustalona neolit		*

* lokalizacja nieustalona; stanowisko znane jedynie ze wzmianek archiwalnych

Źródło: WKZ Gdańsk.

4.7. Gminny Program Opieki nad zabytkami

Dnia 14 kwietnia 2014 r. Rada Gminy Osiek przyjęła uchwałę nr XXVIII/176/2014 w sprawie przyjęcia **Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2014 – 2018** (opublikowano w Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2014 r. poz. 1824). Celem programu jest poprawa stanu zachowania środowiska kulturowego na terenie gminy Osiek. Program określa rozwiązania organizacyjne, finansowe a także edukacyjne i wychowawcze, prowadzące do osiągnięcia zamierzonego celu.

W niniejszym programie zawarte są m.in. zasady ochrony, wynikające ze „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek*” z 2003 r., ponadto opis zasobów dziedzictwa kulturowego gminy Osiek oraz cele i działania w zakresie ochrony najważniejszych elementów tego dziedzictwa. Do głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zakładanych w ww. *studium* z 2003 r., a dot. zasobów kulturowych zaliczono ochronę i właściwe wykorzystanie walorów kulturowych dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych oraz poprawę estetyki i zachowanie tradycji w architekturze. Wobec niektórych układów ruralistycznych zabytkowych i historycznych wsi, zespołów zabudowy i obiektów odnotowano potrzebę ochrony ich walorów kulturowych

i krajobrazu, poprzez – zachowanie reprezentowanych przez nie wartości, rewaloryzację, uczynienie lub rekonstrukcję i kontynuację tradycji miejsca oraz tradycji budowlanej.

Pośród tego typu układów, zespołów i obiektów do wpisania do rejestru zabytków zaproponowano:

- układy ruralistyczne wsi: Kasparus i Suchobrzeźnica, z pojedynczymi zabytkowymi i historycznymi obiektami, z rozplanowaniem układów, ich strukturą oraz otoczeniem,
- zespoły zabudowy i pojedyncze obiekty w następujących miejscowościach:
  - Okarpiec – zagroda nr 1 (w Gminnej Ewidencji Zabytków – Nr 99),
  - Osiek – budynki mieszk. w zagrodach: przy ul. partyzantów Kociewskich 40 (w GEZ – Nr 140), przy ul. Partyzantów Kociewskich 52 (w GEZ – Nr 145), budynek mieszkalny: przy ul. Kwiatowej 2 (w GEZ – Nr 124), przy ul. Kwiatowej 22 (w GEZ Nr 114), relikty zamku z XIV w. (w GEZ – Nr 180),
  - Wymysłowo, obr. Wycinki – zagroda (w GEZ – Nr 258).

Wszystkie układy ruralistyczne wsi, tj. wieś Osiek wpisana do rejestru zabytków, wsie proponowane do wpisu do rejestru zabytków w miejsc. - Kasparus i Suchobrzeźnica oraz wsie historyczne, wyszczególnione w *Studium* z 2003 r. w miejsc. Łuby, Wierzbiny i Udierz, zaproponowano do objęcia ochroną na poziomie lokalnego prawa miejscowego, jako wsie o historycznym układzie rozplanowania, zachowanej oryginalnej architekturze i dobrze wkomponowanych w otaczający krajobraz, odznaczające się wartościami historycznymi, kompozycyjnymi i kulturowymi. Dla tych miejscowości przyjęto, że nowe formy zagospodarowania powinny czerpać z istniejących dobrych wzorców budownictwa, architektury i form zagospodarowania ich otoczenia oraz twórczo je dostosowywać do aktualnych potrzeb.

W Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla obszaru gminy Osiek, w celu ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu sformułowano szereg nakazów, postulatów i zakazów, do wdrożenia jako obowiązujące:

- w odniesieniu do układów przestrzennych (ruralistycznych wsi) i zespołów zabudowy, do zachowania ze względu na ich wartość historyczną, kompozycyjną i kulturową:
  - nakaz zachowania układu komunikacyjnego i historycznego planu wsi;
  - nakaz zachowanie struktury historycznego podziału własności siedlisk,
  - nakaz zachowania czytelności granic historycznej zwartej zabudowy wiejskiej;
  - nakaz zachowania czytelności zasad kształtowania zespołów tworzących strukturę zabudowy (zagrody i inne) z wszystkimi jej komponentami (w tym: zabudowania, podwórza i ich zagospodarowanie, zieleń towarzysząca itp.);

- nakaz wykonania studiów architektoniczno -historycznych krajobrazowych i analizy ekspozycji przy konstruowaniu planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości;
- nakaz konserwacji istniejącej historycznej struktury zabytkowej;
- nakaz kontynuacji występujących historycznie tradycji budowlanych w nowej zabudowie;
- postulat usunięcia lub rekompozycji występujących elementów dysharmonijnych zabudowy;
- postulat opracowania zestawu przykładów form architektonicznych (skala, kształt bryły, detal architektoniczny, materiał, kolorystyka) oraz sposobów zagospodarowania przestrzennego w skali działki siedliskowej (rozplanowanie, ogrodzenia, rodzaj zieleni towarzyszącej) opartej na miejscowej tradycji kultury osadniczej; sformułowanie szczegółowych zasad kształtowania nowej zabudowy dla miejscowości Osiek, Kasparus, Suchobrzeźnica, Łuby, Skorzenno, Udzierz, Wierzbiny (przykłady w opracowaniach „Dom na Kaszubach i Kociewiu”, przykłady nowoprojektowanej zabudowy mieszkaniowo – letniskowej oraz „Budować na wsi. Zasady kształtowania krajobrazu wiejskiego w regionie gdańskim”).
- zakaz stosowania zabudowy o gabarytach dominujących w stosunku do zabudowy historycznej;
- w odniesieniu do elementów struktury przestrzennej - pojedyncze obiekty, do zachowania ze względu na ich wartość historyczną, kulturową i kompozycyjną:
  - nakaz kontynuowania tradycji miejsca poprzez zachowanie tradycyjnych zasad kształtowania przestrzeni – układów przestrzennych (zagród, zespołów zabudowy), architektury i jej otoczenia przyrodniczego;
  - nakaz ochrony zabytkowych budowli inżynierskich (tamy, groble, kanały i przepusty itp);
  - postulat korzystania przy planowaniu nowych inwestycji z zestawu przykładów form architektonicznych (skala, kształt bryły, detal architektoniczny, materiał, kolorystyka) oraz sposobów zagospodarowania przestrzennego w skali działki siedliskowej (rozplanowanie, ogrodzenia, rodzaj zieleni towarzyszącej) opartej na miejscowej tradycji kultury osadniczej;
  - zalecenie restytucji historycznych funkcji zabytkowych zespołów przemysłowych i budowli inżynierskich (zespoły młyńskie);
- w odniesieniu do elementów przyrodniczych - aleje, cmentarze, do zachowania z uwagi na ich wartość kompozycyjną i środowiskowo-kulturową (cmentarze w miejsc. – Cisowy, Kasparus, Osiek, Szłaga), przy czym:

- dla obsadzeń alejowych obowiązuje nakaz ścisłej ochrony i zabezpieczenia (poprawienie stanu zdrowotnego) oraz zakaz likwidacji drzew w przypadku modernizacji dróg publicznych;
- dla cmentarzy – nakaz uczynienia i uporządkowania terenu, zabezpieczenie (poprawienie stanu zdrowotnego) drzewostanu, ogrodzenie i oznakowanie jako nekropolia;
- w odniesieniu do stref ochrony archeologicznej (Osiek- ruina zamku, Osiek - strefa ochrony archeol. nad jeziorem w kierunku Dobrego Brata, Wymysłowo, obr. Wycinki – nad Kałębiem, Kasparus – 2 obszary stref ochrony archeologicznej) – wymagane jest uzgodnienie wszelkich lokalizacji i prac inwestycyjnych z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- w odniesieniu do stref ochrony i właściwego kształtowania otoczenia krajobrazowego chronionych układów przestrzennych o wysokich walorach ekspozycyjnych, obowiązujących dla zabytkowej wsi Osiek, wpisanej do rejestru zabytków i wyznaczonych także wokół miejscowości Kasparus, Suchobrzeźnica i dodatkowo otoczenia wsi Wierzbiny i Łuby: – wymagają one sprecyzowania w opracowaniach planów miejscowych;
- w odniesieniu do strefy ochrony ekspozycji z postulatem ograniczenia zabudowy lub nawet wyłączenia spod zabudowy – na podstawie decyzji o wpisie w rejestrze zabytków układu wsi Osiek, która wyznaczona jest w ww. decyzji – obowiązuje wymóg sprecyzowania zasad zagospodarowania w ewentualnym planie miejscowym oraz postulat przeprowadzenia odpowiednich studiów panoram, analiz przestrzennych itp. oraz uzgodnienia wyników z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- w odniesieniu do terenów położonych w strefach ochrony ekspozycji czy w strefach kształtowania otoczenia, gdzie lokalizacje i inwestowanie powinno poprzedzać przeprowadzenie odpowiednich studiów projektowych, ustalono następujące zasady zagospodarowania:
  - zakaz wszelkich przekształceń bez opracowania poprzedzających studiów krajobrazowych i analizy ekspozycji;
  - zakaz wtórnej parcelacji terenu oraz zmian w kwalifikacji gruntów bez opracowania planu zagospodarowania terenu;
  - nakaz usunięcia (lub restylizacji i rekompozycji) elementów dysharmonijnych zagospodarowania w obszarze ochrony ekspozycji;
  - postulat opracowania planu zagospodarowania przestrzennego zawierającego poprzedzające studia krajobrazowe i analizy ekspozycji;

- o postulat wprowadzenia ograniczenia dopuszczalności zabudowy na przedpolach ekspozycyjnych zwartej zabudowy wiejskiej do zabudowy stanowiącej kontynuację naturalnych kierunków rozwoju chronionego układu przestrzennego;
- o postulat wprowadzenia zakazu zabudowy na przedpolu ekspozycyjnym zespołów i obiektów zabytkowych objętych ścisłą ochroną;
- o postulat rekultywacji i restylizacji struktury obszarów wpływających niekorzystnie na sąsiedztwo wartościowych obiektów lub ich widoków.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.) dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Według stanu na pierwszą połowę 2019 r. województwo pomorskie nie opracowało audytu krajobrazowego.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

6.1. Potencjał demograficzny

W poniższej tabeli przedstawiono główne wskaźniki demograficzne. Dane dotyczą okresu 2005 – 2014. Na ich podstawie zaobserwowano, że gęstość zaludnienia przez analizowany okres oscylowała na poziomie 160 osób na km². Na przestrzeni lat 2005 – 2014 przyrost naturalny przyjmował różne wartości. I tak, w latach 2010-2011 osiągnął najwyższą wartość i był na poziomie 0. Najmniej korzystny pod tym względem był 2005 rok, kiedy przyrost naturalny osiągnął wartość -7,3. W analizowanych latach, liczba zgonów znacznie przewyższała liczbę urodzeń żywych. Wskaźnik dotyczący liczby par zawierających

małżeństwa na 1000 ludności przyjmował różne wartości. Najwyższą wartość osiągnął w 2008 roku – 10,4, zaś najniższą w 2014 roku – 4,0.

Tabela 17. Zestawienie głównych wskaźników demograficznych dla gminy Osiek.

Rok	Jednostka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	Osoba	15	16	16	16	16	16	16	16	16	16
kobiety na 100 mężczyzn	Osoba	100	99	101	102	101	97	96	95	96	96
małżeństwa na 1000 ludności	Para	4,9	4,9	4,9	10,4	8,8	4,5	4,9	5,7	8,9	4,0
urodzenia żywe na 1000 ludności	Osoba	6,5	8,5	15,0	11,2	9,6	9,0	8,5	12,1	8,9	6,4
zgony na 1000 ludności	Osoba	13,76	15,38	16,17	10,44	12,41	8,96	8,51	12,93	14,97	8,46
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	-7,3	-6,9	-1,2	0,8	-2,8	0	0	-0,8	-6,1	-2,0

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 - 2014 r.

Jak wynika z zestawionych poniżej informacji, pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego, w 2014 roku teren gminy zamieszkiwały 2502 osoby, z czego 1228 reprezentowało płeć męską. W roku 2008, 2010 i 2012 zaobserwowano spadek liczby ludności. W większości analizowanych lat występuje przewaga kobiet w strukturze demograficznej.

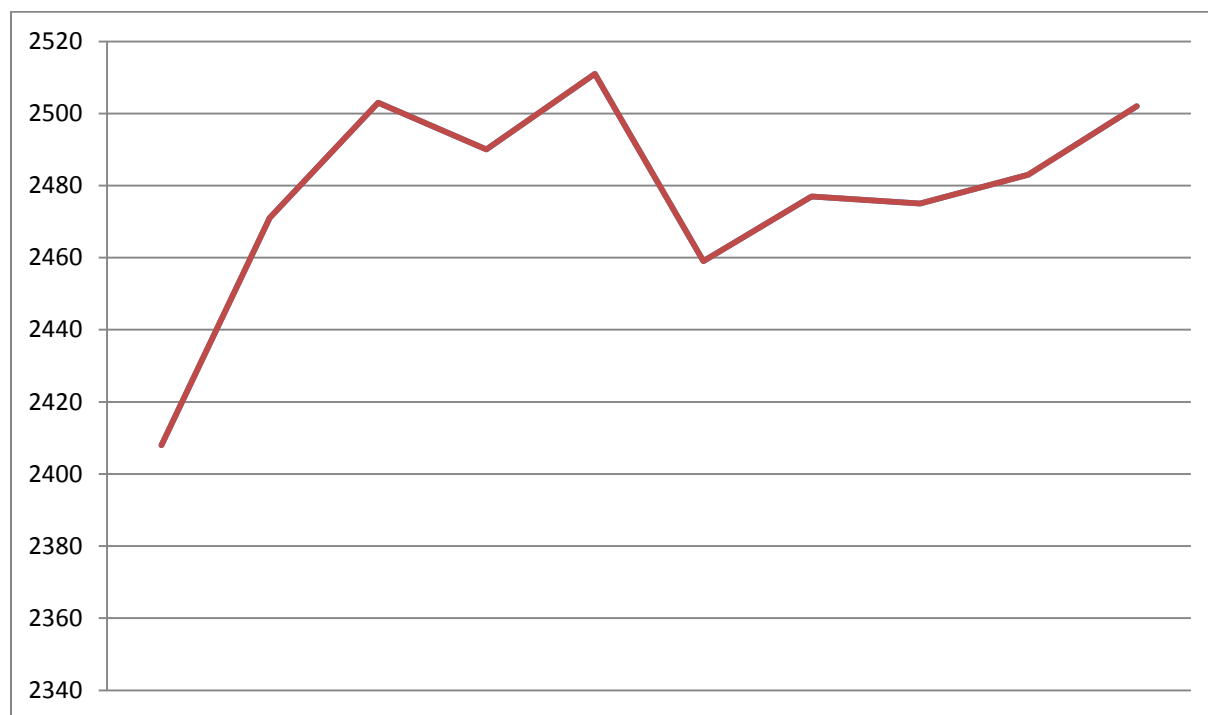
Tabela 18. Liczba ludności gminy Osiek w latach 2005 – 2014.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	2408	2471	2503	2490	2511	2459	2477	2475	2483	2502
mężczyźni	1202	1230	1257	1258	1264	1210	1215	1206	1217	1228
kobiety	1206	1241	1246	1232	1247	1249	1262	1269	1266	1274

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 – 2014 r.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę ludności w latach 2005 – 2014.

Wykres 5. Ludność gminy Osiek w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

Liczba ludności gminy Osiek w latach 2005 – 2014 wzrosła. Od roku 2010 obserwujemy stały niewielki wzrost liczby ludności gminy.

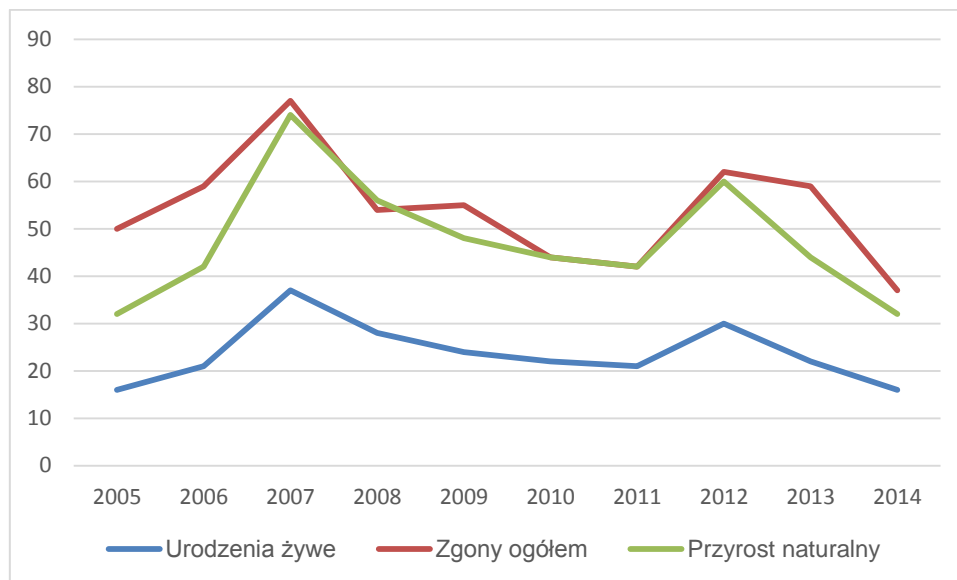
Tabela 19. Ruch naturalny według płci w latach 2005 – 2014 w gminie Osiek.

Rok		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe											
ogółem	osoba	16	21	37	28	24	22	21	30	22	16
mężczyźni	osoba	5	10	20	19	12	13	12	12	12	8
kobiety	osoba	11	11	17	9	12	9	9	18	10	8
Zgony ogółem											
ogółem	osoba	34	38	40	26	31	22	21	32	37	21
mężczyźni	osoba	21	18	20	15	13	7	11	10	19	14
kobiety	osoba	13	20	20	11	18	15	10	22	18	7
Przyrost naturalny											
ogółem	osoba	-18	-17	-3	2	-7	0	0	-2	-15	-5
mężczyźni	osoba	-16	-8	0	4	-1	6	1	2	-7	-6
kobiety	osoba	-2	-9	-3	-2	-6	-6	-1	-4	-8	1

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

Najkorzystniejszym okresem pod względem wysokiego przyrostu naturalnego dla gminy Osiek był rok 2014 (1). W pozostałych z analizowanych lat przyrost naturalny był ujemny.

Wykres 6. Ruch naturalny w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

W analizowanych latach większa część ludności należała do grupy wiekowej 70 i więcej. Najmniejszą grupę ludności stanowiły osoby w wieku od 65-69 lat.

Tabela 20. Ludność według grup wiekowych w latach 2004 – 2013 w gminie Osiek.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-4	105	98	112	117	127	132	134	128	124	116
5-9	130	135	123	124	115	107	106	117	126	139
10-14	172	162	168	146	149	128	128	117	124	115
15-19	177	198	192	186	180	153	137	143	126	123
20-24	208	214	231	221	211	198	204	188	177	176
25-29	157	161	156	179	206	196	197	192	196	188
30-34	166	163	163	145	147	169	155	167	179	195
35-39	156	170	173	170	163	170	181	178	173	170
40-44	171	182	171	172	178	160	162	166	169	172
45-49	169	159	174	162	164	170	178	169	171	180

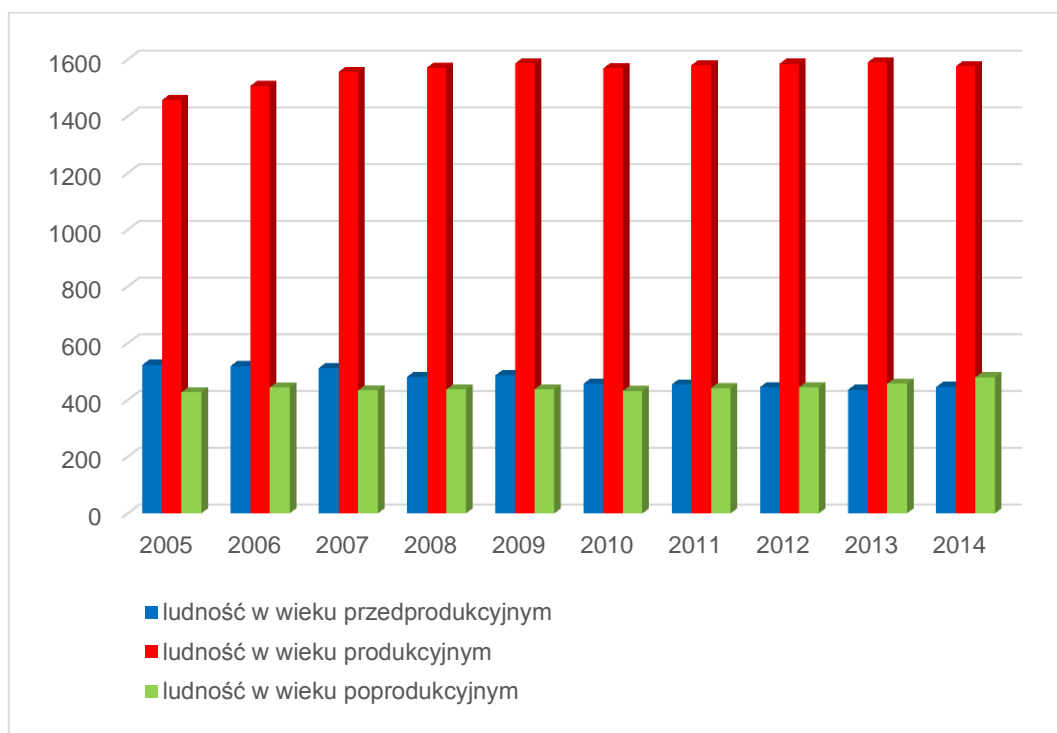
50-54	178	187	190	189	178	181	173	178	165	162
55-59	142	157	171	183	191	190	197	196	200	189
60-64	104	99	107	123	134	153	163	175	184	188
65-69	105	106	99	96	97	92	92	108	122	135
70 i więcej	268	280	273	277	271	260	270	253	247	254

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

6.2. Struktura wieku i płci

Analiza struktury wiekowej ludności gminy Osiek w aspekcie ekonomicznych grup wieku wykazuje, że przeważająca część ludności gminy jest w wieku produkcyjnym, co należy uznać jako zjawisko korzystne z punktu widzenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej na terenie gminy.

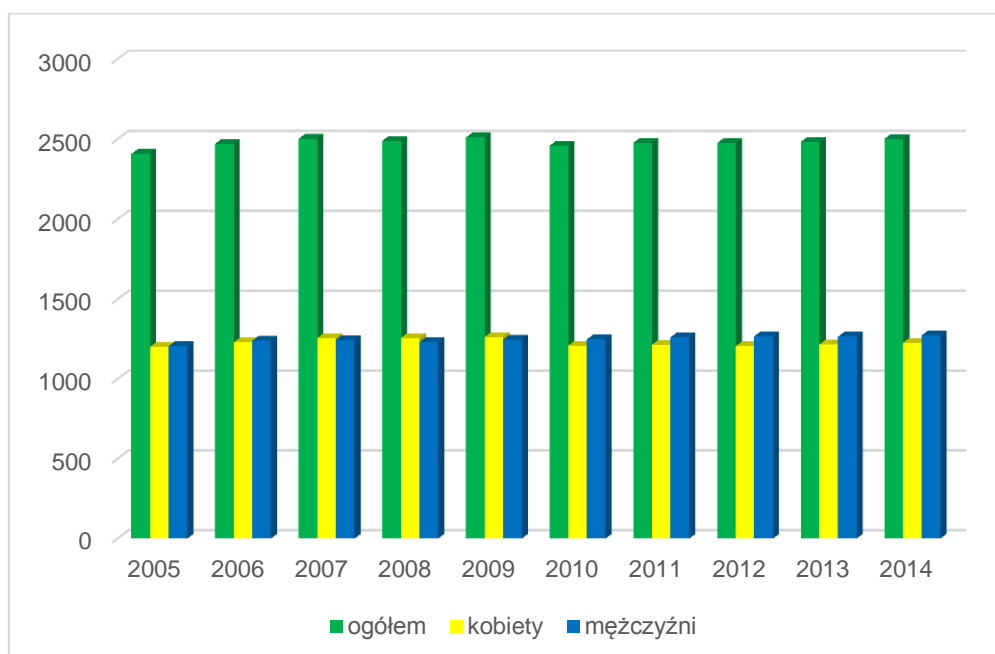
Wykres 7. Ludność gminy Osiek według grup ekonomicznych w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 – 2014 r.

W strukturze płci obserwuje się nierówną liczbę mężczyzn i kobiet. Liczba mężczyzn jest wyższa. Jednakże trzeba zaznaczyć, że różnice są niewielkie.

Wykres 8. Ludność gminy Osiek według płci w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

6.3. Ruch migracyjny

Z demograficznego punktu widzenia istotne są wskaźniki salda migracji ludności. Na podstawie zestawienia przedstawionego w tabeli i na wykresie w latach 2005 – 2014 trudno jest prognozować wzrost liczby ludności mieszkańców gminy. Szansą zwiększenia liczby mieszkańców może być jedynie wzrost wskaźnika przyrostu naturalnego i dodatnie saldo migracji. Saldo migracji miało wartość ujemną w latach 2005, 2008, 2012. Najwyższa wartość salda migracji (35) wystąpiła w 2007 roku, zaś najniższa w 2005 roku (-12).

Tabela 21. Ruchy migracyjne w latach 2005 – 2014 w gminie Osiek.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania	14	50	72	32	31	38	39	20	49	32
Wymeldowania	26	30	37	39	26	30	22	29	41	22
Saldo migracji	-12	20	35	-7	5	8	17	-9	8	10

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 – 31.XII.2014 r.

W okresie analizowanych 10 lat (lata 2005 – 2014), na terenie gminy dokonano 377 zameldowań i 302wymeldowań.

6.4. Rynek pracy

Większość osób bezrobotnych stanowią kobiety. W 2013 roku zatrudnione były 1 590 osób. W porównaniu z początkiem analizowanego okresu nastąpił spadek bezrobocia. Największy wzrost liczby zatrudnionych kobiet nastąpił w roku 2006 (o 34 osoby) natomiast w przypadku mężczyzn w roku 2010 (o 12osób).

Tabela 22. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących zatrudnienia w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.

		PRACUJĄCY WG PŁCI									
ROK		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób w wieku produkcyjnym	osoba	1457	1507	1556	1571	1586	1569	1580	1585	1590	1576
Zatrudnieni ogółem	osoba	96	140	137	123	115	118	114	111	108	-
Liczba zatrudnionych / Liczbę osób w wieku produkcyjnym	%	15,18	10,76	11,36	12,77	13,79	13,47	13,86	14,28	14,72	-
Mężczyźni	osoba	42	52	56	44	42	54	53	51	50	-
Kobiety	osoba	54	88	81	79	73	64	61	60	58	-

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 – 2014 r.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, wskaźnik osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i zamieszkujących gminę Osiek w latach 2005 – 2014 miał różne tendencje. W latach 2006 – 2008 oraz w roku 2012 i 2014 nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych. Zaś w latach 2009 – 2011 oraz w roku 2013 wskaźnik ten wzrósł. Największy spadek dotyczy 2014 roku.

Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.

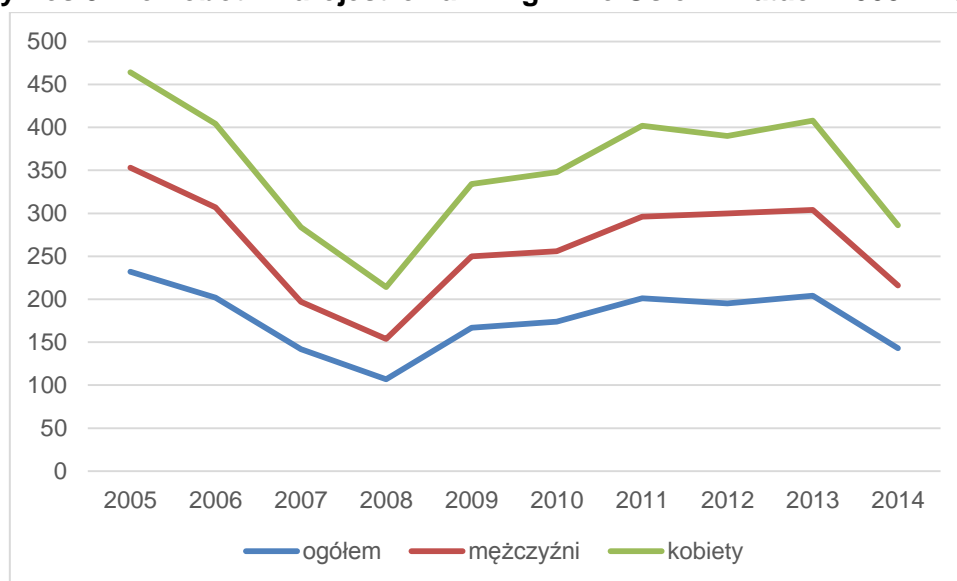
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	232	202	142	107	167	174	201	195	204	143
mężczyźni	121	105	55	47	83	82	95	105	100	73
kobiety	111	97	87	60	84	92	106	90	104	70

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005 – 2014 r.

Biorąc pod uwagę płeć, kobiety stanowiły większość bezrobotnych w analizowanych latach. Najwięcej bezrobotnych mężczyzn i kobiet było w 2005 roku – 121mężczyzn oraz 111 kobiet. Największy wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn zanotowano w 2009 roku (o 36 osób). Największy spadek liczby bezrobotnych mężczyzn zanotowano w 2007roku

(o 50 osób). Spadek liczby bezrobotnych kobiet odnotowano w latach 2006 – 2008, 2012, 2014, zaś wzrost w okresie 2009 – 2011 oraz w roku 2013.

Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2005–2014 r.

Liczbę bezrobotnych w gminach powiatu starogardzkiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Bezrobotni w gminach powiatu starogardzkiego według płci.

Jednostka terytorialna	2014		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Powiat starogardzki	6567	2740	3827
Gmina miejska Starogard Gdański	2072	944	1128
Gmina wiejska Starogard Gdański	709	282	427
Gmina miejsko-wiejska Skarszewy	805	299	506
Gmina wiejska Zblewo	676	270	406
Gmina wiejska Lubichowo	370	152	218
Gmina wiejska Smętowo Graniczne	293	113	180
Gmina wiejska Kaliska	382	139	243
Gmina wiejska Skórcz	275	121	154
Gmina miejska Skórcz	207	86	121
Gmina miejsko-wiejska Czarna Woda	208	76	132
Gmina wiejska Bobowo	183	77	106
Gmina wiejska Osieczna	244	108	136
Gmina wiejska Osiek	143	73	70

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2014 r.

W 2014 roku najwięcej osób bezrobotnych było w gminie miejskiej Starogard Gdański, co stanowiło 31,55% osób pozostających bez pracy w powiecie starogardzkim. Najmniej osób bezrobotnych zamieszkiwało gminę wiejską Osiek, co stanowiło 2,18% ogółu.

6.5. Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe w gminie Osiek, przedstawione w tabeli poniżej, zwiększały się systematycznie przez cały analizowany okres. Największy wzrost wystąpił w roku 2010, kiedy oddano do użytku 162 mieszkania. W roku 2013 na 1000 mieszkańców przypadało średnio 474,8 mieszkań, natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę wyniosła w roku 2013 – 86,5m². Ponadto powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2008 – 2013 sukcesywnie wzrastała.

Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w gminie Osiek w latach 2008 – 2013.

Rok	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
	mieszk.	izba	m ²	mieszkania	m ²	m ²
2008	991	4142	81196	398	32,6	81,9
2009	1001	4192	82379	398,6	32,8	82,3
2010	1163	5082	99728	473	40,6	85,8
2011	1164	5089	99948	469,9	40,4	85,9
2012	1171	5131	100809	473,1	40,7	86,1
2013	1179	5179	101940	474,8	41,1	86,5

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2008–2013 r.

Poniższa tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe według form własności. Dane dotyczą okresu 2002 – 2007. Zdecydowana większość mieszkań jest w posiadaniu prywatnym. W 2007 roku w zasobie gminy było 13 mieszkań o łącznej powierzchni 639 m². Najmniejsze zasoby posiadają pozostałe podmioty – 5 mieszkań. Przez cały analizowany okres, spośród wymienionych kategorii jedynie ilość mieszkań należąca do osób prywatnych podlegała systematycznemu wzrostowi.

Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe według form własności.

ZASOBY MIESZKANIOWE						
ROK	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zasoby gminy (komunalne)						
mieszkania	17	13	13	13	13	13
izby	46	35	35	35	35	35
powierzchnia użytkowa mieszkań	835	639	639	639	639	639
Zasoby zakładów pracy						
mieszkania	36	36	36	33	33	27
izby	148	148	148	133	133	109

powierzchnia użytkowa mieszkań	2909	2909	2909	2627	2627	2289
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych						
mieszkania	0	0	0	0	0	0
izby	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa mieszkań	0	0	0	0	0	0
Zasoby osób fizycznych						
mieszkania	850	892	895	904	911	927
izby	3493	3709	3724	3770	3808	3885
powierzchnia użytkowa mieszkań	66948	71471	71967	73094	73898	75492
Zasoby pozostałych podmiotów						
mieszkania	5	5	5	5	5	5
izby	5	5	5	5	5	5
powierzchnia użytkowa mieszkań	390	390	390	390	390	390

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2002 –2007 r.

Z roku na rok zauważalny jest wzrost zasobów mieszkaniowych. Najbardziej zauważalna jest tendencja zwiększania się zasobów mieszkaniowych wśród osób fizycznych.

Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje w gminie Osiek na tle powiatu starogardzkiego.

Mieszkania wyposażone w instalacje:	Powiat starogardzki		Gmina Osiek
	(%)		(%)
	w miastach	na wsi	
wodociąg	99,6	96,2	89,3
łazienka	93,6	86,0	78,5
centralne ogrzewanie	84,3	72,0	55,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2013 r.

Analizując powyższe zestawienie należy stwierdzić, iż niekorzystnie przedstawia się wyposażenie mieszkań w instalacje typu: wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie na terenie gminy Osiek w stosunku do powiatu starogardzkiego. Wyposażenie w wodociąg na terenie powiatu oscyluje na poziomie 99,6% w miastach i 96,2% na wsi, a więc tylko nieliczne mieszkania nie mają dostępu do wodociągu.

6.6. Infrastruktura społeczna

6.6.1. Oświata

Szkoły podstawowe i gimnazjum

Na terenie gminy Osiek funkcjonuje Zespół Szkół Publicznych w Osieku, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum.

Z przedstawionych w poniższej tabeli danych wynika, że:

- w latach 2009 – 2013 liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum miała tendencję malejącą;
- w roku 2010 zwiększyła się liczba absolwentów w szkołach podstawowych;
- w szkołach gimnazjalnych w latach 2009– 2011 liczba uczniów spadała;
- w roku 2010 i 2013 zwiększyła się liczba absolwentów w gimnazjach.

Tabela 28. Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Osiek w latach 2009 – 2013.

ROK	jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE						
uczniowie ogółem	osoba	147	140	136	120	125
absolwenci ogółem	osoba	24	32	20	30	19
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE						
uczniowie ogółem	osoba	88	87	75	83	72
absolwenci ogółem	osoba	30	33	32	23	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Stan na 31.12.2009 – 31.12.2013 r.

6.6.2. Opieka społeczna

Pomoc społeczną na terenie gminy Osiek realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku. Jego zadaniem jest pomoc mieszkańcom w trudnych sytuacjach życiowych, przezwyciężenie problemów rodzinnych oraz skomplikowane sytuację w rodzinach wielodzietnych. Na terenie gminy funkcjonuje również Środowiskowy Dom Samopomocy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2014 na terenie gminy Osiek 110 gospodarstw domowych korzystało z pomocy społecznej (łącznie 279 osób), co stanowiło około 11,2% ludności gminy.

6.6.3. Stan bezpieczeństwa

Teren gminy podlega zwierzchnictwu Komendy Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim.

Na terenie gminy Osiek funkcjonuje również pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, są to: OSP Bukowiny, OSP Kasparus, OSP Osiek, OSP Radogoszcz oraz OSP Skórzeńno. Do codziennych zadań OSP należy realizacja zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, współdziałanie z innymi służbami ratowniczymi w sytuacjach kryzysowych a także pomoc przy wypadkach drogowych.

6.6.4. Działalność gospodarcza

Z zestawionych poniżej danych wynika, że:

- najwięcej podmiotów gospodarki narodowej należało do sektora prywatnego;

- w sektorze prywatnym najwięcej jest podmiotów należących do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą;
- w sektorze prywatnym najmniej jest spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego;
- w sektorze prywatnym, wzrost liczby nowych podmiotów nastąpił 2011 – 2014.

Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych w gminie Osiek.

Rok		2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	199	205	198	204	206	207
Sektor publiczny							
sektor publiczny ogółem	jed. gosp.	11	11	10	10	10	9
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed. gosp.	8	8	8	8	8	7
Sektor prywatny							
sektor prywatny ogółem	jed. gosp.	188	194	188	194	196	198
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	157	163	157	163	165	164
spółki handlowe	jed. gosp.	5	3	3	3	3	4
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	1	1	1	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	10	12	12	12	12	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Stan na 31.12.2009 – 31.12.2014 r.

Według danych zamieszczonych w poniższej tabeli, odnoszących się do podziału podmiotów gospodarki narodowej PKD 2007 w latach 2009 – 2014 wynika, że:

- najwięcej podmiotów należało do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego;
- najmniej podmiotów należało do sekcji E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę.

Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007 w latach 2009 – 2014 w gminie Osiek.

Rok		2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	jed. gosp.	199	205	198	204	206	207
Sekcja A	jed. gosp.	36	37	37	38	37	30
Sekcja C	jed. gosp.	21	19	21	22	22	25
Sekcja E	jed. gosp.	1	0	0	0	0	0
Sekcja F	jed. gosp.	30	29	25	29	30	30

Sekcja G	jed. gosp.	39	33	28	27	28	31
Sekcja H	jed. gosp.	6	8	9	8	8	10
Sekcja I	jed. gosp.	7	11	10	10	10	8
Sekcja J	jed. gosp.	3	3	3	3	3	4
Sekcja K	jed. gosp.	10	10	10	10	10	10
Sekcja L	jed. gosp.	1	1	1	1	1	1
Sekcja M	jed. gosp.	5	6	6	7	7	8
Sekcja N	jed. gosp.	0	0	0	1	2	2
Sekcja O	jed. gosp.	7	7	7	7	7	7
Sekcja P	jed. gosp.	3	5	6	5	5	5
Sekcja Q	jed. gosp.	11	12	12	12	12	11
Sekcja R	jed. gosp.	6	6	6	7	7	7
Sekcja S i T	jed. gosp.	13	18	17	17	17	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Stan na 31.12.2009 – 31.12.2014 r.

Oznaczenie sekcji PKD 2007:

- Sekcja A – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo;
- Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja D – przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę;
- Sekcja F – budownictwo;
- Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego;
- Sekcja H – hotele i restauracje;
- Sekcja I – transport, gospodarka magazynowa i łączność;
- Sekcja J – pośrednictwo finansowe;
- Sekcja K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- Sekcja L – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne;
- Sekcja M – edukacja;
- Sekcja N – ochrona zdrowia i pomoc społeczna;
- Sekcja O – działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała;
- Sekcja P – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników;

- Sekcja Q – organizacje i zespoły eksterytorialne;
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

6.6.5. Uwarunkowania w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, podmioty publiczne powinny wypełniać obowiązki służące zapewnianiu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Według stanu na rok 2019 nie wszystkie obiekty użyteczności publicznej spełniają funkcjonujące na terenie gminy Osiek wymagane kryteria.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą dotyczyć przede wszystkim środowiska naturalnego, działalności człowieka a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

Zagrożenia zalewowe

Tereny gminy Osiek narażone są na występowanie powodzi. Wzdłuż rzeki Wdy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, średnie i wynosi 1%. Ponadto na terenie gminy występują obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%). Zjawisko powodzi wywołuje obfitość wód powierzchniowych, znacznie przekraczająca stan przeciętny. Powoduje ono występowanie wód rzek, cieków, zbiorników wodnych z ich naturalnych lub sztucznie utworzonych granic i zalewanie sąsiadujących z nimi terenów lądowych.

Główne, naturalne przyczyny powodzi to:

- długotrwałe opady atmosferyczne lub krótkotrwałe opady o bardzo wysokiej intensywności;
- gwałtowne topnienie śniegu;

Przyczyny wywołane działalnością człowieka to:

- awarie i katastrofy urządzeń i budowli hydrotechnicznych, stanowiących osłony przeciwpowodziowe;
- nadmierny spływ wód powierzchniowych do odbiorników nieprzystosowanych do tego zjawiska, wywołany uszczelnieniem dużych obszarów zurbanizowanych;
- regulacja rzek prowadzona bez należytej oceny jej skutków.

Zagrożenia hałasem

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. Głównym zagrożeniem jest hałas od przemysłu i środków transportu.

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł;
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie;
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Wzrost natężenia ruchu pojazdów powoduje pogorszenie klimatu akustycznego. Przez teren gminy Osiek przebiega droga wojewódzka nr 214, wzdłuż której poziom natężenia hałasu może być wyższy niż na pozostałych obszarach.

Požary lasów

Jak wynika ze stanu prawnego gruntów, obszar gminy Osiek w około 74% pokryty jest gruntami leśnymi, zadrzewionymi i zakrzewionymi. Niebezpieczeństwo wystąpienia pożarów leśnych jest zatem bardzo wysokie.

Do najistotniejszych przyczyn pożarów należy zaliczyć:

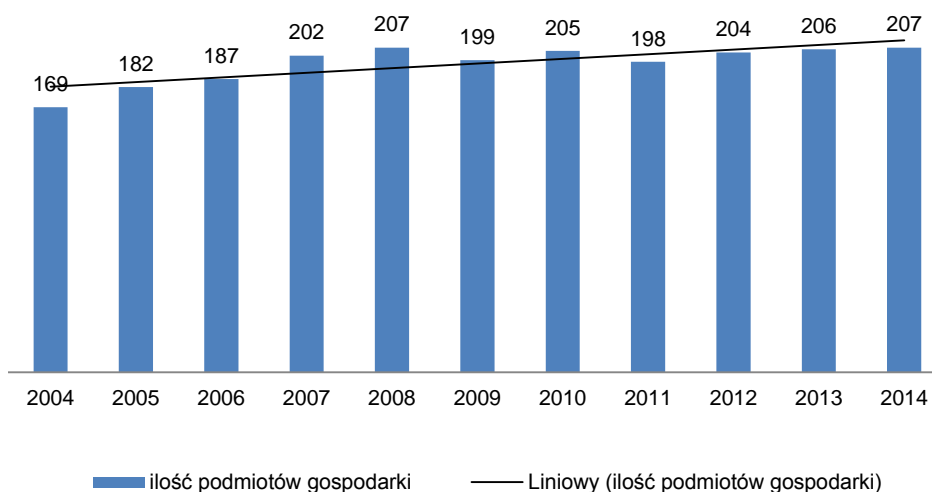
- nieostrożne uprawianie turystyki krajoznawczej,
- nieprzestrzeganie zakazów tam obowiązujących tj. palenie ognisk, gałęzi, palenie tytoniu,
- awarie i pożary linii energetycznych;
- podpalenia.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

8.1. Analiza ekonomiczna

Rozwój przestrzenny gminy Osiek koncentruje się w największych miejscowościach gminy, do których należą Osiek, Wycinki, Radogoszcz, Kasparus. Większość gospodarstw domowych na terenie gminy utrzymuje się z tzw. niezarobkowych źródeł utrzymania oraz z działalności pozarolniczej. Na terenie Osieka rozwija się działalność turystyczna, handlowo-usługowa oraz w niewielkim zakresie działalność produkcyjna. Analiza zmieniającej się liczby podmiotów gospodarczych w latach 2004 - 2014 wskazuje, że ich ilość jest zróżnicowana. Systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych zaobserwowano w ciągu ostatnich czterech analizowanych lat. W latach 2009-2014 najwięcej podmiotów należało do sekcji G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Osiek w latach 2004 – 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.
Stan na 31.12.2004 – 31.12.2014 r.

Z wyznaczonej na powyższym wykresie prognozowanej linii trendu można przypuszczać, że w przyszłości liczba podmiotów gospodarki narodowej będzie wzrastać i tym samym można spodziewać się wzrastającej liczby obiektów usługowych.

Rozwój lokalny - finansowanie

W procesie strategicznego zarządzania gminą finanse odgrywają podstawową rolę. Możliwości finansowe gminy w ścisłym powiązaniu z jakością zarządzania stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie i ekonomicznie, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

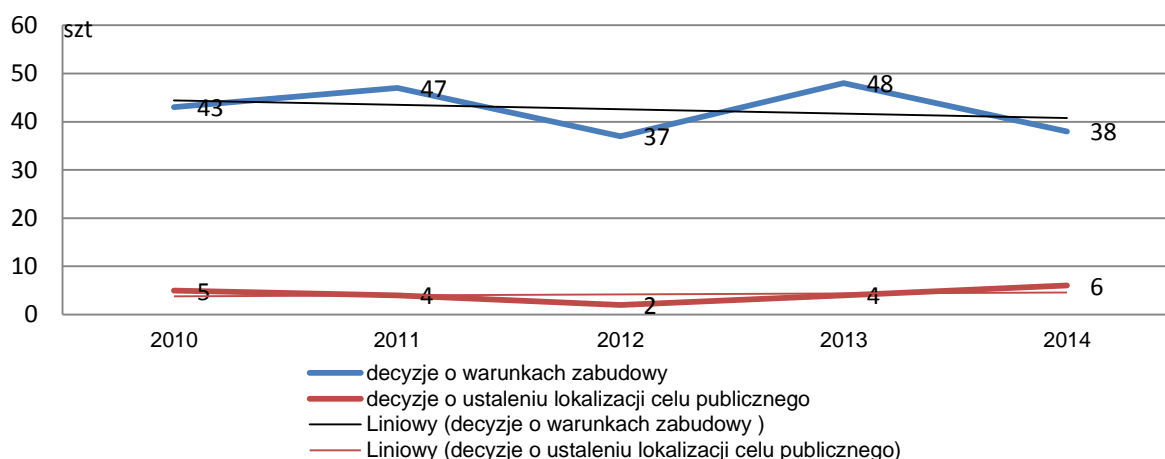
Między rozwojem lokalnym a finansami gminy występują wzajemne powiązania i uwarunkowania. Gmina bowiem ponosi najpierw wydatki, w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy.

Gospodarowanie przestrzenią

Szczególnie istotną rolę na rozwój gminy odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i zarządzanie nią, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W Gminie Osiek aktualnie obowiązuje sześć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowym narzędziem planistycznym wykorzystywanym w procesie zarządzania przestrzenią w gminie są decyzje o warunkach zabudowy.

Na poniższym wykresie przedstawiono zmieniającą się liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2010-2014.

Wykres 11. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie gminy Osiek w latach 2010-2014.

Źródło: Materiały własne gminy.

Największą ilość decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2013 roku – 48 sztuk, a najmniejszą w 2012 roku – 37 sztuk. Ilość wydanych decyzji kształtowała się na zbliżonym

poziomie. W latach 2010-2014 wydano łącznie 21 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W wyznaczonej na obu wykresach linii trendu można zaobserwować wahania ilości wydawanych decyzji o warunkach zabudowy jak i o ustaleniu lokalizacji celu publicznego.

Można prognozować, że w najbliższych latach wskazane wartości będą utrzymywały się na podobnym poziomie, bądź też będą rosły, biorąc pod uwagę ciągły wzrost potrzeb i wymagań społeczeństwa w zakresie usług i infrastruktury.

W przypadku gminy Osiek, gdzie obowiązuje sześć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stanowiących 3% powierzchni gminy) rolę wydawanych decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego należy ocenić pozytywnie. Nie zagrażając znacząco ładowi przestrzennemu, decyzje te służą polepszaniu warunków prowadzenia działalności gospodarczej (zwiększeniu poziomu infrastruktury technicznej) i wpływają pozytywnie na rozwój lokalny i regionalny w gminie.

8.2. Analiza środowiskowa

Środowisko przyrodnicze gminy Osiek ma duży wpływ na jej rozwój i zagospodarowanie przestrzenne.

Elementami przyrodniczymi ograniczającymi lokalizację nowej zabudowy są:

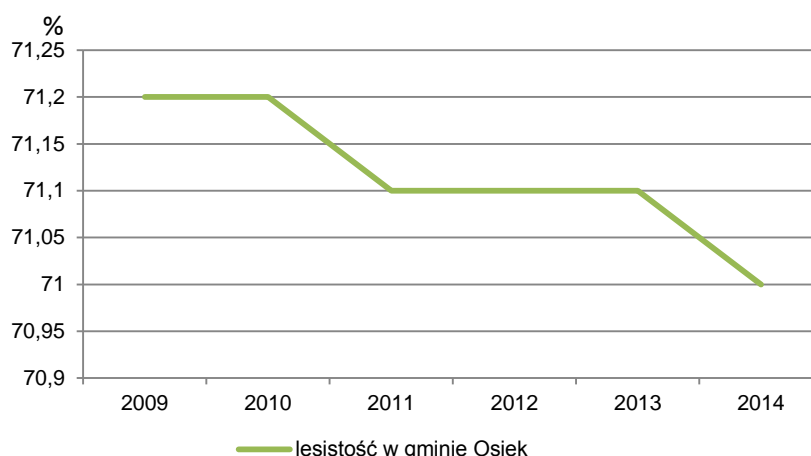
- tereny leśne;
- grunty orne klas I-III;
- formy ochrony przyrody.

Grunty rolne i leśne

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 11 554 ha, co stawia je na pierwszym miejscu w strukturze użytkowania gruntów w gminie i wynosi 74%. Powierzchnia geodezyjna użytków rolnych na terenie gminy Osiek wynosi 2 499 ha, co stanowi zaledwie 16% powierzchni ogółu. Pozostałe grunty zajmują 1 563 ha, czyli 10% całkowitej powierzchni gminy.

Powierzchnia ogólna lasów na terenie gminy Osiek w latach 2010-2011, 2013-2014 spadała, a w latach 2009-2010, 2011-2013 kształtowała się na stałym poziomie.

Wykres 12. Lesistość Gminy Osiek w latach 2009-2014.

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.
Stan na 31.12.2009 – 31.12.2014 r.*

Do przyczyn, które mogą zmniejszać powierzchnię lasów można zaliczyć procesy deforestacyjne (wylesiania) związane z: tworzeniem pól i pastwisk, przetwórstwem drewna, opalem, przygotowywaniem terenów pod zabudowę głównie mieszkaniową jednorodzinną. Dodatkowo pożary oraz zmiany klimatyczne i zanieczyszczenia są źródłem kurczenia się powierzchni lasów. Fragmentaryzacja lasów prowadzi do: zmniejszenia bioróżnorodności, zakłóceń stosunków wodnych, wzmożenia erozji gleby.

W celu ochrony gruntów rolnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Natomiast w celu ochrony gruntów leśnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi; przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej; poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej; poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) „w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa,

oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce”.

Zgodnie z ww. Ustawą przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby. Zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne następuje tylko w procedurze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszy poziom odbywa się z zastosowaniem procedury planistycznej, czyli zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne – poprzez uchwalenie (lub zmianę) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Drugi poziom stanowi wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej lub leśnej.

Według ustawodawcy, na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności rolniczej. Przepis ten wskazuje ogólne przesłanki, jakimi powinien kierować się organ administracji publicznej, przeznaczając określone grunty na cele nierolnicze i nieleśne. Stanowi on swoiste wytyczne dotyczące ochrony gruntów rolnych

i leśnych, w tym odnośnie do ograniczania skutków ujemnego oddziaływania na grunty.

Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych klasy I – III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. W związku z wejściem nowelizacji Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III nie wymagają uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wówczas gdy spełnią łącznie poniższe warunki:

- co najmniej połowa powierzchni każdej zwartej części gruntu zawiera się w obszarze zwartej zabudowy;
- położone są w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej;
- położone są w odległości nie większej niż 50 metrów od drogi publicznej;
- ich powierzchnia nie przekracza 0,5 ha, bez względu na to, czy stanowią jedną całość, czy stanowią kilka odrębnych części.

Przytaczana Ustawa ma na celu ograniczenie do działalności człowieka na terenach leśnych i rolnych wysokich klas bonitacyjnych i tym samym wprowadza duże ograniczenia w ich zabudowie.

Formy ochrony przyrody

Przyroda ze swej istoty stanowi element przestrzeni, stąd też racjonalne korzystanie z zasobów i walorów danego terenu musi uwzględniać potrzeby ochrony przyrody. Ochronie przyrody służą przede wszystkim formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie i na zasadach ustawy o ochronie przyrody.

Różnorodność formy ochrony przyrody, występujących na terenie w znaczącej mierze wpływa na ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. W granicach gminy znajdują się:

- Rezerwat Zdrójno,
- Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy,
- Rezerwat Czapli Wierch,
- Rezerwat Jezioro Udzierz wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022,
- pomniki przyrody.

Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody.

Rezerwaty przyrody

Na reżim prawny rezerwatu przyrody składają się zakazy i ograniczenia wprowadzone w akcie kreującym daną formę ochrony przyrody, które jako wydane z upoważnienia ustawy niewątpliwie mają moc powszechnie obowiązującą. Ponadto obowiązują powszechnie zakazy i ograniczenia płynące wprost z ustawy o ochronie przyrody, np. zakazy budownictwa na terenach rezerwatów przyrody. Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody w rezerwach przyrody zabrania się m.in.:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt

kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;

- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009

Dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 (Dz. U. Woj. Pom. z 2015 r., poz. 1161).

Tabela 31. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – Bory Tucholskie.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	A021 Bąk	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
2	A022 Bączek	Utrzymanie niepogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji lęgowej.
3	A030 Bocian czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
4	A031 Bocian biały	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie na ten gatunek kolizji ptaków z przewodami napowietrznych linii elektrycznych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych (na terenie woj. pomorskiego)
5	A038 Łabędź krzykliwy	Uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji przelotnej i zimującej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych. Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
6	A060 Podgorzałka	Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
7	A072 Trzmielojad	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
8	A073 Kania Czarna	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
9	A074 Kania ruda	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej

10	A075 Bielik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
11	A081 Błotniak stawowy	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
12	A094 Rybolów	Uzupełnienie wiedzy o występowaniu łąków gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
13	A122 Derkacz	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
14	A127 Żuraw	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej. Uzupełnienie wiedzy o występowaniu łąków gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
15	A127 Rybitwa rzeczna	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej.
16	A196 Rybitwa białowąsa	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji łąkowej
17	A197 Rybitwa czarna	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji łąkowej
18	A215 Puchacz	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiedlowej
19	A223 Włochatka	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiedlowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji łąkowej i dostępności miejsc łąkowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
20	A224 Lelek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
21	A229 Zimorodek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
22	A236 Dzięcioł czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji osiedlowej
23	A246 Lerka	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
24	A0004 Perkozek	Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji łąkowej i dostępności miejsc łąkowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
25	A005 Perkoz dwuczuby	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
26	A028 Czapla siwa	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej
27	A036 Łabędź niemy	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łąkowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji łąkowej i dostępności miejsc łąkowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
28	A043 Gęgawa	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji łąkowej. Uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu populacji łąkowej oraz wpływie

		polowań na stan ochrony gatunku w obszarze (na terenie woj. pom.) wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
29	A051 Krakwa	Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
30	A052 Cyraneczka	Uzupełnieni wiedzy o rozmieszczeniu populacji łęgowej oraz wpływie polowań na stan ochrony gatunku w obszarze (na terenie woj. pom.) wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
31	A055 Cyranka	Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
32	A067 Gągoł	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
33	A069 Szlachar	Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
34	A070 Nurogęś	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
35	A118 Wodnik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
36	A123 Kokoszka	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
37	A153 Kszyk	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
38	A165 Samotnik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
39	A168 Brodziec piskliwy	Uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
40	A207 Siniak	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
41	A232 Dudek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
42	A261 Pliszka górska	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
43	A391 Kormoran czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017

Dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Nr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy

PLH040017 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom., poz. 1451). Plan zadań ochronnych wyżej wymieniony został zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 27 października 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017.

Tabela 32. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – Sandr Wdy.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska
2	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska
3	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach
4	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach
5	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedliska, występującego w rezerwacie przyrody Dury, we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie stanu ochrony dla 3 zbiorników (j. Radolinek, j. Przyrybionek oraz zbiornik wodny w m. Dębia Góra).
6	3260 Nizinne i podgórski rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
7	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska
8	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Patamion	Uzupełnienie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1)
9	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska
10	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV)

	torfotwórczą (żywą)	
11	91D0 Bory i lasy bagienne i brzoźowo sosnowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach. Poprawa uwodnienia części płatów siedliska.
12	1903 lipiennik Loesela	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
13	1060czerwończyk nieparek	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
14	1188 kumak nizinny	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
15	1166 traszka grzebieniasta	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
16	1130 boleń	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat populacji gatunku
17	1163 głowacz białopłetwy	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
18	5339 koza	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
19	1096 minóg strumieniowy	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
20	1145piskorz	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
21	1134 różanka	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
22	1337 bóbr europejski	Utrzymanie populacji we właściwym stanie ochrony (FV)
23	1355 wydra	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
24	7210 Torfowiska nakredowe	Nie określono celów działań ochronnych z powodu planowanej weryfikacji Standardowego Formularza Danych

Obszar Natura 2000 Krzewiny PLH040022

Dla obszaru Natura 2000 Krzewiny PLH040022 ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Nr 0210/01/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Krzewiny PLH040022 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2014 r., poz. 182).

Tabela 33. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 - Krzewiny PLH040022.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion 3150 – 1 Jeziora eutroficzne	Utrzymanie siedlisk w niepogorszonym, obecnym stanie zachowania (U1)
2	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedlisk w niepogorszonym, obecnym stanie zachowania (U1)

	3160-1 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	
3	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-CariceteaNigrae) 7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu	Na stanowiskach: a) w rezerwacie przyrody Jezioro Udierz zachowanie siedliska przyrodniczego i utrzymanie właściwego stopnia uwodnienia w obrębie siedliska. b) w rezerwacie przyrody Osiny utrzymanie siedliska w niepogorszonym, obecnym stanie zachowania (U2), c) w użytku ekologicznym Krzewiny utrzymanie siedliska w niepogorszonym, obecnym stanie zachowania (U1)
4	91DO Bory i lasy bagienne (VacciniouliginosiBetuletumpubescentis, VacciniouliginosiPinetum, Pinomugo-Sphagnetum, Sphagnogirgensohni-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne 91D)-2 Sosnowy bór bagienny	Utrzymanie siedlisk w niepogorszonym, obecnym stanie zachowania (U2)
5	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Nie określono celów działań ochronnych z powodu planowanego usunięcia siedliska z listy przedmiotów ochrony

Pomniki przyrody

Wzmóżona ochrona przysługuje drzewom i krzewom, które zostały uznane za pomnik przyrody bądź rosną na terenach nieruchomości uznanych za zabytki. Archetypem zabytku (pomnika) przyrody było „drzewo sędziwe i okazałe”. Pojęciem pomnika przyrody posługiwały się wszystkie powojenne ustawy o ochronie przyrody. Występuje ono także w obowiązującej Ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie gminy Osiek znajduje się 26 pomników przyrody (wymieniono w rozdziale 9.10. niniejszego opracowania).

Zgodnie z art. 40 Ustawy o ochronie przyrody pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Kryteria uznania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomnik przyrody może określić Minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia kierując się potrzebą ochrony drzew i krzewów ze względu na ich wielkość, wiek, pokrój i znaczenia historyczne. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Na terenach niezabudowanych nie można usunąć drzewa będącego pomnikiem przyrody jeżeli nie stanowi ono zagrożenia dla ludzi lub mienia, gdyż podlegają one ochronie, aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Ustawa o ochronie przyrody określa zakazy, które mogą być wprowadzone w stosunku do pomników przyrody:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno--błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- umieszczania tablic reklamowych.

Od przedstawionych powyżej zakazów ustawodawca wskazuje pewne odstępstwa wymienione w art. 45 ust. 2. Zgodnie z postanowieniami ustawy o ochronie przyrody pomniki przyrody podobnie jak wszystkie obiekty i tereny objęte ochroną, uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i tym samym ustala odrębne zasady zagospodarowania tymi obszarami, co zabezpiecza je przed niezgodnym z przeznaczeniem wykorzystaniem.

Wiele terenów osobliwych przyrodniczo pozostaje nadal w niewłaściwym wykorzystaniu. Przyczyną tego stanu rzeczy można upatrywać w pewnej uciążliwości przestrzegania nakazów, zakazów i stosowania się do nałożonych ograniczeń gospodarczych obejmujących niekiedy także tereny przyległe.

Obszary wyłączone z zabudowy

Obszar gminy Osiek położony jest częściowo w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Wdy. Bezpośrednie ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów zalewowych wyznacza art. 88l. ust.1 Ustawy Prawo Wodne, który brzmi następująco: „*Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się*

wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;

2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;

3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego”.

Zgodnie z art. 40 Ustawy Prawo Wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Ustawodawca zagwarantował respektowanie bezpośrednich zakazów na etapie planowania przestrzennego przez wprowadzenie nakazu uwzględniania ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym w koncepcji zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tereny prawnie chronione oraz tereny na których występują ograniczenia i zakazy zabudowy, ulegają zmianą o czym mogą świadczyć np. raporty o stanie środowiska przyrodniczego oraz monitoringi środowiska. Zakaz zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią wpływa na ograniczenie skutków powodzi.

Od kilku lat można zaobserwować wprowadzanie wielu zmian w przepisach dotyczących ochrony środowiska, które mają na celu skuteczniejsze rozwiązywanie problemów ekologicznych terenów cennych przyrodniczo. Przepisy prawne stanowią gwarancję formalną zadań ochrony środowiska w procedurze planistycznej. Zarówno Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i plany miejscowe muszą uwzględniać przepisy odrębne dotyczące m.in. ochrony przyrody, wód, gruntów rolnych i leśnych. Organy administracyjne mają coraz większą świadomość ekologiczną co ma odzwierciedlenie w zmieniających się przepisach.

Utrzymanie cennych walorów przyrodniczych, czy krajobrazowych danego terenu wiąże się z pewnymi obostrzeniami, co powinno spotykać się ze zrozumieniem społeczeństwa, gdyż bez nich tereny chronione, które przyciągają swoją atrakcyjnością przyrodniczą i krajobrazową mogą stracić swoje największe walory.

8.3. Analiza społeczna

Pracujący

W 2014 roku liczba zatrudnionych w gminie Osiek wynosiła 145 osób i było to o 30,63% więcej, niż w 2012 roku. Liczba pracujących kobiet i mężczyzn w poszczególnych analizowanych jednostkach, kolejno malała i wzrastała. Biorąc pod uwagę znaczący wzrost liczby zatrudnionych osób w gminie Osiek w roku 2014, można przypuszczać, że w przyszłych latach nastąpi wzrost liczby pracujących mieszkańców w gminie.

Tabela 34. Liczba pracujących mieszkańców gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego w latach 2012-2014.

	2012	2013	2014	Zmiana 2014/2012
Liczba pracujących ogółem				
gmina Osiek	111	108	145	130,63
powiat starogardzki	21801	22171	23296	106,86
województwo pomorskie	495196	507251	519593	104,93
Mężczyźni				
gmina Osiek	51	50	68	133,33
powiat starogardzki	10912	10936	11510	105,48
województwo pomorskie	245258	250091	254551	103,79
Kobiety				
gmina Osiek	60	58	77	128,33
powiat starogardzki	10889	11235	11876	109,06
województwo pomorskie	249938	257160	265042	106,04

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie

Bezrobocie należy do głównych problemów społeczno-ekonomicznych w skali całego kraju. Problem ten nie ominął również gminy Osiek. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2014 liczba bezrobotnych w gminie Osiek wynosiła 143 osoby, a więc była prawie równa liczbie osób zatrudnionych.

W celu zmniejszenia bezrobocia wśród mieszkańców należy podjąć następujące działania:

- aktywizacja bezrobotnych,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- podejmowanie działalności gospodarczej przez mieszkańców,
- organizowanie kwalifikowanych kursów zawodowych.

Poziom życia oraz wielkość dochodów mieszkańców gminy Osiek są podstawowym determinantem przyszłego rozwoju. Możliwość osiągnięcia dochodów, warunki mieszkaniowe, dostęp do oświaty, ochrona zdrowia oraz dóbr kultury są o wiele mniejsze niż w skali województwa czy kraju. Dla bezpieczeństwa społecznego wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspakajania potrzeb bytowych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających warunków społecznych.

Edukacja

Na terenie gminy Osiek nie funkcjonują placówki wychowania przedszkolnego. W miejscowości Osiek funkcjonuje Zespół Szkół Publicznych, składający się ze szkoły podstawowej i gimnazjum. Liczbę uczniów uczęszczających do ww. placówki szkolnej wymieniono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Osiek.

Placówki oświaty	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Placówki wychowania przedszkolnego	0	0	0
w tym przedszkola	0	0	0
Miejsca w przedszkolach			
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	0	0	0
w tym w przedszkolnych	0	0	0
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniów szkół podstawowych	120	125	145
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	83	72	70

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 36. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Osiek na tle powiatu i województwa.

	2012	2013	2014
Uczniowie			
gmina Osiek	120	125	145
powiat starogardzki	8365	8364	8859
województwo pomorskie	139530	139377	150061
Absolwenci			
gmina Osiek	30	19	21
powiat starogardzki	1351	1347	1355
województwo pomorskie	22845	22322	22229

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 37. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego.

	2012	2013	2014
Uczniowie			

gmina Osiek	83	72	70
powiat starogardzki	4626	4335	4105
województwo pomorskie	72972	70849	69245
Absolwenci			
gmina Osiek	23	32	20
powiat starogardzki	1497	1561	1506
województwo pomorskie	24030	23631	22989

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

We wszystkich analizowanych jednostkach administracyjnych odnotowano ubytek uczniów i absolwentów, poza powiatem starogardzkim, gdzie liczba absolwentów w 2014 roku wzrosła w stosunku do roku 2012.

Ochrona zdrowia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie Osiek udzielono 8271 porad lekarskich i ich liczba zmalała od 2012 roku o 2,5%. W powiecie starogardzkim liczba udzielonych porad również zmalała, natomiast w województwie pomorskim wzrosła o 4,92%.

Tabela 38. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Osiek na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego w latach 2012 – 2014.

	2012	2013	2014	Zmiana 2014/2012
gmina Osiek	8483	8779	8271	97,5%
powiat starogardzki	546229	506321	506874	92,79%
województwo pomorskie	8768010	9118095	9199980	104,92%

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Pomoc społeczna

Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społeczno – ekonomicznej mieszkańców gminy Osiek należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność. Główną placówką, z której pomoc mogą czerpać dotknięci powyższymi problemami mieszkańcy, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Osieku oraz Środowiskowy Dom Samopomocy.

Tabela 39. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Osiek, na tle powiatu starogardzkiego oraz województwa pomorskiego w latach 2012 – 2014.

	2012	2013	2014	Zmiana 2014/2012
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej				
gmina Osiek	102	104	110	107,84
powiat starogardzki	4949	5223	4973	100,48

województwo pomorskie	71776	73737	69291	96,54
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej				
gmina Osiek	276	279	279	101,09
powiat starogardzki	14730	15315	14339	97,35
województwo pomorskie	195584	200408	183660	93,90

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Infrastruktura techniczna

W gminie Osiek obserwuje się rozwój infrastruktury technicznej. We wszystkich jednostkach terytorialnych można zauważyć systematyczny wzrost udziału mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Mieszkańcy gminy nie mają dostępu do sieci gazowej. W powiecie starogardzkim udział korzystających z sieci gazowej zmniejszył się, natomiast w województwie pomorskim wzrósł. W przyszłości prognozuje się dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Osieka.

Tabela 40. Udział ludności korzystającej z infrastruktury technicznej w latach 2012–2014.

	2012	2013	2014
Sieci wodociągowej			
gmina Osiek	710	739	745
powiat starogardzki	110249	110644	116040
województwo pomorskie	2129541	2137835	2211842
Sieci kanalizacyjnej			
gmina Osiek	648	638	663
powiat starogardzki	70436	74792	78165
województwo pomorskie	1768237	1789408	1887805
Sieci gazowej			
gmina Osiek	0	0	0
powiat starogardzki	40384	40089	40081
województwo pomorskie	1141646	1130453	1134467

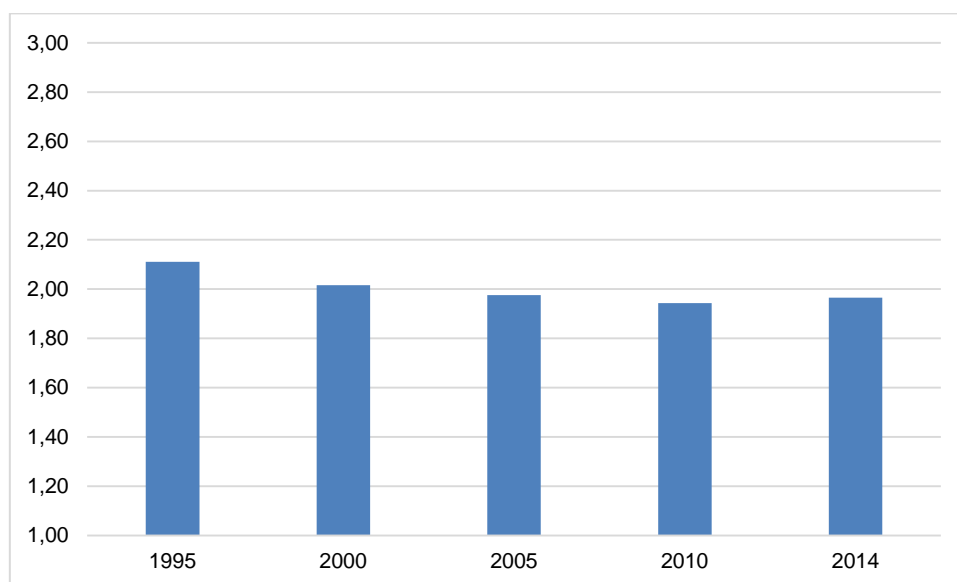
Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Należy systematycznie dążyć do dalszej rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Dużą słabością gminy jest brak sieci gazowej. Atrakcyjność na rynku pracy w gminie Osiek należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia wzrostu zatrudnienia i przedsiębiorczości. Reasumując należy stwierdzić, że w społeczności lokalnej zachodzą pozytywne zmiany. Tempo tych zmian w niektórych obszarach nie jest tak dynamiczne, jak w powiecie starogardzkim czy województwie pomorskim, jednak zmiany te wpływają na rozwój społeczny gminy Osiek.

8.4. Prognozy demograficzne w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozę zmian liczby ludności i struktury ludności z uwagi na ograniczoną dostępność danych do analizy zostały przeprowadzone na poziomie powiatu starogardzkiego. Na podstawie danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego ustalono, że w najbliższym 35-leciu oczekiwane jest zmniejszenie liczby ludności w powiecie starogardzkim. W 2025 prognozuje się liczbę ludności na poziomie 128 758 osób. Do 2050 roku prognozuje się spadek ludności o około 5%. Poniżej przedstawiono udział ludności gminy Osiek w liczbie ludności powiatu starogardzkiego.

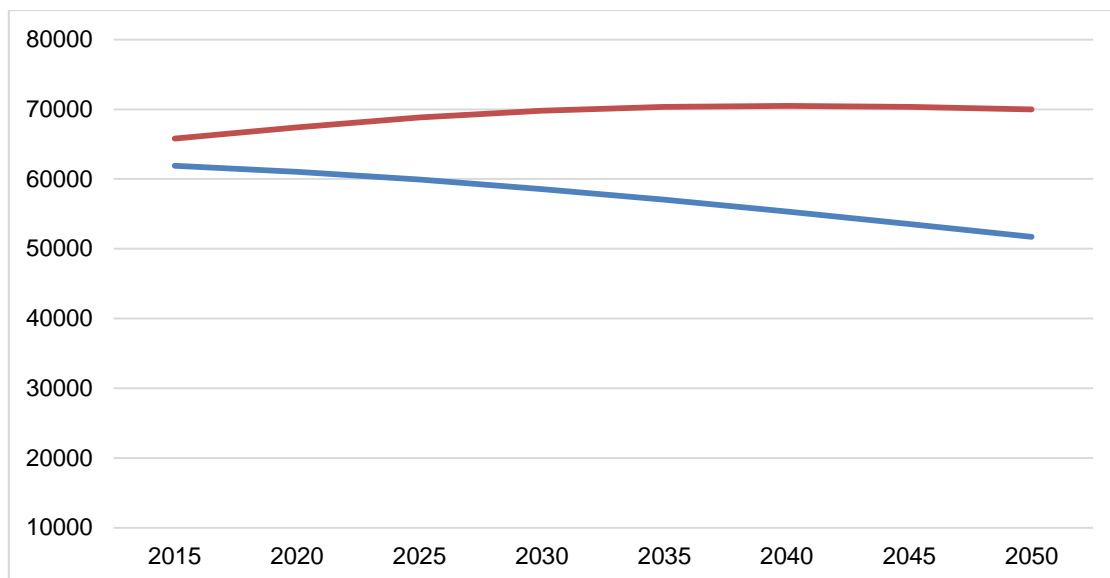
Wykres 13. Udział ludności gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego w latach 1995, 2000, 2005, 2010, 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Udział ludności gminy Osiek w stosunku do liczby ludności powiatu starogardzkiego w roku 2014 spadł o 0,14% w porównaniu z rokiem 1995. Na przestrzeni lat 1995 - 2010 obserwuje się systematyczny spadek liczby populacji. W roku 2014 nastąpił niewielki wzrost (0,03%) w stosunku do roku 2010.

Wykres 14. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie starogardzkim w latach 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.

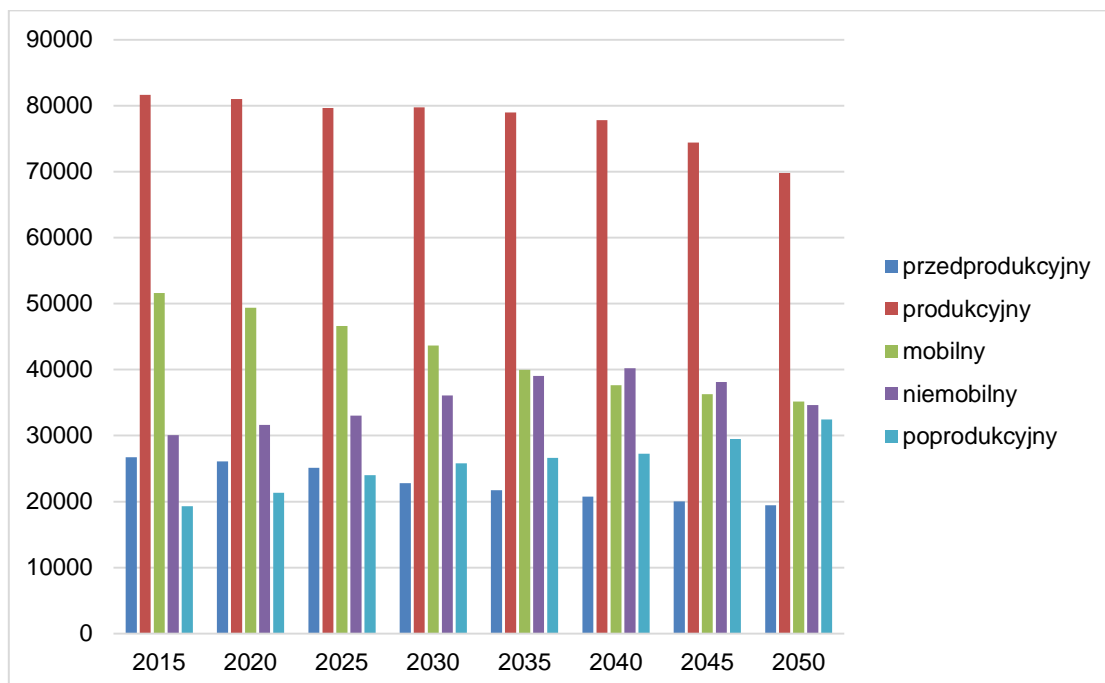

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Przedstawiona powyżej prognoza demograficzna potwierdza spadkową tendencję liczby ludności w powiecie starogardzkim w perspektywie do 2050 roku. Linia czerwona obrazująca tendencję zmian ludności na terenach wiejski, wskazuje iż ludność na tych obszarach będzie ulegała stopniowemu wzrostowi. Linia niebieska dotycząca prognozowanych zmian liczby ludności obszarów miejskich, wykazuje tendencję spadkową.

Analizując ekonomiczną strukturę wieku największy prognozowany spadek dotyczy przedziału grupy w wieku mobilnym (18 - 44 lat). Spadek populacji w tej grupie wyniesie ok. 14,53%, czyli 11863 osoby. Największy wzrost ludności prognozuje się w grupie poprodukcyjnej (powyżej wieku emerytalnego). Oczekiwane proporcje pozostałych grup będą kształtować się następująco: grupa przedprodukcyjna (0 – 17 lat) spadek o 27,3%, grupa produkcyjna (od 18 lat do wieku emerytalnego) spadek o 31,85%, wiek niemobilny (od 45 lat do wieku emerytalnego) wzrost o 15,22%, grupa poprodukcyjna wzrost o 68%.

Wykres 15. Prognoza ludności powiatu starogardzkiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

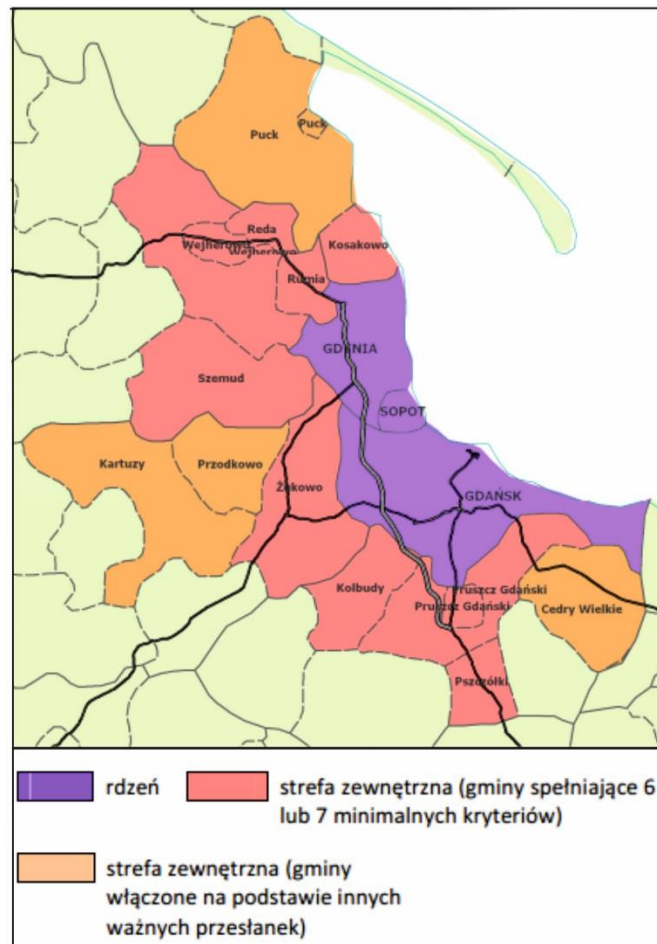
Migracje

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego pod względem funkcjonalnym wyodrębniono następujące poziomy:

- centrum aglomeracji Trójmiasta (Trójmiasto),
- główne ośrodki wzmacniające strukturę policentryczną pasma osadniczego (Pruszcz Gdański, Tczew i Wejherowo),
- pozostałe ośrodki miejskie wspomagające strukturę policentryczną pasma osadniczego (Rumia, Reda),
- pozostałe ośrodki równoważące rozwój (Kartuzy, Puck, Władysławowo, Jastarnia i Hel),
- strefy zurbanizowane, składające się z jednostek osadniczych, kształtowanych w nawiązaniu do głównych ciągów infrastruktury transportowej,
- strefy mieszkaniowo-produkcyjno-usługowe: Gdańsk-Żukowo, Chwaszczyno-Żukowo, Wejherowo-Bożepole Wielkie, Pruszcz Gdański-Pszczółki-Tczew, Gdańsk-Kowale-Bąkowo- Kolbudy, Gdańsk Orunia-Borkowo-Straszyn-Bielkówko,
- strefy mieszkaniowo-rekreacyjne: Puck-Władysławowo, Żukowo-Kartuzy-Sierakowice, Kolbudy-Przywidz,

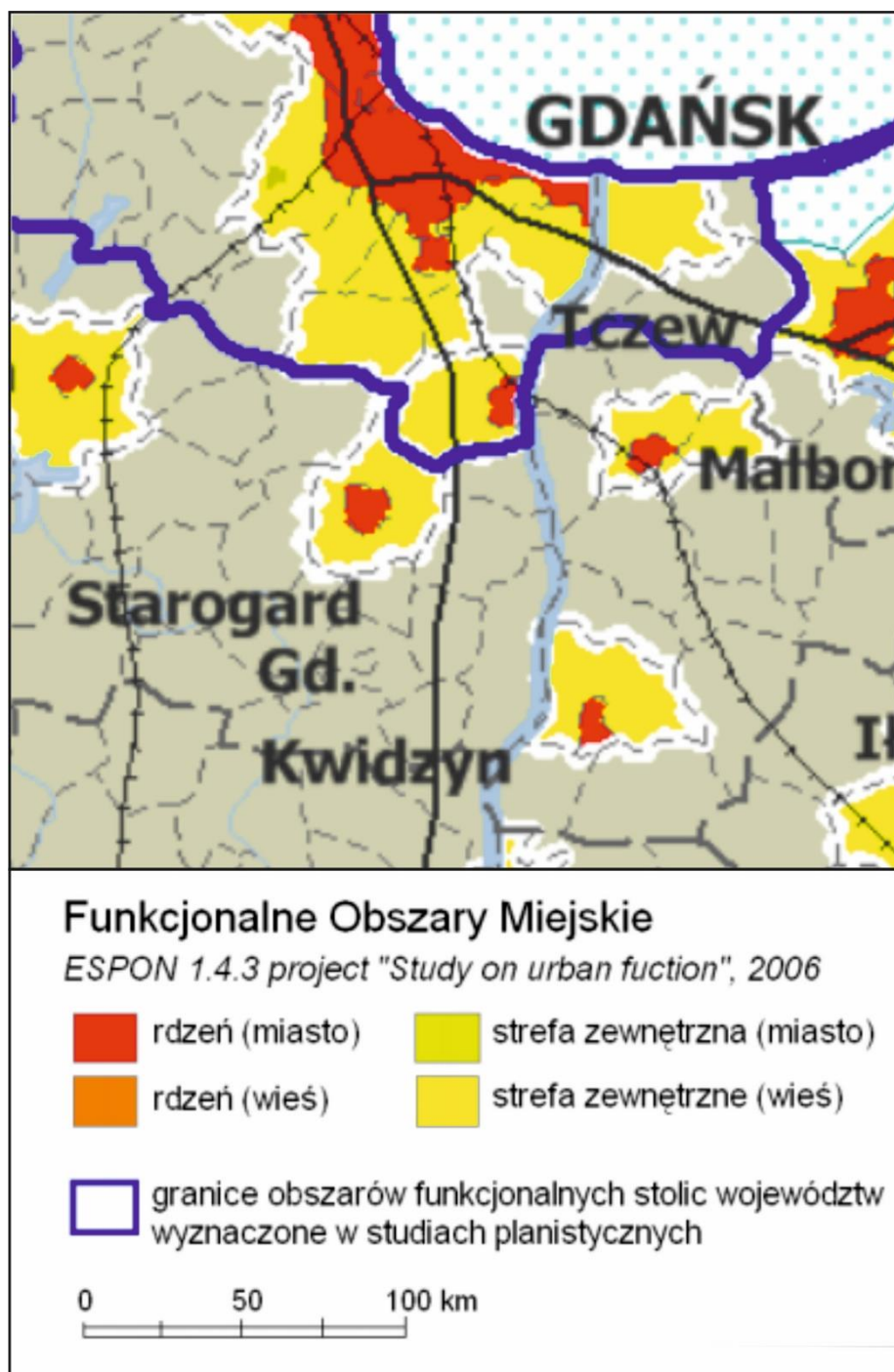
- pozostałe strefy o charakterze rolniczym, turystycznym, turystyczno-rolniczym oraz rolniczo-leśnym z lokalnymi ośrodkami usługowymi równomiernie rozmieszczonymi w całej przestrzeni obszaru aglomeracji Trójmiasta.

Rysunek 3. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gdańsk.

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego, Warszawa 2013 r.

Rysunek 4. Funkcjonalne obszary miejskie w sąsiedztwie gminy Osiek.

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
Warszawa 2013 r.

W związku z położeniem gminy Osiek poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Na terenie gminy Osiek napływ ludności jest niewielki. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych

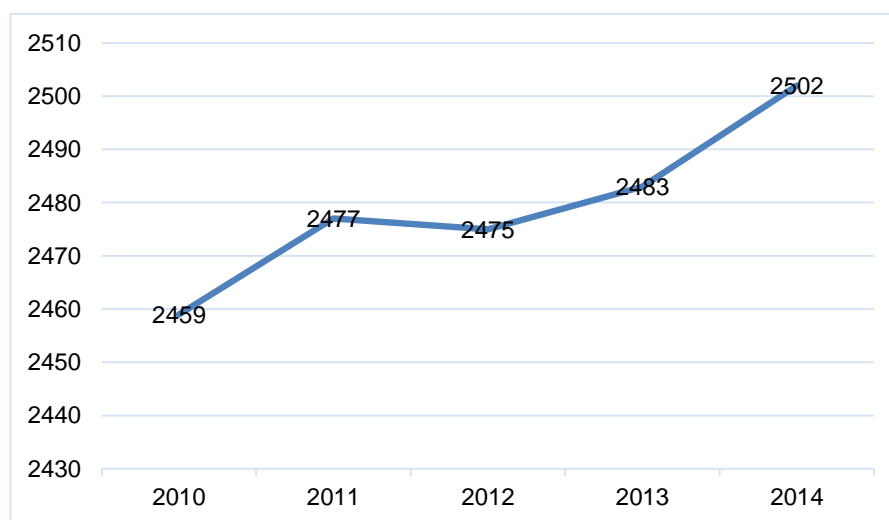
przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych. Projektowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową ma na celu wzmocnienie potencjału mieszkaniowego i przeciwdziałanie emigracji.

8.5. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Przyrost zasobów mieszkaniowych na terenie Osieka powinien zapewnić zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych wynikających z zakładania nowych gospodarstw domowych. Na przestrzeni lat 2010 - 2014 liczba ludności w gminie Osiek wzrosła o 1,75% (43 osoby). Z roku na rok liczba ludności rosła średnio o 0,43%.

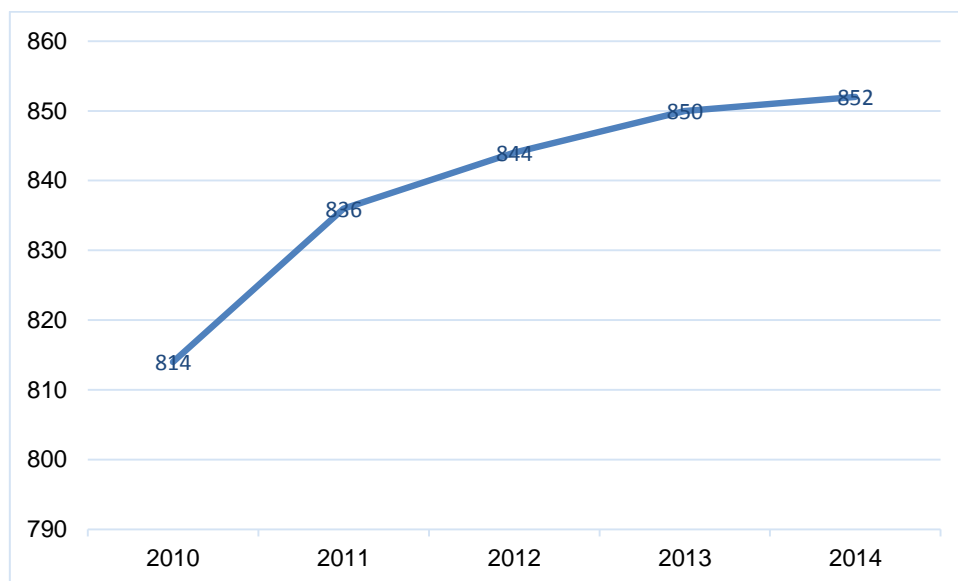
Rysunek 5. Liczba ludności gminy Osiek w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Przewiduje się, że do 2030 roku liczba ludności wzrośnie nawet o 6,88% w porównaniu do roku 2014. Do 2030 roku przyjmuje się, że liczba mieszkańców będzie kształtować się na poziomie około 2674 osób. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że ilość budynków mieszkalnych w gminie w latach 2010 - 2014 wzrosła o 4,7% (38 budynków). Można przypuszczać, że do roku 2030 liczba budynków mieszkalnych będzie wynosić ponad 1000.

Rysunek 6. Liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy Osiek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Na podstawie dokonanych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy Osiek, opisanych w podrozdziałach (7.1.-7.5.) określono maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, przedstawiające się w sposób następujący:

Tabela 41. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Osiek.

Miejscowość	Funkcje zabudowy				Tereny przeznaczone pod zabudowę łącznie na terenie miejscowości (m2)
	Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem usług (m2)	Tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej (m2)	Tereny rozwoju zabudowy letniskowej (m2)	Tereny rozwoju usług kultury, hotelowych, turystyki i sportu (m2)	
Lisówko	0	0	0	0	0
Jeżewnica	48000	0	0	0	48000
Bukowiny	31393	0	5862	0	37255
Grabowiec	0	0	0	0	0
Cisowy	0	0	0	0	0
Wycinki	121200	59200	230450	54800	465650
Osiek	609700	29800	168400	3900	811800
Markocin	33215	0	0	0	33215
Wierzbiny	0	0	117177	0	117177
Głuche	44742	0	11812	0	56554
Skórczenno	23400	0	45914	0	69314
Skrzynia	22800	0	0	0	22800
Okarpięc	20300	0	26730	0	47030

Radogoszcz	46400	0	80800	17500	144700
Trzebiechowo	0	0	77406	0	77406
Dębia Góra	0	0	0	0	0
Łuby	25399	0	0	0	25399
Suchobrzeźnica	8233	0	0	14158	22391
Kasparus	0	0	0	0	0
Pieczyska	0	0	0	0	0
Karszanek	0	30303	0	0	30303
SUMA	1034782	119303	764551	90358	2008994
%	51,51	5,94	38,06	4,50	100

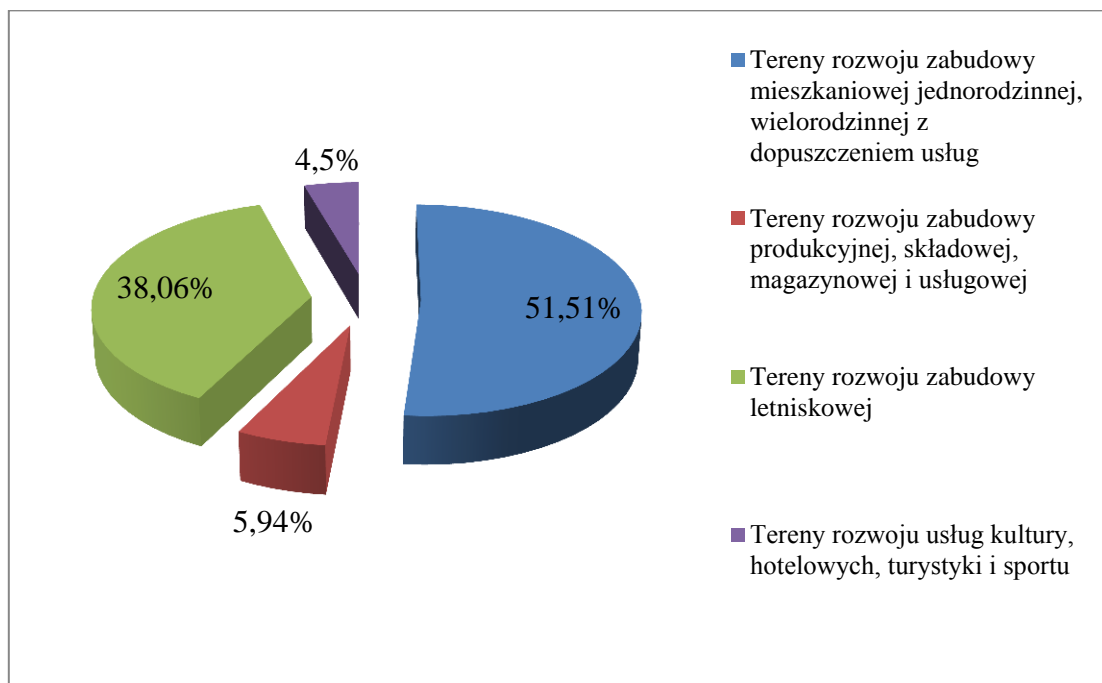
Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie gminy Osiek wyznaczono łącznie 2 008 994,00 m² (200,8994 ha) powierzchni terenu przeznaczonych pod rozwój nowej zabudowy. W tym około 103 ha pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, z dopuszczeniem usług, z czego około 61 ha (ponad połowa ogólnego zapotrzebowania na ten rodzaj zabudowy) dotyczy obszaru miejscowości Osiek i klasyfikuje go jako najbardziej predysponowany do rozwoju funkcji osadniczych w gminie. Jak wynika z powyższej tabeli niektóre z miejscowości nie wykazują zapotrzebowania na nową zabudowę (Lisówko, Grabowiec, Cisowy, Dębia Góra, Kasparus, Pieczyska).

Największy udział terenów przeznaczonych pod nową zabudowę dotyczy funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, z dopuszczeniem usług (około 52%). Najmniej, około 5%, dotyczy terenów przeznaczonych pod tereny rozwoju usług hotelowych i turystyki.

Na poniższym wykresie przedstawiono procentowy udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

Wykres 16. Udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

Źródło: Opracowanie własne.

Określając szacunkowe zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy Osiek przyjęto przedział czasowy do 2030 roku i założono, że:

- liczba ludności wzrośnie o 172 osoby i wyniesie 2674 mieszkańców;
- przyjmując, że 20% ludności (535 osób) założy nowe gospodarstwo domowe, założono, że na terenie gminy Osiek powstanie:

- 30% gospodarstw domowych 1-osobowych - 160 os. – czyli 160 gospodarstw,
- 30% gospodarstw domowych 2-osobowych - 160 os. – czyli 80 gospodarstw,
- 20% gospodarstw domowych 3-osobowych (model 2+1) - 107 os. – czyli 36 gospodarstw,
- 10% gospodarstw domowych 4-osobowych - 54 os. – czyli 14 gospodarstw,
- 10% gospodarstw domowych 5-osobowych - 54 os. - czyli 11 gospodarstw,
- z racji obecności terenów rolnych założono, że 30% gospodarstw domowych powstanie na terenach przeznaczonych pod zabudowę zagrodową i 70% gospodarstw domowych powstanie na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną będzie wynosić 1000 m² i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 150 m²,

- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę letniskową będzie wynosić 800 m² i będzie zabudowana budynkiem rekreacji indywidualnej o powierzchni 100 m²,
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę zagrodową będzie wynosić 3 000 m² i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 150 m²,
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę usług hotelowych i turystyki będzie wynosić 3000 m² a powierzchnia nowych obiektów produkcyjnych, usługowych 300 m²,
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę produkcyjną i usługową będzie wynosić 2000 m² a powierzchnia nowych obiektów produkcyjnych, usługowych 200 m².

8.6. Chłonność położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych przez jednostkę osadniczą rozumie się wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkały przez ludzi. W ramach dokonanej dla terenu gminy Osiek analizy chłonności obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wzięto pod uwagę miejscowości wskazane w tabeli nr 43 z wyłączeniem miejscowości Osiek oraz Wycinki (w całości) a także z wyłączeniem miejscowości Skrzynia, Trzebiechowo, Radogoszcz, Kasparus oraz Głuche w części, dla której na tych obszarach obowiązują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę należy traktować orientacyjnie, biorąc pod uwagę faktyczne zagospodarowanie poszczególnych obszarów.

Tabela 42. Struktura chłonności terenów w poszczególnych jednostkach osadniczych.

Nazwa jednostki osadniczej	Struktura terenów	Liczba działek budowlanych		Liczba działek możliwych do wydzielenia	Suma rezerw działek	Ogólna liczba działek możliwa do powstania po całkowitym zagospodarowaniu terenów budowlanych
		zabudowanych	niezabudowanych			
Głuche	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	22	10	4	14	36
	Tereny zabudowy zagrodowej	16	10	2	12	28

	Tereny zabudowy letniskowej	5	5	20	25	30
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	1	0	0	0	1
Wierzbiny	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	9	14	7	21	30
	Tereny zabudowy zagrodowej	3	2	0	2	5
	Tereny zabudowy letniskowej	9	0	0	0	9
Dębia Góra	Tereny zabudowy zagrodowej	5	4	1	5	10
	Tereny zabudowy letniskowej	2	1	0	1	3
Kasparus	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	48	10	0	10	58
	Tereny zabudowy zagrodowej	6	0	0	0	6
	Tereny zabudowy letniskowej	4	2	0	2	6
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	3	0	0	0	3
Pieczyska	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	3	0	0	0	3
	Tereny zabudowy zagrodowej	1	2	2	4	5
	Tereny zabudowy letniskowej	2	0	0	0	2
Suchobrzeźnica	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	20	15	5	20	40
	Tereny zabudowy zagrodowej	4	2	1	3	7
	Tereny zabudowy letniskowej	8	4	2	6	14
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	1	0	0	0	1
Łuby	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	12	5	3	8	20
	Tereny zabudowy zagrodowej	8	4	2	6	14
	Tereny zabudowy letniskowej	4	3	2	5	9

Lisówko	Tereny zabudowy zagrodowej	17	5	20	25	42
Jeżewnica	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1	0	0	0	1
	Tereny zabudowy zagrodowej	6	3	4	7	13
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	1	0	0	0	1
Bukowiny	Tereny zabudowy zagrodowej	6	2	2	4	10
Grabowiec	Tereny zabudowy zagrodowej	2	2	2	4	6
Cisowy	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	3	0	0	0	3
	Tereny zabudowy zagrodowej	8	0	7	7	15
Radogoszcz	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	25	46	8	54	79
	Tereny zabudowy zagrodowej	18	4	2	6	24
	Tereny zabudowy letniskowej	54	31	13	44	98
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	2	2	1	3	5
Trzebiechowo	Tereny zabudowy zagrodowej	8	2	5	7	15
	Tereny zabudowy letniskowej	20	11	30	41	61
Okarpiec	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	8	9	4	13	21
	Tereny zabudowy zagrodowej	5	2	2	4	9
	Tereny zabudowy letniskowej	11	10	10	20	31
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	2	1	0	1	3
Skrzynia	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	3	5	1	6	9
	Tereny zabudowy zagrodowej	8	2	0	2	10
	Tereny zabudowy letniskowej	31	26	20	46	77

	Tereny usług hotelowych i turystyki	1	5	6	11	12
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	3	1	0	1	4
Skórczenno	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	6	5	6	11	17
	Tereny zabudowy zagrodowej	19	3	0	3	22
	Tereny zabudowy letniskowej	8	4	8	12	20
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej	1	0	0	0	1
Karszanek	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	7	7	6	13	20
	Tereny zabudowy zagrodowej	11	2	0	2	13
Markocin	Tereny zabudowy zagrodowej	15	2	2	4	19
	Tereny zabudowy letniskowej	3	2	2	4	7
ŁĄCZNIE						1008

Źródło: Opracowanie własne.

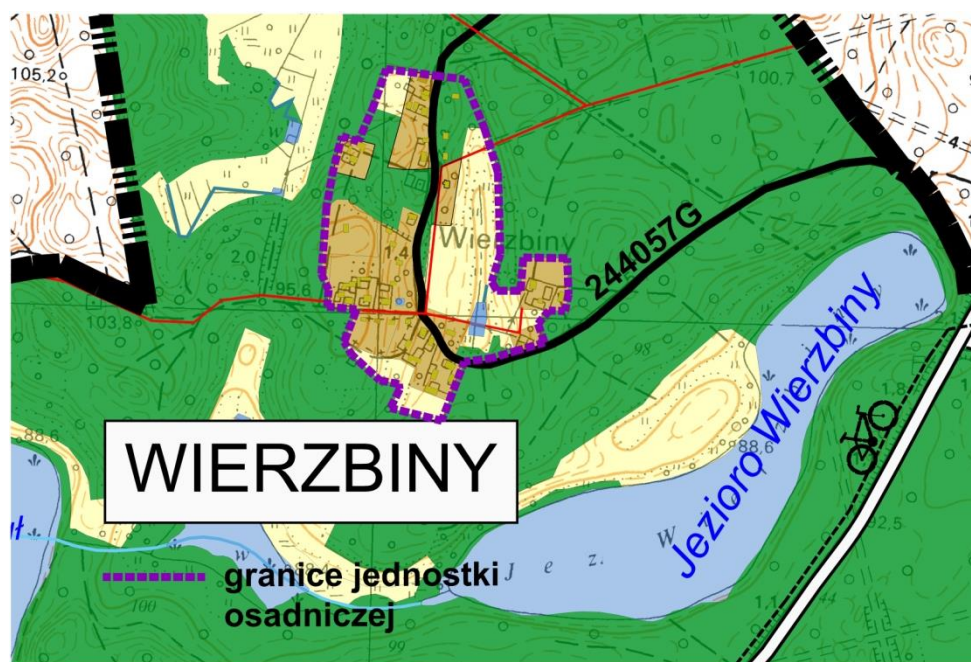
Z powyższej tabeli wynika, że ogólna liczba działek możliwych do wydzielenia, po całkowitym zagospodarowaniu terenów budowlanych wynosi 1008 działek. Na poniższych rysunkach przedstawiono granice wyznaczonych jednostek osadniczych w ww. miejscowościach.

Rysunek 7. Jednostka osadnicza Głuche.

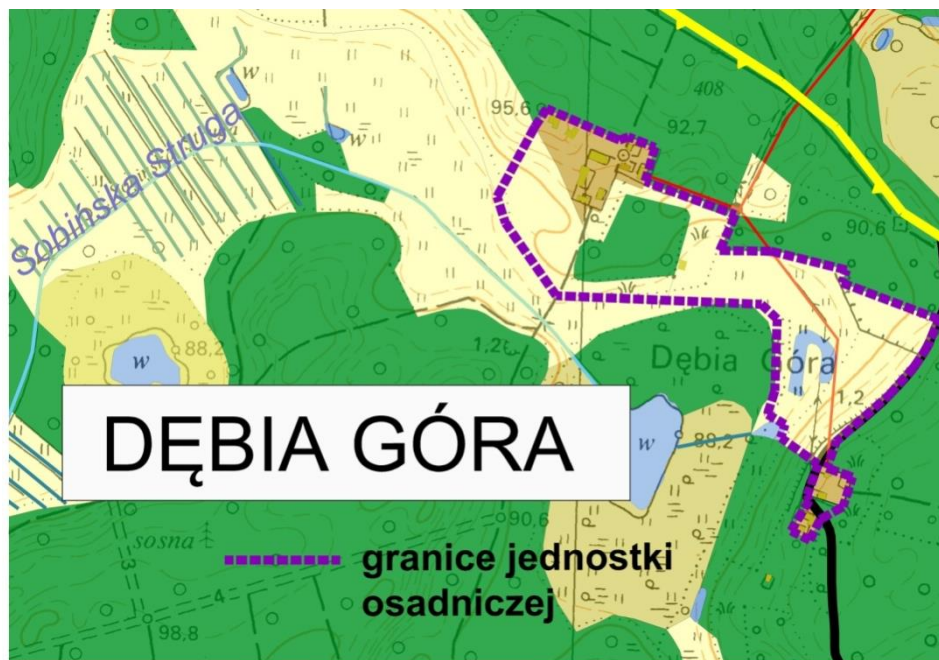
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 8. Jednostka osadnicza Wierzbiny.

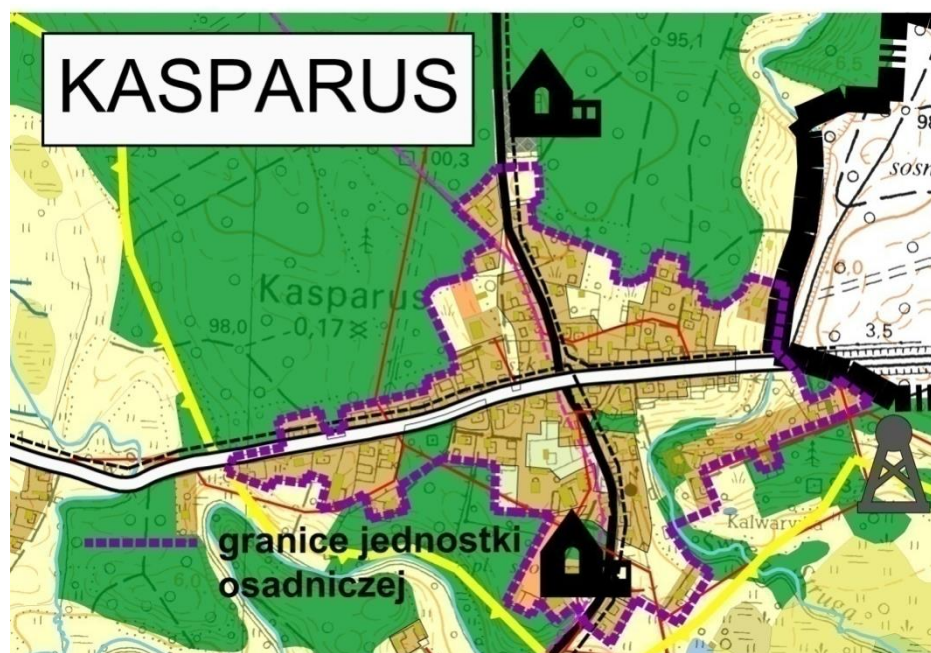
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 9. Jednostka osadnicza Dębia Góra.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 10. Jednostka osadnicza Kasparus.

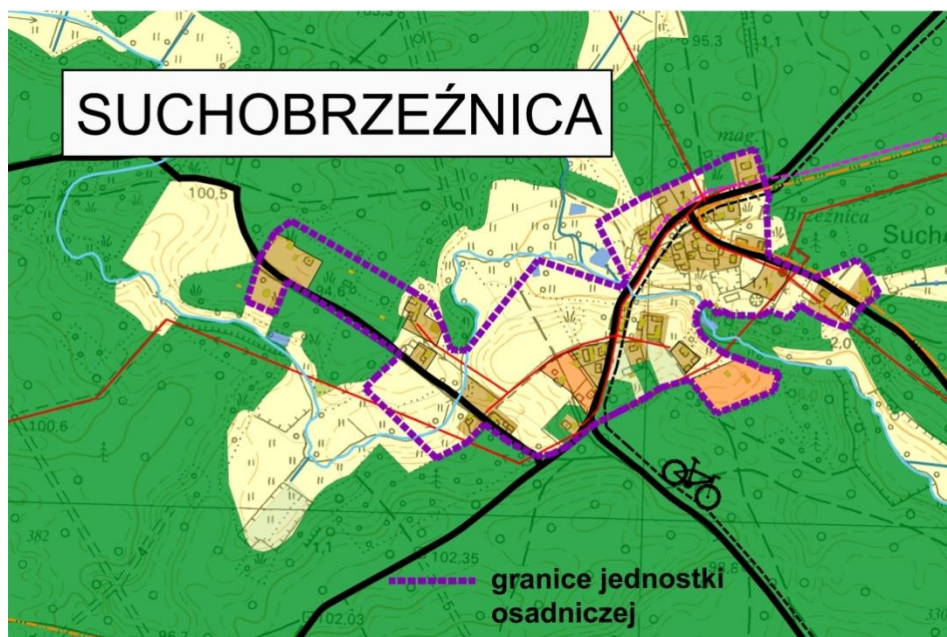
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 11. Jednostka osadnicza Pieczyska.

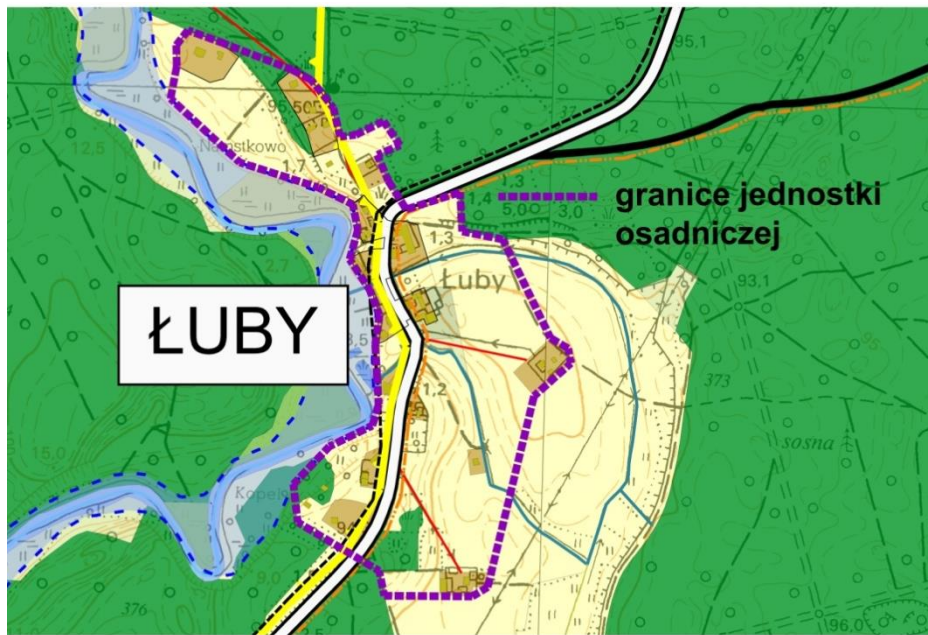
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 12. Jednostka osadnicza Suchobrzeźnica.

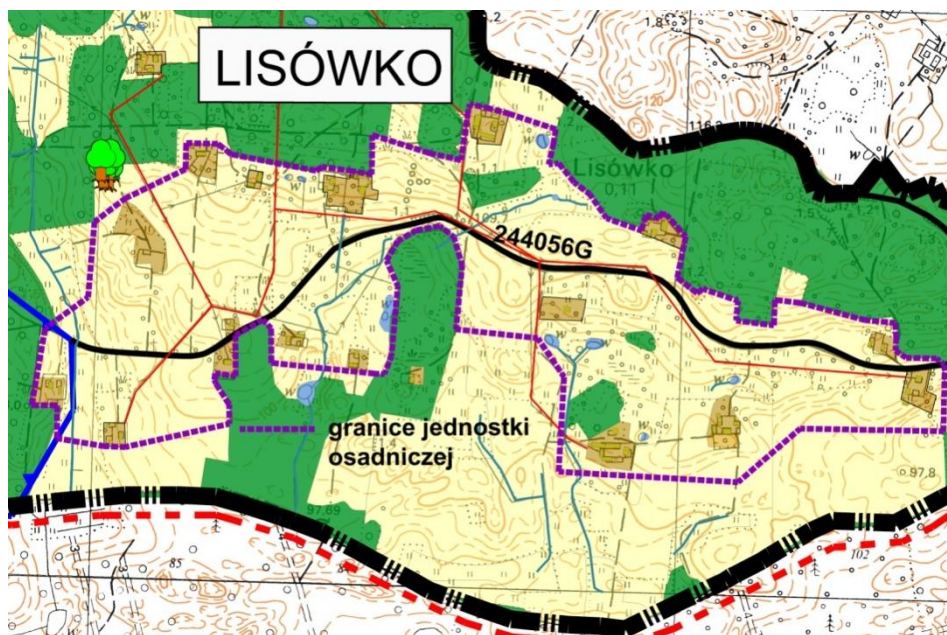
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 13. Jednostka osadnicza Łuby.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 14. Jednostka osadnicza Lisówko.

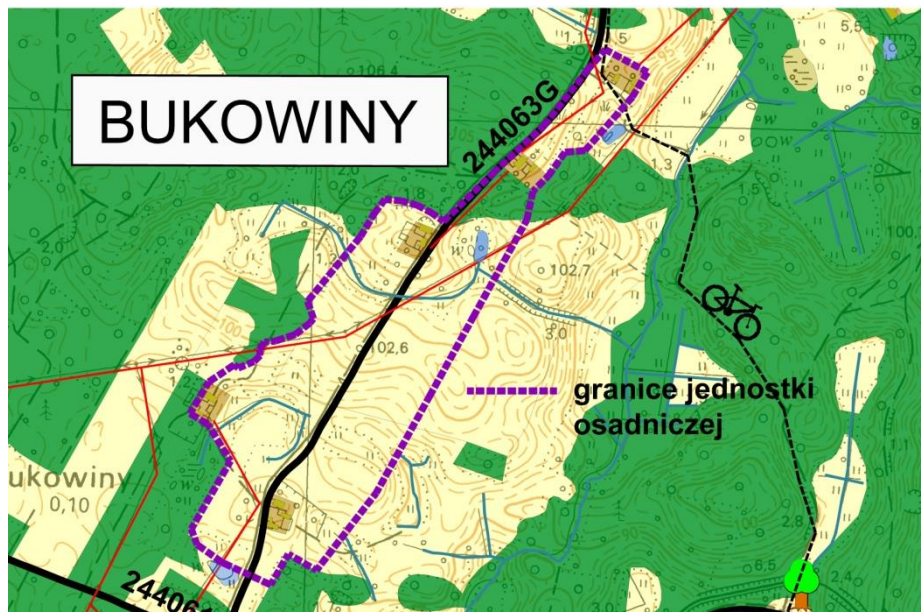
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 15. Jednostka osadnicza Jeżewnica.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 16. Jednostka osadnicza Bukowiny.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 17. Jednostka osadnicza Grabowiec.

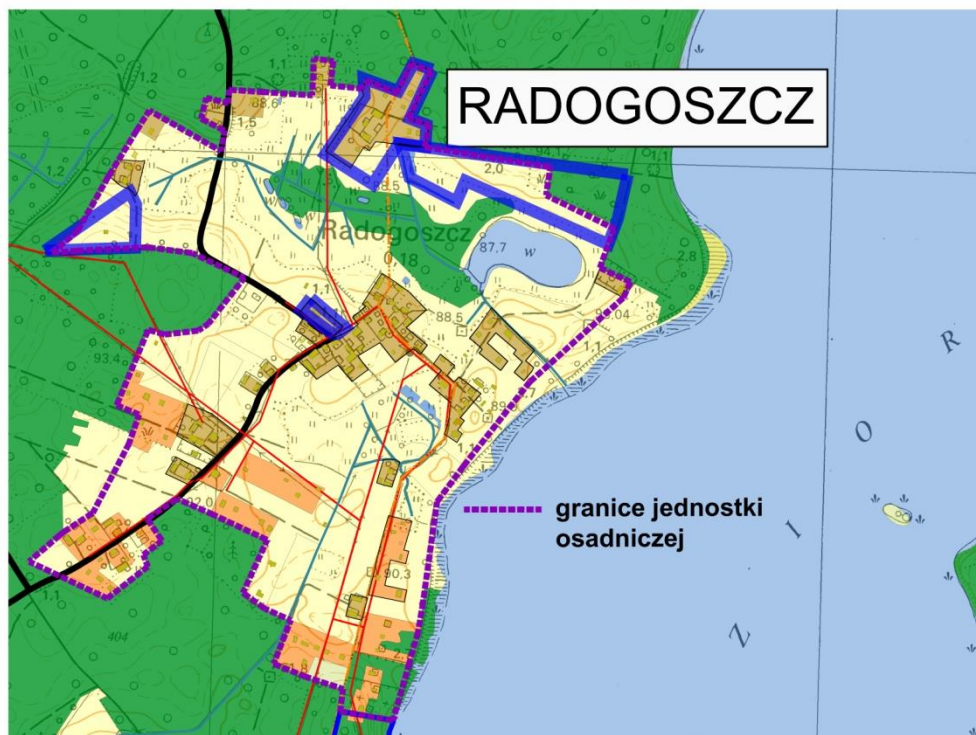
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 18. Jednostka osadnicza Cisowy.

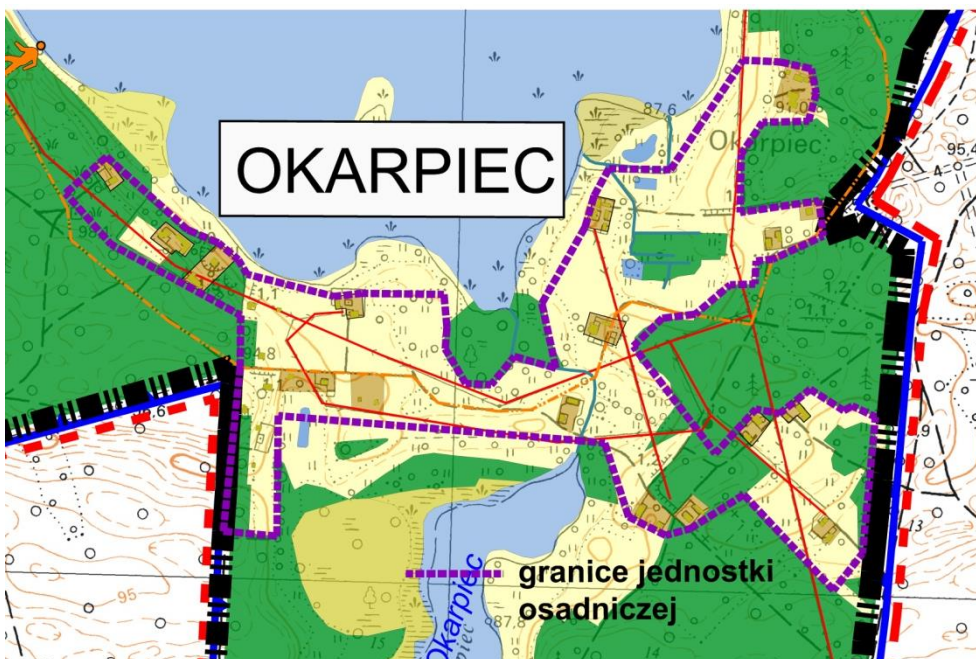
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 19. Jednostka osadnicza Radogoszcz.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 20. Jednostka osadnicza Okarpiec.

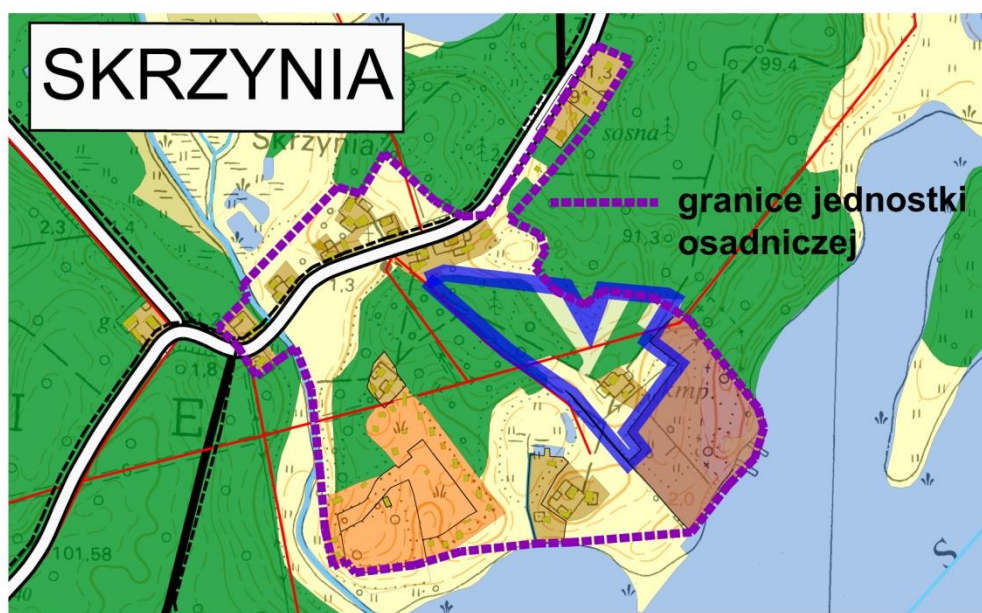
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 21. Jednostka osadnicza Trzebiechowo.

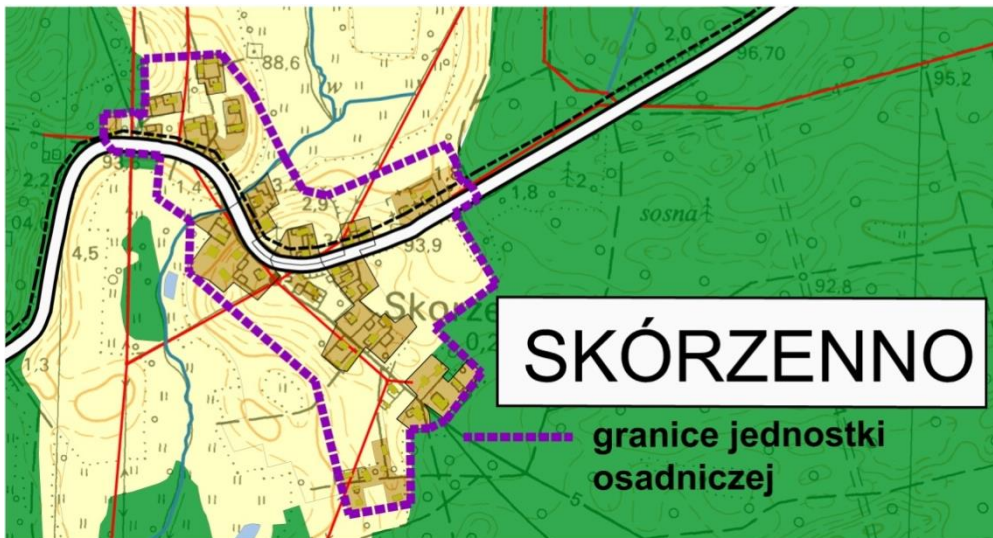
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 22. Jednostka osadnicza Skrzynia.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 23. Jednostka osadnicza Skórczenno.

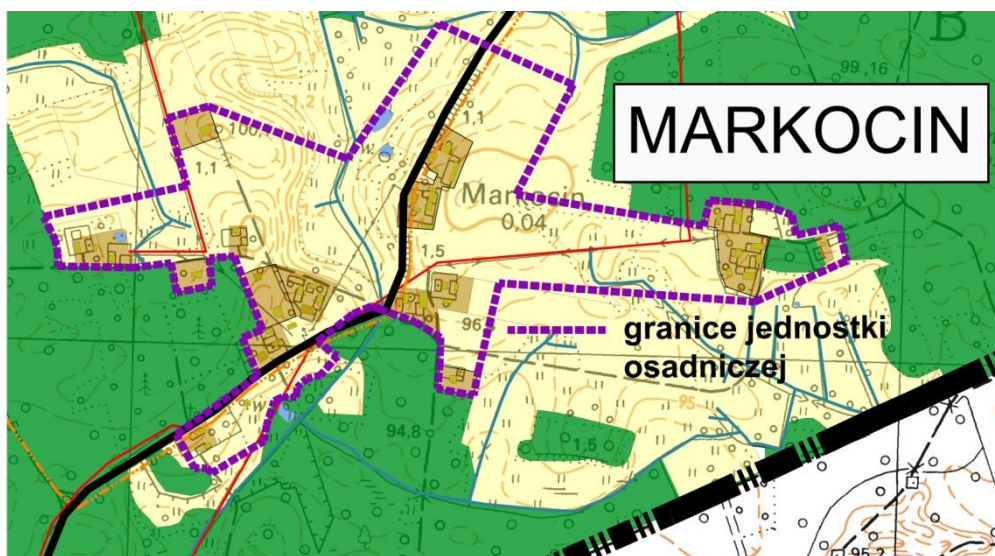
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 24. Jednostka osadnicza Karszanek.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 25. Jednostka osadnicza Markocin.

Źródło: Opracowanie własne.

8.7. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych

Dla terenu gminy Osiek obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny położone w miejscowościach uwzględnionych w poniższej tabeli:

Tabela 43. Struktura chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Osiek.

Miejscowość	Struktura terenów	Liczba działek budowlanych		Liczba działek możliwych do wydzielenia	Ogólna liczba działek możliwa do powstania po całkowitym zagospodarowaniu terenów budowlanych
		zabudowanych	niezabudowanych		
Wycinki	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	43	32	16	48
	zabudowa zagrodowa	3	0	0	0
	zabudowa usług hotelowych i turystyki	1	4	8	12
	zabudowa rekreacji indywidualnej	111	142	64	206

	zabudowa usługowa, produkcyjna	1	15	12	27
Osiek	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna	170	78	81	159
	zabudowa zagrodowa, zabudowa zagrodowa z agroturystyką	2	20	16	36
	zabudowa rekreacji indywidualnej	7	87	59	146
	zabudowa usługowa	21	16	9	25
	zabudowa produkcyjna	0	2	4	6
Skrzynia	zabudowa zagrodowa	1	0	1	1
	zabudowa rekreacji indywidualnej	0	6	3	9
Trzebiechowo	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	2	1	0	1
	zabudowa rekreacji indywidualnej	0	2	1	3
Radogoszcz	zabudowa rekreacji indywidualnej	3	8	0	8
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	4	2	1	3
	zabudowa zagrodowa	1	0	0	0
	zabudowa usługowa	0	1	0	1
Kasparus	zabudowa rekreacji indywidualnej	2	2	0	2
Głucho	zabudowa rekreacji indywidualnej	1	2	0	2
ŁĄCZNIE					695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Osieku.

W odniesieniu do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Wycinki, w ramach zabudowy usługowej rozpatrywano łącznie tereny usług handlu i obsługi ludności, tereny rzemiosła usługowego, tereny usług sportu

i rekreacji. W ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ujęto również tereny przeznaczone pod funkcję mieszkaniową i zagrodową występującą łącznie.

Z powyższej tabeli wynika, że ogólna liczba działek możliwa do powstania, w wyniku realizacji ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynosi 695.

8.8. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę

Podsumowując dokonane powyżej wyliczenia, biorąc przy tym pod uwagę przyjęte założenia dotyczące powierzchni działek związanych z realizacją poszczególnych funkcji zabudowy oraz przyjęte powierzchnie budynków stwierdzono, że:

- chłonność terenów pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej, w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 50 550,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy zagrodowej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 40 950,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy letniskowej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 36 700,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy usług hotelowych i turystyki w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 3 600,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 3 800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej wielorodzinnej wyznaczona w planach miejscowych wynosi łącznie 31 650,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy zagrodowej wyznaczona w planach miejscowych wynosi łącznie 5550,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy letniskowej wyznaczona w planach miejscowych wynosi łącznie 37 600,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy usług hotelowych i turystyki wyznaczona w planach miejscowych wynosi łącznie 3 600,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- chłonność terenów pod realizację zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej wyznaczona w planach miejscowych wynosi łącznie 11 800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Tabela 44. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z rezerwami terenu.

Funkcje zabudowy	Rezerwy terenu	Funkcje zabudowy	Określone zapotrzebowanie	%
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna, z dopuszczeniem usług, oraz zabudowa zagrodowa łącznie	1478000	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna, z dopuszczeniem usług	1034782	70,01
Zabudowa letniskowa	594400	Zabudowa letniskowa	764551	128,63
Zabudowa produkcyjna, składowa, magazynowa, usługowa	156000	Zabudowa produkcyjna, składowa, magazynowa, usługowa	119303	76,48
Zabudowa usług hotelowych i turystyki	72000	Zabudowa usług hotelowych i turystyki	90358	125,50
ŁĄCZNIE	2300400	ŁĄCZNIE	2008994	87,33

Źródło: Opracowanie własne.

Projektowane w studium tereny pod nową zabudowę ogółem są mniejsze od wyliczonego zapotrzebowania. Analizując poszczególne funkcje zabudowy określono jednak większe rezerwy terenu od wyliczonego zapotrzebowania dla terenów:

- zabudowy letniskowej (o 28,63% więcej),
- zabudowy usług hotelowych i turystyki (o 25,50% więcej),

Przyczyną zaprojektowania większej ilości terenów pod zabudowę letniskową oraz usług hotelowych i turystyki są przede wszystkim potrzeby ludności w zakresie rozwoju tych funkcji (tereny możliwe do zagospodarowania nad brzegiem jezior, atrakcyjne pod względem, turystycznym, wypoczynkowym i krajobrazowym), a także aspiracje gminy do rozwoju w tym zakresie.

Wskazując powyższe zapotrzebowanie pod nowe tereny rozwojowe przyjęto optymistyczną prognozę demograficzną gminy. I rozważono niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz maksymalnie o 30%. Trudno bezpośrednio przełożyć zmiany przebiegu procesów demograficznych na liczebność gospodarstw domowych tworzonych przez osoby w starszym wieku. Zmiany wzorców formowania się rodzin w zasadniczy sposób rzutują na wielkość gospodarstw domowych. Malejące urodzenia oraz starzenie się populacji to zjawiska, których efekty są widoczne także w prognozie gospodarstw domowych. Do obliczeń przyjęto model gospodarstw 1-, 2-, 3-, 4- i 5-osobowych. Jeżeli chodzi o placówki handlowo-

usługowe, faktyczne potrzeby zweryfikuje rynek. Rozwój tego sektora będzie adekwatny do przyrostu liczby mieszkańców w nowym budownictwie mieszkaniowym.

8.9. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, oraz potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy

Realizacja zadań przewidzianych w Studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców Gminy. Funkcjonujący w Polsce system finansowania, stanowiący wielopoziomowe i zróżnicowane narzędzie finansowania, ma na celu ułatwić i wpłynąć na realizację wyznaczonych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi również projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągnięcia najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych. Wśród celów dotyczących analizowanego zakresu można wyróżnić m.in. ustanowienie i rozwijanie sieci transeuropejskich (TEN) w dziedzinie transportu, energetyki i telekomunikacji, wzrost spójności i konkurencyjności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wspieranie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu gminy, które są jednak ograniczone jak i ze źródeł zewnętrznych od prywatnych inwestorów czy publicznych instytucji finansowych. Do najważniejszych z wymienionych źródeł należą:

Źródła wewnętrzne

Dochody własne JST – dochodem własnym gminy jest każdy dochód niebędący subwencją ogólną lub dotacją z budżetu państwa.

Dotacje celowe – pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowanie zadań własnych JST, które mogą dotyczyć m.in.:

- inwestycji w szkoły i placówki oświatowe (do 50% planowanych wydatków na urzeczywistnienie podjętego zadania, jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej),
- inicjatyw związanych ze wspieraniem oświaty na obszarach wiejskich

- przedsięwzięć objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury

Źródła zewnętrzne

Źródła finansowania regionalnego:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – narzędzie wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zajmuje się m.in. współfinansowaniem ze środków państwowych projektów, które uzyskały lub przewidziane są do dofinansowania ze środków unijnych.

Źródła finansowania krajowego :

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wraz z wojewódzkimi funduszami tworzy system finansowania ochrony środowiska przyrodniczego i gospodarki wodnej w kraju;
- Fundusz Dopłat to rządowym programem wspomagania budownictwa socjalnego. Adresatami programu są podmioty podejmujące zadania z zakresu budowy zasobów lokali socjalnych, mieszkań chronionych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych. Wsparcia finansowego w ramach programu udziela Bank Gospodarstwa Krajowego na wniosek gminy, związku międzygminnego lub powiatu;
- Fundusz Leśny to fundusz celowy Lasów Państwowych stanowiący pomoc w wyrównywaniu deficytów finansowych w nadleśnictwach, prosperujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo–ekonomicznych dla realizowania celów gospodarki leśnej. Fundusz zasila także wspólne działania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych dotyczących np. prowadzenia badań, tworzenie niezbędnej infrastruktury.

Źródła finansowania unijnego:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - jego istotą jest minimalizacja różnic w rozwoju regionów UE oraz wzmocnienie jedności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii jako wspólnoty. Poprzez fundusz można uzyskać wsparcie w m.in. realizacji inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
- Europejski Fundusz Społeczny - stworzony do walki z bezrobociem (np. poprzez kształcenie) w krajach należących do UE. Z jego kapitału współfinansowane są inicjatywy mające na celu pomoc regionom i grupom społecznym, zwłaszcza dla osób zagrożonych ubóstwem oraz młodych stawiających pierwsze kroki na rynku pracy;

- Z EFRR oraz EFS obecnie finansowane są programy regionalne w tym dla województwa mazowieckiego na lata 2014-2020 szczególnie istotne przy finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych;
- Europejski Fundusz Spójności – ustalony w celu redukcji różnic gospodarczych i społecznych oraz promowania zrównoważonego rozwoju szczególnie przez inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – oprócz przekształceń struktury rolnej danego państwa stanowi pomoc w rozwoju obszarów wiejskich;
- Fundusz „Łącząc Europę” - powstały w miejscu programu TEN-T. Wspiera rozwój trzech sektorów: sieci transportowej, energetycznej oraz telekomunikacyjnej.

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na władzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistnienia potrzebnych inwestycji.

Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest także rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- project finance – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnieniem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji.
- leasing, najem, dzierżawa – polega na użyczeniu jednej stronie dobra do odpłatnego korzystania. Gmina w tym przypadku może obrać rolę korzystającego (leasingobiorcy) lub wyznaczyć do tego podległą jednostkę. Leasing oznacza zobowiązanie leasingodawcy do nabycia rzeczy od zbywającego w warunkach zamieszczonych w umowie i oddanie jej korzystającemu (np. gminie) do użytkowania

przez dany czas, natomiast korzystający zgadza się spłacić finansującemu wynagrodzenie pieniężne równe minimum cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia dobra przez finansującego;

- fundusz venture capital – JST mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji venture capital dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach venture capital (fundusz venture capital) zostaje współwłaścicielem spółki.

Dodatkowe środki mogą być pozyskiwane w ramach krajowych fundacji i funduszy, które współfinansują wiele inwestycji na terenach gmin. Coraz większego znaczenia nabierają zagraniczne środki pomocowe, szczególnie w ramach zwiększonych środków przedakcesyjnych.

8.10. Analiza SWOT

Mocne strony

Do mocnych stron gminy Osiek zakwalifikowano:

- niski stopień zanieczyszczenia środowiska – gmina Osiek prawie w całości objęta jest formami ochrony przyrody, dla których obowiązujące przepisy prawne chroniące w wysokim stopniu środowisko naturalne,
- bliskość autostrady A1 – uatrakcyjniła położenie komunikacyjne gminy Osiek,
- sprzyjające warunki do zagospodarowania terenów pod turystykę i rekreację – dzięki występowaniu obszarów cennych przyrodniczo, dużej lesistości, nietuzinkowej różnorodności gatunkowej fauny i flory, występowaniu dużej ilości czystych jezior (Czarne, Kałębie, Słone), gmina posiada szczególne predyspozycje do rozwoju turystyki krajoznawczej oraz rozwoju agroturystyki,
- walory krajobrazowe gminy – związane z położeniem gminy na obszarze Borów Tucholskich,
- w odniesieniu do wartości kulturowych – wysoka wartość zabytkowa gminy – wsie Kasparus i Osiek, gdzie zachowała się w dobrym stanie duża ilość zabytkowych budynków.

Słabe strony

Do słabych stron gminy Osiek zaliczono:

- niski poziom rozwoju infrastruktury drogowej i transportowej – brak ważnych szlaków komunikacyjnych – przez teren gminy przebiega tylko jedna droga wojewódzka,

- niezadowalający stan istniejącej infrastruktury drogowej,
- znaczna odległość od większych ośrodków miejskich,
- niewielka powierzchnia terenów inwestycyjnych, w konsekwencji niskie zainteresowanie inwestorów zewnętrznymi terenami gminy i mała liczba miejsc pracy,
- w strukturze ludności gminy bardzo duży udział procentowy przypada na osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskim poziomie wykształcenia oraz osoby w wieku do 25 lat i powyżej 50 lat,
- wysokie bezrobocie prowadzące do wzrostu wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej,
- niedostatecznie wykorzystany potencjał gminy w zakresie rozwoju turystyki – słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna.

Szanse

Do szans gminy Osiek zaliczono:

- możliwość promocji gminy jako miejsca ekologicznego o dużych walorach przyrodniczo-kulturowych,
- możliwość korzystania ze środków na inwestycje w dziedzinie infrastruktury z budżetu Unii Europejskiej,
- możliwość poprawy polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny w związku z przynależnością i możliwością korzystania z pomocy Unii Europejskiej,
- potrzeba spędzania wolnego czasu na wsi oraz w ośrodkach agroturystycznych,
- możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki (jeziora, rzeki, lasy),
- możliwość lepszego promowania gminy w skali kraju poprzez korzystanie ze środków masowego przekazu – wysoki poziom informatyzacji społeczeństwa.

Gmina Osiek posiada wyjątkowe walory sprzyjające rozwojowi turystyki.

Uwarunkowania rozwoju turystyki

Gmina Osiek charakteryzuje się gęstą siecią hydrograficzną, w której znaczny udział mają zarówno zbiorniki wód stojących jak i łączące się z nimi cieki powierzchniowe. Wody zajmują łącznie 11,1 km², co stanowi 7% powierzchni gminy. Jednym z głównych elementów środowiska wodnego jest rzeka Wda, która silnie meandrując przepływa przez środkową część gminy (m.in. wsie Kasparus, Ocypel, Długie), co ma duże znaczenie dla rozwoju różnych form działalności gospodarczej (turystyka kajakowa, rybołówstwo). Najbardziej intensywnie rozwijająca się zabudowa rekreacyjna obejmuje otoczenie Jeziora Kałębie, Jeziora Czarne Południowe oraz Jeziora Słone. Osiek wyróżnia się wśród okolicznych gmin bardzo dużym udziałem jezior, zarówno pod względem liczby jak i całkowitej powierzchni. Zdecydowana większość z nich skupiona jest na lewym brzegu Wdy we wschodniej części gminy. Są to jeziora polodowcowe: Kałębie zwane też Morzem Kociewskim (466,3 ha, drugie pod względem powierzchni na obszarze zlewni Wdy), Słone (140 ha) Czarne Południowe (98,2 ha), Czarne Północne (79 ha), Udzierz (132 ha), Głuche, Tuszynek.

Fotografia 1. Jezioro Kałębie.

Jezioro Kałębie ma dobrze rozwiniętą linię brzegową, posiada liczne zatoki i półwyspy. W centralnej części jeziora znajdują się dwie wyspy. Jedna jest porośnięta drzewami liściastymi i krzewami, a druga jest wyspą trzcinową. Dno jeziora tworzą osady piaszczysto-kamieniste, w niektórych miejscach pokryte namułami, których większość osiąga do 1,5 m. Otoczenie jeziora w ok. 70% stanowią lasy iglaste, w ok. 20% pola i łąki, a w ok. 10% osady ludzkie. Brzegi jeziora porastają krzaczaste olszyny oraz szeroki pas oczeretu jeziornego i trzciny pospolitej porastającej coraz większą powierzchnię wody. Jezioro zwane „rezerwatem sandacza” szczyty się obecnością tej szlachetnej ryby. Żyje tu także wiele innych gatunków ryb, jak: węgorz, lin, szczupak, karp, leszcz, i inne.

Fotografia 2. Jezioro Czarne Północne i Południowe.

Jezioro Czarne Południowe powstało w epoce lodowcowej i ma kształt rynny. Obszar jeziora zajmuje powierzchnię około 98,2 ha. W niektórych miejscach głębokość jeziora dochodzi nawet do 15,0 m. Obszar wokół jeziora stanowi atrakcyjne miejsce dla osób chcących aktywnie spędzić czas. W zbiorniku występuje bardzo duża populacja karpia,

sandacza oraz leszcza. Jezioro jest systematycznie zarybiane. Przy jeziorze zlokalizowane są dwie plaże oraz mostki dla wędkarzy. Przy plaży znajdują się parkingi. Woda Jeziora Czarne Południowe posiada ponadto właściwości lecznicze jest to tzw. woda borowinowa.

Przez teren gminy Osiek przebiega 131,9 km szlaków turystycznych, w tym:

- 63,4 km pieszych,
- 60,1 km rowerowych,
- 8,4 km konnych.

Do szlaków pieszych zaliczono:

- Szlak Jezior Kociewskich Południowy – czerwony – (Ocypel-Osiek) o długości 23,4 km;
- Szlak Partyzantów AK – niebieski – (Czersk Świecki-Szlachta) o długości 10,5 km;
- Szlak wokół Jeziora Kałębie – niebieski – (Osiek-Osiek) o długości 9,7 km;
- Szlak wzdłuż Jeziora Czarnego – zielony – (Skórcz-Osiek) o długości 9,2 km;
- Szlak Alfonsa Hoffmana – żółty – (Leosia-Błędno) o długości 3,0 km;
- Szlak Jański – czarny – (Smętowo Graniczne-Osiek) o długości 7,6 km.

Na obszarze Kociewia, w tym na obszarze gminy Osiek powstała sieć znakowanych szlaków rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, umożliwiającą poznanie różnorodności przyrodniczej i kulturowej tego obszaru. Na obszarze Kociewia stworzono w sumie dziewiętnaście tras rowerowych. Do szlaków rowerowych przebiegających przez teren gminy Osiek zaliczono:

- Szlak borowiacki – czerwony – (Smętowo Graniczne-Czarna Woda) o długości 33,3 km;
- Szlak Napoleona – niebieski – (Osie-Nowe) o długości 6,2 km;
- Szlak Jeziorny – zielony – (Skarszewy-Osiek) o długości 15,3 km;
- Szlak Świętego Rocha – żółty – (Osiek-Starogard) o długości 5,3 km.

Przez teren gminy przebiega także szlak konny Główny (Huta Kalna-Suchobrzeźnica) o długości 8,4 km.

Na terenie gminy Osiek funkcjonuje około 20 podmiotów oferujących zakwaterowanie działających prywatnie bądź jako gospodarstwa agroturystyczne. Jednym z największych ośrodków funkcjonujących na terenie gminy jest Centrum Rehabilitacyjno-Rekreacyjne Dobry Brat, położone nad Jezioroem Kałębie. Centrum posiada w swej ofercie wczasy rehabilitacyjne. Dzięki położeniu na obszarze Borów Tucholskich (70% drzewostanu stanowi

sosna) centrum zajmuje się leczeniem schorzeń układu oddechowego oraz prowadzi m.in. silvoterapię.

Kolejnym ośrodkiem jest Ośrodek Wypoczynkowy Kociwiak znajdujący się w miejscowości Wycinki, także nad jeziorem Kałębie, dysponujący sześcioma domami wypoczynkowymi o powierzchni jednostkowej około 75,0 m² oraz organizującym imprezy okolicznościowe. Na terenie Osieka funkcjonują także ośrodki oferujące usługi z zakresu agroturystyki żeglarskiej oraz organizujące spływy kajakowe na rzece Wdzie.

Zagrożenia

Do zagrożeń mogących mieć negatywny wpływ na gminę Osiek zaliczono:

- odpływ mieszkańców do większych ośrodków oraz migracje zagraniczne,
- starzejące się społeczeństwo – niski poziom wykształcenia zawodowego społeczeństwa,
- ograniczenia wynikające z występowania obszarów cennych przyrodniczo – restrykcyjne przepisy prawne ograniczające rozwój zabudowy i realizację inwestycji związanych z rozwojem przedsiębiorczości,
- pogarszająca się sytuacja demograficzna w skali gminy jak i całego kraju,
- w odniesieniu do obszarów i obiektów o wartościach kulturowych – tendencja do modernizacji obiektów zabytkowych bez zachowania oryginalnej substancji zabytkowej obiektów.

Zgodnie z opracowywaną **Strategią Rozwoju Gminy Osiek na lata 2015-2022** celem gminy będzie: *osiągnięcie zrównoważonego rozwoju z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, stwarzającą dogodne warunki do życia, pracy oraz inwestowania, w pełni wykorzystując swój potencjał społeczno-gospodarczy.* Gmina powinna przede wszystkim dążyć do pełnego wykorzystania atrakcyjności turystycznej regionu, wspomagając rozwój ośrodków turystycznych na terenie gminy i sprzyjaniu tworzeniu nowych.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

W poniższej tabeli i na wykresie zestawiono grunty według stanu prawnego. Dane pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim.

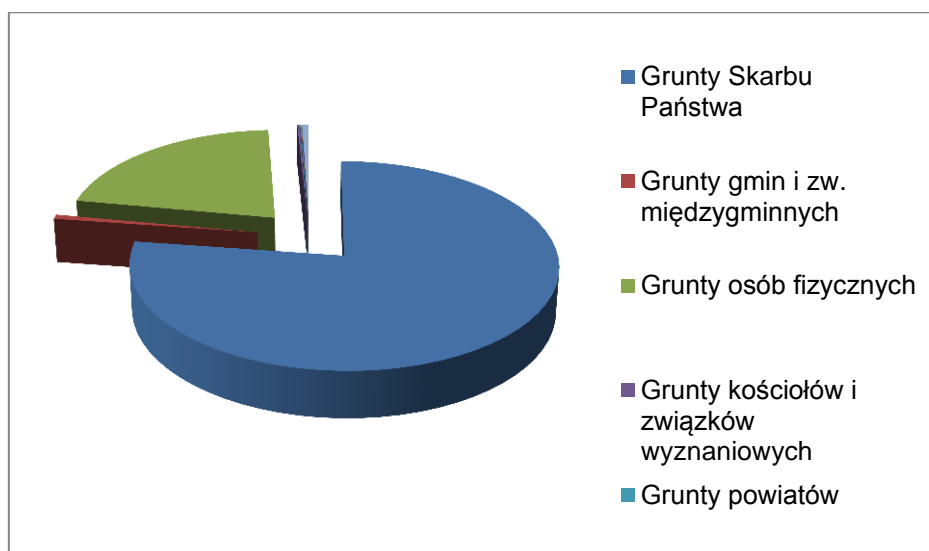
Tabela 45. Stan prawny gruntów w gminie Osiek.

Wyszczególnienie gruntów	Powierzchnia ewidencyjna gruntów w ha
Grunty Skarbu Państwa	12 050
Grunty gmin i zw. międzygminnych	109
Grunty osób fizycznych	3317
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	35
Grunty powiatów	11
Grunty województw	2
Pozostałe	81
RAZEM	15605

Źródło: Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim. Stan na 02.07.2015 r.

Według danych ze Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim, w gminie Osiek na obszarze wiejskim najliczniejszą grupę stanowią grunty Skarbu Państwa – 77,22%. Najmniejszy odsetek dotyczy, gruntów województw oraz gruntów powiatów– 0,0706%.

Wykres 17. Stan prawny gruntów gminy Osiek.

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim. Stan na 2015 r.

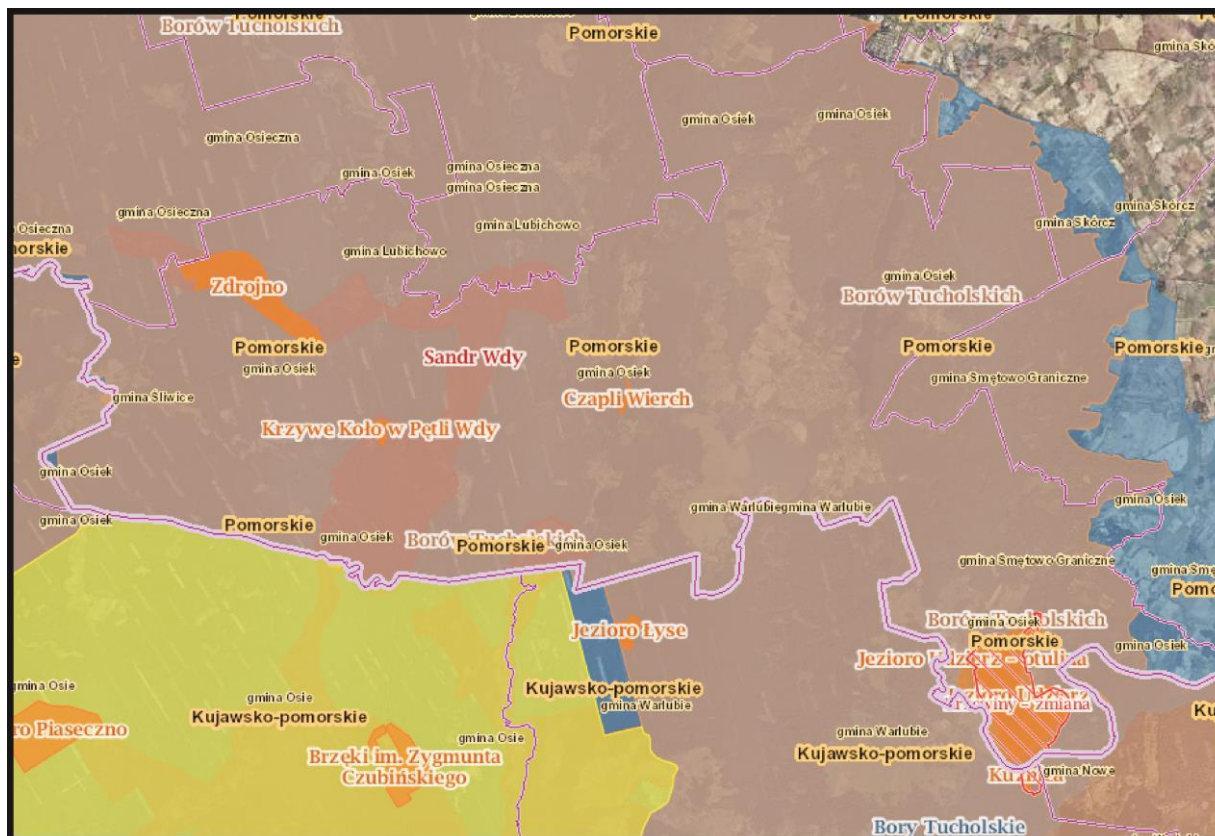
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

10.1. Obszary i obiekty chronione prawem

W granicach Gminy Osiek znajdują się następujące tereny (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.):

- Rezerwat Zdrójno,
- Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy,
- Rezerwat Czapli Wierch,
- Rezerwat Jezioro Udierz wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022,
- pomniki przyrody.

Rysunek 26. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Osiek.

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

10.2. Rezerwat Zdrójno

Rezerwat utworzono w 1983 r. (Zarządzenie MLiPD z dnia 24.11.1983 r. MP Nr 39 poz. 230). Rezerwat faunistyczny – zajmuje powierzchnię 168 ha i obejmuje kilkukilometrowy odcinek rzeki Brzeżanek, jezioro Brzeżanek oraz roślinność leśną i łąkową. Ochronie podlegają siedliska bobrów, miejsca lęgowe rzadkich gatunków ptaków oraz ostoja leśnej zwierzyny. Lasy są tu w przewadze sosnowe, a w dolinie rzeki na siedliskach olsowych i lasów bagiennych występują głównie olsza i brzoza.

Fotografia 3. Rezerwat Zdrójno.

10.3. Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy

Rezerwat utworzony w 1960 r. (Zarządzenie MLiPD z dnia 01.02.1960 r. MP Nr 32 poz. 157). Rezerwat krajobrazowy – zajmuje powierzchnię 10 ha i zlokalizowany jest w zakolu rzeki Wdy. Stanowi on enklawę lasów liściastych wśród borów sosnowych. Ochronie podlega śródleśny przebieg rzeki Wdy.

Fotografia 4. Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy.

Na terenie Rezerwatu występują następujące gatunki roślin, podlegające ochronie całkowitej: Wawrzynek Wilcze Łyko, Kruszczyk Rdzawoczerwony, Lilia Złotogłów, Widłak Jałowcowaty, Jarzab Brekinia; podlegające ochronie częściowej: Marzanka wonna, Konwalia majowa, Paprotka zwyczajna; a także rzadka roślinność w skali regionu: Kopytko pospolite, Dzwonek pokrzywo listny, Goździk kropkowany, Kokorycz pusta, Fiołek Przedziwny, Bodziszek Leśny.

10.4. Rezerwat Czapli Wierch

Rezerwat utworzono w 1960 r. (Zarządzenie MiPD z dnia 01.02.1960 r. MP Nr 31 poz. 150). Aktem zmieniającym ww. zarządzenie jest Zarządzenie Nr 46/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Czapli Wierch” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 poz.50). Rezerwat faunistyczny – zajmuje powierzchnię 5,26 ha i znajduje się nad brzegiem jez. Słone. Ochronie podlegają miejsca lęgowe (kolonia ok. 30 gniazd) czapli siwej, liczne gatunki kaczek, ptaki drapieżne oraz nadbrzeżny, liczący 200 lat bór sosnowy.

Flora rezerwatu nie przedstawia wysokiej wartości ze względu na udział cennych gatunków roślin. Stwierdzono tu występowanie 4 taksonów objętych ochroną ścisłą lub częściową, 1 takson grzybów pod ochroną ścisłą 5 gatunków mchów pod ochroną częściową oraz liczną grupę porostów chronionych lub rzadkich (3 gatunki objęte ochroną ścisłą, 5 taksonów objętych ochroną częściową, 1 gatunek porostów znajdujących się na czerwonej liście porostów Polski). Jest to typowy obraz szaty roślinnej regionalnie przyporządkowany Borom Tucholskim.

10.5. Rezerwat Jezioro Udzierz wraz z otuliną

Rezerwat utworzono w 2000 r. (Zarządzenie woj. pomorskiego Nr 101/2000 z dnia 31 maja 2000 r. Dz. Urz. Woj. pomorskiego nr 56 poz. 348 z dn. 07.06.2000 r.). Rezerwat ornitologiczno - florystyczny Jezioro Udzierz o powierzchni 133 ha obejmujący eutroficzne Jezioro Udzierz z okolicznym obszarem torfowiskowo - szuwarowo - łągowym i żyjącym tam ptactwem. Rezerwat chroni zarastające zeutrofizowane jezioro jako ciekawy obiekt badań ornitologicznych. Rzadkie ptactwo wodne występujące w rezerwacie to: gęś gęgawę, żurawia, bąka, perkoza, łąbiedzia niemego, cyraneczkę i wiele innych. Z ptaków drapieżnych – orzeł bielik, trzmieljad, gołębiarz, krogulca, sokół wędrowny, kobuz, rybołów, kania czarna i błotniak stawowy. Ornitolodzy doliczyli się 22 gatunków ptaków przelatujących. Rezerwat jest dla ptaków wspaniałym siedliskiem. Rzadkimi gatunkami są przedstawiciele storczyków (*Orchidaceae*), ginących nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie: lipiennik Loesela, listera jajowata, kruszczyk szerokolistny, kruszczyk błotny, stoplamek krwisty i szerokolistny. Stwierdzono występowanie na tym obszarze 44 zbiorników roślinnych. Na uwagę zasługuje fakt, że nie rośnie tu zespół "liliów wodnych" -jeden z najpospolitszych w Polsce zbiorowisk roślin wodnych, powszechny w płytkich wodach eutroficznych, uznawany za główne stadium sukcesji prowadzącej do lodowacenia zbiorników. Świadczy to o odmiennie przebiegającej sukcesji na tym terenie. Obecność niektórych zbiorowisk jak *Sciretummaritim* w postaci z oczeretem, a brak innych pospolitych zbiorowisk wodnych i szuwarowych, występowanie licznych grzybów, bogactwa flory roślin niższych, a przede wszystkim naczyniowej na stosunkowo małej powierzchni i przy zawężonym wachlarzu siedlisk, czyni z rezerwatu obiekt o ciągach sukcesyjnych rzadziej spotykanych w naszym kraju, obiekt interesujący pod względem przyrodniczym.

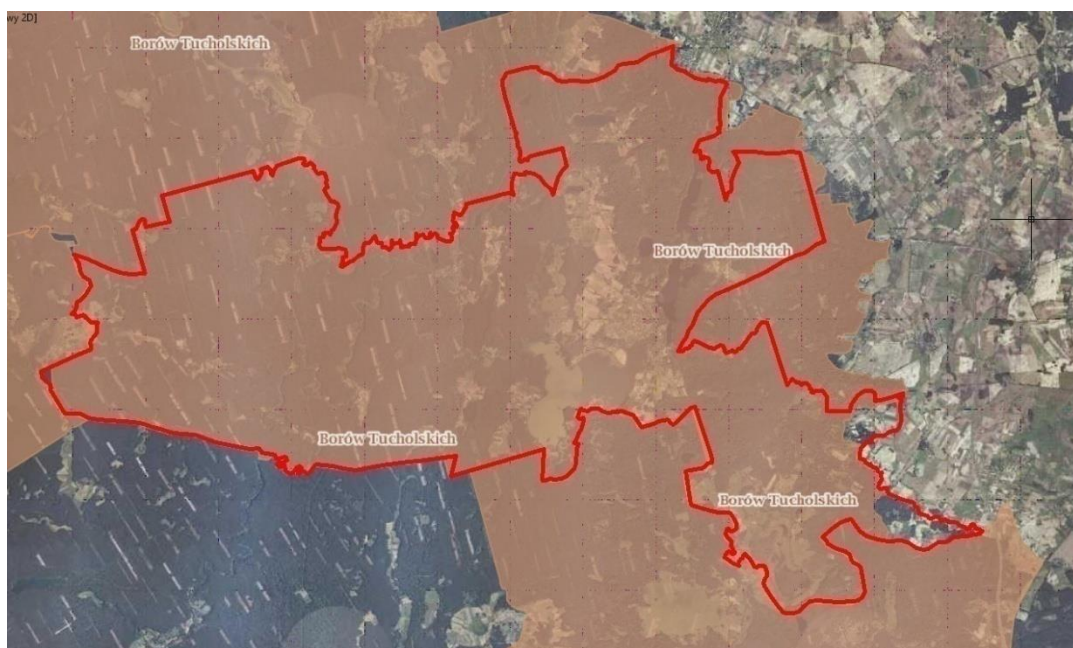
Fotografia 5. Rezerwat Jezioro Udzierz.

10.6. Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich

Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich zajmuje powierzchnię 27 570,25 ha. Dla obszaru obowiązują ustalenia zawarte w Uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 259/XXIV/16 z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2942). Obszar charakteryzuje się dużą lesistością drzewostanów sosnowych i siedliskami borowymi oraz niespotykanymi specyficznymi krajobrazami. Do ochrony przeznaczono także byłe linie energetyczne, obecnie zlikwidowane, na których przez dziesięciolecia wykształciły się wrzosowiska.

Rysunek 27. Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich na tle gminy Osiek.

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl.

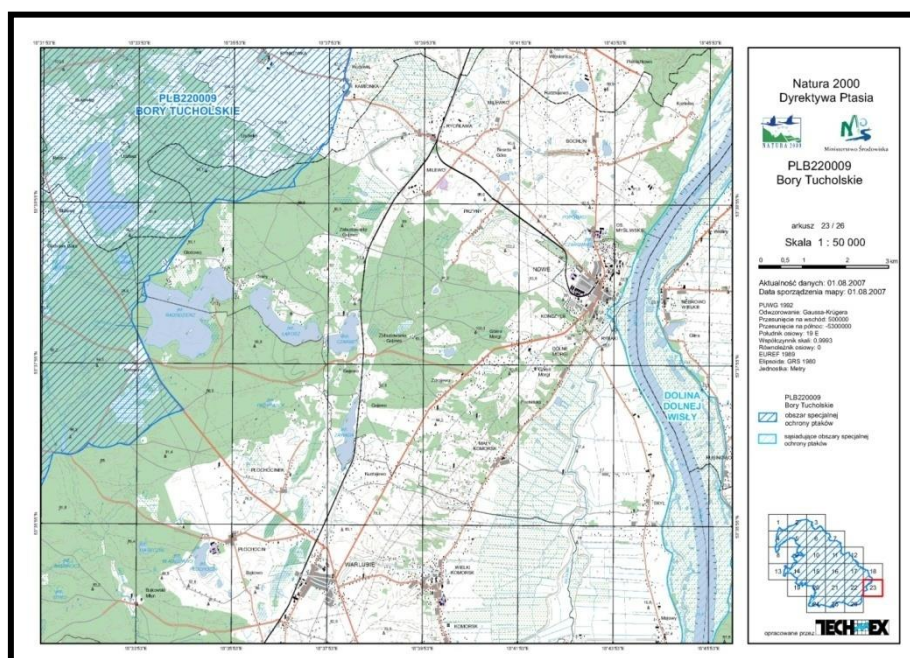
10.7. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB22009

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB22009 zajmuje powierzchnię 322 535,8 ha. W ostoi występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 107 gatunków ptaków. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, zimorodek, Żuraw, gągoł, nurogęś, tracz długodzioby (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) łabędzia krzykliwego (do 400 osobników) i Żurawia (do 1800 osobników na noclegowisku). Największe w skali regionu skupienie jezior lobeliowych.

Bogata lichenoflora. Dobrze zachowane torfowiska i zbiorowiska leśne. Stanowiska licznych gatunków rzadkich i zagrożonych, w tym gatunków reliktowych. Bogata chiropterofauna. Nazwę, położenie administracyjne oraz cel i przedmiot ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Zagrożeniem dla tego obszaru może być m.in. eksploatacja torfu, kredy, piasku, zmiany stosunków wodnych, zagrożenie eutrofizacją siedlisk oligotroficznymi, presja turystyczna, zabudowa lotniskowa, zabudowa rozproszona, kłusownictwo, drapieżnictwo ze strony norki amerykańskiej, odpady, ścieki, zanieczyszczenie wód, zakładanie upraw plantacyjnych m.in. borówki amerykańskiej.

Rysunek 28. OSO Bory Tucholskie.

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl.

10.8. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017 zajmuje powierzchnię 6320,7 ha. Na omawianym obszarze występują takie siedliska jak starorzecza, naturalne i dystroficzne zbiorniki wodne, nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, ciepłolubne murawy napiaskowe, zmienno wilgotne łąki trzęślicowe, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska wysokie, torfowiska nakredowe, grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne, bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Wśród występujących na tym obszarze gatunków zwierząt występują ptaki – bielik, kropiatka, żuraw, lelek, bocian biały, gągoł, łabędź krzykliwy; ssaki – wydra

i bóbr; ryby – minóg strumieniowy, boleń, różanka, piskorz, koza, głowacz; płazy – kumak nizinny, traszka grzebieniasta.

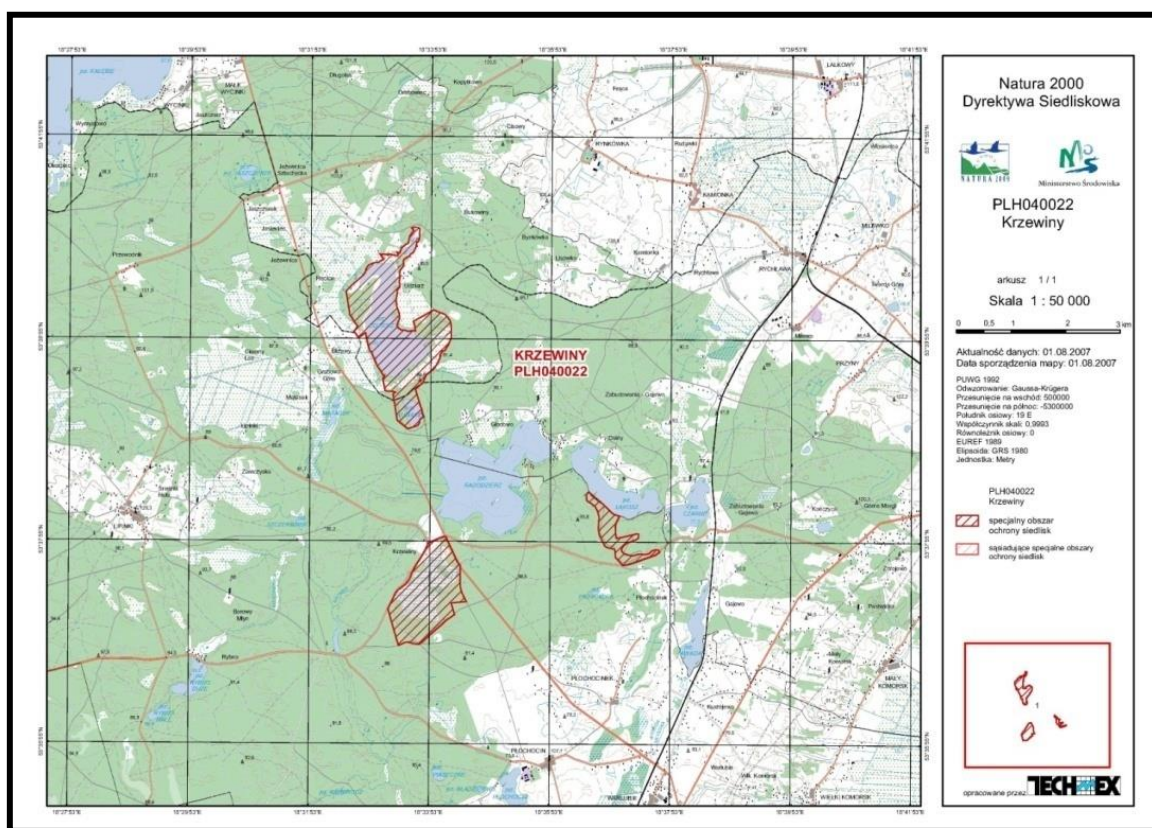
10.9. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022 zajmuje powierzchnię 499,0 ha, obszar obejmuje trzy cenne obiekty torfowiskowe na wschodnim kraju Borów Tucholskich. Są to:

- rozległe torfowisko przy leśniczówce Krzewiny (użytek ekologiczny), torfowisko przejściowe miejscami z elementami torfowiska wysokiego, miejsce regularnie organizowanego (prof. Z. Tobolski) „GeoTrip Day” jako przykład geologii torfowisk;
- jezioro Rumacz i zarastające je torfowisko z borem bagiennym (bór bag. chroniony w rez. przyr. Kuźnica);
- eutroficzne jezioro Udzierz, rezerwat przyrody.

Typ siedliskowy stanowią starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), bory i lasy bagienne (Vacciniouliginosi-Betuletumpubescentis, Vacciniouliginosi-Pinetum, Pino. Cenne skupienie obiektów torfowiskowych, wypełniające lukę geograficzną w ujęciu torfowiskowych siedlisk przyrodniczych, chronione są w części jako użytek ekologiczny oraz rezerwat przyrody (E. Krasicka-Korczyńska).

Rysunek 29. SOO Krzewiny.

Źródło: Strona internetowa www.natura2000.gdos.gov.pl.

10.10. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody⁵ są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z art. 40 ust. 2 Ustawy o ochronie przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie gminy Osiek znajduje się 26 uznanych pomników przyrody.

⁵Art. 40 ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 46. Pomniki przyrody na terenie gminy Osiek.

Lp.	Leśnictwo	Oddział	Rodzaj	Wiek (lat)	Obwód (cm)	Wysokość (m)	uwagi	Zatwierdzenie	PUWG1992	
1.	Cisowa Góra	126j	Buk	150	352	28	w cz. środkowej	Uchwała RG X/73/2004	468950,70	654293,89
2.	Cisowa Góra	151b	Dąb	200	315	30	pł przy drodze	Uchwała RG X/73/2004	468237,52	653266,63
3.	Cisowa Góra	170g	Wiąz	110	230	28	zach	Uchwała RG X/73/2004	469364,16	652865,25
4.	Stara Jania	203h	Olsza	120	258	22	przy linii oddział.	Uchwała RG X/73/2004	468304,28	650493,92
5.	Stara Jania	215f	Dąb	170	361	26	przy drodze	Uchwała RG X/73/2004	468944,95	650246,61
6.	Stara Jania	215j	Klon	150	298	21	przy drodze pł-zach	Uchwała RG X/73/2004	468966,16	650188,19
7.	Stara Jania	215l	Klon	110	239	14		Uchwała RG X/73/2004	468910,49	650151,01
8.	Stara Jania	215l	Akacja	110	261	16		Uchwała RG X/73/2004	468917,12	650174,91
9.	Leśna Jania	256d	Głaz		600	1,5	dawna zwirownia	Uchwała RG X/73/2004	468630,61	647800,04
10.	Leśna Jania	249Ah	Buk	200	330	18	przy drodze	Uchwała RG X/73/2004	471113,93	647811,64
11.	Leśna Jania	249Ah	Lipa	100	261	20	przy drodze	Uchwała RG X/73/2004	471155,02	647741,27
12.	Leśna Jania	259f	Buk	200	380	35		Uchwała RG X/73/2004	472466,36	647497,89
13.	Leśna Jania	260d	Dąb	200	417	23	przy rowie	Uchwała RG X/73/2004	471473,52	647470,36
14.	Leśna Jania	265m	Dąb	200	325	26	przy granicy z"n"	Uchwała RG X/73/2004	471030,72	646660,47
15.	Leśna Jania	267n	Dąb	200	402	25	pd-zach, po osadzie	Uchwała RG X/73/2004	473309,80	645953,68
16.	Leśna Jania	267n	Dąb	150	290	24	pd-zach, po osadzie	Uchwała RG X/73/2004	473321,07	645953,68
17.	Leśna Jania	267n	Dąb	150	321	26	pd-zach, po osadzie	Uchwała RG X/73/2004	473308,48	645935,09
18.	Leśna Jania	267n	Dąb	100	320	26	pd-zach, po osadzie	Uchwała RG X/73/2004	473318,42	645935,09
19.	Leśna Jania	268p	Brzoza	100	214	24	przy drodze	Uchwała RG X/73/2004	472846,00	645533,39
20.	Wdecki Młyn	278j	Lipa	130	520	23	prześwit na 3m	Uchwała RG X/73/2004	459244,61	652836,25
21.	Błędno	351d	Sosna	180	291	31	rezerwat	Uchwała RG X/73/2004	457664,81	650287,50

22.	Błędno	351d	Brzoza	100	211	29	rezerwat	Uchwała RG X/73/2004	457723,09	650241,08
23.	Błędno	351k	Dąb	170	320	26	pd	Uchwała RG X/73/2004	458136,37	649474,52
24.	Cisowa Góra	150n	Lipa	200	477	22	zrośnięte, przy leś.	Orzeczenie WG 355/76	468227,34	653355,75
25.	Karcznia	113c	Sosna	300	361	30	zach.	Orzeczenie WG 357/76	467179,49	654661,98
26.	Leśna Jania	256b	Lipa	300	506	13	zach. przy drodze	Orzeczenie WG 356/76	468616,03	647910,26

Źródło: Urząd Gminy w Osieku.

10.11. Strefy ochronne ujęć wody

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 z późn. zm.) w celu zapewnienia odpowiedniej, jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, mogą być ustanawiane strefy ochronne ujęć wody.

Na terenie gminy Osiek występują dwa ujęcia wody zlokalizowane w miejscowościach Osiek i Dobry Brat. Ujęcia te posiadają ustanowione strefy ochrony bezpośredniej.

10.12. Stefa ochronna wód powierzchniowych

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa w sprawie Obszarów Chronionego Krajobrazu w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zabronione jest lokalizowanie obiektów budowlanych (z wyjątkami dla urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, rolnej lub rybackiej). Szerokość pasa może ulec korekcie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w wyniku kontynuacji i uzupełnień zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

10.13. Stefa ochrony sanitarnej cmentarzy czynnych

Przy lokalizowaniu wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studzien służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych zachować odległości wokół cmentarzy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Osiek nie występują obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

12.1. Złóża kopalin

Na obszarze gminy Osiek nie stwierdzono udokumentowanych złóż kopalin. W granicach gminy nie wytypowano też obszarów prognostycznych występowania kopalin.

12.2. Zasoby wód powierzchniowych

Na terenie gminy Osiek znajduje się 9 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną art. 4 dąży się do zachowania celów środowiskowych:

- dobrego stanu/potencjału w 2015 roku: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- nie pogarszanie stanu części wód,
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do zrzutu do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Na terenie Gminy Osiek zgodnie z Prawem wodnym:

- Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione, jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu,
- Celem środowiskowym dla silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału i stanu, tak aby osiągnąć dobry potencjał ekologiczny o dobry stan chemiczny sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych.

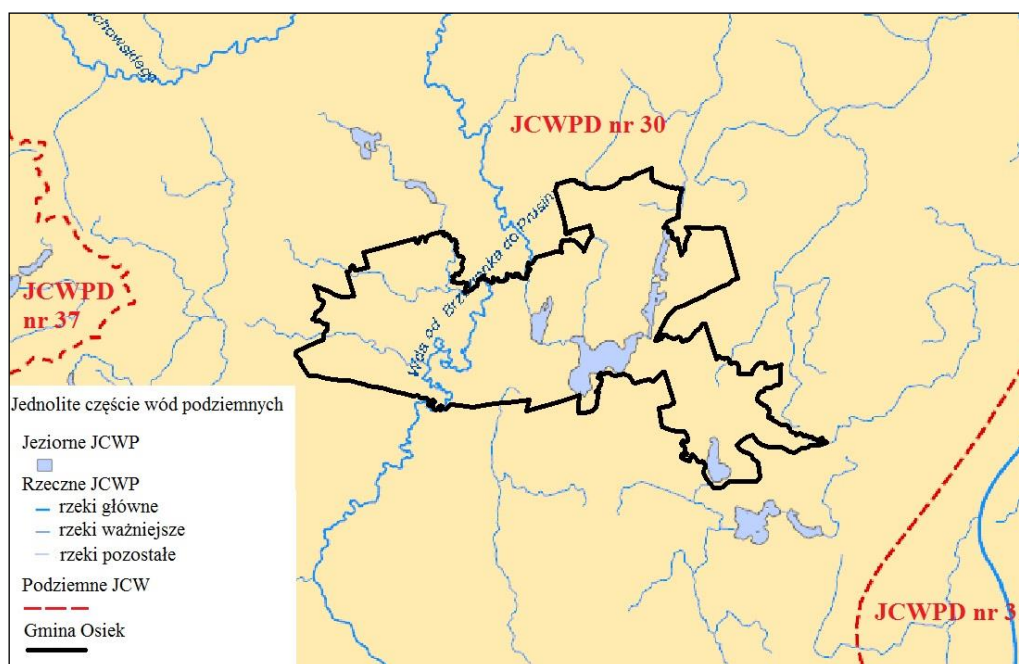
12.3. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy Osiek położony jest w granicy Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 30 poza głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP). Z punktu widzenia zasobności wód podziemnych, obszar zlewni Wdy należy do przeciętnych. Wody podziemne ujmowane są głównie z piętra czwartorzędowego. Na terenie gminy Osiek występują dwa ujęcia wody zlokalizowane w miejscowościach Osiek i Dobry Brat.

JCWPd nr 30 obejmuje swym zasięgiem zlewnie: Wdy i Wierzycy, oraz fragment bezpośredniej zlewni Wisły, a jej powierzchnia wynosi 3943 km². Rozpoznanie hydrogeologiczne JCWPd nr 30 jest nierównomierne z uwagi na znaczną lesistość terenu. Najlepiej rozpoznane są poziomy wodonośne czwartorzędu. Mają one podstawowe znaczenie

w zaopatrzeniu ludzi w wodę na przeważającej części omawianego obszaru przy czym szczególnie poziom Qm-II najczęściej pełni tu rolę GUPW. JCWPd nr 30 obejmuje 100% powierzchni gminy Osiek.

Rysunek 30. Lokalizacja gminy Osiek na tle JCWPd Nr 30.

Źródło: www.kzgw.gov.pl/pl/.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Osiek nie występują obszary górnicze.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. Komunikacja i transport

14.1.1. Drogi kołowe

Przez teren gminy Osiek przebiegają drogi kołowe zaliczone do następujących kategorii dróg publicznych:

- drogi wojewódzkie:
  - droga wojewódzka nr 214 relacji Łeba – Warlubie (woj. pomorskie, Kujawsko-pomorskie), odcinek M. Skórcz – Jeżewnica.

Łączna długość dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Osiek wynosi 15,535 km.

- drogi powiatowe:
  - droga powiatowa nr 2621G, odcinek Kasparus – Skrzynia,
  - droga powiatowa nr 2720G, odcinek Wierzbiny – Osiek,
  - droga powiatowa nr 2726G, odcinek Karszanek – Łuby,
  - droga powiatowa nr 2730G, odcinek Jeżewnica – Kopytkowo,
  - droga powiatowa nr 2731G, odcinek granica województwa – Błędno.

Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Osiek wynosi 34,144 km.

- drogi gminne i obiekty mostowe:

Tabela 47. Wykaz dróg gminnych oraz obiektów mostowych na terenie gminy Osiek.

Lp.	Nr ewidencyjny drogi	Nazwa drogi według obowiązującego wykazu urzędowego	Całkowita długość drogi (km)
1.	244001 G	Od dr. Gm. Gęby – Kasparus do dr. Pow. 2621 G	2,000
2.	244002G	Kasparus – Suchobrzeźnica	6,000
3.	244003G	Suchobrzeźnica – Pieczyska – Brzeźno Małe do gr. Gm.	4,300

4.	244004G	Od dr. pow. 2621 G – Skrzynia – Trzebiechowo do dr. Gm. 244005	2,800
5.	244005G	Osiek – L. Kałębnica – Łuby Osiek – L. Kałębnica do drogi pow. 2726 G	5,200 1,799
6.	244006G	Od dr. Gm. 244005 G – Osiek – Radogoszcz – Dębia Góra do gr. Gm.	5,300
7.	244007G	Od dr. Gm. Nr 244015 G – Osiek – Wycinki do gr. Gm.	2,400
8.	244008G	Od dr. Gm. Nr 244007 G – Wycinki – do dr. Woj. 214	1,100
9.	244009G	Od dr. Woj.. nr 214 – Jaszczesz do gr. Gm.	0,800
10.	244010G	Od gr. Gm. Markocin – Osiek – do dr. Woj. 214	5000
11.	244011G	Od dr. Pow. Nr 2730 G – Piecki – Długolas	2,100
12.	244012G	Od dr. pow. nr 2730 G – Piecki - Bukowiny – Udzierz gr. gm.	3,100
13.	244013G	Od dr. gm. 244012 G – Lisówko do dr. Gm.	4,000
14.	244014G	Od dr. Gm. Nr 244012 G – Cisowy do gr. Gm.	2,000
15.	244015G	Od dr. pow. 2720 G – Osiek do dr woj. 214 ul. Wyzwolenia	0,975
16.	244016G	Od dr. pow. nr 2720 G – Osiek do dr. Pow. Nr 2720 G ul. Kwiatowa	0,320
17.	244017G	Od dr. gm.nr 244015 G – Osiek do dr. pow. 2720 G ul. Szkolna	0,116
18.	224018G	Od dr. gm. 244015 G – Osiek ul. Rybacka	0,266
19.	244019G	Od dr. pow. Nr 2720 G – Osiek ul. Słoneczna do dr. woj. Nr 214	0,300
20.	244020G	Od dr. gm. Nr 244015 G – Osiek ul. Na Borku do dr. gm. nr 244019 G	0,425
21.	244021G	Od dr. woj. Nr 214 – Osiek ul. Wczasowa	0,300
22.	244022G	Od dr. woj. .nr 214 – Osiek ul. Leśna	0,475
23.	244023 G	Osiek – ulica Za Jeziorem do drogi wojewódzkiej nr 214	0,328
24.	244024 G	Od dr. woj. Nr 214 Osiek – ul. Olszynka	0,300
25.	244025 G	Od dr pow. 2720 G – Osiek ul. Zamkowa	0,240
26.	244026 G	Od dr. pow. Nr 2720 G do dr. woj. 214 Osiedle Polne	2,300
27.	244027 G	Od dr. Gm. 244005 G – Osiek Os. Dobry Brat przez dr. pow. Nr 2720 G do dr. woj. 214	1,700
28.	244028 G	Od dr. pow. nr 2720 G – Karszanek – do dr. woj. Nr 214	0,700
29.	244029 G	Od dr. pow. Nr 2720 G – Karszanek – do dr. woj. Nr 214	1,133
30.	244030 G	Od dr. Gm. Nr 244027 – Osiek – do dr. pow. Nr 2720 G	0,966

31.	244031 G	Osiek – do dr. Gm. Nr 244027 G	0,500
32	244032 G	Osiek - do dr. Gm. Nr 244005 G	0,520
33	244033 G	Osiek Osiedle Polne – do dro. Woj. Nr 214	0,430
34	244034 G	Od dr. pow. 2720 G – Osiek – ul. Słowiańska	0,900
35.	244035 G	Osiek Osiedle Dobry Brat – do dr. Gm. Nr 244005 G	0,670
36	244036 G	Osiek Osiedle Dobry Brat – do dr. Gm. Nr 244005 G	0,900
37	244037 G	Osiek Osiedle Dobry Brat – do dr. Gm. Nr 244005 G	0,700
38.	244038 G	Osiek Osiedle Dobry Brat – do dr. Gm. Nr 244005 G	0,400
39	244039 G	Wycinki – do dr. woj. Nr 214	0,300
40.	244040 G 244040 G	Wycinki – do dr. Gm. Nr 244008 G Wycinki – do dr Gm. Nr 244039 G	0,460 0,300
41.	244042 G	Od dr. Gm. Nr 244008 Jaszczerek – do gr. Woj. Kuj.-pom.	0,420
42.	244043 G	Od dr. gm. – Jaszczerek – przez dr. woj. Nr 214 do dr. Gm. Nr 244044	0,170
43.	244044G	Od dr. Gm. – Jeżewnica – przez dr. woj. Nr 214 do dr. Gm. Nr 244061	0,900
44.	244045G	Od dr. Gm. Nr 244044 G – Jeżewnica – przez dr. woj. Nr 214	1,300
45.	244046 G	Od dr. Gm. Nr 244045 G – Jeżewnica – do dr. woj. Nr 214	0,800
46.	244047 G	Łuby – do dr. pow. Nr 2731G	0,550
47.	244048G	Łuby – do dr. pow. Nr 2731 G	3,800
48.	244049 G	Od dr. Gm. Nr 244002 G - Suchobrzeźnica	1,000
49.	244050 G	Od dr. Gm. Nr 244002 G – Suchobrzeźnica – Błędno	0,900
50.	244051 G	Od dr. Gm. Nr 24006 G - Radogoszcz	3,000
51.	244052 G	Od dr. Gm. 244006 G – Radogoszcz – Leś. Kałębnica- do dr. Gm. 244005G	2,000
52.	244053 G	Od dr. pow. Nr 2621 G – Skórzeńno do gr. Gm.	3,000
53.	244054 G	Od dr. pow. 2621 G – Kasparus – do gr. Gm. 244002	4.000
54	244055 G	Lisówko – do dr. Gm. Nr 244013 G	5.000
55.	244056 G	Od dr. Gm. Nr 244055 G – Lisówko – do gr. gminy	3.000
56	244057 G	Od dr. pow. Nr 2621 G - Wierzbin	2,000
57.	244058 G	Karszanek /Duży/ - do dr. woj. Nr 214	1,500
58.	244059 G	Głucho – do dr. woj. Nr 214	0,800

59.	244060 G	Głuche do dr. woj. 214	0.400
60.	244061 G	Od dr. pow. Nr 2730 G - Udzierz	3.000
61.	244062 G	Udzierz – do dr. Gm. Nr 244012 G	4.000
62.	244063 G	Bukowiny – do dr. Gm. Nr 244012 G	3,500
63.	Most	Leśnictwo Kałębnica - Struga - Jezioro Słone	7,30 x 4,90
64.	Most	Osiek – Radogoszcz – Struga - Jezioro Kałębie - Jezioro Słone	3,50 x 4,52
65.	Most	Rzeka Brzeżanek w miejsc. Kasparus	6,30 x 6,30

Źródło: USC Gminy Osiek; stan na rok 2015.

Łączna długość dróg gminnych przebiegających przez teren gminy Osiek wynosi 86,7 km.

14.2. Gospodarka wodno-ściekowa

14.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy Osiek zwodociągowana jest miejscowość Lisówko (30 przyłączy i 4,5 km sieci) zasilana wodą przez gminę Smętowo Graniczne, na podstawie porozumienia międzygminnego, oraz miejscowość Osiek (321 przyłączy i 12,6 km sieci) zasilany przez SUW w Osieku (dwie studnie głębinowe). Badania jakości wody każdorazowo potwierdzają jej przydatność do picia.

14.2.2. Odprowadzanie ścieków

Na terenie gminy Osiek sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje jedynie w miejscowości Osiek i posiada długość 11,5 km (276 przyłączy oraz pięć przepompowni ścieków (cztery w Osieku i jedna w miejscowości Dobry Brat).

Na terenie gminy Osiek funkcjonuje oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna oddana do użytkowania w 2007 r. o przepustowości 300 + 50 m³ ścieków na dobę. Odpady z oczyszczalni takie jak osad ściekowy, skratki i piasek są unieszkodliwiane w ZUOK Stary Las koło Starogardu Gdańskiego. Według rejestru prowadzonego przez gminę na jej terenie funkcjonuje 35 oczyszczalni przydomowych oraz 940 szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe.

Uchwałą nr 559/XXVII/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lutego 2013 r., ze względów ekonomicznych i prawnych zlikwidowano aglomerację ściekową Osiek obejmującą prawie wszystkie miejscowości gminy i w jej miejsce utworzono nową aglomerację o 2006 RLM z miejscowościami Osiek i Wycinki, gdyż jedynie te miejscowości spełniają warunki umożliwiające dofinansowanie budowy sieci kanalizacyjnej (minimum 90

mieszkańców na 1 km sieci). W pozostałych miejscowościach gminy Osiek uzasadniona jest budowa oczyszczalni przydomowych i szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe.

14.3. Elektroenergetyka

Na obszarze gminy Osiek zlokalizowane są linie napowietrzne średniego napięcia SN-15 kV. Stan linii elektroenergetycznych przebiegających przez teren gminy określa się jako dobry.

14.4. Gazownictwo

Na terenie gminy Osiek nie funkcjonują obiekty systemu przesyłowego gazu.

14.5. Ciepłownictwo

Podstawowym sposobem pokrywania potrzeb cieplnych gminy są indywidualne źródła ciepła oraz lokalne kotłownie. Do produkcji ciepła wykorzystuje się głównie węgiel, koks, olej opałowy, gaz płynny propan-butan, drewno oraz energię elektryczną.

14.6. Gospodarka odpadami

Dnia 1 stycznia 2012 roku weszła w życie zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. W wyniku tych zmian powstały nowe Wojewódzkie Plany Gospodarki Odpadami sporządzane na okres 6 lat z perspektywą do 12 lat. Niniejszy plan zakłada utworzenie systemu rozwiązań regionalnych tzw. Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w ramach których funkcjonować winny wszelkie niezbędne urządzenia i instalacje, w tym istniejące na terenie województwa składowiska odpadów, spełniające w zakresie technicznym kryteria najlepszej dostępnej techniki i posiadające przepustowość wystarczającą do przyjmowania i przetwarzania odpadów.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (Uchwała Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022.), gminę Osiek zakwalifikowano do Regionu Południowego.

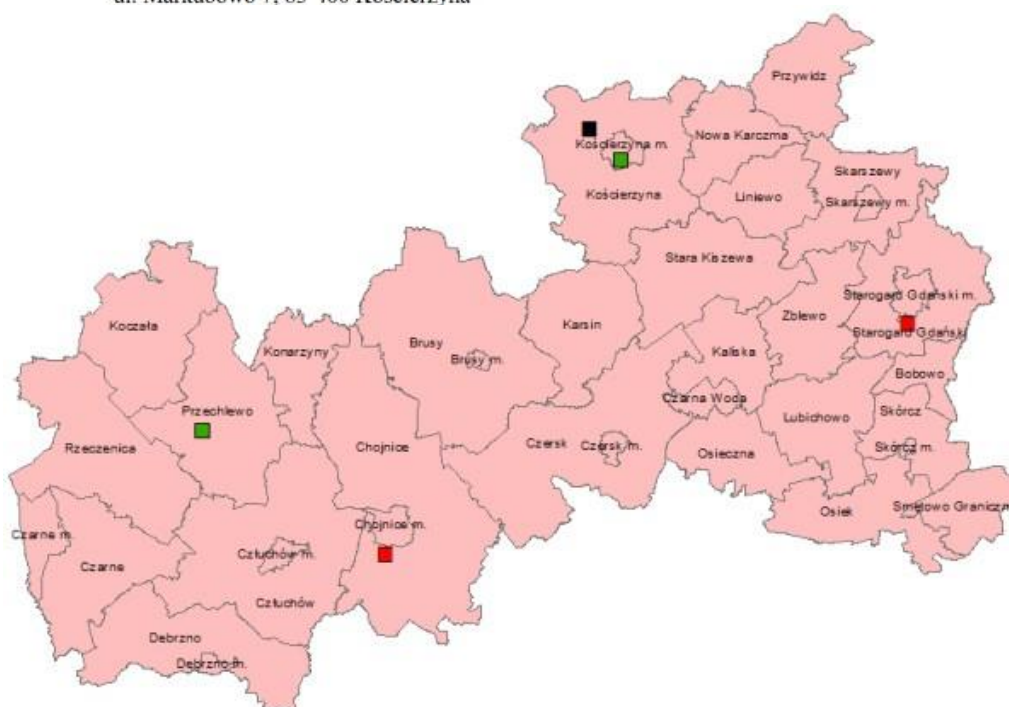
Na terenie Regionu Południowego funkcjonuje instalacja regionalna – RIPOK Stary Las posiadająca wystarczające zdolności przerobowe do przyjęcia i przetworzenia odpadów komunalnych z całego regionu. Nie było podstaw do wyznaczenia w regionie instalacji zastępczych. Dziewięć składowisk odpadów komunalnych zlokalizowanych w regionie Południowym przewidzianych jest do zamknięcia i rekultywacji. Są to składowiska w: Bietowie, Bobrowcu, Liniewskich Górach, Linowcu, Osieku, Osówku, Skarszewach, Strychu i Zblewie. W regionie przewidziano funkcjonowanie składowiska w Gostomiu, jako

instalacji regionalnej w zakresie składowania pozostałości z sortowania zmieszanych odpadów komunalnych, gdyż pojemność kwatery jest wystarczająca, aby odpady te składować przez okres min. 15 lat. Składowisko odpadów w Osieku jest nieczynne i zostało zrehabilitowane.

Rysunek 31. Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Wykaz funkcjonujących RIPOK

1. **RIPOK Nowy Dwór** – Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o., Nowy Dwór 35, 89-620 Chojnice
2. **RIPOK Stary Las** – Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. „Stary Las”, Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański
3. **RIPOK Przechlewo** – Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Młyńska 44b, 77-320 Przechlewo
4. **RIPOK Gostomie** - Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna, Gostomie, 83-400 Kościerzyna
5. **RIPOK Kos-Eko** - Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Sp. z o.o., ul. Markubowo 7, 83-400 Kościerzyna

- Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (MBP, zagospodarowanie odpadów zielonych, składowanie pozostałości po MBP i sortowaniu odpadów komunalnych)
- Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (zagospodarowanie odpadów zielonych)
- Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (składowanie pozostałości po MBP i sortowaniu odpadów komunalnych)

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa Pomorskiego.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono i odniesiono się do licznych dokumentów strategicznych. Dokumenty te dotyczą szczebla krajowego, wojewódzkiego jak i powiatowego.

Wykorzystano takie dokumenty jak:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego;
- Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego.

15.1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Dnia 13 grudnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030 roku kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego. Poniżej przedstawiono aspekty zawarte i odnoszące się w sposób pośredni lub bezpośredni do gminy Osiek:

- wewnętrzne powiązania funkcjonalne:
  - siła i kierunki ciężarów społeczno – gospodarczych według modelu grawitacyjnego na poziomie 0,2 – 0,3 promila,
  - powiatowe saldo migracji na poziomie (-1) – 0;
- struktura demograficzna:
  - wyższy od przeciętnego udział mieszkańców w wieku przed- i poprodukcyjnym,
  - przewidywane zmiany zaludnienia – średni i silny wzrost;
- sieć transportowa:

- wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej na poziomie 0,30 – 0,35 według metodyki Instytutu Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (T. Konarski z zespołem 2010),
- gospodarka wodna:
  - gęstość sieci wodociągowej 20 – 50 km/100 km²;
- elektroenergetyka:
  - zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca 700 – 800 kWh;
- obszarowa ochrona przyrody:
  - udział obszarów chronionych w powierzchni gminy na poziomie 90– 100%;
- krajobraz kulturowy:
  - nasycenie zabytkami nieruchomymi (według danych Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków z 2010 r.) na poziomie 20 – 30 na 1 000 ha;
- występowanie złóż kopalin i zasoby bilansowe w złożach:
  - gaz ziemny w łupkach dolnego paleozoiku – o wstępnie udokumentowanym potencjale występowania (według P. Poprawy, 2010);
- zasoby energii odnawialnej:
  - energia wodna:
    - średni rzeczny odpływ jednostkowy na poziomie 2 – 3 l/s/km² (według J. Stachy’ego i B. Biernata),
  - energia wiatrowa:
    - gmina Osiek położona jest w III korzystnej strefie energetycznej wiatru,
  - energia słoneczna:
    - średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku na poziomie 0 – 9,75 MJ/m² x doba (według J. Paszyńskiego i K. Miary, 1994);
- zagrożenia utrudnienia naturalne:
  - zagrożenia i utrudnienia klimatyczne:
    - bonitacja klimatyczna dla rolnictwa (najlepsze warunki w Polsce – 100) na poziomie 90 – 92 (według Górskiego, 1994);
  - zagrożenia i utrudnienia hydrologiczne:
    - przeważające rodzaje wezbrań określono jako roztopowe (według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie),
  - zagrożenia glebowe i geomorfologiczne:
    - gmina Osiek położona jest w obszarach o średnim i silnym nasileniu spłukiwania potencjalnego gleby;
- zagrożenia i ochrona przeciwpowodziowa:

- udział powierzchni gminy zagrożonych powodzią lub podtopieniami na poziomie 0 – 10% (szacunek na podstawie mapy roślinności potencjalnej J.M. Matuszkiewicza – Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz bazy mokradeł Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych).

15.1.2. Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Realizacja zwiększania lesistości jest jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050.

Szczególłą funkcją zalesień powinno być zatem odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmocnienie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości do roku 2020 jest zatem zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.

Integralną częścią programu jest:

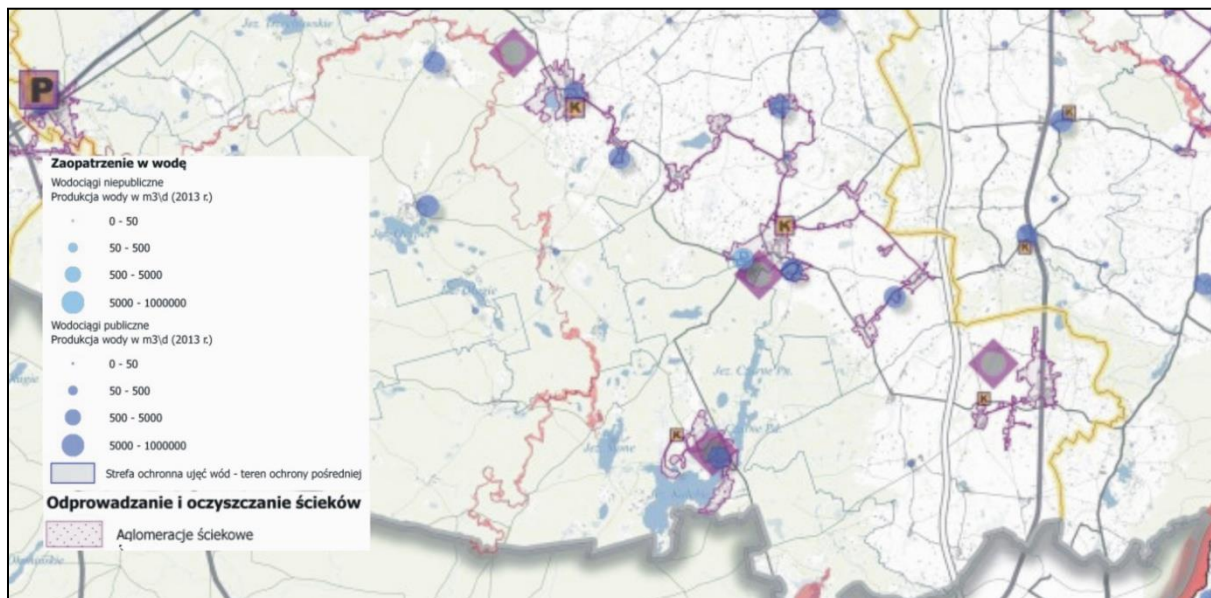
- przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- założenia programów regionalnych i lokalnych;
- zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

15.1.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego został przyjęty uchwałą Nr 318/XXXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. wszedł w życie z dniem 1 marca 2017 r.

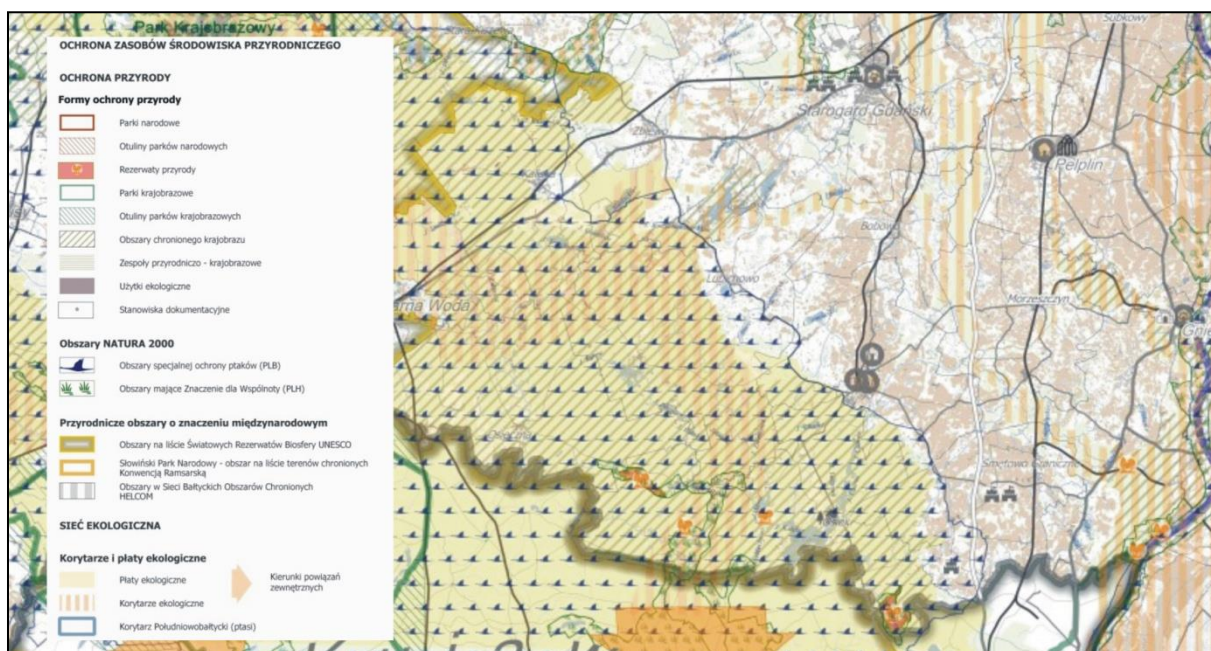
Dokument ten porusza najważniejsze aspekty polityki przestrzennej w wymiarze wojewódzkim. Zagadnienia przedstawione w planie, które odnoszą się do Gminy Osiek zaprezentowano poniżej.

**Rysunek 32. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.
UWARUNKOWANIA – infrastruktura zaopatrzenia w wodę, ochronę środowiska i przeciwpowodziowa.**

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

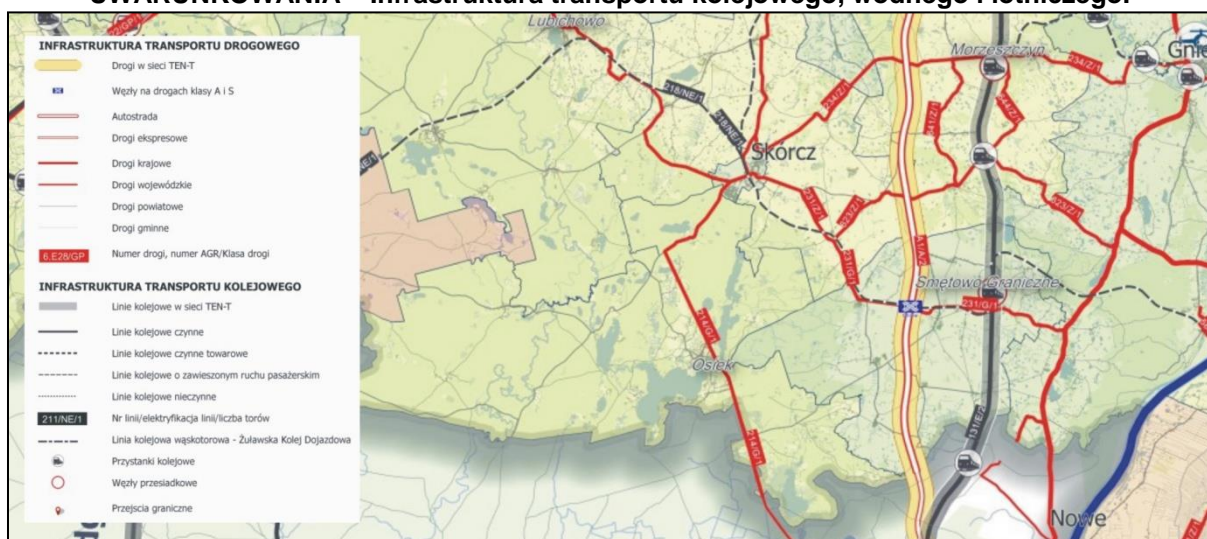
**Rysunek 33. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.
UWARUNKOWANIA – prawne formy ochrony środowiska przyrodniczego.**

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

Do krajowych form ochrony przyrody występujących na terenie gminy należą: Rezerwat Zdrojno, Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy, Rezerwat Czapli Wierch, Rezerwat Jezioro Udierz wraz z otuliną, Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022, Korytarz Ekologiczny Doliny Słupi i Wdy. Na terenie gminy występują też licznie pomniki przyrody.

Rysunek 34. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego. UWARUNKOWANIA – Infrastruktura transportu kolejowego, wodnego i lotniczego.

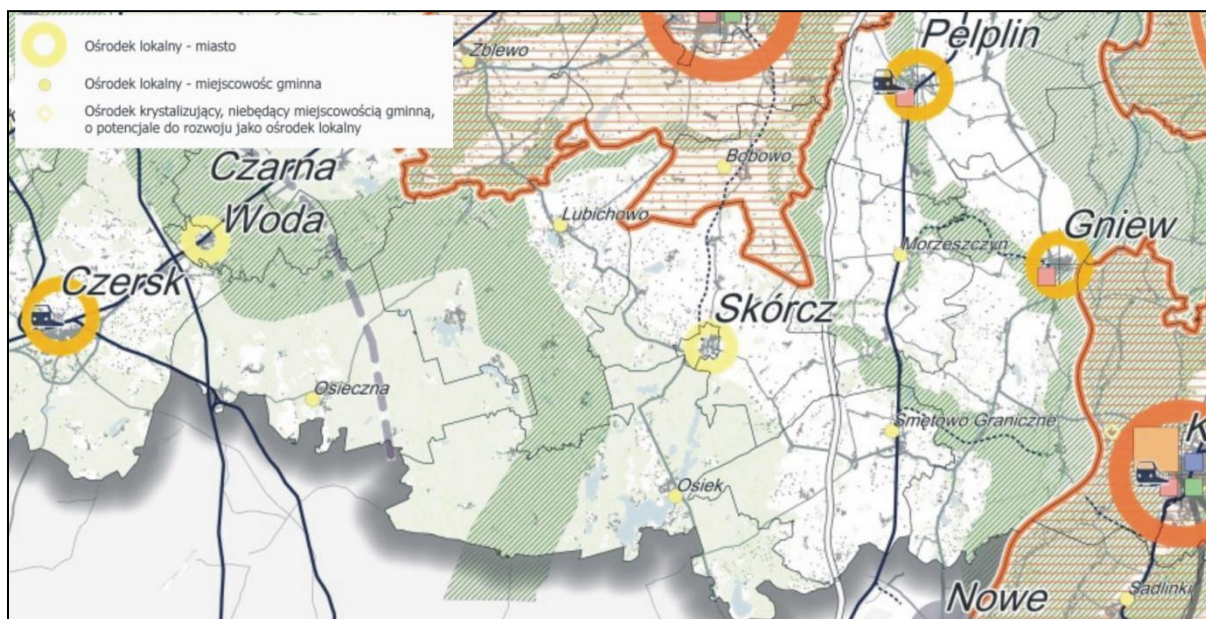

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

Przez teren Gminy Osiek nie przebiegają istotne w skali województwa szlaki komunikacyjne w zakresie transportu kolejowego, wodnego i lotniczego. Przez Gminę Osiek przebiega droga wojewódzka nr 214, dla której w Planie Województwa Pomorskiego przyjęto klasę G.

Rysunek 35. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

KIERUNKI – regionalna sieć osadnicza.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

Zgodnie z wyznaczonymi kierunkami rozwoju regionalnej sieci osadniczej Gmina Osiek zakwalifikowana została jako ośrodek lokalny, leżący poza zasięgiem wyznaczonych w Planie Województwa układami aglomeracyjnymi.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa wyszczególniono zadania i inwestycje odnoszące się bezpośrednio do Gminy Osiek:

- budowa 90-m Radioteleskopu Hevelius zgodnie z listą priorytetów Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej, opracowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Lokalizacja tego obiektu w gminie Osie (woj. kujawsko-pomorskie), na terenie Borów Tucholskich, spełnia wymogi ciszy radiowej koniecznej do pracy takiego instrumentu, wymagającego oddalenia od stacji nadawczych – radiofonicznych, TV, telefonii komórkowych itp. Dla funkcjonowania tego urządzenia niezbędne jest ustanowienie w planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej o ograniczonej funkcji gospodarczej o promieniu ok. 7 km wokół miejscowości Dębowiec (gm. Osie) oraz strefy wolnej od nadajników radiowych o promieniu 10 km wokół tej miejscowości. **Strefa ta obejmie m.in. tereny w Gminie Osiek w województwie pomorskim.** KPZK 2030 inicjuje w tym zakresie działania zmierzające do realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym w dziedzinie badań naukowych. Zadanie to będzie wiązało się z zagospodarowaniem obszaru wykraczającym w ramach inwestycji celu publicznego poza granice gminy Osie i obejmie część województwa kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Mając na względzie potrzebę sformułowania uwarunkowań realizacji

przedmiotowego zamierzenia, przewiduje się w przyszłych latach konieczność dostosowania studium Gminy Osiek do ww. uwarunkowań. Przewiduje się ustanowienie stref ochronnych i wprowadzenie związanych z nimi ograniczeń w użytkowaniu terenu. Sposób wprowadzenia ograniczeń i ich rodzaj wynikać będą ze szczegółowych opracowań wielobranżowych;

- objęcie ochroną w formie parków kulturowych miejsc o wysokich i wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe: 18) Kasparus (gm. Osiek) - zespół drewnianej zabudowy wiejskiej;
- budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury transportowej – drogi wojewódzkiej nr 214 Łeba - Lębork - Kościerzyna – Skórcz – Warlubie;
- kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które składają się:
  - nr 115: Przewóz (gm. Stężyca) - Kościerzyna - Kościerzyna (m.) - Stara Kiszewa - Czechowo (gm. Kaliska) - Lubichowo - Osiek - Recice (gm. Osiek) - woj. kujawsko-pomorskie,
  - nr 123: Starogard Gdański (m.) - Starogard Gdański - Bobowo - Skórcz - Skórcz (m.) - Osiek - Brzeźno (gm. Osiek) - woj. kujawsko-pomorskie,
  - nr 135: Wierzysko (gm. Kościerzyna) - Karsin - Czernik - Stara Kiszewa - Czarne (gm. Kaliska) - Osieczna - Osiek - Kopytkowo (gm. Smętowo Graniczne).

15.1.4. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 458/XXII/12 z dnia 24 września 2012 r. Jako zasadnicze zadanie samorządu województwa Pomorskiego strategia wskazuje umacnianie pozycji konkurencyjnej województwa, przeciwdziałanie pogłębianiu się dysproporcji wewnątrz regionu i zapewnienie stabilnych podstaw jego długotrwałego i bezpiecznego rozwoju.

Realizacja Strategii powinna być prowadzona poprzez realizację zasad prowadzenia polityki rozwoju regionu, do których należą:

- zasada zrównoważonego rozwoju *„osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju, realizowanego przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej”*,
- zasada subsydiarności regionalnej *„Samorząd Województwa realizuje jedynie te cele i przedsięwzięcia, które nie mogą być realizowane dostatecznie efektywnie na poziomie lokalnym”*,

- zasada programowania rozwoju „Strategia jest podstawą dla nowej generacji narzędzi realizacyjnych w postaci skoordynowanej wiązki programów, uruchamianych we współdziałaniu z podmiotami szczebla lokalnego, krajowego lub europejskiego i skupiających większość środków rozwojowych będących w zasięgu oddziaływania samorządu województwa)”,

- zasada sprawności administracji „instytucje publiczne realizujące Strategię powinny działać efektywnie, skutecznie oraz w przejrzysty sposób podejmować decyzje, dobrze współpracować między sobą, a także coraz pełniej zaspokajać oczekiwania i potrzeby mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów czy turystów)”.

15.1.5. Plan gospodarki odpadami województwa Pomorskiego 2018

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 został podjęty uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 415/XX/12 z dnia 25 czerwca 2012 r. (aktualizacja do 2022). Zgodnie z ustaleniami programu gminę Osiek zakwalifikowano do Regionu Południowego gospodarki odpadami komunalnymi.

Do najważniejszych celów gospodarki odpadami zgodnie z ww. programem zaliczono:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu,
- gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe, okresy życia produktów itp.);
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska;
- rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów, eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- takie zorganizowanie systemu preselekcji, sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50 % w stosunku do odpadów wytworzonych;
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych,
- wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko.

15.1.6. Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego

Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego 2014-2020 została przyjęta uchwałą zarządu powiatu starogardzkiego nr XLI/352/2014 z dnia 7 listopada 2014 r.

Jako wyzwania strategiczne dla powiatu starogardzkiego Strategia określa:

- „Kapitał ludzki i społeczny – Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia z uwzględnieniem kształcenia kompetencji poszukiwanych na rynku pracy. Efektywniejsze wykorzystywanie kapitału intelektualnego dla rozwoju sektorów gospodarki, innowacji”.
- „Aktywność zawodowa i przedsiębiorczość – Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez zastosowanie skutecznej i aktywnej polityki rynku pracy. Zapewnienie dogodnych warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej”.
- „Dziedzictwo kulturowe i turystyka – Wzmacnianie sektora kultury i zasobów dziedzictwa kulturowego jako unikalnego potencjału decydującego o przewadze konkurencyjnej powiatu starogardzkiego. Bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności powiatu starogardzkiego”.
- „Infrastruktura i dostępność komunikacyjna – Poprawa infrastruktury drogowej i transportowej. Zapewnienie spójnego systemu komunikacyjnego powiatu, opartego na spójnych systemach transportowych, z uwzględnieniem powiązań z powiatami sąsiednimi”.
- „Bezpieczeństwo zdrowotne i społeczne – Wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego poprzez zmniejszanie poziomu różnic w dostępie do opieki zdrowotnej na obszarach miejskich i wiejskich oraz poprawę dostępu do nowoczesnego sprzętu medycznego. Podnoszenie świadomości zdrowego stylu życia w połączeniu z promowaniem postaw ekologicznych, oraz dążenie do integracji działań na rzecz osób starszych”.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 z późn. zm.) obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Na terenie gminy Osiek występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wdy, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%), średnie i wynosi 1%). Ponadto na terenie gminy występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).

Zjawisko powodzi wywołuje obfitość wód powierzchniowych, znacznie przekraczająca stan przeciętny. Powoduje ono występowanie wód rzek, cieków, zbiorników wodnych z ich naturalnych lub sztucznie utworzonych granic i zalewanie sąsiadujących z nimi terenów lądowych. Gdy mówimy o obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi np. 1 % (czyli raz na 100 lat), należy przez to rozumieć, że do obliczeń wykorzystano przepływ wody (maksymalny) o wartości prawdopodobieństwa wystąpienia 1%. Przepływy te oblicza się na podstawie wartości maksymalnych przepływów rocznych, obserwowanych w wieloletiu (z co najmniej 30 lat) w danym przekroju wodowskazowym rzeki. Przepływ maksymalny o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% oznacza, że statystycznie takie natężenie przepływu może pojawić się w danym przekroju 1 raz na 100 lat. Nie oznacza to, że powódź o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% występuje w odstępach stuletnich. Należy pamiętać, że jest to wielkość statystyczna, bazująca na danych historycznych.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, KZGW prowadzi prace związane z opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP).

Obecnie na bazie przygotowanych dotychczas dokumentów planistycznych oraz zgromadzonych danych przygotowywane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla dwóch poziomów odniesienia w stosunku do powierzchni kraju, czyli dla obszarów dorzeczy oraz dla regionów wodnych. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych. Obowiązek sporządzenia planów wynika z Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka

powodziowego i zarządzania nim, tzw. Dyrektywy Powodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne za opracowanie planów odpowiedzialny jest prezes KZGW na poziomie obszarów dorzeczy oraz dyrektorzy poszczególnych RZGW dla regionów wodnych⁶.

---

⁶ Materiał źródłowy: Dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, <http://www.powodz.gov.pl/>

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Osiek.....	12
Tabela 2. Gmina Osiek na tle powiatu i województwa.	14
Tabela 3. Ogólna struktura użytkowania gruntów w gminie Osiek.	16
Tabela 4. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w gminie Osiek.....	17
Tabela 5. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2010 – 2014.	19
Tabela 6. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2010-2014 z podziałem na poszczególne miejscowości.	19
Tabela 7. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2010–2014.	20
Tabela 8. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Osiek. 23	
Tabela 9. Gospodarstwa domowe według struktury dochodów.	24
Tabela 10. Kierunki produkcji roślinnej w gminie.	25
Tabela 11. Kierunki produkcji zwierzęcej w gminie.	26
Tabela 12. Wyposażenie gospodarstw w gminie.	26
Tabela 13. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych.	34
Tabela 14. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych.....	35
Tabela 15. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.	35
Tabela 16. Stanowiska archeologiczne.	45
Tabela 17. Zestawienie głównych wskaźników demograficznych dla gminy Osiek.	51
Tabela 18. Liczba ludności gminy Osiek w latach 2005 – 2014.	51
Tabela 19. Ruch naturalny według płci w latach 2005 – 2014 w gminie Osiek.....	52
Tabela 20. Ludność według grup wiekowych w latach 2004 – 2013 w gminie Osiek.	53
Tabela 21. Ruchy migracyjne w latach 2005 – 2014 w gminie Osiek.....	55
Tabela 22. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących zatrudnienia w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.	56
Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.	56
Tabela 24. Bezrobotni w gminach powiatu starogardzkiego według płci.....	57
Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w gminie Osiek w latach 2008 – 2013.	58
Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe według form własności.	58
Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje w gminie Osiek na tle powiatu starogardzkiego.....	59
Tabela 28. Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Osiek w latach 2009 – 2013.	60
Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych w gminie Osiek.....	61

Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007 w latach 2009 – 2014 w gminie Osiek.....	61
Tabela 31. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – Bory Tucholskie.....	72
Tabela 32. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – Sandr Wdy.....	75
Tabela 33. Cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 - Krzewiny PLH040022.....	76
Tabela 34. Liczba pracujących mieszkańców gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego w latach 2012-2014.	80
Tabela 35. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Osiek.....	81
Tabela 36. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Osiek na tle powiatu i województwa.	81
Tabela 37. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego.	81
Tabela 38. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Osiek na tle powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego w latach 2012 – 2014.	82
Tabela 39. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Osiek, na tle powiatu starogardzkiego oraz województwa pomorskiego w latach 2012 – 2014.	82
Tabela 40. Udział ludności korzystającej z infrastruktury technicznej w latach 2012–2014...	83
Tabela 41. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Osiek.....	90
Tabela 42. Struktura chłonności terenów w poszczególnych jednostkach osadniczych.	93
Tabela 43. Struktura chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Osiek.	106
Tabela 44. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z rezerwami terenu.....	109
Tabela 45. Stan prawny gruntów w gminie Osiek.	119
Tabela 46. Pomniki przyrody na terenie gminy Osiek.	128
Tabela 47. Wykaz dróg gminnych oraz obiektów mostowych na terenie gminy Osiek.	132

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Powierzchnia gmin położonych w powiecie starogardzkim.	15
Wykres 2. Liczba ludności w gminach położonych w powiecie starogardzkim.	16
Wykres 3. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Osiek.	24
Wykres 4. Gospodarstwa domowe według struktury dochodów.	24
Wykres 5. Ludność gminy Osiek w latach 2005 – 2014.	52
Wykres 6. Ruch naturalny w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.	53
Wykres 7. Ludność gminy Osiek według grup ekonomicznych w latach 2005 – 2014.....	54

Wykres 8. Ludność gminy Osiek według płci w latach 2005 – 2014.....	55
Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Osiek w latach 2005 – 2014.	57
Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Osiek w latach 2004 – 2014.	65
Wykres 11. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie gminy Osiek w latach 2010-2014.....	66
Wykres 12. Lesistość Gminy Osiek w latach 2009-2014.....	68
Wykres 13. Udział ludności gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego w latach 1995, 2000, 2005, 2010, 2014.	84
Wykres 14. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie starogardzkim w latach 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.	84
Wykres 15. Prognoza ludności powiatu starogardzkiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.....	86
Wykres 17. Udział poszczególnych funkcji zabudowy w ogólnej powierzchni terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.	92
Wykres 18. Stan prawny gruntów gminy Osiek.....	119

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Osiek na tle województwa pomorskiego i powiatu Starogardzkiego.	10
Rysunek 2. Położenie gminy Osiek na tle powiatu starogardzkiego.....	11
Rysunek 3. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gdańsk.	87
Rysunek 4. Funkcjonalne obszary miejskie w sąsiedztwie gminy Osiek.	88
Rysunek 5. Liczba ludności gminy Osiek w latach 2010-2014.	89
Rysunek 6. Liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy Osiek.	90
Rysunek 7. Jednostka osadnicza Głuche.	97
Rysunek 8. Jednostka osadnicza Wierzbiny.....	97
Rysunek 9. Jednostka osadnicza Dębia Góra.	98
Rysunek 10. Jednostka osadnicza Kasparus.	98
Rysunek 11. Jednostka osadnicza Pieczyska.....	99
Rysunek 12. Jednostka osadnicza Suchobrzeźnica.	99
Rysunek 13. Jednostka osadnicza Łuby.....	100
Rysunek 14. Jednostka osadnicza Lisówko.....	100
Rysunek 15. Jednostka osadnicza Jeżewnica.	101
Rysunek 16. Jednostka osadnicza Bukowiny.	101
Rysunek 17. Jednostka osadnicza Grabowiec.....	102
Rysunek 18. Jednostka osadnicza Cisowy.....	102

Rysunek 19. Jednostka osadnicza Radogoszcz.	103
Rysunek 20. Jednostka osadnicza Okarpiec.	103
Rysunek 21. Jednostka osadnicza Trzebiechowo.	104
Rysunek 22. Jednostka osadnicza Skrzynia.	104
Rysunek 23. Jednostka osadnicza Skórczenno.	105
Rysunek 24. Jednostka osadnicza Karszanek.	105
Rysunek 25. Jednostka osadnicza Markocin.	106
Rysunek 26. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Osiek.	120
Rysunek 27. Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich na tle gminy Osiek.	124
Rysunek 28. OSO Bory Tucholskie.	125
Rysunek 29. SOO Krzewiny.	127
Rysunek 30. Lokalizacja gminy Osiek na tle JCWPd Nr 30.	131
Rysunek 31. Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.	137
Rysunek 32. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.	141
Rysunek 33. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.	141
Rysunek 34. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.	142
Rysunek 35. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.	143

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Jezioro Kałębie.	116
Fotografia 2. Jezioro Czarne Północne i Południowe.	116
Fotografia 3. Rezerwat Zdrójno.	121
Fotografia 4. Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy.	122
Fotografia 5. Rezerwat Jezioro Udzierz.	123

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OSIEK**

- CZĘŚĆ TEKSTOWA -

- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -

**ZAŁĄCZNIK NR 2 DO UCHWAŁY NR XI/71/2019
RADY GMINY OSIEK
Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 R.**

2019 r.

SPIS TREŚCI

ZESPÓŁ AUTORSKI	6
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	7
1.1. Cele i kierunki polityki przestrzennej	7
1.2. Koncepcja zagospodarowania	8
1.3. Zasady zagospodarowania przestrzennego.....	9
1.4. Audyt krajobrazowy	11
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	12
2.1. Kształtowanie struktury przestrzennego zagospodarowania gminy.....	12
2.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania w poszczególnych terenach funkcjonalnych	13
2.2.1. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z usługami oraz zabudowy zagrodowej.....	13
2.2.2. Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem usług	14
2.2.3. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej.....	16
2.2.4. Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej.....	15
2.2.5. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy letniskowej	16
2.2.6. Tereny rozwoju zabudowy letniskowej	17
2.2.7. Tereny kontynuacji i uzupełnień usług hotelowych i turystyki	17
2.2.8. Tereny rozwoju usług hotelowych i turystyki.....	18
2.2.9. Tereny lasów i dolesień	18
2.2.10. Tereny cmentarzy	19
2.2.11. Tereny wód powierzchniowych.....	20
2.2.12. Tereny rolnicze	20
2.3. Ograniczenia w zabudowie, w tym tereny wyłączone z zabudowy	21
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	21
3.1. Ogólne cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska	21

3.2. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody	24
3.2.1 Rezerwat Zdrójno	24
3.2.2 Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy	25
3.2.3 Rezerwat Czapli Wierch	25
3.2.4 Rezerwat Jezioro Udierz wraz z otuliną	26
3.2.5 Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich	26
3.2.6 Obszary Natura 2000.....	28
3.2.7 Pomniki przyrody	33
3.2.8 Korytarze ekologiczne	34
3.3. Ochrona wartości środowiska przyrodniczego	35
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	40
4.1. Obiekty zabytkowe	41
4.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	41
4.1.2. Obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków	43
4.1.3. Obiekty ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	44
4.2. Obiekty postulowane do ujęcia w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i objęcia ochroną prawną	53
4.3. Zasady ochrony obiektów znajdujących się w Rejestrze Zabytków oraz proponowanych do objęcia ochroną prawną z mocy ustawy	54
4.4. Zasady ochrony obiektów znajdujących się w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i postulowanych do ujęcia w ww. ewidencji.	58
4.5. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej układów ruralistycznych wsi, wyznaczonych w Studium	61
4.5.1. .... Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej zabytkowej wsi Osiek	60
4.5.2. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej zabytkowych wsi ujętych w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ).....	66
4.5.3. .. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej historycznych wsi z zespołami zabudowy, postulowanych do ujęcia w GEZ/WEZ i objęcia ochroną	71
4.6. Stanowiska archeologiczne.....	71
4.6.1. Kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej....	71
4.6.2. Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	72

4.6.3. Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków	73
4.6.4. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych	74
4.7. Działania gminy na rzecz ochrony zasobów kulturowych	76
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	78
5.1. Komunikacja drogowa.....	77
5.2. Gospodarka wodno-ściekowa	79
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę.....	79
5.2.2. Odprowadzanie ścieków.....	81
5.3. Elektroenergetyka	80
5.4. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	82
5.5. Gazownictwo i ciepłownictwo	80
5.5.1. Gazownictwo	80
5.5.2. Ciepłownictwo.....	82
5.6. Telekomunikacja	81
5.7. Gospodarka odpadami.....	84
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	83
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1.....	86
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	86
8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	84
8.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości.....	84
8.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	87
8.4. Obszary przestrzeni publicznej	87
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY	

WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	88
10. KIERUNKI ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	88
11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	89
12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	91
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120).....	89
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	89
14.1. Obszary zabudowane wymagające przekształceń i rehabilitacji	89
14.2. Obszary niezabudowane wymagające rekultywacji	92
15. OBSZARY ZDEGRADOWANE	92
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	92
17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	92

ZESPÓŁ AUTORSKI

Zmiana studium opracowana przez:

ASPECTUS Sp. z o. o.

ul. Chełmińska 121, 86-300 Grudziądz

Zespół w składzie:

- główny projektant mgr Rafał Łucki;
- asystent projektanta:
  - inż. Janusz Piszewski;
- asystent prawny:
  - mgr Agata Piszewska;
- arch. krajobrazu:
  - inż. Rafał Młynek;
- problematyka ochrony środowiska:
  - mgr inż. Joanna Burchardt.

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Ważnym czynnikiem decydującym o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy jest środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, aktualne zainwestowanie, komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to elementy warunkujące dalszy rozwój przestrzenny gminy, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych przedmiotowego obszaru.

Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniając przy tym uwarunkowania przedmiotowego obszaru. Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów powinny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej. Ponadto zawiera nieobowiązkowe postulaty i sugestie, które warto wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

1.1. Cele i kierunki polityki przestrzennej

Podstawą formułowania celów polityki przestrzennej są zidentyfikowane problemy w kategorii założeń polityki przestrzennej, szans i mocnych stron, zagrożeń i słabych stron. W wyznaczonych celach dąży się do stopniowej likwidacji zagrożeń i wykorzystania szans jakimi gmina dysponuje. Hierarchia celów odnosi się do całego obszaru gminy, z podziałem na wyróżnione działy polityki przestrzennej.

Najważniejsze założenia polityki przestrzennej w gminie to zrównoważony rozwój przy minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego. Nadrzędnym celem

rozwoju przestrzennego gminy jest ochrona wartości przyrodniczych oraz zachowanie równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy.

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań wyodrębniono podstawowe kierunki polityki przestrzennej:

- ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu;
- wyznaczenie terenów pod nową zabudowę;
- rozwój gospodarczy poprzez wskazanie potencjalnych terenów inwestycyjnych;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- rozwój rolnictwa ekologicznego i leśnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystyczno – wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo – krajobrazowych;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie systemu gospodarki wodno – ściekowej.

1.2. Koncepcja zagospodarowania

Głównym celem zagospodarowania przestrzennego gminy jest tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność oraz atrakcyjność gminy, zapewniających poprawę warunków życia jej mieszkańców, przy zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, gospodarczą, społeczną, oraz środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Wzmocnienie potencjału gminy zamierza się uzyskać przez właściwe ukształtowanie sieci osadniczej.

Miejscowość Osiek stanowi główny ośrodek administracyjny gminy (siedzibę władz gminy) i posiada największe predyspozycje dla dalszego rozwoju osadnictwa. Osiek stanowi obszar w znacznym stopniu zurbanizowany (obszar zwartej zabudowy wsi) i skupia na swym obszarze najważniejsze ośrodki obsługi mieszkańców gminy. Co istotne posiada także odpowiednią infrastrukturę techniczną (uzbrojenie terenu) niezbędną dla rozwoju nowej zabudowy. W przyszłych latach należy utrzymać i dążyć do wzbogacenia wiodącej funkcji osadniczo-usługowej Osieka.

Miejscowość Wycinki oraz Kasparus ze względu na zwarty charakter zabudowy również posiadają odpowiednie uwarunkowania do rozwoju osadnictwa. Osiek oraz Kasparus posiadają ponadto wysokie walory kulturowe.

Ze względu na nieprzeciętne walory przyrodnicze, gmina Osiek posiada predyspozycje do rozwoju zabudowy rekreacyjnej oraz usługowo-turystycznej. W tym

aspekcie szczególne predyspozycje wykazują takie miejscowości jak: Wycinki, Radogoszcz, Skórczenno, Skrzynia, Głuche, Wierzbiny.

W aspekcie środowiskowym należy dążyć do ukształtowania systemu ekologicznego gminy poprzez dotrzymanie standardów jakości środowiska. Ukształtowany system ekologiczny zawiera obszary o randze ponadlokalnej i lokalnej. Przenika całą przestrzeń gminy i jest powiązany z podobnymi terenami w jego otoczeniu. Tworzą go obszary objęte ochroną, kompleksy lasów, wody, korytarze ekologiczne, umożliwiające migracje roślin i zwierząt. System taki pozwoli na zachowanie bioróżnorodności gminy, zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów biologicznych.

W odniesieniu do systemów infrastruktury technicznej należy dążyć do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności gminy dla inwestorów z zewnątrz. Powiązania zewnętrzne gminy umożliwi droga wojewódzka nr 214 oraz drogi powiatowe. Wewnętrzny układ komunikacyjny opierać się będzie o sieć dróg gminnych. Modernizacja dróg poprawi komfort, bezpieczeństwo przejazdu i sprzyjać będzie społecznej oraz gospodarczej integracji. Ułatwi połączenie gminy z ośrodkami subregionalnymi i regionalnymi, a także z innymi gminnymi.

Podsumowując, zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy na lata 2015-2022: „*Osiek będzie zdominowany przez turystykę i agroturystykę. Gmina będzie dysponowała bogatą i na wysokim poziomie ofertą usług turystycznych opartą na rozwiniętej bazie materialnej obejmującej: kąpieliska, campingi, pola biwakowe, wypożyczalnie sprzętu, infrastrukturę dla turystyki kwalifikowanej, itd. Głównym źródłem utrzymania ludności będzie praca pozarolnicza. Rozwijać się będzie: turystyka, handel, drobna wytwórczość, usługi, zwłaszcza turystyczne (włącznie z agroturystyką), rzemiosło, przetwórstwo rolno-spożywcze, drobny przemysł, w tym drzewny. Gmina promować będzie swój wizerunek poprzez eksponowanie walorów turystycznych i przyrodniczych, w tym czyste nieskażone środowisko naturalne”.*

1.3. Zasady zagospodarowania przestrzennego

Zasady zagospodarowania przestrzennego dotyczą sfery osadnictwa, rolnictwa, rekreacyjnej i przyrodniczej. Dla poszczególnych stref określono następujące zasady działania:

- w sferze osadnictwa:
  - kanalizacja terenów o zwartej zabudowie,
  - budowa struktury gminnych dróg dojazdowych o normatywnych parametrach,

- kontynuacja i uzupełnienia istniejącej zabudowy – obejmuje tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy;
- w sferze rolnictwa:
  - prowadzenie zabiegów przeciwerozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną) przede wszystkim przez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
  - wprowadzanie zalesień na gruntach ornych klas V i VI oraz nieużytkach (piaski lotne, nieczynne wyrobiska i wysypiska), które docelowo powiększać powinny istniejący system ciągów ekologicznych np. w postaci zadrzewień śródpolnych,
  - wprowadzanie zadrzewień pełniących ważną funkcję w ochronie ekosystemów rolnych. Są to zadrzewienia przydrożne, przywodne, pasmowe, kępowe. Modyfikują one mikroklimat przyległych pól, zmieniając bilans cieplny i wodny krajobrazu, ograniczają migrację związków chemicznych na drodze erozji wodnej i wietrznej, ograniczają zanieczyszczenia wód gruntowych,
  - na gruntach o wysokiej przydatności rolniczej prowadzenie intensywnej gospodarki rolnej,
  - możliwość rozbudowy i przebudowy istniejących zagród oraz wymiany zabudowy mieszkaniowej w zagrodach,
  - lokalizacja nowych zagród;
- w sferze turystyczno – wypoczynkowej:
  - rozwój agroturystyki,
  - rozwój turystyki krajoznawczej,
  - rozwój turystyki aktywnej związanej z licznymi jeziorami (sporty wodne, żeglarstwo, wędkarstwo);
- w sferze przyrodniczej:
  - respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych,
  - eliminacja istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych w celu doprowadzenia ich czystości do II klasy,
  - wprowadzenie zakazu likwidacji rowów melioracyjnych, bieżącej konserwacji, wprowadzenia dolesień,

- pielęgnacja istniejących elementów zieleni oraz wprowadzenie nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew oraz krzewów).

W procesie zagospodarowania przestrzeni winno się dożyć do osiągnięcia ładu przestrzennego, czyli kształtowanie przestrzeni jako harmonijnej całości, uwzględniającej w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania: funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Założenie to winno być spełnione poprzez:

- 1) zahamowanie procesu rozlewania się zabudowy poza ukształtowane struktury i fragmentacja przestrzeni;
- 2) ograniczenie przeznaczenia terenów mieszkaniowych położonych poza zasięgiem istniejących sieciowych systemów infrastruktury technicznej zapewniającej ochronę środowiska i w obszarach niemożliwych do objęcia takimi systemami;
- 3) rozwój osadnictwa sprzyjający wzrostowi transportochłonności sieci osadniczej związanej z realizacją codziennych potrzeb;
- 4) rozwinięcie systemów transportu zbiorowego;
- 5) wzrost udziału terenów zieleni, stanowiących przeciwwagę dla intensywnego zagospodarowania związanego z działalnością człowieka oraz służących codziennej rekreacji w nowych oraz przekształcanych strukturach osadniczych;
- 6) wzrost dostępu do usług publicznych;
- 7) wprowadzanie i rozwój funkcji mieszkaniowej w lokalizacjach obarczonych ograniczeniami związanymi z sąsiedztwem konfliktowych funkcji lub niekorzystnymi uwarunkowaniami środowiskowymi,
- 8) unikanie pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż głównych, tranzytowych ciągów komunikacyjnych;
- 9) przeciwdziałanie niekontrolowanemu przyrostowi zagospodarowania.

1.4. Audyt krajobrazowy

Dla obszaru gminy Osiek nie opracowano audytu krajobrazowego w związku z czym nie wprowadza się kierunków zmian wynikających z jego ustaleń.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

2.1. Kształtowanie struktury przestrzennego zagospodarowania gminy

W wyniku analizy uwarunkowań wyodrębniono następujące funkcje terenów:

- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z usługami oraz zabudowy zagrodowej;
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem usług;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej;
- tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy letniskowej;
- tereny rozwoju zabudowy letniskowej;
- tereny kontynuacji i uzupełnień usług kultury, hotelowych i turystyki i sportu;
- tereny rozwoju usług kultury, hotelowych, turystyki i sportu;
- tereny lasów i dolesień;
- tereny cmentarzy;
- tereny wód powierzchniowych;
- tereny rolnicze.

W procesie kształtowania wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego uwzględnić następujące uwarunkowania urbanistyczno-architektoniczne:

- ✓ projektowanej zabudowie zapewnić wysokie walory funkcjonalne i estetyczne;
- ✓ jednostkom funkcjonalnym zapewnić dobre ekologicznie warunki życia, w tym przede wszystkim: odpowiednie warunki nasłonecznienia, przewietrzania, a także zagospodarowania wód opadowych i roztopowych;
- ✓ uwzględnić zieloną infrastrukturę, zarówno w kontekście walorów kompozycyjno-użytkowych osiedlowych przestrzeni publicznych, jak i odporności na zjawiska klimatyczne (np. „wyspa ciepła”, zagrożenie powodziowe związane z nadmiernym
- ✓ uszczelnić istniejące obszary zurbanizowane sprzyjające kształtowaniu zwartej i energooszczędnej zabudowy;

- ✓ zadbać o właściwy rozwój mobilności pieszej i rowerowej;
- ✓ uwzględnić zasady projektowania uniwersalnego, odpowiadającego na potrzeby wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji.

W zakresie wzmocnienie atrakcyjności turystycznej gminy i regionu oraz harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego uwzględnić następujące zasady:

- ✓ uzależnić rozwój nowych terenów budownictwa letniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska;
- ✓ uwzględnić naturalne właściwości terenu i ograniczanie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe;
- ✓ tam, gdzie nie uniemożliwiają tego warunki naturalne, zapewnienie dostępności strefy brzegowej zbiorników wodnych wykorzystywanych turystycznie, poprzez traktowanie jej jako przestrzeni publicznej, wolnej od trwałego zainwestowania, niebędącego urządzeniami rekreacji;
- ✓ unikać zainwestowania przeciwległych brzegów jezior;
- ✓ unikać zainwestowania na osiach widokowych i innych eksponowanych punktach w krajobrazie;
- ✓ chronić atrakcyjne formy krajobrazowe przed zainwestowaniem,
- ✓ zapewnić wizualno-akustycznych strefy buforowe między jednostkami zainwestowania rekreacyjnego;
- ✓ udostępniać turystyczne cenne struktur przyrodniczych (tam, gdzie to nie koliduje z celami ochrony przyrody) przez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury o charakterze informacyjno-edukacyjnym.

2.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania w poszczególnych terenach funkcjonalnych

2.2.1 Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z usługami oraz zabudowy zagrodowej

Obejmują zwarte zabudowy miejscowości położonych na terenie gminy, tj. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej, usług publicznych, zagrodowej. Studium przewiduje na tych terenach kontynuację i uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej oraz

usług publicznych i ewentualnej rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej. Dla tych obszarów przewiduje się następujące zasady zabudowy i zagospodarowania:

- jako funkcję wiodącą zakłada się zabudowę mieszkaniową, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- przyjmuje się rodzaj zabudowy wolnostojącej i bliźniaczej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zalesienia;
- na terenie strefy mieszkaniowo-usługowej postuluje się lokalizowanie rzemiosła produkcyjnego, mikro i małych przedsiębiorstw, które zaspokoją potrzeby mieszkańców, stworzą nowe miejsca pracy i przyczynią się do wzrostu konkurencyjności tych obszarów;
- przy zmianach użytkowania terenów i wprowadzaniu nowej zabudowy, należy szczególnie dbać o ład przestrzenny i intensyfikować zabudowę, tak aby tworzyła spójne i harmonijne układy urbanistyczne;
- na obszarze gminy, zaleca się wprowadzenie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnych (około 60% powierzchni działki budowlanej) oraz właściwie zagospodarowywać obszary przestrzeni publicznej poprzez utworzenie miejsc rozrywki, placów zabaw, ogólnie dostępnych miejsc przeznaczonych do zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy.

2.2.2 Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem usług

Dla terenów rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej przyjmuje się następujące ustalenia:

- jako funkcję wiodącą ustala się zabudowę mieszkaniową, zabudowa usługowa powinna stanowić jej uzupełnienie i nie powinna przekraczać 30% powierzchni zabudowy na danej działce budowlanej), przy czym wobec ww. terenów obowiązują ograniczenia wynikające z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- preferuje się rodzaj zabudowy wolnostojącej;
- przyjmuje się, że obszar przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, nie powinien zajmować więcej niż 20% powierzchni działki budowlanej, natomiast pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną 30% powierzchni działki budowlanej;

- przyjmuje się udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz 50% powierzchni działki budowlanej dla zabudowy wielorodzinnej,
- drogi dojazdowe powinny spełniać parametry dróg publicznych.

2.2.3 Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej

Przewiduje się kontynuację i uzupełnienia dla istniejącej zabudowy. Dla terenów zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej przyjmuje się następujące zasady zabudowy i zagospodarowania:

- kontynuacja istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- przyjmuje się maksymalną powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki budowlanej;
- przyjmuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej;
- przyjmuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi oraz normatywnych parametrach;
- drogi dojazdowe powinny spełniać parametry dróg publicznych;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji z zakresu produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy nie przekraczającej 100 kW.

2.2.4 Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej

Dla terenów rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej przyjmuje się następujące ustalenia:

- rozwój zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- lokalizację nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko;
- wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- przyjmuje się maksymalną powierzchnię zabudowy nie większą niż 60% powierzchni działki budowlanej;
- przyjmuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej;
- przyjmuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi oraz normatywnych parametrach;
- drogi dojazdowe powinny spełniać parametry dróg publicznych;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji z zakresu produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy nie przekraczającej 100 kW.

2.2.5 Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy letniskowej

Zakłada się kontynuację i uzupełnienia istniejącej zabudowy. Obejmują istniejące budynki rekreacji indywidualnej. Poza istniejącymi budynkami rekreacyjnymi dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie. Należy odpowiednio zagospodarować przestrzeń wokół jezior z uwzględnieniem potrzeb rekreacji i jednoczesnym zabezpieczeniem odpowiedniej infrastruktury (kąpieliska, pola biwakowe, pomosty itp.). Ponadto powinno się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni terenu funkcjonalnego oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji oraz uwzględniać ograniczenia, wynikające z ochrony środowiska kulturowego. Projektowana zabudowa powinna charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i harmonizować z otoczeniem poprzez nawiązanie do lokalnej historycznej tradycji budowlanej i odpowiednie zagospodarowanie terenów biologicznie czynnych, wykorzystywanie naturalnych materiałów budowlanych m.in. kamień, drewno, a także wkomponowywanie obiektów kubaturowych w istniejącą zieleń leśną i zadrzewienia przy zachowaniu przepisów przeciwpożarowych.

Dla tych obszarów przewiduje się następujące zasady zabudowy i zagospodarowania:

- przyjmuje się, że obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien być większy niż 15% powierzchni działki budowlanej;
- przyjmuje się udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 60% powierzchni działki budowlanej (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem).

2.2.6 Tereny rozwoju zabudowy letniskowej

Dla terenów rozwoju zabudowy letniskowej przyjmuje się następujące ustalenia:

- rozwój zabudowy letniskowej, w tym budynków rekreacji indywidualnej, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- przyjmuje się maksymalną powierzchnię zabudowy nie większą niż 15% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 60% powierzchni działki budowlanej (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem);
- drogi dojazdowe powinny spełniać parametry dróg publicznych.

2.2.7 Tereny kontynuacji i uzupełnień usług kultury, hotelowych, turystyki i sportu

Zakłada się kontynuację i uzupełnienia istniejącej zabudowy, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego. Obejmują istniejące ośrodki wczasowe, wczasowo-sanatoryjne, hotele i pensjonaty a także zabudowę mieszkaniową. Poza istniejącymi budynkami dopuszcza się obiekty sportu, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu na tym terenie. Dopuszcza się uzupełnianie i przekształcanie istniejącej zabudowy w funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego. Dla tych obszarów przewiduje się następujące zasady zabudowy i zagospodarowania:

- przyjmuje się, że obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien być większy niż 40% powierzchni działki budowlanej;

- przyjmuje się udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 50% powierzchni działki budowlanej (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem).

2.2.8 Tereny rozwoju usług kultury, hotelowych, turystyki i sportu

Dla terenów rozwoju usług hotelowych i turystyki przyjmuje się następujące ustalenia:

- rozwój zabudowy rekreacji zbiorowej – ośrodków wczasowych, wczasowo-sanatoryjnych, hoteli i pensjonatów, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów sportu, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki pobytu, z ograniczeniami j wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- proponuje się, że obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien być większy niż 40% powierzchni działki budowlanej;
- udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie niemniejszym niż 60% powierzchni działki budowlanej (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem);
- drogi dojazdowe powinny spełniać parametry dróg publicznych;
- zakaz lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

2.2.9 Tereny lasów i dolesień

Obejmują istniejące kompleksy leśne i projektowane dolesienia, których zasady zagospodarowania są określane poprzez plany urządzania lasów i operaty urzędzeniowe lasu. Z uwagi na leśny sposób użytkowania gruntów obowiązuje zakaz zabudowy poza budynkami i obiektami służącymi gospodarce leśnej. W przypadku lokalizacji strategicznych inwestycji gminnych przemawiających za zmianą przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się zmianę takiego przeznaczenia po uzyskaniu stosownej zgody kompetentnych organów na etapie sporządzenia planu miejscowego. Obowiązują następujące ustalenia:

- obowiązuje pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu z jednoczesnym dopuszczeniem wprowadzenia zagospodarowania rekreacyjnego tj. leśne ścieżki przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, itp.;

- dopuszcza się wydzielenie z użytkowania leśnego i przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne po uzyskaniu stosownej zgody kompetentnych organów na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej, w tym dróg;
- gospodarowanie terenami musi być podporządkowane priorytetowi ochrony siedlisk i gatunków oraz zgodne z przepisami odrębnymi;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, lokalizacja obiektów obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.2.10 Tereny cmentarzy

Obejmują zarówno cmentarze czynne i nieczynne. Na terenach cmentarzy obowiązują następujące ustalenia:

- zabronione jest sytuowanie wszelkich obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych, które nie są ściśle związane lub kolidują z planowaną podstawową funkcją terenu;
- przyjmuje się dostosować realizowane elementy zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego i planowanego otoczenia;
- dopuszcza się zabudowę związaną z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz związanych z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki), a także ogrodzenia;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej;
- dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych i obowiązujących w niej zakazów zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.2.11 Tereny wód powierzchniowych

Obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej. W obrębie linii brzegowej jezior, które są wykorzystywane na cele turystyczne i rekreacyjne dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego (plaż, pomostów, urządzeń wodnych itp.). Przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

2.2.12 Tereny rolnicze

Dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy siedliskowej, a w uzasadnionych przypadkach budynków usługowych i produkcyjnych, która będą stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej zgodnie z ustaleniami dla tych obszarów funkcjonalnych. Możliwa jest realizacja nowej dodatkowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w istniejących zagrodach rolnych zgodnie z ustaleniami dla tych obszarów funkcjonalnych. Należy dążyć do podnoszenia poziomu organizacji produkcji rolnej oraz rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach niskotowarowych. Dopuszcza się realizację stawów rekreacyjnych i hodowlanych. **Dla terenu obejmującego ruiny zamku krzyżackiego w miejscowości Osiek położonego w terenach rolnych dopuszcza się przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny zieleni urządzonej,** z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego.

W terenach rolnych dopuszcza się realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW.

2.3. Ograniczenia w zabudowie, w tym tereny wyłączone z zabudowy

Wskazano następujące ograniczenia i zakazy w lokalizacji zabudowy:

- przy opracowaniu projektów budowlanych należy uwzględnić istniejącą infrastrukturę telekomunikacyjną nadziemną i podziemną, od której należy zachować odległości zgodne z obowiązującymi normami;
- wskazuje się ograniczenia dla terenów dolin rzecznych, strumieni, jezior i korytarzy ekologicznych położonych w obszarach chronionego krajobrazu i parkach krajobrazowych – możliwość zabudowy w odległości nie mniejszej niż 100 m od jezior, cieków wodnych itp.;
- obowiązują zakazy i ograniczenia zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;

- z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe obowiązuje linia zabudowy od ściany lasu wynikająca z przepisów odrębnych;
- w obszarze chronionego krajobrazu w pasie 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zabronione jest lokalizowanie obiektów budowlanych (z wyjątkami dla urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, rolnej lub rybackiej) – zgodnie z przepisami odrębnymi.
- ustala się zakaz zabudowy na terenie stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków — osady z okresu wczesnego średniowiecza położonej w miejscowości Osiek (wpisanej do rejestru zabytków pod nr 144/A, przeniesionej do nowej księgi rejestru pod nr C-182) oraz na terenie stanowiska archeologicznego o własnej formie terenowej — ruin zamku krzyżackiego w miejscowości Osiek.

Ponadto na terenie gminy Osiek do obszarów wyłączonych z zabudowy zaliczono:

- lasy, z wyłączeniem obszarów określonych w dalszej części studium;
- tereny wód powierzchniowych;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wdy;
- tereny cmentarzy – obejmują zarówno cmentarze czynne i nieczynne,
- ruiny zamku krzyżackiego w miejscowości Osiek,
- obszary położone na terenie zabytkowej wsi Osiek, wpisanej do rejestru zabytków pod nr 1085/A, granicach strefy ochrony ekspozycji „E2” – wyłączenia z zabudowy.

Na terenie gminy Osiek ustalono także obszary, nie predestynowane do zabudowy, z ograniczeniami w przypadku jej wprowadzania. Ww. obszary obejmują otoczenie zabytkowych i historycznych układów ruralistycznych wsi i zespołów zabudowy o wartościach kulturowych, a zawierają się w obrębie strefy ochrony ekspozycji i otoczenia oraz ochrony krajobrazu układów ruralistycznych. W obrębie ww. strefy obowiązują określone zasady ochrony i ograniczenia, przedstawione w dalszej części studium.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

3.1. Ogólne cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie.

Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców, a poprzez zwiększenie ogólnej atrakcyjności turystycznej gminy przyspieszy rozwój aktywności związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze gminy Osiek przyjmuje się ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego gminy.

Do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

1) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:

- ochrona powietrza:
  - termomodernizacja obiektów w celu oszczędności energii cieplnej,
  - modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą;
- ochrona przed hałasem:
  - przebudowa istniejących dróg,
  - remonty dróg gminnych, powiatowych i drogi wojewódzkiej,
  - budowa ciągów pieszo – rowerowych;
- ochrona powierzchni ziemi:
  - prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi,
  - rozpoznawanie i pozyskiwanie kopalin zgodnie z przepisami odrębnymi,
  - sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
  - monitorowanie stanu środowiska;

2) właściwa gospodarka wodno – ściekowa w celu ochrony wód:

- właściwa gospodarka ściekowa:
  - budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w wyznaczonym obszarze aglomeracji ściekowej (wsie Osiek i Wycinki),
  - budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie;
- zaopatrzenie w wodę:
  - rozbudowa sieci wodociągowej,
  - sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej,

- modernizacja i renowacja ujęć i stacji uzdatniania wody zgodnie z przepisami odrębnymi;
  - właściwa gospodarka wodna:
    - regulacja i konserwacja rzek,
    - inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji,
    - wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych;
- 3) rozwój obszarów zalesionych:
- ochrona zasobów przyrody:
    - nadzór nad gospodarką leśną,
    - zalesianie gruntów rolnych,
    - prowadzenie zalesienia równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów,
    - bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- 4) gospodarka odpadami i zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
- gospodarka odpadami:
    - prowadzenie działalności edukacyjnej,
    - dofinansowanie usuwania azbestu,
  - zmniejszenie zagrożenia ekologicznego
    - zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych przez kontrole przewozów i stanu technicznego,
    - realizacja programu bezpieczeństwa powodziowego,
    - preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych;
- 5) edukacja ekologiczna:
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju,
  - promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym: organizowanie konkursów ekologicznych dla szkół, sołectw i mieszkańców gminy,
  - rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego obszarów leśnych (ścieżki edukacyjne, szlaki, tablice informacyjne itp.),
  - wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez samorządy i lokalne organizacje pozarządowe, wspieranie szkolnych kół zainteresowań, konkursów ekologicznych,

- wspieranie działań stowarzyszeń w zakresie edukacji ekologicznej;
- 6) gospodarczy i rolniczy rozwój regionu z zachowaniem zasad trwałego rozwoju:
- rozwój rolnictwa ekologicznego – promowanie rolnictwa ekologicznego,
  - wdrażanie programów rolno – środowiskowych,
  - rozwój bazy agroturystycznej,
  - monitoring ruchu turystycznego,
  - bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez właściwą politykę gospodarki przestrzennej.

3.2. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

W granicach Gminy Osiek znajdują się następujące tereny (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.):

- **Rezerwaty:**
  - Rezerwat Zdrójno,
  - Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy,
  - Rezerwat Czapli Wierch,
  - Rezerwat Jezioro Udzierz wraz z otuliną,
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich,**
- **Obszary Natura 2000**
  - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009,
  - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017,
  - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022,
- **pomniki przyrody.**

3.2.1 Rezerwat Zdrójno

Rezerwat faunistyczny – utworzony w 1983 r. zajmuje powierzchnię 168 ha i obejmuje kilkukilometrowy odcinek rzeki Brzezianek, jezioro Brzezianek oraz roślinność leśną i łąkową. Ochronie podlegają siedliska bobrów, miejsca lęgowe rzadkich gatunków ptaków oraz ostoja leśnej zwierzyny. Lasy są tu w przewadze sosnowe, a w dolinie rzeki na siedliskach olsowych i lasów bagiennych występują głównie olsza i brzoza. Dla rezerwatu obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 13 października 2015 r. w sprawie rezerwatu „Zdrójno” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 3251).

3.2.2 Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy

Rezerwat krajobrazowy – utworzony w 1960 r. Zajmuje powierzchnię 10 ha i zlokalizowany jest w zakolu rzeki Wdy. Stanowi on enklawę lasów liściastych wśród borów sosnowych. Ochronie podlega śródleśny przebieg rzeki Wdy.

Dla rezerwatu przyrody „Krzywe Koło w Pętli Wdy” utworzono plan ochrony zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu „Krzywe Koło w Pętli Wdy” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 837).

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych wprowadza się następujące zastrzeżenia:

- 1) nie lokalizować obiektów budowlanych w odległości do 1000 m od granicy rezerwatu, z wyjątkiem obiektów służących zachowaniu celów ochrony rezerwatu;
- 2) zachować dotychczasową formę użytkowania gruntów w odległości do 1000 m od granicy rezerwatu tj. zwarty kompleks leśny z enklawami ekstensywnie użytkowanych użytków leśnych;
- 3) nie lokalizować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w odległości do 1000 m od granic rezerwatu;
- 4) nie lokalizować na obszarze rezerwatu oraz w odległości do 1000 m od niego elementów liniowej infrastruktury technicznej np. linii energetycznych, telefonicznych, rurociągów itp.

3.2.3 Rezerwat Czapli Wierch

Rezerwat faunistyczny – utworzony w 1960 r. (Zarządzenie MiPD z dnia 01.02.1960 r. MP Nr 31 poz. 150). Aktem zmieniającym ww. zarządzenie jest Zarządzenie Nr 46/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Czapli Wierch” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 poz.50).

Rezerwat „Czapli Wierch” jest jednym z licznych obiektów chronionych w Polsce, gdzie przedmiotem ochrony był czapliniec oraz występujący pod nim drzewostan. Przed objęciem ochroną był to las użytkowany gospodarczo, nie mający większych walorów różniących go od otaczających setek hektarów zbiorowisk borowych. Roślinność rezerwatu jest reprezentatywna dla dużych obszarów Borów Tucholskich. Rezerwat jest miejscem, gdzie można obserwować spontanicznie

zachodzące zmiany w unaturalniających się antropogenicznych fitocenozach borów mieszanych po zaprzestaniu ingerencji człowieka.

Dla rezerwatu przyrody Czaplí Wierch utworzono plan ochrony zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu „Czaplí Wierch” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1798) (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2006 r., Nr 77, poz. 1603).

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych wprowadza się następujące zastrzeżenia:

- 1) w strefie 250 m od granic rezerwatu nie wprowadzać nowej zabudowy, z wyjątkiem budynków służących realizacji celów ALP w obrębie działki nr 362/1 obrębu Radogoszcz, ani nie lokalizować parkingów i miejsc postojowych;
- 2) zachować dotychczasowy sposób użytkowania gruntów, tj. zwarty kompleks leśny z enklawami ekstensywnie użytkowanych użytków zielonych w strefie 250 m od granic rezerwatu.

3.2.4 Rezerwat Jezioro Udierz wraz z otuliną

Rezerwat ornitologiczno - florystyczny Jezioro Udierz o powierzchni 133 ha obejmuje eutroficzne Jezioro Udierz z okolicznym obszarem torfowiskowo - szuwarowo - łągowym i żyjącym tam ptactwem. Rezerwat utworzono w 2000 r. (Zarządzenie woj. pomorskiego Nr 101/2000 z dnia 31 maja 2000 r. Dz. Urz. Woj. pomorskiego nr 56 poz. 348 z dn. 07.06.2000 r.).

3.2.5 Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich

Dla Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich obowiązują ustalenia zawarte w Uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 259/XXIV/16 z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2942). W Uchwale zawarto szczegółowe zadania dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych, zakazy obowiązujące na jego terenie oraz odstępstwa od określonych zakazów.

Zgodnie z treścią uchwały na obszarach chronionego krajobrazu, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,

- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
  - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do gminy Osiek istotne znaczenie ma odstępstwo od zakazu budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych w przypadku:

- 1) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (lub

w równorzędnych dokumentach planistycznych), gdzie dopuszcza się uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach,

- 2) siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód,
- 3) wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani,
- 4) odcinków plaż nadmorskich, na których właściwy Dyrektor Urzędu Morskiego dopuszcza sytuowanie sezonowych obiektów budowlanych,
- 5) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowym planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. - gdzie dopuszcza się modernizację istniejącego zainwestowania (rozbiórkę, odbudowę, nadbudowę poddasza użytkowego, przebudowę) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem niezwiększania powierzchni zabudowy, a także nieprzybliżania zabudowy do brzegów wód,
- 6) jeżeli w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione w danym obszarze ekosystemy i krajobraz.

W studium określono granice obszarów zwartej zabudowy, biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania terenów. Granice obszarów zwartej zabudowy wskazano na załączniku 2A do zmiany studium, jako tereny istniejącej zabudowy oraz tereny kontynuacji i rozwoju nowej zabudowy. W celu zachowania przejrzystości graficznej na rysunku studium nie wrysowano nieprzekraczalnej linii zabudowy 100,0 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, którą należy brać pod uwagę przy lokalizacji zabudowy.

3.2.6 Obszary Natura 2000

Podstawę funkcjonowania i tworzenia obszarów sieci Natura 2000 w Polsce stanowią następujące regulacje prawne:

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.);
- Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 64 poz. 401 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru natura 2000 (Dz. U. 2010 r. nr 34 poz. 186 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 r. nr 25 poz. 133 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szczegółowych sposobów i form składania informacji o kompensacji przyrodniczej (Dz. U. 2010 r. nr 64 poz. 402);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jednolity Dz. U. 2018 r. poz. 954 z późn. zm.).

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 tj. Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009, Obszaru Specjalnej Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017 oraz Specjalnego Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022, istotne są przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.). Szczególne znaczenie ma zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 (Dz. U. Woj. Pom. z 2015 r. poz. 1161).

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	A021 Bąk	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
2	A022 Bączek	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji lęgowej.
3	A030 Bocian czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
4	A031 Bocian biały	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie na ten gatunek kolizji ptaków z przewodami napowietrznych linii elektrycznych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych (na terenie woj. pomorskiego)
5	A038 Łabędź krzykliwy	Uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji przelotnej i zimującej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych. Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
6	A060 Podgorzałka	Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
7	A072 Trzmielojad	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
8	A073 Kania Czarna	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
9	A074 Kania ruda	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
10	A075 Bielik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
11	A081 Błotniak stawowy	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
12	A094 Rybolów	Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
13	A122 Derkacz	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
14	A127 Żuraw	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej. Uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
15	A127 Rybitwa rzeczna	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
16	A196 Rybitwa białowąsa	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej
17	A197 Rybitwa czarna	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej
18	A215 Puchacz	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiedlowej
19	A223 Włochatka	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiedlowej. Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji lęgowej i dostępności miejsc lęgowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
20	A224 Lelek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
21	A229 Zimorodek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
22	A236 Dzięcioł czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji osiedlowej
23	A246 Lerka	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej
24	A0004 Perkozek	Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji lęgowej i dostępności miejsc lęgowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań

		ochronnych.
25	A005 Perkoz dwuczuby	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
26	A028 Czapla siwa	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
27	A036 Łabędź niemy	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej. Uzupelnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji łęgowej i dostępności miejsc łęgowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
28	A043 Gęgawa	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji łęgowej. Uzupelnienie wiedzy o rozmieszczeniu populacji łęgowej oraz wpływie polowań na stan ochrony gatunku w obszarze (na terenie woj. pom.) wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
29	A051 Krakwa	Uzupelnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
30	A052 Cyraneczka	Uzupelnienie wiedzy o rozmieszczeniu populacji łęgowej oraz wpływie polowań na stan ochrony gatunku w obszarze (na terenie woj. pom.) wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
31	A055 Cyranka	Uzupelnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
32	A067 Gągoł	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
33	A069 Szlachar	Uzupelnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
34	A070 Nurogęś	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
35	A118 Wodnik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
36	A123 Kokoszka	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
37	A153 Kszyk	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
38	A165 Samotnik	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
39	A168 Brodziec piskliwy	Uzupelnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych
40	A207 Siniak	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
41	A232 Dudek	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
42	A261 Pliszka górska	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej
43	A391 Kormoran czarny	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łęgowej

Dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Nr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom., poz. 1451). Plan zadań ochronnych wyżej wymieniony został zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 27 października 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska
2	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska

3	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach
4	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach
5	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedliska, występującego w rezerwacie przyrody Dury, we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie stanu ochrony dla 3 zbiorników (j. Radolinek, j. Przyrybionek oraz zbiornik wodny w m. Dębia Góra).
6	3260 Nizinne i podgórski rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
7	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska
8	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Patamion	Uzupelnienie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1)
9	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska
10	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywą)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV)
11	91D0 Bory i lasy bagienne i brzozowo sosnowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa parametru martwego drewna w drzewostanach. Poprawa uwodnienia części płatów siedliska.
12	1903 lipiennik Loesela	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
13	1060czerwończyk nieparek	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
14	1188 kumak nizinny	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
15	1166 traszka grzebieniasta	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
16	1130 boleń	Uzupelnienie stanu wiedzy na temat populacji gatunku
17	1163 głowacz białopłetwy	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
18	5339 koza	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
19	1096 minóg strumieniowy	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
20	1145piskorz	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
21	1134 różanka	Uzupelnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
22	1337 bóbr europejski	Utrzymanie populacji we właściwym stanie ochrony (FV)

23	1355 wydra	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku
24	7210 Torfowiska nakredowe	Nie określono celów działań ochronnych z powodu planowanej weryfikacji Standardowego Formularza Danych

Dla obszaru Natura 2000 Krzewiny PLH040022 ustanowiono Plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Nr 0210/01/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Krzewiny PLH040022 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2014 r., poz. 182).

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion 3150 – 1 Jeziora eutroficzne	Utrzymanie siedlisk w nie pogorszonej, obecnym stanie zachowania (U1)
2	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160-1 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedlisk w nie pogorszonej, obecnym stanie zachowania (U1)
3	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria-Caricetea Nigrae) 7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu	Na stanowiskach: a) w rezerwacie przyrody Jezioro Udzierz zachowanie siedliska przyrodniczego i utrzymanie właściwego stopnia uwodnienia w obrębie siedliska. b) w rezerwacie przyrody Osiny utrzymanie siedliska w nie pogorszonej, obecnym stanie zachowania (U2), c) w użytku ekologicznym Krzewiny utrzymanie siedliska w nie pogorszonej, obecnym stanie zachowania (U1)
4	91DO Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne 91D)-2 Sosnowy bór bagienny	Utrzymanie siedlisk w nie pogorszonej, obecnym stanie zachowania (U2)
5	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Nie określono celów działań ochronnych z powodu planowanego usunięcia siedliska z listy przedmiotów ochrony

3.2.7 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Osiek znajduje się 26 uznanych pomników przyrody, których tabelaryczne zestawienie zamieszczono w części niniejszego opracowania dotyczącej

uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego – załącznik nr 1. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Wójt Gminy Osiek.

3.2.8 Korytarze ekologiczne

Przez obszar gminy Osiek przebiega korytarz ekologiczny Kaszubski Południowy, niewielki fragment korytarza Lasy Iławskie - Dolina Dolnej Wisły oraz Korytarz Ekologiczny Doliny Słupi i Wdy – ponadregionalny (obejmujący powiaty: słupski, m. Słupsk, bytowski, kościerski, chojnicki, starogardzki). Korytarze ekologiczne są ważnym elementem sieci Natura 2000 gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami. W skutek działalności człowieka dawniej bardzo rozległe siedliska zwierząt i roślin zostały rozdrobnione i często izolowane. Z tego też względu w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju gatunku umożliwiania mu zdobycia pożywienia, ustanowienia terytorium, znalezienia partnera do rozrodu czy umożliwienia ucieczki przed drapieżnikami jak i zdarzeniami losowymi typu pożar niezbędne jest połączenie siedlisk terenami umożliwiającymi bezpieczne przemieszczanie się zwierząt, czyli liniowymi pasami lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami, które poza możliwościami przemieszczania się dadzą zwierzętom niezbędne schronienie oraz dostęp do pożywienia. Szerokość korytarza musi być uzależniona od gatunku, dla którego został stworzony. Zazwyczaj większe potrzebują szerszych korytarzy niż gatunki mniejsze. Szerokość i typ korytarza uwzględniać musi także typ przemieszczeń, który ma umożliwić. Przykładowo, połączenie, stworzone w celu pokonywania krótkich dystansów przez mobilne zwierzęta, musi zapewnić jedynie osłonę i niezbędną przestrzeń. Natomiast korytarz umożliwiający rozproszenie gatunku w większej skali musi zapewniać również schronienie do odpoczynku oraz pokarm.

Do najważniejszych funkcji korytarzy zalicza się:

- zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie, zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów;
- zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie
- różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej;
- obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Obecnie doceniona została rola korytarzy ekologicznych oraz szeroko pojęta idea łączności ekologicznej w ochronie dzikich gatunków zwierząt. Właściwie

zaprojektowana sieć obszarów chronionych powinna uwzględniać także korytarze ekologiczne łączące ze sobą obszary przyrodniczo cenne.

W Polsce korytarze ekologiczne nie są włączone do krajowego systemu obszarów chronionych. Prawo polskie odnosi się jedynie bardzo generalnie do ochrony korytarzy ekologicznych w zapisach ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. oraz nakazuje uwzględnianie potrzeb zachowania łączności ekologicznej przy sporządzaniu decyzji środowiskowej dla inwestycji znacząco oddziałujących na środowisko (m.in. Bar & Jendrośka 2010).

W kontekście przestrzegania zasad ochrony korytarzy ekologicznych, które ustalone zostały w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego należy zachować ciągłość przestrzenną i funkcjonalną ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych – w szczególności dróg klas: A, S i GP oraz linii kolejowych – za pomocą wyznaczania i budowy przejść dla zwierząt oraz stosowania nietransparentnych ekranów osłonowych na trasach migracji ptaków.

Ponadto należy bezwzględnie zachować trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne.

3.3. Ochrona wartości środowiska przyrodniczego

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego należy dążyć do:

- zachowania wartości oraz ciągłości powiązań przyrodniczych i ich różnorodności w procesie planistycznym poprzez:
  - ograniczenie lokalizacji wszelkiego rodzaju obiektów kubaturowych na terenach o trudnych warunkach geotechnicznych (tereny podmokłe, skarpy, doliny),
  - unikanie przerywania podczas inwestycji naturalnych ciągów wodnych,
  - nawiązanie do struktur terenowych podczas projektowania terenów komunikacyjnych;
- podporządkowanie zagospodarowania terenów pod potrzeby prawidłowego funkcjonowania środowiska:

- proces budowlany, prace ziemne przeprowadzać w sposób skoordynowany w celu uniknięcia przesuszenia terenu i zmniejszenia erozji,
- przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony gruntów najwyższych klas i gruntów organicznych;
- ograniczenia takich uciążliwości jak emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, nadmiernego poboru wody, niezgodnego z przepisami sposobu gromadzenia ścieków:
  - ograniczenie poboru z indywidualnych ujęć wody,
  - ochrona i wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu, zwłaszcza podmokłych, istniejących stawów, starorzeczy oraz budowa sztucznych zbiorników wodnych do retencjonowania wód w tym podczyszczonych ścieków deszczowych i roztopowych,
  - zachowanie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do urbanizacji,
  - nakłady inwestycyjne na infrastrukturę techniczną: likwidacja bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
  - ograniczenie działań związanych z wytwarzaniem pól elektromagnetycznych,
  - ochrona czystości rzek oraz jezior,
  - usprawnienie systemu melioracji wodnych,
  - ograniczać lokalizację (przede wszystkim na terenach zabudowy mieszkaniowej oraz o znacznym udziale tej zabudowy) obiektów wymagających pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza – głównego źródła emisji ze źródeł technologicznych (zanieczyszczenia powodowane głównie przez zły stan techniczny zabezpieczeń),
  - stopniową eliminację nieekologicznych źródeł ciepła (głównie z sektora komunalno – bytowego) powodujących tzw. rozproszoną emisję niską na rzecz uciepłowania obszarów zwartej zabudowy w oparciu o sieć lokalnych systemów centralnego zaopatrzenia w ciepło, ogrzewania gazowego oraz systemów wykorzystujących: energię elektryczną, olej niskosiarkowy lub odnawialne źródła energii czy spalanie biomasy;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody:

- ochrona terenów wodno – błotnych,
- poprawa stanu czystości wód powierzchniowych,
- ochrona i renaturalizacja ciągów i połączeń ekologicznych,
- określenie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów wrażliwych na antropopresję,
- rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków spacerowych pieszych w celu uniknięcia samowolnych wędrówek turystów, które prowadzą najczęściej do dewastacji terenów cennych pod względem przyrodniczym i kulturowym,
- traktowanie lasów jako najważniejszego składnika równowagi ekologicznej i krajobrazu gminy,
- zalesienia najsłabszych gleb,
- zachowanie bogactwa i różnorodności krajobrazowej poprzez pozostawienie śródłądowych łąk, bagien, nieużytków i innych otwartych powierzchni,
- ochrona powierzchni ziemi:
  - rekultywacja obszarów zdegradowanych i zdewastowanych (zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska),
  - likwidacja i rekultywacja nielegalnych wyrobisk,
  - racjonalne gospodarowanie gruntami (poprzez ustalenia opisane przy kierunkach zmian w przeznaczaniu terenów),
  - zachowanie wartości przyrodniczych (poprzez ustalenia opisane w punktach powyżej),
  - ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
  - utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości (poprzez działania rekultywacyjne) co najmniej do wymaganej,
  - zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury, poprzez ustalenia opisane w rozdziale ochrony wartości kulturowych,
  - wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, tworzenie pasa zieleni izolacyjnej, celem eliminacji zwiększonej erozji gleb,
  - bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku;

- dla charakterystycznych form ukształtowania terenu – eksponowanych i identyfikowalnych w krajobrazie gminy obowiązują następujące zasady ochrony:
  - zachowanie ukształtowania naturalnych form rzeźby terenu za wyjątkiem potrzeb wynikających z realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych (w tym drogowych) służących obsłudze mieszkańców,
  - zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, za wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym, z utrzymaniem, budową, odbudową urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych (w tym drogowych) służących obsłudze mieszkańców,
  - zachowanie skarpy poprzez zakaz wprowadzania nowej zabudowy oraz wytyczania nowych dróg prostopadłych do skarp,
  - celu zabezpieczenia osuwisk wskazane jest wykonanie odpowiednich odprowadzeń wody z pól powyżej osuwisk oraz obsadzenie roślinnością (krzewy) odsłoniętych gruntów osuwiska,
  - zachowanie i ochrona roślinności utrwalającej zbocza skarp oraz kształtowanie powiązań przyrodniczych w oparciu o formy rzeźby terenu,
  - realizacja zagospodarowania z priorytetem zachowania i wyeksponowania naturalnych elementów krajobrazu w kompozycjach urbanistycznych i przestrzennych;
- ochrona zasobów wód podziemnych:
  - budowa i rozbudowa systematyczna sieci kanalizacyjnej,
  - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych kanalizacją,
  - wspieranie i egzekwowanie programów gospodarki ściekowej,
  - odprowadzanie ścieków sanitarnych do istniejących i projektowanych kanalizacji, a stamtąd do oczyszczalni ścieków,
  - odprowadzanie wód deszczowych do gruntu w granicach poszczególnych działek, na terenach zabudowy mieszkaniowej o niskim i średnim wskaźniku intensywności w zależności od warunków gruntowo-wodnych w obszarze wiejskim gminy, na terenie miasta funkcjonuje kanalizacja deszczowa,

- określenie w planach miejscowych zasad zagospodarowania – między innymi znaczny udział powierzchni biologicznie czynnej - zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych,
- w strefie ochrony bezpośredniej ujęcia wód w miejscowości Osiek i Dobry Brat, należy stosować przepisy odrębne;
- ochrona przed polami elektroenergetycznymi:
  - zachowanie cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymania równowagi przyrodniczej, w tym ochronę obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, realizowane poprzez ustalenia opisane w podrozdziałach powyżej (system przyrodniczy, obszary i obiekty ochrony przyrody),
  - zapobieganie zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody oraz abiotycznych elementów środowiska, realizowane poprzez ustalenia opisane w podpunktach powyżej;
- ochrona przed hałasem:
  - należy dążyć do poprawy istniejącego stanu zgodnie z obowiązującymi standardami, na etapie planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego,
  - należy zmodernizować ulice i stosować takie rozwiązania techniczne jak np. nawierzchnie o niskich emisjach hałasu od kół pojazdu,
  - zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do samochodu osobowego.

Dla obszaru gminy Osiek ustala się obowiązek zapewnienia ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody. Realizacja ustaleń studium nie stanowi wystarczającej przesłanki do uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Obiekty zabytkowe

Spośród obiektów, terenów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, znajdujących się na terenie gminy Osiek część objęta jest ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków, a część ujęta w ewidencji konserwatorskiej i wskazana do objęcia ochroną z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.) oraz ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, zgodnie z ww. ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

4.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Osiek znajdują się obiekty, tereny i obszary objęte ochroną konserwatorską na mocy wpisu do rejestru zabytków. Ich wykaz przedstawiono poniżej, a także w części tekstowej *Uwarunkowań wynikających ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w ramach zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek Pomorski*. Rozmieszczenie obiektów, terenów i obszarów, wpisanych do rejestru zabytków, jako zabytki nieruchome przedstawiono na załączniku graficznym uwarunkowań i kierunków *Studium*. Wszelkie działania przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a prace przy nich i inne działania mogą się odbyć po uzyskaniu pozwolenia WKZ, przy uwzględnieniu zasad ochrony przyjętych w rozdziałach: 4.3 i 4.5.

Tabela 1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Data decyzji	Nr rejestru
1.	Osiek	Układ ruralistyczny wsi Osiek	1985-02-02	1085
2.	Osiek, ul. Kwiatowa 29	Zagroda (dom, teren)	1985-04-20	1089

3.	Osiek, ul. Partyzantów Kociewskich 100	Zagroda (dom, teren)	1985-07-04	1094
4.	Osiek, ul. Kwiatowa 2	Dom	1986-01-20	1106
5.	Osiek, ul. Partyzantów Kociewskich 40	Dom (rozebrany – dec. Starosty Starogardzkiego AB.6741.44.2013)	1988-09-24	1252
6.	Kasparus	Cmentarz	1989-11-06	1291
7.	Kasparus	Kościół parafialny pw. Św. Józefa z cmentarzem	1989-11-06	1339
8.	Osiek	Kościół parafialny pw. Św. Rocha z plebanią i budynkiem gospodarczym	1998-01-16	1652
			2002-07-12	1652
9.	Osiek	Cmentarz parafialny w obrębie działki wraz z murem i bramą od pn. – zach. oraz starodrzewem	2009-09-21	1852

Źródło: WKZ Gdańsk.

Tabela 2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych.

Lp.	Obiekt	Adres	Wiek/rok bud.	Styl/materiał
1.	Ołtarz główny	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2001	Neogotyck/drewno
2.	Tabernakulum		XXI/2001	Neogotyck/drewno
3.	Obraz „Św. Rocha” z ołtarza głównego		XXI/2001	Neogotyck
4.	Obraz „NMP Nieustającej Pomocy” z ołtarza głównego		XXI/2001	Neogotyck
5.	Ołtarz boczny Matki Boskiej		XXI/2001	Neogotyck
6.	Ołtarz boczny Św. Krzyża		XXI/2001	Neogotyck
7.	Ambona – 2 szt.		XXI/2001	Neogotyck
8.	Ławki – 27 szt.		XXI/2001	Neogotyck
9.	Organy		XXI/2001	Neogotyck
10.	Dzwony – 3 szt.	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2001	
11.	Konfesjonały – 6 szt.		XXI/2001	
12.	Katafalk		XXI/2001	

13.	Stolik		XXI/2001	
14.	Kłęczniki – 4 szt.		XXI/2001	
15.	Szafy zakrystyjne – 12 szt.		XXI/2001	
16.	Obrazy Drogi Krzyżowej – 14 szt.		XXI/2002	
17.	Obraz Św. Rocha		XXI/2002	
18.	Relikwiarz Św. Rocha		XXI/2002	
19.	Kielich mszalny – 5 szt.		XXI/2002	
20.	Puszki – 3 szt.		XXI/2002	
21.	Monstrancja		XXI/2002	
22.	Pateny		XXI/2002	
23.	Trybularz		XXI/2002	
24.	Łódka	XXI/2002		
25.	Lichtarze	Kościół p.w. Św. Rocha w Osieku	XXI/2002	
26.	Gong		XXI/2002	
27.	Dzwonek		XXI/2002	
28.	Lichtarze żelazne		XXI/2002	

Źródło: WKZ Gdańsk.

4.1.2. Obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków

Na terenie gminy Osiek znajdują się obiekty, o znacznych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych, które postuluje się objąć ochroną konserwatorską, poprzez wpis do rejestru zabytków lub jako park kulturowy. Ich wykaz przedstawiono poniżej, a także w części tekstowej *Uwarunkowań wynikających ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej* w ramach zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek Pomorski*. Lokalizację obiektów, w tym obszarów wsi (łącznie ze strefami ochrony konserwatorskiej tych ostatnich), postulowanych do objęcia ochroną bezpośrednio z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedstawiono na załączniku graficznym kierunków *Studium*. Po ustanowieniu takiej formy ochrony, wobec powyższych obiektów i obszarów obowiązywać będzie wymóg uzgadniania wszelkich prac i działań przy nich z Wojewódzkim Konserwatorem

Zabytków oraz uzyskania pozwolenia WKZ na ww. prace i działania, uwzględniając przy tym zasady ochrony przyjęte w rozdziałach: 4.3 i 4.5.

Tabela 3. Obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Forma ochrony	Uwagi
1.	Kasparus	Układ ruralistyczny wsi Kasparus	Rejestr zabytków i/lub park kulturowy	-
2.	Suchobrzeźnica	Układ ruralistyczny wsi Suchobrzeźnica	Rejestr zabytków	-
3.	Okarpiec	zagroda nr 1	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 99
4.	Osiek	budynki mieszk. w zagrodach: przy ul. Partyzantów Kociewskich 40	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 140
5.	Osiek	budynki mieszk. w zagrodach: przy ul. Partyzantów Kociewskich 52	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 145
6.	Osiek	budynek mieszk. przy ul. Kwiatowej 2	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 124
7.	Osiek	budynek mieszk. przy ul. Kwiatowej 22	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 114
8.	Osiek	relikty zamku z XIV w.	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 180
9.	Wymysłowo, obr. Wycinki	zagroda	Rejestr zabytków	w GEZ – Nr 258

Źródło: WKZ Gdańsk.

4.1.3. Obiekty ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Na terenie gminy Osiek znajdują się obiekty, tereny i obszary ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ). Ich wykaz przedstawiono poniżej oraz w części tekstowej dotyczącej uwarunkowań niniejszego *Studium*. Rozmieszczenie obiektów, terenów i obszarów ujętych w GEZ/WEZ przedstawiono na załączniku graficznym uwarunkowań i kierunków *Studium*. Wszelkie działania przy zabytkach ujętych w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków należy prowadzić na zasadach określonych w przepisach odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, przy uwzględnieniu zasad ochrony przyjętych w rozdziale 4.5.

Tabela 4. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp.	Obiekt	Czas powstania	Miejscowość	Ulica	Nr
1.	stodoła w zespole nadleśnictwa	Koniec XIX w.	Błędno		1
2.	d. nadleśnictwo ob. dom	1873	Błędno		1
3.	obora w zespole nadleśnictwa	Koniec XIX w.	Błędno		1
4.	d. sekretarzówka, ob. Nadleśnictwo	1913	Błędno		2
5.	obora	1913	Błędno		2
6.	d. dom mieszkalny robotników leśnych	1912	Błędno		3
7.	stodoła w zespole leśniczówki	XIX w.	Błędno		4
8.	leśniczówka	1881	Błędno		4
9.	obora w zespole leśniczówki	XIX w.	Błędno		4
10.	dom	Pocz. XX w.	Bukowiny		23
11.	kapliczka	XIX/XX w.	Bukowiny		
12.	dom	Początek XX w.	Bukowiny		5
13.	dom	XIX/XX w.	Bukowiny		19
14.	budynek gospodarczy przy szkole	XIX/XX w.	Bukowiny		21
15.	szkoła	XIX/XX w.	Bukowiny		21
16.	dom	4 ćw. XIX w.	Bukowiny		4
17.	leśniczówka	1887	Cisowa Góra		1
18.	dom	XIX/XX w.	Cisowy		5
19.	dom	Pocz. XIX w.	Dębia Góra		4
20.	dom	Pocz. XX w.	Gęby		2
21.	d. szkoła	Pocz. XX w.	Głuche		17
22.	dom	Koniec XIX w.	Głuche		24
23.	dom	Poł. XIX w.	Głuche		5
24.	dom	4 ćw. XIX w.	Głuche		6
25.	dom	Pocz. XX w.	Głuche		12
26.	dom	XIX/XX w. przebudowany	Grabowiec		2
27.	dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		20
28.	dom	1893	Jaszczierz		6
29.	dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		10
30.	dom	1880	Jaszczierz		12
31.	dom	XIX/XX w.	Jaszczierz		16
32.	szkoła	Pocz. XX w.	Jeżewnica		13
33.	kapliczka	XIX/XX w.; 1957	Jeżewnica		
34.	bud. Gosp. Przy szkole	Pocz. XX w.	Jeżewnica		13

35.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	XIX/XX w.	Kałębница		1
36.	leśniczówka i bud. Gosp.	1887	Karcznia		1
37.	dom	2 poł XIX w.	Karszanek		30
38.	budynek gospodarczy przy szkole	Pocz. XX w.	Karszanek		35
39.	d. szkoła	Pocz. XX w.	Karszanek		35
40.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		40
41.	plebania	Poł. XIX w.	Kasparus		62
42.	kościół pw. Św. Józefa	1926	Kasparus		
43.	układ ruralistyczny wsi Kasparus	XIX/XX w.	Kasparus		
44.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		11
45.	dom	1875	Kasparus		12
46.	dom z zagrodą (budynki gospodarcze)	XIX/XX w.	Kasparus		13
47.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		16
48.	dom	1935	Kasparus		17
49.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		19
50.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		23
51.	dom	1 ćw. XX w.	Kasparus		24
52.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		26
53.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		28
54.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		31
55.	dom	Pocz. XX w.	Kasparus		36
56.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		37
57.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		41
58.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		42
59.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		43
60.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		44
61.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		45
62.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		46
63.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		48
64.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		49
65.	dom – ob. Sklep	XIX/XX w.	Kasparus		49
66.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		50
67.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		53
68.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		56
69.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		59
70.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		64
71.	brama cmentarza przy kościele pw. św. Józefa	1926	Kasparus		
72.	brama kościoła pw. św. Józefa	1926	Kasparus		
73.	cmentarz	XIX w.	Kasparus		

74.	cmentarz przy kościele pw. św. Józefa	Pocz. XX w.	Kasparus		
75.	kapliczka cmentarza przykościelnego	Pocz. XX w.	Kasparus		
76.	dom- dawna szkoła	1878, pocz. XX w.	Kasparus		10
77.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		5
78.	remiza	XIX/XX w.	Kasparus		9
79.	pomnik – Obrońcom Mowy Polskiej w 55 rocznicę strajku szkolnego 1906 -1907	1961	Kasparus		10
80.	budynek gospodarczy	Pocz. XX w.	Kasparus		10
81.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
82.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
83.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Dębia Góra		3
84.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Głuche		10
85.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	XIX/XX w.	Kałębica		1
86.	budynek gospodarczy przy leśniczówce	Koniec XIX w.	Karcznia		1
87.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Kasparus	przy plebanii	62
88.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Kasparus		54
89.	leśniczówka	1881	Kałębica		1
90.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Bukowiny		1
91.	zespół leśniczówki	XIX/XX w.	Komorze		
92.	d. szkoła	XIX/XX w.	Lisówko		1
93.	dom	XIX/XX w.	Łuby		6
94.	droga	XIX/XX w.	Łuby-Osiek		
95.	dom	XIX/XX w.	Markocin		1
96.	dom	XIX/XX w.	Markocin		11
97.	dom	XIX/XX w.	Markocin		3
98.	kapliczka przydrożna	XIX/XX w.	Markocin		Naprzeciw nr 1
99.	chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		1
100.	chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		2
101.	chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		3
102.	chałupa	XIX/XX w.	Okarpiec		4
103.	zagroda	XIX/XX w.	Okarpiec		7
104.	układ ruralistyczny wsi	XIX/XX w.	Osiek		
105.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	4
106.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Na Borku	3
107.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	5
108.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	6

109.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	18
110.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	20
111.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	23
112.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	29
113.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Na Borku	1
114.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	22
115.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Olszynka	1
116.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Dobry Brat	2
117.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	6
118.	zagroda/chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	9
119.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	21
120.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	6
121.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Dobry Brat	9
122.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Osiedle Polne	5
123.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	1
124.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Kwiatowa	2
125.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	26
126.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	20
127.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	89
128.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	17/19
129.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	88
130.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	3
131.	dom (poczta)	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	67
132.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	5
133.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	16
134.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	18
135.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	21/23
136.	chałupa – dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	36

137.	dom mieszkalny – chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	37
138.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	38
139.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	39
140.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	40
141.	dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	42
142.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	43
143.	dom	1910	Osiek	Partyzantów Kociewskich	44
144.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	48
145.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	52
146.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	65
147.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	70
148.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	75
149.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	91
150.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	92
151.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	93
152.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	96
153.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	33/35
154.	kapliczka św. Rocha	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	45 (przy)
155.	chałupa – dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	45/47
156.	dom i bud gosp.	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	82/84
157.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	24

158.	dom	1930	Osiek	Partyzantów Kociewskich	62
159.	cmentarz parafialny wraz z murem i bramą od pn. zach. oraz starodrzewem	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	
160.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	34
161.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	49
162.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	50
163.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	100
164.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Rybacka	5
165.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Słowińska	1
166.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	1
167.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	2
168.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	4
169.	kościół parafialny pw. Św. Rocha	1860-66	Osiek	Wyzwolenia	1
170.	dom mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	10
171.	dom mieszkalny-chałupa	XIX/XX w.	Osiek		12
172.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek		11
173.	chałupa	XIX/XX w.	Osiek		13
174.	dom	XIX/XX w.	Osiek		16
175.	budynek gospodarczy przy plebanii (dom pielgrzyma)	XIX/XX w.	Osiek		4
176.	plebania	XIX/XX w.	Osiek		4
177.	dom	XIX/XX w.	Osiek		5
178.	dom	Pocz. XX w.	Osiek		8
179.	dom-biblioteka	XIX/XX w.	Osiek		9
180.	ruiny zamku krzyżackiego	XIV/XV w.	Osiek		
181.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Łuby		4
182.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Markocin		1
183.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek		5
184.	kapliczka	1945	Karszanek		
185.	budynek gospodarczy/mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	84
186.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	88
187.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	80

188.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	80
189.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	76
190.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	68
191.	budynek mieszkalny	Przed 1939	Osiek	Partyzantów Kociewskich	56
192.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	54
193.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	27
194.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	38
195.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	11
196.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Szkolna	7
197.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Słoneczna	8
198.	budynek gospodarczy przy szkole	pocz. XX w.	Lisówko		1
199.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Olszynka	5
200.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Osiek	Wyzwolenia	12
201.	dom	1931	Radogoszcz		1
202.	chałupa	XIX/XX w.	Radogoszcz		20
203.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		28
204.	dom	1913	Radogoszcz		34
205.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		3
206.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		5
207.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		8
208.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		18
209.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		19
210.	dom	XIX/XX w.	Radogoszcz		24
211.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		1
212.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		18
213.	bud. gosp. szkoły	XIX/XX w.	Skórzeńno		21
214.	dawna szkoła	XIX/XX w.	Skórzeńno		21
215.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		22
216.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		3
217.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		4
218.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		7
219.	dom	XIX/XX w.	Skórzeńno		15
220.	dom	XIX w.	Skrzynia		2
221.	dom	XIX w.	Skrzynia		3
222.	kapliczka przy domu nr 3	XX w.	Skrzynia		3

223.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		18
224.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		23
225.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		24
226.	układ ruralistyczny wsi Suchobrzeźnica	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		
227.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		6
228.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		7
229.	dawna szkoła	pocz. XX w.	Suchobrzeźnica		9
230.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		10
231.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		14
232.	dom	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		5
233.	leśniczówka Brzeźnica	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		8
234.	budynek gospodarczy	1940	Szłaga Młyn		1
235.	dom wł. młyna	1926-27	Szłaga Młyn		
236.	śluza w zespole d. młyna	XIX/XX w.	Szłaga Młyn		
237.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Szłaga Młyn		1
238.	d. szkoła	XIX/XX w.	Trzebiechowo		1
239.	dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		4
240.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		3
241.	dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		7
242.	dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		8
243.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		14
244.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		19
245.	dom robotników leśnych	XIX/XX w.	Udzierz		23
246.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		4
247.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		8
248.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		9
249.	dom	XIX/XX w.	Udzierz		13
250.	dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		7
251.	dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		13
252.	dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		14
253.	układ ruralistyczny wsi	XIX/XX w.	Wierzbiny		
254.	dom	1926	Wierzbiny		5
255.	dom	XIX/XX w.	Wierzbiny		2/3
256.	d. szkoła, ob. świetlica wiejska, galeria kociewska	XIX/XX w.	Wycinki		8
257.	kapliczka przydrożna	1947	Wycinki		

258.	dom	XIX/XX w.	Wycinki		6
259.	d. gajówka, ob. dom mieszkalny	1884	Zdrójki		1
260.	d. leśniczówka	1907	Żurawki		1
261.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Suchobrzeźnica		15
262.	budynek gospodarczy	XIX/XX w.	Trzebiechowo		1
263.	budynek gospodarczy	1907	Żurawki		1
264.	budynek gospodarczy	1907	Żurawki		1
265.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		21
266.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		22
267.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Radogoszcz		29
268.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Recice		4
269.	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	Wycinki		27
270.	dom	XIX w.	Dębia Góra		1
271.	dom	XIX/XX w.	Kasparus		3
272.	dom z zagrodą	XIX/XX w.	Kasparus		7
273.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Partyzantów Kociewskich	109
274.	dom	XIX/XX w.	Osiek	Os. Dobry Brat	6
275.	dom	XIX/XX w.	Trzebiechowo		8

Źródło: Zarządzenie nr 23/2014 Wójta Gminy Osiek z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Gminnej Ewidencji Zabytków.

4.2. Obiekty postulowane do ujęcia w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i objęcia ochroną prawną

Na terenie gminy Osiek, zgodnie z aktualnym stanem rozpoznania znajdują się także obiekty nie ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ), a mianowicie obszary wsi:

- Głuche, Jaszczierz, Jeżewnica, Radogoszcz, Skórzenno, Łuby i Udzierz, o zachowanym, historycznym układzie ruralistycznym, z zabudową o wartościach kulturowych, z układem dróg, parcel, zabudowań i zieleni, pozostających w określonych relacjach funkcjonalno-przestrzennych, a ukształtowanych na kanwie istniejących warunków przyrodniczych, w sposób właściwy dla epoki.

Rozmieszczenie ww. wsi w terenie wraz z proponowanymi strefami ochrony przedstawiono na załączniku graficznym do kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego *Studium*. Postuluje się, by uwzględniono je i objęto ochroną na mocy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie

lotniska użytku publicznego, zgodnie z ww. ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W obrębie ww. wsi, jak i na terenie całej gminy Osiek znajdują się także obiekty o wartościach kulturowych, dotychczas nie zewidencjonowane, czyli ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ), jak poza zabudową, m.in. cmentarze w miejsc Cisowy i Szłaga, aleje drzew i założenia zieleni komponowanej, czy kapliczki przydrożne, których ochronę należy uwzględnić na dalszych etapach procesu planowania przestrzennego, albo w decyzjach, wyszczególnionych powyżej, po dokonaniu aktualizacji ewidencji zabytków.

Po przeprowadzeniu takiej korekty Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i ustanowieniu prawnej ochrony wszelkie działania podejmowane w obrębie ww. obszarów wsi i przy obiektach należy prowadzić na zasadach określonych w przepisach odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, z uwzględnieniem zasad ochrony, przyjętych w rozdziałach: 4.4, 4.5 i 4.6.

4.3. Zasady ochrony obiektów znajdujących się w Rejestrze Zabytków oraz proponowanych do objęcia ochroną prawną z mocy ustawy

Na terenie gminy Osiek znajduje się zabytkowy układ ruralistyczny wsi Osiek, wpisany do rejestru zabytków, gdzie przedmiotem ochrony jest układ przestrzenny z drogami, drzewostanem i określonym rozplanowaniem parcel i posesji, zabudowa o cechach zabytkowych, tradycyjnych, budynki i budowle sakralne, tereny cmentarzy oraz charakterystyczne elementy naturalnego krajobrazu, tworzące wraz z ww. elementami zagospodarowania określoną kompozycję architektoniczno-krajobrazową. Dla ww. wsi Osiek w decyzji o wpisie do rejestru zabytków wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, strefy ochrony ekspozycji – „E1” z ograniczeniami w zakresie intensywności i gabarytów zabudowy oraz „E2” z wyłączeniami spod zabudowy oraz strefę ochrony krajobrazu „K”, jako obszar wyłączeń spod zabudowy oraz ograniczeń intensywności zabudowy i jej gabarytów. Zasięg ww. stref zaznaczono na planszach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek*, a zasady ochrony zabytkowego układu ruralistycznego wsi Osiek w jego poszczególnych strefach przedstawiono w dalszej części niniejszego tekstu

W gminie Osiek znajdują się także zabytkowe obiekty architektoniczne, wpisane do rejestru zabytków, usytuowane we wsi Osiek i Kasparus, tj.:

- 2 zagrody w Osieku – z domami i terenem oraz dom w Osieku,
- kościół parafialny w Osieku z plebanią i budynkiem gospodarczym,
- kościół parafialny w miejsc. Kasparus,

wobec których obowiązuje ochrona ich formy architektonicznej we wszystkich jej elementach (wysokość, forma dachu, kompozycja elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiał budowlany oraz bryła obiektu), jak i ochrona wyposażenia, co dot. przede wszystkim kościołów, w tym kościoła w Osieku z wyposażeniem wpisanym do rejestru zabytków. Ochronie podlega także usytuowanie obiektów w terenie - względem stron świata, dróg i innych elementów zagospodarowania oraz funkcja obiektów, której zmiana wymaga zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty te wymagają zachowania, konserwacji i rewaloryzacji, co dotyczy zarówno zabytkowych zabudowań, jak i elementów zagospodarowania.

W odniesieniu do cmentarzy, wpisanych do rejestru zabytków a znajdujących się we wsi Osiek i Kasparus obowiązuje nakaz ich zachowania, konserwacji i pielęgnacji wszystkich, tworzących je historycznych elementów, tj. układu przestrzennego, rozplanowania dróg, kwater i drzewostanu, a poza tym rozmieszczenia i formy przestrzennej nagrobków, mogił i kapliczek, bram oraz ogrodzeń.

Na prowadzenie wszelkich prac przy obiektach, wpisanych do rejestru zabytków, w tym obiektach ruchomych, wymagane jest uzyskanie zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, innymi słowy obiekty te podlegają ochronie konserwatorskiej na zasadach określonych w przepisach odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Powyższe zasady ochrony konserwatorskiej dotyczyć będą także obiektów, proponowanych do objęcia ochroną prawną z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a wyszczególnionych w rozdziale 4.1.2. niniejszego tekstu, tj. wsi Kasparus i Suchobrzeźnica oraz obiektów architektonicznych we wsiach: Okarpięc, Osiek i Wymysłowo obr. Wycinki, o ile zostanie ustanowiona wobec nich któraś z form ochrony, przewidziana przepisami przywołanej wyżej ustawy.

Spośród obiektów, ujętych w Gminnej/ Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/ WEZ) a proponowanych do objęcia ochroną prawną, jako najważniejszy wskazano wieś Kasparus o zachowanych walorach zabytkowych.

Układ ruralistyczny wsi Kasparus postulowany jest do objęcia ochroną prawną poprzez utworzenie parku kulturowego i/lub wpisanie do rejestru zabytków. Do wpisania do rejestru zabytków zaproponowano także układ ruralistyczny wsi Suchobrzeźnica, W przypadku obu wsi ochronie podlegają pojedyncze obiekty, rozplanowanie układu

ruralistycznego, jego struktura oraz otoczenie. Celem ustanowienia takiej formy ochrony konserwatorskiej na terenie Gminy Osiek winna być ochrona krajobrazu kulturowego regionu etniczno-kulturowego Kociewia.

Na terenie postulowanego parku kulturowego Kasparus lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia w zakresie wynikającym z art. 17 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 Nr 162 poz.1568 z późn. zm.), między innymi dotyczące funkcji terenów i budynków, np. ograniczenia działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, usługowej, zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych.

Na terenie projektowanego parku kulturowego chroniony jest przede wszystkim krajobraz kulturowy charakterystyczny dla regionu etniczno-kulturowego Kociewia. Zasadniczym celem ochronnym na tym obszarze powinno być utrzymanie jego rolniczej i leśnej funkcji. Proponuje się następujące zasady polityki przestrzennej, odnoszące się do zakazów i nakazów wynikających z ustawy:

- wyklucza się lokalizację nowej zabudowy poza historycznymi siedliskami;
- uzupełnienia i odtworzenia zabudowy są dopuszczalne przy dokładnym zachowaniu tradycji i sztuki budowlanej miejsca, zasad kompozycji poszczególnych zagród;
- funkcje zabudowy – rolnicza także agroturystyka, usługi turystyczne, zabudowa mieszkaniowa,
- w granicach projektowanego parku wyklucza się lokalizację nowych działalności przemysłowych, zakaz nie powinien dotyczyć odtworzenia działalności o charakterze przetwórczym,
- na całym obszarze obowiązuje zakaz lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej, napowietrznych linii wysokiego napięcia i innych podobnych obiektów infrastrukturalnych mogących zakłócić harmonijny krajobraz
- powinny być wprowadzone zakazy dla lokalizacji przemysłowych form hodowli, szczególnie jeśli miałyby się to wiązać z nowymi dużymi budynkami (chlewnie, obory),
- natomiast przy istniejących gospodarstwach rolnych dopuszcza się lokalizację budowli związanych z rozwojem produkcji rolnej i modernizacją siedlisk gospodarstw rolnych (np. silosy do przechowywania zboża na własny użytek gospodarstwa, nowoczesne instalacje związane z ochroną środowiska) jednak obiekty te powinny być starannie wkomponowane w krajobraz;

- na całym obszarze powinien obowiązywać nakaz utrzymania, rekompozycji wartościowych elementów krajobrazu,
- należy wprowadzić bezwzględny zakaz składowania lub magazynowania odpadów.

Dla obszaru parku kulturowego (po jego powołaniu):

- należy opracować plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez Radę Gminy,
- obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Objęcie ochroną w formie parków kulturowych miejsc o wysokich i wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe zostało ustalone w Planie Zagospodarowania Województwa Pomorskiego. Zgodnie z Planem, działania takie powinny obejmować miejscowość Kasparus (gm. Osiek) - zespół drewnianej zabudowy wiejskiej.

Gmina Osiek Pomorski położona jest w obrębie regionu etniczno-kulturowego Kociewia. Na jej terenie zachowało się wiele z elementów dawnego krajobrazu kulturowego, w sensie sposobu kształtowania przestrzeni – w zespoły i układy ruralistyczne oraz formy zabudowań.

Architektura budynków miejscowości położonych w regionie Kociewia ze względu na zróżnicowany teren, wielkość form rozplanowania wsi oraz różnice w poziomie ekonomicznym, strukturze zawodowej miejscowej ludności itp. sprawia, że niemal każda ze wsi posiada swoisty indywidualny charakter, odróżniający ją od wsi sąsiednich – różnice te mogą być znaczne.

Sprowadzają się one ogólnie do specyficznego dla każdej miejscowości krajobrazu kulturowego, a także:

- charakteru architektonicznego zabudowy,
- skali poszczególnych obiektów, ich gabarytów i formy,
- rodzaju tradycyjnie stosowanych konstrukcji i materiału,
- form wystroju architektonicznego.

Uchwycenie tych cech i umiejętne ich wykorzystanie w zabudowie nowoprojektowanej jest jednym z warunków stworzenia struktur współgrających z otoczeniem. Tradycyjne budownictwo Kociewia posługiwało się materiałami naturalnymi: drewnem, gliną i kamieniem. W II połowie XIX wieku stosowano nie otynkowaną cegłę. Ściany tynkowane należy zaliczyć tu do rzadkości. Drewno wydaje się niemal koniecznym materiałem do stosowania także w budynkach nowo

wznoszonych. Budynki kociewskie charakteryzują się bryłą zwartą, założoną na planie prostokąta. Wysokość ścian przyziemia – także w starszych budynkach murowanych – wynosi około 2 m., co nadaje bryle przysadzisty charakter.

Domy kociewskie posiadały bogatą dekorację, w której najważniejszymi elementami były:

- ozdobne szczyty objane deskami o skośnym lub romboidalnym układzie,
- profilowane deski osłaniające zwęgłowania budynków o konstrukcji mieszanej – konsekwencja popularnego stosowania również konstrukcji sumikowo - łątkowej,
- ganki o ozdobnej snycerce,
- bogata oprawa okien: okiennic, opaski profilowane gzymsy nad i podokienne itp.,
- ozdobna stolarka drzwi – stosowanie naddrzwiowego oświetlenia.

W budownictwie Kociewia ważną rolę odgrywał też wystrój malarski. Stolarkę drzwiową i okienną malowano najczęściej na kolor zielony lub niebieski, zabezpieczając smołą, malowano często na czarno.

Zabudowa mieszkalna, drewniana i murowana, znajdująca się na terenie gm. Osiek, o cechach tradycyjnych charakterystycznych dla miejsca i regionu winna być zachowana i stanowić inspirację do kształtowania nowej zabudowy.

4.4. Zasady ochrony obiektów znajdujących się w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i postulowanych do ujęcia w ww. ewidencji

Obiekty ujęte w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków wskazuje się do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach, wyszczególnionych w rozdziale 4.2. *Obiekty postulowane do ujęcia w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i objęcia ochroną prawną.*

Obiekty zabytkowe architektoniczne, znajdujące się w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków podlegają ochronie w zakresie historycznych cech:

- sposobu usytuowania budynków względem dróg, innych zabudowań i w odniesieniu do uwarunkowań przestrzenno-kompozycyjnych i przyrodniczych,
- historycznej bryły budynków,
- historycznego kształtu dachu (dachy dwuspadowe) i historycznej formy architektonicznej,
- dyspozycji ścian, tj. rozmieszczenia otworów okiennych i drzwiowych, detalu architektonicznego (w tym wielkości i kształtu okien oraz tradycyjnych podziałów stolarki okiennej i drzwiowej),

- historycznej kolorystyki i historycznych materiałów budowlanych.

W przypadku obiektów techniki i kultury materialnej, co dotyczy zespołu zabudowań młyna w miejsc. Szlaga Młyn ochronie podlega, poza ww. cechami także sposób ukształtowania terenu z zespołem zabudowań i zagospodarowania roślinnością, rozplanowanie systemu wodnego a także wyposażenie i urządzenia techniczne, związane z funkcjonowaniem młyna.

Wszelkie działania przy zabytkowej zabudowie oraz obiektach techniki i kultury materialnej wymagają stosowania przepisów odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W obiektach tych dopuszcza się zmiany związane z przystosowaniem ich do współczesnych wymogów technicznych i funkcjonalnych, tak by możliwe było użytkowanie obiektów, zapewniające bieżącą konserwację i ochronę przed dewastacją, przy zachowaniu tychże w możliwie niezmienionym kształcie.

Ponieważ na odbiór obiektów wpływa ich otoczenie, zabudowę sąsiadującą z obiektami o wartościach kulturowych należy kształtować na zasadzie dobrego sąsiedztwa w celu wytworzenia harmonijnej przestrzeni. W nowej zabudowie zaleca się kontynuowanie tradycji budowlanej miejscowej i regionalnej, poprzez stosowanie tradycyjnych form bryły i kształtów dachu (dachy dwuspadowe), tradycyjnego detalu architektonicznego, konstrukcji i kolorystyki itp. Działania inwestycyjne prowadzone przy obiektach zabytkowych i historycznych powinny służyć konserwacji i ochronie ich cech zabytkowych.

W razie rozbiórki obiektu o wartościach historycznych i kulturowych w jego miejscu należy realizować nową zabudowę na zasadzie odtworzenia oraz dobrego sąsiedztwa i kontynuacji historycznych form i układów urbanistycznych, a ewent. zmiany dopuszczalne na warunkach ustalonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków muszą służyć podniesieniu waloru przestrzennego konkretnej lokalizacji obiektu i jego otoczenia. Zasada takiego kształtowania zabudowy dotyczy także miejsc po nieistniejących, wcześniej rozebranych obiektach historycznych.

W Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków ujęto 4 zabytkowe układy ruralistyczne wsi – Osiek, Kasparus, Suchobrzeźnica i Wierzbiny, które wskazuje się do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy czym dla układu ruralistycznego wsi Osiek będzie to dodatkową formą ochrony, jako że jest on wpisany do rejestru zabytków i podlega ścisłej ochronie

konserwatorskiej na zasadach określonych w przepisach odrębnych, dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W niniejszym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* jako za kwalifikujące się do ochrony uznano także układy ruralistyczne wsi z zachowanymi zespołami zabudowy w miejsc.: Głuche, Jaszczierz, Jeżewnica, Łuby, Radogoszcz, Skórzenno i Udzierz,

Wszystkie ww. układy ruralistyczne wsi wskazuje się do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach, wyszczególnionych w rozdziale 4.2. *Obiekty postulowane do ujęcia w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i objęcia ochroną prawną* - poprzez wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej, jak na załączonym rysunku Kierunków zagospodarowania przestrzennego, z ustaleniami odnośnie zasad ochrony obowiązujących w obrębie stref, co zawarte jest w dalszej części tekstu niniejszego opracowania, w rozdziale 4.5.2 i 4.5.3..

Przedstawione strefy ochrony konserwatorskiej podlegają możliwości korekty i uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Zasada dobrej kontynuacji w rozwoju przestrzennym wsi Kasparus, Suchobrzeźnica i Wierzbiny, a także wsi Głuche, Jaszczierz, Jeżewnica, Łuby, Radogoszcz, Skórzenno i Udzierz powinna wyrażać się w organicznym rozwoju struktur ruralistycznych, niezakłócaniu charakteru ich zabudowy, wpisywaniu się nowych obiektów w ukształtowaną historycznie tkankę przestrzenną oraz w dopasowaniu ich formy architektonicznej do form wykształconych na terenie południowo-zachodniego Kociewia.

Ochronie konserwatorskiej i zasadom jej sprawowania, właściwym dla określonych grup obiektów podlegać będą także obiekty o wartościach kulturowych, dotychczas nie ujęte w Gminnej/ Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków gminy Osiek, a zasygnalizowane w rozdziale 4.2. *Obiekty postulowane do ujęcia w Gminnej/Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i objęcia ochroną prawną* niniejszego tekstu, jak m.in. poza zabudowania, cmentarze w miejsc Cisowy i Szłaga, aleje drzew i założenia zieleni komponowanej, czy kapliczki przydrożne, o ile zostaną zewidencjonowane i objęte ochroną ustaleniami planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji, wyszczególnionych w cytowanym rozdziale 4.2.

4.5. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej układów ruralistycznych wsi, wyznaczonych w Studium

Na terenie Gminy Osiek, wokół i w otoczeniu terenów i obszarów zabytkowych oraz historycznych wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej, do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach, wyszczególnionych w rozdziale 4.1. *Obiekty zabytkowe*, tj.:

- strefy ochrony zabytkowego układu ruralistycznego wsi Osiek, określone w decyzji o wpisie ww. układu do rejestru zabytków wraz z dodatkową strefą, ustaloną w niniejszym studium, z zasadami ochrony w obrębie ww. stref, przedstawionymi w podrozdziałach 4.5.1 i 4.5.2;
- strefy ochrony zabytkowych układów ruralistycznych wsi Kasparus, Suchobrzeźnica i Wierzbiny, ujętych w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZWEŻ), z zasadami ochrony w obrębie ww. stref, przedstawionymi w podrozdziale 4.5.2;
- strefy ochrony historycznych układów ruralistycznych wsi z zespołami zabudowy w miejsc. Głuche, Jaszczysz, Jeżewnica, Radogoszcz, Skórzemno, Łuby i Udziej, z zasadami ochrony w obrębie ww. stref, przedstawionymi w podrozdziale 4.5.3.

4.5.1. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej zabytkowej wsi Osiek

Na terenie miejscowości Osiek znajduje się zespół ruralistyczny wsi, który decyzją z dnia 2 lutego 1985 r. (nr rej. 1085) został wpisany do rejestru zabytków. W granicach wyznaczonego zespołu, w ww. decyzji o wpisie do rejestru zabytków wytyczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej, określone na planszach; uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego *Studium*, a mianowicie takie jak:

- **strefa A** – pełnej ochrony, obejmująca centralny obszar wsi, wschodni odcinek ulicy Partyzantów Kociewskich, południowy odcinek ulicy Kwiatowej i zachodni fragment ul. Wyzwolenia do wlotu ul. Na Borku;
- **strefa B** – strefa ochrony, obejmująca 3 fragmenty wsi - historycznie młodsze obszary wsi;
- **strefa E1** – ochrony ekspozycji, stanowiąca otoczenie zabytku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – obszar z ograniczeniami w zakresie intensywności i gabarytów

zabudowy ze względu na ochronę ekspozycji zabytkowego zespołu ruralistycznego;

- **strefa E2** – ochrony ekspozycji, stanowiąca otoczenie zabytku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – obszar wyłączony spod zabudowy ze względu na ochronę ekspozycji zabytkowego zespołu ruralistycznego;
- **strefa K** – ochrony krajobrazu, stanowiąca otoczenie zabytku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – obszar wyłączeń spod zabudowy i ograniczeń intensywności i gabarytów ze względu na ochronę krajobrazu otoczenia zabytkowego zespołu ruralistycznego;
- **strefa W** – ochrony archeologicznej, obejmująca 2 obszary – jeden o eksponowanej formie terenowej, z ruinami zamku krzyżackiego (w GEZ Nr 180) i drugi ze stanowiskiem archeologicznym, wpisanym do rejestru zabytków.

W strefie ochrony konserwatorskiej A (pełnej ochrony) i strefie ochrony konserwatorskiej B, zaznaczonych łącznie na planszach uwarunkowań i kierunków niniejszego *Studium* obowiązują następujące ustalenia:

- 1) przedmiotem ochrony są wszystkie historyczne elementy zainwestowania, w tym:
  - a) historyczny układ ulic i dróg,
  - b) historyczne podziały parcelacyjne,
  - c) historyczne zasady kształtowania zabudowy (w tym w zespołach zagrodowych) oraz historyczne i tradycyjne zasady i formy zagospodarowania terenu,
  - d) zabytkowa zabudowa mieszkalna, gospodarcza,
  - e) zachowane elementy zabytkowej małej architektury np. ogrodzenia, słupki bramne, bramy, piwniczki ziemne,
  - f) zachowane fragmenty dawnych nawierzchni dróg, podwórze, wjazdów do zagród,
  - g) zachowane elementy zieleni wysokiej, w szczególności nasadzenia wzdłuż granic starego cmentarza przykościelnego, zieleń cmentarza parafialnego, starodrzew związany z siedliskami, zieleń związana z historycznym układem komunikacyjnym;
- 2) nakazy, zakazy, ograniczenia i dopuszczenia w obrębie stref ochrony konserwatorskiej:

- a) obowiązuje wymóg zachowania, konserwacji i rewaloryzacji zachowanych elementów układu i struktury zabytkowego zespołu wsi oraz uzupełnienia struktury zabudowy w miejscach jej historycznego występowania,
- b) podziały parcelacyjne oznaczone na rysunku planu podlegają ochronie; nie dopuszcza się ich likwidacji np. poprzez scalenie działek; wprowadza się wymóg ich utrwalania w przestrzeni poprzez sytuowanie w ich linii ogrodzeń, nasadzeń zieleni wysokiej itp.,
- c) dopuszcza się nową zabudowę na zasadach kontynuacji specyfiki miejscowej i tradycyjnej zabudowy oraz poszanowania zabytkowego sąsiedztwa,
- d) w obrębie obszaru występowania historycznych siedlisk o charakterze zagród rolniczych obowiązuje wymóg zachowania i kontynuacji zasady kształtowania rozplanowania zabudowy w zgodzie z tradycją miejscowego budownictwa regionalnego: budynek główny (mieszkalny) należy sytuować szerokofrontowo do drogi, oddzielając od ulicy przedogródkiem, a zabudowania inwentarskie i gospodarcze sytuować na tyłach parceli wokół podwórza; w istniejącej zabudowie w tym obszarze obowiązuje wymóg sytuowania nowych obiektów towarzyszących (typu altany ogrodowe, garaże, obiekty gospodarcze) na tyłach parceli, w nawiązaniu do historycznych układów zagrody,
- e) dla nowej zabudowy ustala się nakaz kształtowania w nawiązaniu do tradycji historycznej, do form architektonicznych właściwych dla regionalnej tradycji budowlanej, pod względem usytuowania, linii zabudowy, proporcji, gabarytów oraz formy bryły i kształtu dachu (dach dwuspadowy),
- f) obowiązuje nakaz kontynuowania i uwzględnianie lokalnych tradycji budowlanych w pracach budowlanych (w tym renowacyjnych i remontowych) prowadzonych przy budynkach istniejących,
- g) ustala się zakaz wprowadzania wszelkich form zabudowy tymczasowej,
- h) ustala się wymóg stosowania ogrodzeń niskich (max.. 1,20 m), ażurowych (drewniane sztachetowe) lub z siatki podsadzonej żywopłotem; dopuszcza się cokoły w/w ogrodzeń z kamienia polnego lub cegły (max 30 cm wysokości); obowiązuje zakaz stosowania ogrodzeń pełnych murowanych i betonowych, oraz ogrodzeń z prefabrykowanych,
- i) w obrębie frontowych partii parceli należy wprowadzać zagospodarowanie zielenią w formie tradycyjnych przedogródków z przewagą rodzimych gatunków roślinności; dopuszcza się stosowanie naturalnych żywopłotów, pnączy, grup rodzimych drzew niskopiennych lub rodzimych gatunków krzewów przesłaniających wgląd na posesję,

- j) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych; ustala się zakaz stosowania reklam wbudowanych oraz reklam umieszczanych na obiektach zabytkowych; dopuszcza się szyldy o powierzchni do 1 m² dotyczące działalności prowadzonej w obrębie posesji oraz niezbędne tablice informacyjne w tym informacji turystycznej,
  - k) przy wprowadzaniu małej architektury takiej jak ogrodzenia, bramy, ławki, oświetlenie uliczne, kosze na śmieci, nawierzchnie chodników czy wjazdy na posesję wskazane zastosowanie elementów wzorowanych ściśle na tradycji lub opartych o przygotowany dla całej miejscowości w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lokalny wzornik;
- 3) w obrębie **stref A i B** ochrony konserwatorskiej:
- a) wszystkie działania (w tym wszelkie roboty budowlane) wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym,
  - b) dla nowych inwestycji ustala się wymóg uzgadniania projektu zagospodarowania działki oraz uzyskiwania od PWKZ wytycznych konserwatorskich lub wstępnej pozytywnej opinii o planowanej inwestycji w oparciu o wstępną koncepcję architektoniczną przed przystąpieniem do prac projektowych,
  - c) ustala się wymóg występowania o wytyczne konserwatorskie dla remontów i prac budowlanych prowadzonych w obiektach o wartościach chronionych planem.

W strefie ochrony konserwatorskiej E1 – ochrony ekspozycji z ograniczeniem gabarytu obowiązują następujące ustalenia:

- 1) przedmiotem ochrony są zachowane elementy historycznego krajobrazu, takie jak drogi, cieki wodne i rowy melioracyjne, elementy zieleni komponowanej takie jak nasadzenia wzdłuż dróg; zachowane historyczne podziały,
- 2) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych oraz innych form reklamy, postuluje się ograniczenia reklam do niezbędnych szyldów i elementów informacji turystycznej,
- 3) ustala się zakaz stosowania ogrodzeń pełnych i z prefabrykowanych przęseł betonowych,
- 4) ustala się nakaz zachowania wolnych od zabudowy i wysokich przesłon (np. drzewa) korytarzy widokowych,

- 5) ustala się dla nowej zabudowy ograniczenie jej gabarytów, poprzez zachowanie skali i typów architektury nawiązującej do regionalnej tradycji budowlanej, podporządkowanej ekspozycji obiektów i terenów w obszarze wsi Osiek, objętej strefami ochrony konserwatorskiej A i B,
- 6) wszelkie działania (w tym wszelkie prace budowlane) w granicach strefy wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym (zgodnie z art. 36 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.

W strefie ochrony konserwatorskiej E2 – ochrony ekspozycji z zakazem zabudowy obowiązują następujące ustalenia:

- 1) ustala się zakaz wprowadzania nowej zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem ruin zabytkowego zamku i terenu jego bezpośredniego otoczenia, gdzie obowiązuje wymóg bezwzględnego wyłączenia spod nowej zabudowy, z dopuszczeniem utrzymania zabudowy istniejącej, na warunkach uzgodnionych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- 2) dla planowanych w *Studium* w obrębie strefy E2 terenów „rozwoju produkcji, składów i magazynów oraz usług” dopuszczalna jest jedynie funkcja usługowa, z bezwzględnym zakazem zabudowy, w tym również tymczasowej,
- 3) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych oraz innych form reklamy, dopuszczalne jedynie tablice informacji turystycznej,
- 4) ustala się zakaz stosowania ogrodzeń pełnych i z prefabrykowanych przęseł betonowych,
- 5) zakaz sytuowania masztów, wież, anten i innych tego typu obiektów budowlanych, nie związanych z funkcją podstawową terenu,
- 6) wszelkie działania (w tym wszelkie prace budowlane) w granicach strefy wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym.

W strefie ochrony konserwatorskiej K – ochrony krajobrazu, obowiązują następujące ustalenia:

- 1) przedmiotem ochrony są zachowane elementy historycznego krajobrazu, takie jak drogi, cieki wodne i rowy melioracyjne, elementy zieleni komponowanej jak nasadzenia wzdłuż dróg,

- 2) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych oraz innych form reklamy, ustala się postulat ograniczenia reklam do niezbędnych szyldów i elementów informacji,
- 3) ustala się zakaz stosowania ogrodzeń pełnych i z prefabrykowanych przęseł betonowych,
- 4) ustala się wymóg podporządkowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych ochronie wartości krajobrazowych i ekspozycyjnych, skutkujący także wyłączeniem spod zabudowy,
- 5) ustala się nakaz opiniowania lokalizacji inwestycji przez wojewódzkiego konserwatora zabytków; pozytywna opinia może być uzależniona od wyników studiów krajobrazowych, których zakres każdorazowo w opinii określi Wojewódzki Konserwator Zabytków,
- 6) wykonywanie wszelkich robót budowlanych w granicach strefy wymaga pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym,

W strefie W ochrony archeologicznej – obowiązują ustalenia, przedstawione w rozdziale 4.6, dotyczące zasad ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej (eksponowanych w terenie) i stanowisk płaskich, w tym stanowiska wpisanego do rejestru zabytków.

4.5.2. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej zabytkowych wsi, ujętych w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji zabytków (GEZ/WEZ)

Na terenie gminy Osiek znajdują się 3 wsie o zabytkowych układach ruralistycznych, ujęte w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ), tj. wsie; Kasparus, Suchobrzeźnica i Wierzbiny, dla których w ustalono następujące strefy ochrony konserwatorskiej, określone na planszy kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego *Studium*, a mianowicie takie jak:

- **strefa ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu ruralistycznego wsi** – obejmująca zasięg dawnego rozplanowania wsi i obszar z zachowaną zabytkową i historyczną zabudową oraz z innymi elementami pierwotnego zagospodarowania;
- **strefa ochrony ekspozycji i otoczenia zabytkowego układu ruralistycznego wsi oraz ochrony krajobrazu** stanowiąca otoczenie zabytku – obszar z ograniczeniami w zakresie intensywności i gabarytów zabudowy oraz

z wyłączeniami spod zabudowy ze względu na ochronę ekspozycji oraz ochronę krajobrazu zabytkowego zespołu ruralistycznego.

W ewidencji konserwatorskiej ujęta jest także wieś Osiek, wpisana do rejestru zabytków woj. Pomorskiego, dla której z mocy decyzji o wpisie do rejestru zabytków wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej „A”, „B”, „E1”, „E2” i „K”, w obrębie których obowiązują zasady ochrony, przedstawione w rozdziale 4.5.1 niniejszego tekstu oraz strefa „W” ochrony archeologicznej, z zasadami ochrony przedstawionymi w rozdziale 4.6. Dla ww. wsi, jako odznaczającej się ogromnymi walorami zabytkowymi, historycznymi i krajobrazowymi, a także kulturotwórczymi oraz jako głównego ośrodka inwestycyjnego gminy wyznacza się dodatkowo strefę ochrony ekspozycji i otoczenia zabytkowego układu ruralistycznego wsi oraz ochrony krajobrazu, w obrębie której obowiązywać będą zasady ochrony, takie jak dla wsi, ujętych w Gminnej/ Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEZ), określone w dalszej części niniejszego rozdziału 4.5.2.

W strefie ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu ruralistycznego wsi obowiązują następujące ustalenia:

1) Przedmiotem ochrony są wszystkie historyczne elementy zainwestowania, w tym:

- a) historyczny układ ulic i dróg,
- a) historyczne podziały parcelacyjne,
- b) historyczne zasady kształtowania zabudowy (w tym w zespołach zagrodowych) oraz historyczne i tradycyjne zasady i formy zagospodarowania terenu,
- c) powiązania widokowe i funkcjonalne z otoczeniem,
- d) zabytkowa zabudowa mieszkalna, gospodarcza, w tym gabaryty zabudowy, wystrój zewnętrzny elewacji,
- e) zachowane elementy zabytkowej małej architektury np. ogrodzenia, słupki bramne, bramy, piwniczki ziemne,
- f) zachowane fragmenty dawnych nawierzchni dróg, podwórze, wjazdów do zagród,
- g) zachowane elementy zieleni wysokiej, starodrzew związany z siedliskami, zieleń związana z historycznym układem komunikacyjnym;

2) nakazy, zakazy, ograniczenia i dopuszczenia w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej:

- a) utrzymać podziały parcelacyjne, nie dopuszczając do ich likwidacji np. poprzez scalenie działek; wprowadza się wymóg ich utrwalania w przestrzeni poprzez sytuowanie w ich linii ogrodzeń, nasadzeń zieleni wysokiej itp.,
- b) dopuszcza się nową zabudowę na zasadach kontynuacji specyfiki miejscowej i tradycyjnej zabudowy oraz poszanowania zabytkowego sąsiedztwa,
- c) w obrębie obszaru występowania historycznych siedlisk o charakterze zagród rolniczych obowiązuje wymóg zachowania i kontynuacji zasady kształtowania rozplanowania zabudowy w zgodzie z tradycją miejscowego budownictwa regionalnego: budynek główny (mieszkalny) należy sytuować szerokofrontowo do drogi, oddzielając od ulicy przedogródkiem, a zabudowania inwentarskie i gospodarcze sytuować na tyłach parceli wokół podwórza; w istniejącej zabudowie w tym obszarze obowiązuje wymóg sytuowania nowych obiektów towarzyszących (typu altany ogrodowe, garaże, obiekty gospodarcze) na tyłach parceli, w nawiązaniu do historycznych układów zagrody,
- d) dla nowej zabudowy ustala się nakaz kształtowania w nawiązaniu do tradycji historycznej pod względem usytuowania, linii zabudowy, proporcji, gabarytów oraz formy dachu obowiązuje nakaz kontynuowania w nowej zabudowie form architektonicznych właściwych dla regionalnej tradycji budowlanej,
- e) obowiązuje nakaz kontynuowania i uwzględnianie lokalnych tradycji budowlanych w pracach budowlanych (w tym renowacyjnych i remontowych) prowadzonych przy budynkach istniejących,
- f) ustala się zakaz wprowadzania wszelkich form zabudowy tymczasowej,
- g) ustala się wymóg stosowania ogrodzeń niskich (max.. 1,20 m), ażurowych (drewniane sztachetowe) lub z siatki podsadzonej żywopłotem; dopuszcza się cokoły w/w ogrodzeń z kamienia polnego lub cegły (max 30 cm wysokości); obowiązuje zakaz stosowania ogrodzeń pełnych murowanych i betonowych, oraz ogrodzeń z prefabrykowanych,
- h) w obrębie frontowych partii parceli należy wprowadzać zagospodarowanie zielenią w formie tradycyjnych przedogródków z przewagą rodzimych gatunków roślinności; dopuszcza się stosowanie naturalnych żywopłotów, pnączy, grup rodzimych drzew niskopiennych lub rodzimych gatunków krzewów przesłaniających wgląd na posesję,

- i) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych; ustala się zakaz stosowania reklam wbudowanych oraz reklam umieszczanych na obiektach zabytkowych; dopuszcza się szyldy o powierzchni do 1 m² dotyczące działalności prowadzonej w obrębie posesji oraz niezbędne tablice informacyjne w tym informacji turystycznej,
- j) przy wprowadzaniu małej architektury takiej jak ogrodzenia, bramy, ławki, oświetlenie uliczne, kosze na śmieci, nawierzchnie chodników czy wjazdy na posesję wskazane zastosowanie elementów wzorowanych ściśle na tradycji lub opartych o przygotowany dla całej miejscowości w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lokalny wzornik.

Zasada dobrej kontynuacji w rozwoju przestrzennym wsi Kasparus, Suchobrzeźnica i Wierzbiny powinna wyrażać się w ograniczonym rozwoju struktur ruralistycznych, niezakłócaniu charakteru ich zabudowy, wpisywaniu się nowych obiektów w ukształtowaną historycznie tkankę przestrzenną oraz w dopasowaniu ich formy architektonicznej do form wykształconych na terenie południowo-zachodniego Kociewia.

W strefie ochrony ekspozycji i otoczenia zabytkowego układu ruralistycznego wsi oraz ochrony krajobrazu obowiązują następujące ustalenia:

- 1) przedmiotem ochrony są zachowane elementy historycznego krajobrazu, takie jak; drogi, cieki wodne i rowy melioracyjne, elementy zieleni komponowanej, takie jak; nasadzenia wzdłuż dróg, zachowane historyczne podziały,
- 2) nakazy, zalecenia, zakazy, ograniczenia i dopuszczenia w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej:
  - a) ustala się zakaz instalowania nośników reklamowych oraz innych form reklamy, postuluje się ograniczenia reklam do niezbędnych szyldów i elementów informacji turystycznej,
  - b) ustala się zakaz stosowania ogrodzeń pełnych i z prefabrykowanych pręseł betonowych,
  - c) ustala się zakaz sytuowania masztów, wież, anten i innych tego typu obiektów budowlanych, nie związanych z funkcją podstawową terenu,
  - d) zalecenie porządkowania lub usunięcia substandardowej zabudowy z obszaru strefy,
  - e) sukcesywna likwidacja lub przebudowa obiektów dysharmonizujących,

- f) nie dopuszczenie do budowy obiektów, których wysokość mogłaby stanowić przesłonę widokową i dysonans w krajobrazie kulturowym,
- g) nie dopuszczenie do tworzenia przesłon widokowych z zieleni wysokiej, za wyjątkiem konieczności wytworzenia przesłon dla obiektów istniejących, stanowiących dysonans przestrzenny,
- h) zalecenie maksymalnego zachowania ukształtowania terenu i zieleni, szczególnie naturalnej roślinności i zadrzewień na stokach,
- i) ustala się wymóg podporządkowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych ochronie wartości krajobrazowych,
- j) ustala się zalecenie opiniowania lokalizacji inwestycji przez wojewódzkiego konserwatora zabytków; pozytywna opinia może być uzależniona od wyników studiów krajobrazowych, których zakres każdorazowo określi w opinii Wojewódzki Konserwator Zabytków,
- k) wykonywanie wszelkich robót budowlanych w granicach strefy przy obiekcie zabytkowym i historycznym wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ww. strefy ochrony konserwatorskiej, opisane w tym podrozdziale, a wyznaczone na rysunku Studium podlegają możliwości korekty i uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.5.3. Zasady ochrony w obrębie stref ochrony konserwatorskiej historycznych wsi z zespołami zabudowy, postulowanych do ujęcia w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji zabytków (GEZ/WEŻ) i objęcia ochroną

Na terenie gminy Osiek znajduje się 9 wsi o historycznych układach ruralistycznych, a mianowicie takie jak: Głuche, Jaszczierz, Jeżewnica, Radogoszcz, Skórzenno, Skrzynia, Łuby, Udzierz i Wycinki.

Spośród ww. wsi 7 z nich postuluje się do ujęcia w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (GEZ/WEŻ), tj. wsie: Głuche, Jaszczierz, Jeżewnica, Radogoszcz, Skórzenno, Łuby i Udzierz, jako o stosunkowo dobrze zachowanych układach przestrzennych i zabudowie o wartościach historycznych. Dla tych wsi ustala się następujące strefy ochrony konserwatorskiej, określonych na planszy kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego *Studium*, a mianowicie takie jak:

- **strefa ochrony konserwatorskiej historycznego układu ruralistycznego wsi** – obejmująca zasięg dawnego rozplanowania wsi i obszar z zachowaną historyczną zabudową oraz z innymi elementami pierwotnego zagospodarowania.

Ustalenia odnośnie zasad ochrony w obrębie ww. strefy są takie same, jak dla układów ruralistycznych wsi zabytkowych, ujętych w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, określone w rozdziale 4.5.2.;

- **strefa ochrony ekspozycji i otoczenia historycznego układu ruralistycznego wsi oraz ochrony krajobrazu**, stanowiąca otoczenie wsi – obszar z ograniczeniami w zakresie intensywności i gabarytów zabudowy oraz z wyłączeniami spod zabudowy ze względu na ochronę ekspozycji historycznego zespołu ruralistycznego.

Ustalenia odnośnie zasad ochrony w obrębie ww. strefy są takie same, jak dla układów ruralistycznych wsi zabytkowych, ujętych w Gminnej / Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, określone w rozdziale 4.5.2.

Ww. strefy ochrony konserwatorskiej, opisane w tym podrozdziale, a wyznaczone na rysunku Studium podlegają możliwości korekty i uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.6. Stanowiska archeologiczne

Stanowiska archeologiczne jako istotny element dziedzictwa oraz krajobrazu kulturowego podlegają ochronie na mocy przepisów prawa międzynarodowego (Europejska Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Archeologicznego, Europejska Konwencja Krajobrazowa) i tworzonego w ich duchu prawa krajowego (m.in. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wraz z aktami wykonawczymi), które zobowiązują do ich trwałego zachowania (jeśli to możliwe — na miejscu), uwzględnienia zadań ochronnych w procesie planowania przestrzennego, a jeśli niemożliwa jest trwała ochrona — metodycznego przebadania i zadokumentowania warstw kulturowych (warstw tworzących się w trakcie użytkowania przez człowieka danego terenu) oraz zakonserwowania i zabezpieczenia pozyskanych archeologicznych zabytków ruchomych. Zarówno naukowe jak i inwestycyjne badania wykopaliskowe należy ograniczyć do niezbędnego minimum, ponieważ oryginalne nawarstwienia i obiekty kulturowe zostają w ich trakcie nieodwracalnie usunięte, a ślad po nich istnieje wyłącznie w sporządzonej dokumentacji archeologiczno-konserwatorskiej. Z tego powodu, w przypadku zagrożenia stanowiska archeologicznego poprzez działania inwestycyjne lub gospodarcze, badaniami archeologicznymi obejmuje się jedynie obszar bezpośrednio narażony na zniszczenie przez prace ziemne. Z kolei w przypadku badań naukowych zaleca się zwiększenie udziału metod nieinwazyjnych, takich jak badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.

Ustala się następujące ogólne kierunki ochrony stanowisk archeologicznych:

- ujęcie w gminnej ewidencji zabytków na podstawie art. 22 ust 4 i 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i w dalsze wykonywanie przepisów określających zasady ochrony obiektów figurujących w GEZ;
- uwzględnianie w procesie planowania przestrzennego zgodnie ze szczegółowymi kierunkami wytyczonymi w dalszej części *Studium*.

4.6.1. Kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej

Do trwałego zachowania przeznaczają się stanowiska archeologiczne posiadające własną formę terenową - ruiny zamku krzyżackiego w miejscowości Osiek. Na obszarze w/w stanowiska archeologicznego wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną i gospodarczą, zwłaszcza związaną z pracami ziemnymi (w tym rolną)

i przekształcaniem krajobrazu. W jego obrębie dopuszcza się jedynie prowadzenie niezbędnych prac porządkowych, zabezpieczających, konserwujących, rewaloryzacyjnych oraz naukowo-badawczych przy zachowaniu przepisów odrębnych. Stanowisku należy zapewnić w miarę możliwości odpowiednią ekspozycję, wzbogacając tym samym krajobraz kulturowy gminy i podnosząc jej atrakcyjność turystyczną. Możliwa jest adaptacja na cele turystyczno-rekreacyjno-dydaktyczne, jednak przy uwzględnieniu historyczno-geograficznego kontekstu oraz we współpracy z właściwym organem ochrony zabytków i przy zachowaniu przepisów odrębnych.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej:

- zakaz zabudowy, prowadzenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej na terenach stanowisk oraz w wytyczonych strefach ich ochrony;
- uporządkowanie i zabezpieczenie obszarów stanowisk i ich stref ochrony oraz ich właściwe utrzymanie;
- ograniczenie potencjalnych zagrożeń naturalnych;
- ograniczenie do niezbędnego minimum wykopaliskowych badań archeologicznych na korzyść badań nieinwazyjnych (badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.);
- zachowanie i uczytelnianie formy krajobrazowej i topograficznej;
- ekspozycja i wkomponowanie w krajobraz kulturowy gminy;
- ewentualna adaptacja na cele turystyczno-rekreacyjne, utworzenie ścieżek dydaktycznych, parków kulturowych.

4.6.2. Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Do trwałego zachowania przeznaczają się także obszar stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytku — osady z okresu wczesnego średniowiecza, położonej w miejscowości Osiek (wpisanej do rejestru zabytków pod nr 144/A, przeniesionej do nowej księgi rejestru pod nr C-182). Na obszarze w/w stanowiska archeologicznego wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną i gospodarczą, zwłaszcza związaną z pracami ziemnymi (w tym rolną). Dopuszcza się jedynie prowadzenie niezbędnych prac porządkowych zabezpieczających, konserwujących, rewaloryzacyjnych oraz naukowo-badawczych przy zachowaniu przepisów odrębnych.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:

- zakaz zabudowy, prowadzenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej na terenach stanowisk oraz w wytyczonych strefach ich ochrony;
- uporządkowanie i zabezpieczenie obszarów stanowisk i ich stref ochrony oraz ich właściwe utrzymanie;
- ograniczenie potencjalnych zagrożeń naturalnych;
- ograniczenie do niezbędnego minimum wykopaliskowych badań archeologicznych na korzyść badań nieinwazyjnych (badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.).

Dla wszystkich stanowisk archeologicznych przeznaczonych do trwałego zachowania sugerowanym docelowym przeznaczeniem terenu w procesie planowania przestrzennego jest utworzenie obszarów zieleni urządzonej, zwłaszcza niskiej. Rozrost systemu korzeniowego dużych drzew uszkadza bowiem nawarstwienia kulturowe oraz obiekty i ruchome zabytki archeologiczne. Dla obszaru stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków – osady z okresu wczesnego średniowiecza, położonej w miejscowości Osiek (wpisanej do rejestru zabytków pod nr 144/A, przeniesionej do nowej księgi rejestru pod nr C-182) dopuszcza się ustalenie funkcji rolnej, polegającej na utrzymaniu łąki.

4.6.3. Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

W przypadku pozostałych stanowisk archeologicznych (nieposiadających formy terenowej i nieobjętych wpisem do rejestru zabytków) możliwe jest zainwestowanie lub zagospodarowanie ich terenów z zachowaniem warunków prowadzenia niezbędnych badań archeologicznych na zasadach określonych przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Prace ziemne powodują bowiem nieodwracalne zniszczenie nawarstwień kulturowych oraz zalegających w nich ruchomych zabytków archeologicznych. W celu ochrony przed nieodwracalną utratą dziedzictwa kulturowego, działania inwazyjne na obszarze stanowisk archeologicznych należy zatem poprzedzić badaniami ratowniczymi, w trakcie których warstwy kulturowe podlegają zadokumentowaniu, a zabytki ruchome — zabezpieczeniu i konserwacji.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony stanowisk archeologicznych płaskich, ujętych w ewidencji zabytków:

- wszelkie prace naruszające strukturę gruntu wymagają przeprowadzenia niezbędnych badań archeologicznych na zasadach określonych przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki na zabytkami.

4.6.4. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych

Wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków. Zasady ochrony ustala pkt 4.6.2. Ponadto obszary wpisane do rejestru zabytków chronione są przepisami odrębnymi Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- strefa pełnej ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego w ewidencji zabytków o własnej formie terenowej. Zasady ochrony ustala pkt 4.6.1. Obszary te nie podlegają odrębnej ochronie właściwej dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- strefa ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych w ewidencji zabytków. Zasady ochrony określa pkt. 4.6.3. Strefa ta obejmuje również układy zabytkowych wsi Osiek i Kasparus.

Wykaz stanowisk archeologicznych przedstawiono w rozdziale 4.6 tekstu uwarunkowań *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek*. Nie wyklucza się odkrycia w przyszłości kolejnych stanowisk archeologicznych, których ochronę należy uwzględnić na dalszym etapie procesu planowania przestrzennego (pomimo ich braku w studium) zwłaszcza, że obszar gminy Osiek nie został jak dotąd objęty systematycznymi badaniami rozpoznawczymi w ramach programu „Archeologiczne Zdjęcie Polski”. Także zasięgi obecnych stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych mogą w przyszłości ulec korekcie w świetle wyników nowszych badań archeologicznych.

4.7. Działania gminy na rzecz ochrony zasobów kulturowych

Przedstawione wyżej ustalenia, dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej gminy Osiek, umożliwią gminie sprawowanie właściwej polityki konserwatorskiej, poprzez takie działania jak:

- bezwzględne przestrzeganie ustaleń dla stref ochrony konserwatorskiej (oznaczonych na rysunku Studium);
- umożliwienie wyznaczenia nowych stref ochrony konserwatorskiej;

- tworzenie długofalowych projektów zagospodarowania obszarów o dużych wartościach kulturowych;
- harmonijne wkomponowanie w krajobraz obiektów nowych (zwłaszcza związanych ze strefą gospodarczą i użyteczności publicznych) znacznie odbiegających od modelu zabudowy tradycyjnej;
- czynne wspieranie przez gminę działań zmierzających do utrzymania lub przywrócenia jak najlepszego stanu terenom i obiektom o wysokiej wartości kulturowej lub zabytkowej wskazanym przez instytucje powołane do opieki na danym terenie;
- kontynuacja form zabudowy tradycyjnej w zabudowie współczesnej;
- tworzenie neutralnych pasów zieleni (filtrów) wokół zespołów o szczególnej wartości w oparciu o wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej;
- przeciwdziałanie samowoli budowlanej, a zwłaszcza dotyczącej prac przy obiektach zabytkowych;
- zharmonizowanie tzw. małej architektury z istniejącymi formami zabudowy oraz prawidłowe wkomponowanie poszczególnych obiektów w obszary o dużych walorach krajobrazowo – kulturowych.

Wskazania i ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zasady kształtowania zabudowy.

Gmina Osiek posiada dobrze zachowany tradycyjny, przedindustrialny krajobraz kulturowy reprezentujący typowe dla Kociewia cechy. Wsie utrzymały w większości swój historyczny układ przestrzenny, a przeważająca część budynków położonych na historycznych siedliskach pochodzi z końca XIX i początku XX wieku. Celem ochrony dziedzictwa kulturowego gminy jest utrwalanie układów przestrzennych wsi oraz dbałość o zachowanie oryginalnej substancji zabytkowej. Doskonałym narzędziem zapewniającym takie warunki ochrony jest plan miejscowy. Zespół ruralistyczny Osiek posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w celu zapewnienia właściwej ochrony historycznych zespołów zabudowy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego należy w pierwszej kolejności objąć miejscowości: Kasparus, Suchobrzeźnica, Wierzbiny, Łuby, Skórzenno, Głuche i Radogoszcz.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnić m.in. następujące wytyczne:

- a) nową zabudowę pod względem linii zabudowy, skali, gabarytów, usytuowania i formy dachu należy kształtować w nawiązaniu do historycznej i regionalnej zabudowy występującej w obrębie planu i w jego sąsiedztwie,
- b) sukcesywnie uzupełniać ciągi istniejącej zabudowy z ograniczeniem realizacji dużych zespołów zabudowy w otwartym krajobrazie pól i łąk do obszarów wyznaczonych w Studium, na których nastąpi zmiana przeznaczenia terenów, z zachowaniem zadrzewień i zakrzewień przydrożnych i śródpolnych,
- c) budynki o historycznych wartościach architektonicznych należy poddać rewaloryzacji, prowadząc w nich remonty kapitalne lub doraźne, z poszanowaniem historycznej formy architektonicznej, skali, wystroju elewacji, w tym stolarki okiennej i drzwiowej,
- d) zakaz stosowania prefabrykowanych ogrodzeń betonowych,
- e) w zakresie ochrony historycznej zieleni komponowanej wykluczać zmianę sposobu użytkowania terenu mogącą prowadzić do trwałego uszkodzenia drzew lub znaczącego pogorszenia warunków siedliskowych, dopuścić wyłącznie prace wykonywane na potrzeby ochrony,
- f) w zakresie proporcji i wielkości nowoprojektowanych obiektów uwzględnić parametry zabudowy wyznaczone dla poszczególnych stref funkcjonalnych biorąc pod uwagę wielkość i parametry historycznej zabudowy, a także sposób zagospodarowania przestrzeni,
- g) wszelkie działania w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej i w/w elementów chronionych należy prowadzić w oparciu o zapisy dla stref ujętych w niniejszym *Studium* oraz o przepisy odrębne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ustalenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Osiek

W procesie ochrony zabytków należy także uwzględnić wytyczne określone w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami, na lata 2014-2018, który służyć ma poprawie stanu zachowania środowiska kulturowego oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Przy czym wobec ww. dokumentu zachodzi konieczność jego okresowej aktualizacji, także w zakresie zasobów Gminnej Ewidencji Zabytków, jako opracowania niezbędnego do sprawowania właściwej ochrony środowiska kulturowego gminy Osiek.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej powinny opierać się przede wszystkim na modernizacji istniejącej infrastruktury w zakresie:

- a) infrastruktury technicznej (dostawy energii, odprowadzanie ścieków w ramach zasięgu aglomeracji ściekowych),
- b) systemów transportowych, przy szczególnym uwzględnieniu transportu zbiorowego.

5.1. Komunikacja drogowa

Nadrzędny układ drogowy będzie stanowić droga wojewódzka nr 214 relacji Łeba – Warlubie. Sposób powiązań komunikacyjnych terenów przyległych z drogą wojewódzką nr 214 należy przewidzieć tak, aby zachowane zostały ograniczenia dostępności bezpośredniej wymagane odległościami pomiędzy sąsiednimi skrzyżowaniami. W tym celu wskazane jest ograniczenie liczby skrzyżowań i zjazdów, przewidywanie obsługi terenów poprzez istniejące i projektowane drogi niższych kategorii.

Podstawowy układ komunikacyjny stanowić będą drogi powiatowe oraz drogi gminne – wyszczególnione w części tekstowej dotyczącej uwarunkowań niniejszego studium i oznaczone na rysunku niniejszego studium.

W studium wyznaczono ponadto klasy techniczne dróg przebiegających przez teren gminy Osiek, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 43, poz. 430, z późn. zm.):

- 1) droga wojewódzka nr 214 – G – droga główna,
- 2) drogi powiatowe oraz drogi gminne – KDZ, KDL – drogi zbiorcze, drogi lokalne.

Z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania obszarów rozwojowych ważne jest zabezpieczenie obsługi komunikacyjnej tychże obszarów. W tym aspekcie proponuje się następujące ustalenia:

- dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą techniczną drogi – odwodnienia, oświetlenia itp., na warunkach zarządcy drogi w porozumieniu z gestorami sieci;
- dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i urządzeń technicznych

związanych z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urzędzeń związanych z potrzebami zarządzania ruchem;

- parametry techniczne dróg wyznacza się na podstawie przepisów odrębnych;
- ostateczne rozstrzygnięcie klasy drogi powinno nastąpić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania;
- dopuszcza się realizację ciągów pieszo-rowerowych.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego z zakresu inwestycji dot. komunikacji drogowej wyróżniono:

1. Budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury transportowej – drogi wojewódzkiej nr 214 Łeba - Lębork - Kościerzyna – Skórcz - Warlubie.
2. Kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które składają się:
  - nr 115: Przewóz (gm. Stężycza) - Kościerzyna - Kościerzyna (m.) - Stara Kiszewa - Czechowo (gm. Kaliska) - Lubichowo - Osiek - Recice (gm. Osiek) - woj. kujawsko-pomorskie,
  - nr 123: Starogard Gdański (m.) - Starogard Gdański - Bobowo - Skórcz - Skórcz (m.) - Osiek - Brzeźno (gm. Osiek) - woj. kujawsko-pomorskie,
  - nr 135: Wierzysko (gm. Kościerzyna) - Karsin - Czersk - Stara Kiszewa - Czarne (gm. Kaliska) - Osieczna - Osiek - Kopytkowo (gm. Smętowo Graniczne).

Szlaki turystyczne

Kształtowaniu zintegrowanej i kompleksowej sieci szlaków turystycznych powinno odbywać się poprzez:

- ✓ integrację obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych;
- ✓ wyposażenie w infrastrukturę turystyczną (np. mariny, przystanie jachtowe, porty jachtowe, punkty odpoczynku) oraz zaplecze (np. bazę noclegową, miejsca parkingowe);
- ✓ ustalenie struktury hierarchicznej i łączącej się w sieć o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym jeśli warunki naturalne na to pozwalają (szlaki rowerowe);
- ✓ zaspokojenie potrzeb różnych grup użytkowników niezależnie od stopnia ich sprawności fizycznej;
- ✓ ograniczenie negatywnego oddziaływanie niezorganizowanego i masowego ruchu turystycznego na zasoby i walory środowiska;

- ✓ wpisywanie się w ideę regionalnych i sieciowych produktów turystycznych.

5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę pitną mieszkańców gminy Osiek zapewnia istniejąca stacja uzdatniania wody zlokalizowana we wsi Osiek oraz ujęcia wody sąsiedniej gminy Smętowo Graniczne obsługujące miejscowość Lisówko. Znaczna część mieszkańców gminy zaopatruje się w wodę poprzez korzystanie z indywidualnych ujęć (około 70% całkowitego zapotrzebowania).

W przyszłych latach należy dążyć do rozwoju sieci wodociągowej na terenie gminy. Planuje się budowę sieci wodnokanalizacyjnej dla miejscowości Wycinki oraz wodociągowej dla sołectwa Karszanek.

5.2.2. Odprowadzanie ścieków

W zakresie odprowadzania ścieków zakłada się budowę, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji ściekowej, na obszarze wyznaczonej aglomeracji Osiek (granice tego obszaru przyjęto Uchwałą Nr 559/XXVII/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Osiek i wyznaczeniu aglomeracji Osiek) tj. w miejscowościach Osiek i Wycinki. Miejscowości te spełniają warunki umożliwiające dofinansowanie budowy sieci kanalizacyjnej. Odprowadzanie ścieków na terenie pozostałych miejscowości gminy powinno odbywać się w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe.

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków gmina powinna spełnić wskaźniki określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego tj. „w gminach wiejskich oraz w rolniczej przestrzeni produkcyjnej zlokalizowanej w granicach miast – 75% mieszkańców powinno mieć dostęp do zbiorczej kanalizacji zakończonej oczyszczalnią ścieków; dla pozostałych przypadków proponuje się stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków”. W kontekście przestrzegania zasad ochrony korytarzy ekologicznych, które ustalone zostały w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego należy ograniczyć stosowanie indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków bytowych na obszarach aglomeracji ściekowej.

5.3. Elektroenergetyka

Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów aktywności gospodarczej, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej. Ponadto w omawianym zakresie należy podjąć następujące działania:

- budowa linii średniego i niskiego napięcia;
- budowa nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych;
- realizacja stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikająca ze zwiększonego obciążenia;
- poprawa stanu technicznego.

Planowane lokalizacje nowych linii elektroenergetycznych powinno nastąpić na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.4. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych

W terenach rolnych dopuszcza się lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW. Zaleca się stosowanie kolektorów słonecznych do pozyskania energii dla potrzeb uzyskania ciepłej wody i do ogrzewania pomieszczeń w gospodarstwach domowych. Rozwój technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii stwarza szanse dla społeczności lokalnej oraz lokalnych inwestorów na uzyskanie pewnej niezależności energetycznej, rozwoju lokalnego oraz proekologiczną modernizację i decentralizację sektora energetycznego gminy.

5.5. Gazownictwo i ciepłownictwo

5.5.1. Gazownictwo

Gmina Osiek nie jest aktualnie zgazyfikowana, a lokalne potrzeby mieszkańców zaspokajane są gazem płynnym LPG w butlach, dostarczonym przez okolicznych dostawców. W najbliższej perspektywie nie planuje się budowy gazociągu przebiegającego przez teren gminy.

5.5.2. Ciepłownictwo

W związku ze znacznym zróżnicowaniem rodzajów źródeł ciepła na terenie gminy (paliwo gazowe, paliwa stałe, paliwa ciekłe oraz prąd elektryczny) a także

brakiem centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło, należy podejmować działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii. Działania te należy realizować poprzez:

- ocieplanie i termomodernizację istniejących budynków,
- instalowanie w istniejących budynkach wyposażenia regulującego zużycie energii (zakładanie liczników ciepła),
- stosowanie automatyki pogodowej, mającej na celu dostosowanie ilości ciepła dostarczanego do instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania do aktualnych warunków atmosferycznych.

5.6. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu np. za pomocą sieci Hotspotów.

Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów infrastruktury sieciowej na terenach planowanej zabudowy zostanie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rozwój obszarów zabudowy mieszkaniowej i terenów aktywności gospodarczej oraz przewidywany wzrost poziomu życia mieszkańców tworzą także dynamiczny rynek konsumentów usług dla systemów telefonii cyfrowej komórkowej. Lokalizacja, wiążących się z systemami telefonii komórkowej, systemów typowych bazowych stacji przekaźnikowych (BTS) będzie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na wniosek zainteresowanych operatorów. Na terenie gminy Osie, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego planowana jest budowa 90-m Radioteleskopu Hevelius

zgodnie z listą priorytetów Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej, opracowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dla funkcjonowania tego urządzenia niezbędne jest ustanowienie w planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochronnej o ograniczonej funkcji gospodarczej o promieniu ok. 7 km wokół miejscowości Dębowiec (gm. Osie) oraz strefy wolnej od nadajników radiowych o promieniu 10 km wokół tej miejscowości. **Strefa ta obejmie m.in. tereny w Gminie Osiek w województwie pomorskim.** KPZK 2030 inicjuje w tym zakresie działania zmierzające do realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym w dziedzinie badań naukowych. Zadanie to będzie wiązało się z zagospodarowaniem obszaru wykraczającym w ramach inwestycji celu publicznego poza granice gminy Osie i obejmie część województwa kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Mając na względzie potrzebę sformułowania uwarunkowań realizacji przedmiotowego zamierzenia, przewiduje się w przyszłych latach konieczność dostosowania studium gminy Osiek do ww. uwarunkowań. Przewiduje się ustanowienie stref ochronnych i wprowadzenie związanych z nimi ograniczeń w użytkowaniu terenu. Sposób wprowadzenia ograniczeń i ich rodzaj wynikać będą ze szczegółowych opracowań wielobranżowych.

5.7. Gospodarka odpadami

Głównym celem nadrzędnym polityki w zakresie gospodarowania odpadami, określonym w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa pomorskiego jest: *„dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem zagospodarowania jest składowanie”.*

Priorytetowe działania w zakresie gospodarki odpadami powinny obejmować systematyczne zwiększanie poziomu odzysku i recyklingu odpadów.

Od 2012 r. gmina Osiek osiągnęła następujące poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania:

Tabela 5. Poziom recyklingu na terenie gminy Osiek.

Lp.	Osiągnięte wyniki	Wymogi Ministerstwa Środowiska			
		Osiągnięty poziom			
		2012	2013	2014	2015
1.	OSIĄGNIĘTY POZIOM OGRANICZENIA MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH DO SKŁADOWANIA	<75% 54,7%	<50% 28,3%	<50% 25,8%	<50%
2.	OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA NASTĘPUJĄCYCH FRAKCJI ODPADÓW KOMUNALNYCH: PAPIERU, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH I SZKŁA	>10% 11,6%	>12% 12,7%	>14% 26,2%	>16%
3.	OSIĄGNIĘTY POZIOM RECYKLINGU, PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA I ODZYSKU INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE ODPADÓW BUDOWLANYCH I ROZBIÓRKOWYCH	30% 0%	36% 96,7%	38% 100%	40%

Źródło: Dane pozyskane ze strony internetowej Urzędu Gminy.

Plan Gospodarki Odpadami dla województwa pomorskiego zakłada osiągnięcie w terminie do 31 grudnia 2020 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego wykorzystania następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – w wysokości minimum 50 % wagowo.

6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym na terenie gminy Osiek zaliczono:

- budowa przyłączy wodociągowych na terenie wsi Osiek;
- modernizację dróg i ulic, budowę chodników;
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie wsi Osiek i Wycinki;
- remont i modernizację, termomodernizację budynków użyteczności publicznej;
- modernizację oświetlenia ulicznego.

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego nie występują inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, które swoim zasięgiem obejmują Gminę Osiek.

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Obecnie na terenie gminy Osiek nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

8.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości

Na terenie gminy Osiek nie określono obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Uzależnione to jest od szczegółowego określenia przeznaczenia terenu oraz powierzchni i kształtu działki inwestycyjnej. Propozycje scaleń i podziałów poprzez wyznaczenie granic działek odbywać się będzie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i odpowiednich decyzjach administracyjnych. Ponadto na terenach oraz przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podział działek lub ich scalenie należy uzyskać pozwolenie Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w formie decyzji administracyjnej.

8.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy Osiek nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

8.4. Obszary przestrzeni publicznej

Obszarami przestrzeni publicznej, zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, są obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne. Ze względu na swój charakter i rolę w strukturze gminy powinny być wyeksponowane.

Przestrzeniami o charakterze publicznym są centra poszczególnych miejscowości gminy. Przestrzenie te należy wyeksponować i sprawić by stały się miejscami o ciekawych walorach architektonicznych. Do najważniejszych z nich można zaliczyć centrum wsi Osiek oraz Kasparus. Obszary te powinny odznaczać się wysoką jakością stosowanych elementów architektoniczno-budowlanych w połączeniu z elementami małej architektury.

Na terenach o cechach przestrzeni publicznej zaleca się:

- kształtowanie racjonalnych i bezpiecznych form zamieszkiwania, ochronę i kształtowanie harmonijnych krajobrazów, ochronę wartości historycznych i kulturowych,
- odnawianie lub budowę placów, chodników, oświetlenia ulicznego,
- podporządkowanie zagospodarowania szczególnym cechom tych miejsc,
- segregację ruchu poprzez czytelność założenia.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W oparciu o priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego gminy sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego może wymagać obszar wsi Kasparus. Zespół ruralistyczny wsi Kasparus włączony do Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Osiek, ze względu na swe nieprzeciętne walory zabytkowe zasługuje na objęcie go bardziej zaawansowaną formą ochrony. Układ przestrzenny wsi nie uległ żadnym istotnym przekształceniom, nie ma też nowej zabudowy z wyjątkiem nowej remizy i kilku innych obiektów, położonych na uboczu. Formą ochrony, która może się sprawdzić w przypadku Kasparusa, jest park kulturowy. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przewidziała możliwość tworzenia parków kulturowych,

i określiła obowiązek sporządzania dla nich planów ochrony oraz sporządzania dla obszaru parku kulturowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na aktualnym etapie prac planistycznych nie określa się jednak ściśle obszarów, które przesądzałyby o zamiarze sporządzenia stosownych planów miejscowych. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane będą wedle rozwoju i potrzeb społeczności lokalnej.

10. KIERUNKI ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESRTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny wyrażać się m.in. poprzez:

- stymulowanie rozwoju wszystkich form przedsiębiorczości, a w szczególności branż o strategicznym dla rozwoju gminy znaczeniu np. przetwórstwa-rolnego; w tym rolno-spożywczego i owocowo-warzywnego;
- ochronę obszarów o najlepszych warunkach fizjograficznych dla rolnictwa przed przeznaczeniem na cele nierolnicze;
- wyłączenie z produkcji rolnej gruntów najniższych klas bonitacyjnych celem przeznaczenia ich do zalesienia lub zagospodarowania rekreacyjnego;
- wprowadzanie kierunków produkcji optymalnych w istniejących warunkach lokalnych i najbardziej efektywnych;
- aktywizację rolników na rzecz tworzenia grup marketingowych, producenckich i rozwoju nowoczesnej spółdzielczości;
- rozwijanie agroturystyki jako szansy zaktywizowania gospodarki rolnej na obszarach atrakcyjnie położonych;
- propagowanie form, metod i zasad prowadzenia nowoczesnej gospodarki rolnej, w tym gospodarki ekologicznej poprzez działalność ukierunkowaną na fachowe doradztwo, organizowanie szkoleń;
- zwiększanie konkurencyjności lokalnych produktów rolnych;
- propagowanie rolnictwa wielofunkcyjnego, wielozadaniowego o alternatywnych funkcjach w stosunku do tradycyjnego poprzez wzrost udziału usług i drobnej wytwórczości;
- stymulowanie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim kształtowanie właściwej gospodarki wodno-ściekowej (pozyskiwanie funduszy Unii Europejskiej na realizację zadań infrastrukturalnych);
- ograniczenie i przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego wynikającego z prowadzenia działalności rolniczej;

- stwarzanie warunków do podnoszenie poziomu kwalifikacji i wykształcenia ludności rolniczej.

Rozwój leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zasady jej funkcjonowania powinny wyrażać się m.in. poprzez:

- zalesienie gruntów o słabej przydatności dla rolnictwa;
- zakładanie, uzupełnianie i właściwa pielęgnacja zadrzewień przydrożnych;
- ograniczenie zrębów zupełnych;
- poprawę stanu sanitarnego lasów;
- dążenie do tworzenia zwartych kompleksów leśnych poprzez właściwe kształtowanie granicy polno-leśnej;
- maksymalne ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie gminy Osiek występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wdy, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (wynosi raz na 10 lat – 10%), średnie (wynosi raz na 100 lat – 1%) oraz niskie (raz na 500 lat).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy określone w art. 88l ust. 1 ustawy Prawo Wodne, tj. wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

a także zakazy wynikające z art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo Wodne tj.:

- lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

W celu zapewnienia prawidłowej ochrony przeciwpowodziowej należy:

- dokonywać oceny stanu technicznego obiektów ochrony przed powodzią i powstrzymanie ich degradacji oraz modernizacja w zakresie funkcjonalności w ochronie przed powodzią i stanu technicznego;
- systematycznie aktualizować dane o zasięgu i wielkości zalewów powodziowych oraz danych o poziomie zagrożenia i ryzyka powodziowego;
- wspomagać zarządzanie użytkowaniem i zabudową terenu dla ograniczenia wzrostu zagrożenia powodziowego w przyszłości;
- wpływać na wzrost świadomości społecznej;
- wspomaganie budowy systemu ostrzeżeń krótkoterminowych.

12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Osiek nie stwierdzono udokumentowanych złóż kopalin. W granicach gminy nie wytypowano też obszarów prognostycznych występowania kopalin.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120)

Na terenie gminy Osiek nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJII, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

14.1. Obszary zabudowane wymagające przekształceń i rehabilitacji

Wobec oczekiwań poprawy warunków życia mieszkańców gminy przekształceń wymaga znaczna ilość obiektów i założeń przestrzennych. Podstawowym zadaniem jest sanacja techniczna obiektów istniejących, głównie mieszkalnych. Wraz z poprawą warunków techniczno-użytkowych winna następować poprawa warunków estetycznych przez powrót do tradycyjnej zabudowy wiejskiej. Obszary zwartej zabudowy wiejskiej wymagają przekształceń i rehabilitacji (rozumianej ogólnie jako działania mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie zarówno historycznej jak i współczesnej).

14.2. Obszary niezabudowane wymagające rekultywacji

Na obszarze gminy nie wskazuje się obszarów wymagających rekultywacji.

15. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W niniejszym studium nie wyznaczono obszarów zdegradowanych wyznaczonych na podstawie przepisów prawa.

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Przez teren gminy Osiek nie przebiegają granice terenów zamkniętych.

17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Na terenie gminy Osiek nie występują obszary problemowe, które według ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym są obszarami szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych.

WÓJT GMINY OSIEK

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OSIEK**

**- UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ
USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM -**

**ZAŁĄCZNIK NR 3 DO UCHWAŁY NR XI/71/2019
RADY GMINY OSIEK
Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 R.**

2019 r.

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE SPORZĄDZENIA STUDIUM.....	3
2.	ROLA STUDIUM	3
3.	GŁÓWNE ELEMENTY NINIEJSZEGO STUDIUM.....	3
4.	PODZIAŁ NA STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	4
5.	OGRANICZENIA W ZABUDOWIE I ZAGOSPODAROWANIU TERENÓW	4
6.	OCHRONA PRZYRODY	5
7.	OCHRONA ZABYTKÓW	5
8.	ROZWÓJ KOMUNIKACJI	6
9.	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	6
10.	STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6

1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE SPORZĄDZENIA STUDIUM

Niniejsza zmiana Studium (dalej: Studium) została opracowana zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a prace nad nim zostały rozpoczęte na podstawie uchwały Nr IV/13/2015 Rada Gminy Osiek z dnia 10 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.

2. ROLA STUDIUM

Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych. Jest natomiast wykładnią gminnej polityki przestrzennej i jedynym dokumentem, w którym gmina określa zasady rozwoju przestrzennego, a ustalenia w nim zawarte są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium ma również za zadanie uporządkowanie zasobu informacji przestrzennych w gminie o uwarunkowaniach rozwoju i przyszłych planach inwestycyjnych. Studium określa optymalne kierunki rozwoju całej gminy mając na uwadze min. dotychczasowe zagospodarowanie, możliwości inwestycyjne oraz oczekiwania społeczne w związku ze złożonymi wnioskami.

3. GŁÓWNE ELEMENTY NINIEJSZEGO STUDIUM

Zasadniczym powodem zmiany studium jest znaczne już zdezaktualizowanie treści w nim zawartych, a także potrzeb wynikających ze złożonych wniosków, analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy. W przedmiotowym studium nie uległy zmianie zasadnicze kierunki polityki przestrzennej gminy. Zasięg terenów przeznaczonych na poszczególne funkcje, został w miarę możliwości dostosowany do złożonych wniosków przez mieszkańców i właścicieli nieruchomości. Wnioski te składane były nie tylko w trakcie procedury planistycznej, ale także w latach ją poprzedzających. Dotyczyły one przede wszystkim przeznaczenia działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną i usługi, realizację funkcji związanych z rozwojem turystyki, a także realizacji funkcji produkcyjnej.

Kompleksowej zmiany wymagał za to sposób zapisu tekstowego i graficznego „Studium”. Od czasu przyjęcia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uległy zmianie wszystkie najważniejsze akty prawne mające wpływ na zakres i sposób zapisu tego dokumentu. Tym samym z racji uczynienia dokumentu Studium dokonano kompleksowego sporządzenia nowego dokumentu.

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w części studium „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” (załącznik nr 1), przeprowadzono analizę dotychczasowego zagospodarowania, stanu ładu przestrzennego, środowiska

przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Informacje i dane przedstawione w Studium pozyskano z urzędu gminy, oficjalnej strony internetowej gminy, z internetowego serwisu Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz z licznych opracowań branżowych niezbędnych do sporządzenia niniejszego dokumentu.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w części studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” określono najkorzystniejsze kierunki przekształceń przestrzennych obszaru gminy, preferowane z uwagi na ich walory ekonomiczne – społeczne, poprawę warunków życia mieszkańców, ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz wymogów ładu przestrzennego, z uwzględnieniem polityki przestrzennej zawartej w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

W niniejszym studium gminę podzielono na obszary funkcjonalne.

4. PODZIAŁ NA STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W wyniku analizy uwarunkowań wyodrębniono następujące obszary funkcjonalne:

- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z usługami oraz zabudowy zagrodowej;
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej z dopuszczeniem usług;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej;
- tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, magazynowej i usługowej;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy letniskowej;
- tereny rozwoju zabudowy letniskowej;
- tereny kontynuacji i uzupełnień usług kultury, hotelowych i turystyki i sportu;
- tereny rozwoju usług kultury, hotelowych, turystyki i sportu;
- tereny lasów i dolesień;
- tereny cmentarzy;
- tereny wód powierzchniowych;
- tereny rolnicze.

5. OGRANICZENIA W ZABUDOWIE I ZAGOSPODAROWANIU TERENÓW

Wskazano następujące ograniczenia i zakazy w lokalizacji zabudowy:

- przy opracowaniu projektów budowlanych należy uwzględniać istniejącą infrastrukturę telekomunikacyjną nadziemną i podziemną, od której należy zachować odległości zgodne z obowiązującymi normami;
- wskazuje się ograniczenia dla terenów dolin rzecznych, strumieni, jezior i korytarzy ekologicznych położonych w obszarach chronionego krajobrazu i parkach krajobrazowych – możliwość zabudowy w odległości nie mniejszej niż 100 m od jezior, cieków wodnych itp.;
- obowiązują zakazy i ograniczenia zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
- z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe obowiązuje linia zabudowy od ściany lasu wynikająca z przepisów odrębnych;
- w obszarze chronionego krajobrazu i rezerwacie przyrody w pasie 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zabronione jest lokalizowanie obiektów budowlanych (z wyjątkami dla urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, rolnej lub rybackiej) – zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto na terenie gminy Osiek do obszarów wyłączonych z zabudowy zaliczono:

- lasy, z wyłączeniem urządzeń służących gospodarce leśnej i pasów infrastruktury technicznej;
- tereny wód powierzchniowych;
- tereny cmentarzy – obejmują zarówno cmentarze czynne i nieczynne.

6. OCHRONA PRZYRODY

W studium uwzględniono istniejące formy ochrony przyrody takie jak:

- Rezerwat Zdrójno,
- Rezerwat Krzywe Koło w Pętli Wdy,
- Rezerwat Czapli Wierch,
- Rezerwat Jezioro Udzierz wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH040017,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH040022.

7. OCHRONA ZABYTKÓW

Na terenie gminy Osiek znajdują się obiekty, objęte ochroną konserwatorską na mocy wpisu do rejestru zabytków. Na terenie miejscowości Osiek wyznaczono zespół ruralistyczny wsi, który decyzją z dnia 2 lutego 1985 r. (nr rej. 1085) został wpisany do rejestru zabytków. Ponadto

w granicach ww. obszaru wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej (A, B, E1, E2, K, W). W studium zawarto szczegółowy wykaz nieruchomości zabytków archeologicznych.

8. ROZWÓJ KOMUNIKACJI

Zachowano istniejący układ drogowy, do którego należą droga wojewódzka, drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. Nadrzędny układ drogowy stanowić będzie droga wojewódzka. Do podstawowego układu zaliczono drogi powiatowe oraz drogi gminne. Dróg wewnętrznych nie zakwalifikowano do żadnej grupy, gdyż nie są drogami publicznymi.

9. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej wskazano przede wszystkim konieczność rozwoju gospodarki wodno-ściekowej.

10. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko równoległe z opracowaniem niniejszej zmiany Studium przeprowadzana jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w ramach, której sporządzona jest dla potrzeb niniejszego studium prognoza oddziaływania na środowisko.

**Załącznik Nr 4
do Uchwały Nr XI/71/2019
Rady Gminy Osiek
z dnia 19 grudnia 2019 r.**

**Rozstrzygnięcie
o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek.**

W dniach od 24 września 2019 r. do dnia 25 października 2019 r. wyłożono do publicznego wglądu projekt zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Osiek wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do przedmiotowego projektu.

Zgodnie z art. 11 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, 235, 730, 1009, 1524, 1696, 1716, 1815) osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25 listopada 2019 r. wносиły uwagi do projektu zmiany Studium.

Wykaz uwag złożonych podczas wyłożenia projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Osiek do publicznego wglądu:

Uwaga nr 1:

Treść uwagi: „wprowadzenie funkcji terenów zabudowy produkcyjnej i usługowej dla całej działki nr 128, obręb Osiek”.

Rozstrzygnięcie: uwaga częściowo nieuwzględniona.

Uzasadnienie:

Działka nr 128 położona w obrębie Osiek zgodnie z projektem zmiany Studium jest przeznaczona pod produkcję i usługi w ok. 80 %. W ramach prowadzonej procedury sporządzenia projektu zmiany Studium dokonano bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę; w celu określenia maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę wykonano niezbędne analizy społeczne, gospodarcze i środowiskowe. W wyniku dokonanego porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, uznano za konieczne pozostawienie pozostałej części obszaru wymienionej działki jako teren rolniczy.

Uwaga nr 2:

Treść uwagi: „prośba o oznaczenie na załącznikach nr 1A i 2A, do projektu zmiany Studium, dróg gminnych znajdujących się w miejscowości Kasparus, stanowiących dz. nr 71 i 81; prośba o dokonanie zmiany sposobu zagospodarowania i sposobu przeznaczenia działek nr: 79/2, 272 i 360 obręb Kasparus, dz. nr 175, 205, 206, 214 obręb Suchobrzeźnica oraz dz. nr 99 i 100 obręb Jeżewnica na tereny z przeznaczeniem pod zabudowę zagrodową”; dalsza treść uwagi porusza problematykę Parku Kulturowego w miejscowości Kasparus i źródeł energii odnawialnej na terenach rolnych, możliwości zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, treści wynikających z prognozy oddziaływania projektu zmiany studium na środowisko; uwaga porusza również kwestie bliżej niesprecyzowanych błędów w dokumentacji i projekcie zmiany Studium.

Rozstrzygnięcie: uwaga częściowo nieuwzględniona.

Uzasadnienie:

Uwaga została częściowo uwzględniona w zakresie oznaczenia dróg gminnych dz. nr 71 i 81, obręb Kasparus. W pozostałym zakresie uwaga nie została uwzględniona. Działki nr 79/2, 272, obręb Kasparus oraz działki nr 99 i 100 obręb Jeżewnica są położone w terenach rolniczych, co zgodnie z treścią przeznaczenia tych terenów (str. 20 kierunki) pozwala na lokalizację nowej zabudowy siedliskowej, a więc realizacja zabudowy zagrodowej na tych działkach jest możliwa. Pozostałe działki położone są w obszarach zagrożonych powodzią i z tego powodu nie mogą zostać przeznaczone pod jakąkolwiek zabudowę (tereny wyłączone spod zabudowy).

W odniesieniu do problematyki Parku Kulturowego w miejscowości Kasparus należy zauważyć, iż wprowadzenie możliwości realizacji Parku Kulturowego wynikało wprost z uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W odniesieniu do źródeł energii odnawialnej powyżej 100 kW na terenach rolnych zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym powinno zostać precyzyjnie wyznaczone w studium wraz ze strefami ochronnymi. Z uwagi na fakt, iż na etapie procedowanej zmiany Studium, nie było w tym zakresie konkretnych wniosków, projekt zmiany Studium przyjął rozwiązanie, które dopuszcza na terenach rolnych źródła energii odnawialnej o mocy do 100 kW.

Przewodniczący
Rady Gminy Osiek